HET MISSIEWERK

TIJDSCHRIFT VOOR MISSIEKENNIS EN MISSIEACTIE

UITGEGEVEN DOOR DEN PRIESTER-MISSIEBOND IN NEDERLAND

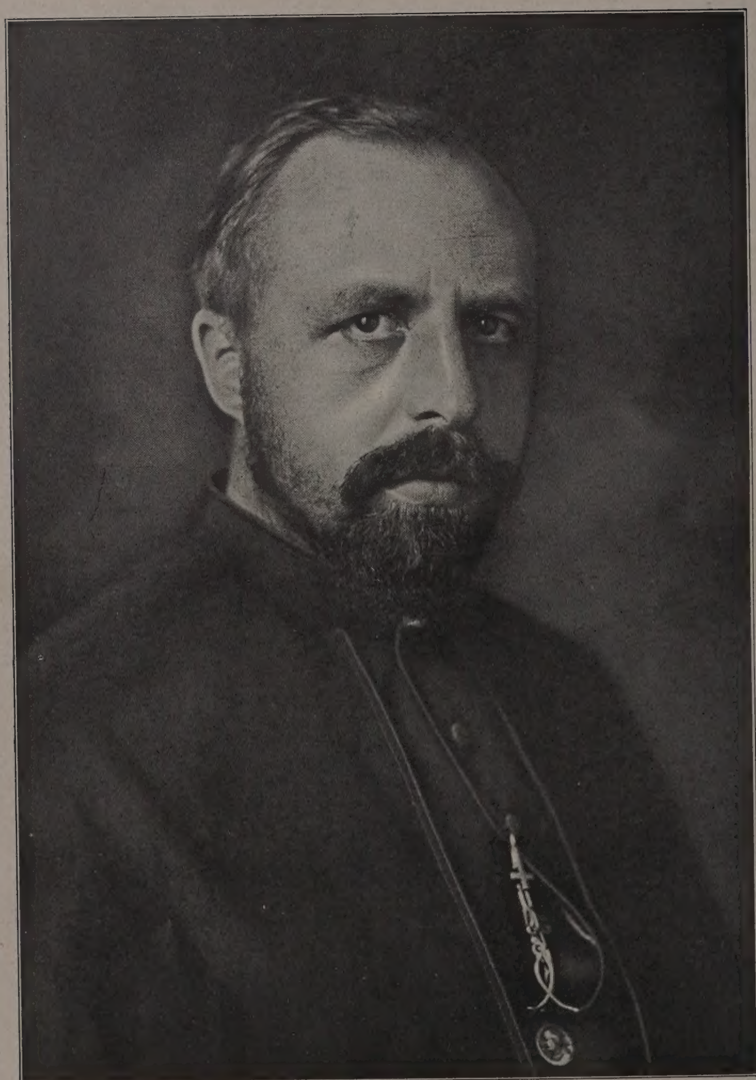
ONDER HOOFDREDACTIE VAN
PROF. DR. ALPH. MULDERS
EN
MGR. TH. M. P. BEKKERS

VEERTIENDE JAARGANG
1932—1933

ADMINISTRATIE: HUIZE BIJDORP, VOORSCHOTEN
DRUK EN EXPEDITIE: C. N. TEULINGS' KON. DRUKKERIJEN N.V.
'S-HERTOGENBOSCH

DE DOORL. EN HOOGW. HEER
MGR. VITUS BOUMA, C. Ss. C.C.
APOSTOLISCH PREFECT VAN BANKA EN BILLITON

DE APOSTOLISCHE PREFECTUUR VAN BANKA EN BILLITON

De missie onder de Chineezen van Banka kan men oud en nieuw tegelijk noemen. Oud : omdat zij al dateert van vóór de komst der Jezuïten in Indië. Nieuw : omdat zij op het oogenblik weer van den grond af aan moet worden opgebouwd.

Al 80 jaar geleden stichtte de Eerw. Heer J. J. Langenhoff, seculier priester uit het bisdom Roermond, een statie te Soengeiselan. Het was de eerste statie voor niet-Europeanen in Ned. Indië, de eerste eigenlijke missie-statie. En het scheen een statie, die veel beloofde voor de toekomst ; want men telde er ieder jaar 'n 70 doopsels van volwassenen. Bij zijn vertrek liet pastoor Langenhoff dan ook 9 kerkjes en een 500 Chineesche geloovigen op Banka achter.

Toch kwam de Banka-missie nooit tot bloei. Want die bekeerlingen waren Chineesche emigranten, meestal mijnwerkers, die na eenige jaren weer naar hun vaderland terug keerden. Of die, als ze bleven, toch maar bleven als éénlingen, zonder vrouw en kinderen ; die bij hun dood dus niemand als erfgenamen van hun geloof konden achterlaten. Van dat eerste mooie begin is ons niets overgebleven dan de lange rijen van kruisjes op het kerkhof. Het was een eeuwig herbeginnen, totdat in 1886 de Banka-missie werd opgeheven.

Toen in 1912 de Apostolische Prefectuur van Sumatra werd opgericht, werd ook Banka weer door de paters Capucijnen bezet, maar van de vroegere Christenen was zoo goed als niemand meer over.

In 1923 werd Banka met Billiton en Riouw als afzonderlijke Apostolische Prefectuur toevertrouwd aan de Nederlandsche Provincie van de Paters der Heilige Harten te Ginneken. De oude

missie kon nu opnieuw en meer intens dan vroeger bewerkt worden.

Gelukkig is de toestand in de laatste 50 jaren geheel en al veranderd.

Langzamerhand heeft zich een talrijke bevolking gevormd van „peranakans", d.i. van in het land geborenen. Het zijn Chineesche blijvers, die Banka als hun vaderland beschouwen.

Bij de laatste volkstelling (1930) telde ons missie-gebied een totale bevolking van 413730 zielen. Hiervan zijn 250778 (d.i. 60,6 %) inlanders. Deze inlanders zijn allen mohamedanen en daarmede zeer moeilijk te bekeeren, in elk geval veel moeilijker dan de heidensche Chineezen.

Voorloopig werkt de missie alleen onder de Chineezen. Behalve dat zij het meest intelligente, het meest nijvere en welgestelde gedeelte der bevolking vormen, zijn zij ook door hun aantal als missioneeringsobject van belang. Met hun zielental van 159322 maken zij immers in ons heele missiegebied 38,5 % van de bevolking uit, terwijl zij op het eiland Banka zelfs de helft naderen: 46,9 %. Het is daarmede het meest Chineesche gewest van Nederlandsch Indië.

De oude wantoestand onder de eerste emigranten — het waren bijna allen mannen — is nog wel niet geheel verdwenen, maar toch reeds veel verbeterd: op het totaal van 159322 komen reeds 45367 vrouwen voor. En daar men de gevestigde bevolking gerust op het dubbele van het aantal vrouwen kan stellen, mag men deze dus schatten op ± 90000, terwijl men dan de rest als nieuwe emigranten moet beschouwen.

Het is vooral deze gevestigde Chineesche bevolking, waarop de missie haar hoop gevestigd heeft. Zeker tracht zij ook de alleenstaande emigranten te winnen: hun zielen toch zijn even kostbaar in de oogen van God! Maar een missionaris wordt niet alleen uitgestuurd om zielen te winnen. Zijn voornaamste streven moet er op gericht zijn eenmaal een zelfstandige Christengemeente te stichten. En daar kunnen die ongetrouwde emigranten niet toe dienen.

Als het waar is, dat de missie vooral werkt onder de gevestigde Chineesche bevolking, dan wil dat nog niet zeggen dat deze gemakkelijk te bekeeren is. Want ook in ongunstigen zin is Banka in de laatste 50 jaren veranderd. Het zijn niet meer de eenvoudige,

arme mijnwerkers van vroeger, maar veelal welgestelde handelaars en landbouwers, materialisten, die alleen denken aan hun geld en die doof blijven voor het woord van den missionaris. Bekeeringen van volwassenen zijn op het oogenblik nog zeldzame uitzonderingen.

Wel is er onder de jeugd direct en blijvend succes te verwachten; vooral door school en internaat. Is in alle missies opvoeding en onderwijs een der voornaamste missioneeringsmiddelen, in onze Banka-missie zou men ze haast het eenige middel kunnen noemen.

Reeds zijn de Arme Zusters van het Goddelijk Kind (Gesticht „De Voorzienigheid", Amsterdam) ons in dit meest noodzakelijk missiewerk ter hulp gekomen. Maar er zouden nog veel meer zulke scholen moeten zijn. Dan pas zouden wij zeker zijn van de toekomst, omdat wij zeker zouden zijn van het kind en door het kind meer invloed uit zouden kunnen oefenen op de ouders.

De missie wordt op het oogenblik bediend door 8 paters en 3 broeders van de Heilige Harten en 20 Zusters van de Voorzienigheid, terwijl het aantal geloovigen is gestegen tot 950. Het is nog maar een klein begin, doch de eerste teekenen van een overvloediger oogst in de toekomst beginnen zich reeds te vertoonen. Mogen de offers en gebeden van vele edelmoedige zielen in het vaderland ons helpen bij den zielen-oogst.

P. VITUS BOUMA, ss. cc.
Apost. Prefect.

AARTSBISSCHOP MAR IVANIOS

EEN MASSA-BEKEERING IN INDIË AANSTAANDE?

Als een zeer geziene gast vertoefde in de Meimaand te Rome de Aartsbisschop van den Syro-Malabarischen ritus, Mar Ivanios. Hij was naar Rome gekomen om den Paus zijn bijzondere onderwerping te betuigen en als teeken van zijn afhankelijkheid het pallium uit de handen des Pausen te ontvangen.

Deze bekeerde Aartsbisschop uit de secte der Jacobieten vertoonde zich nog al in het openbaar, stond interviews toe aan ijverige perscorrespondenten, maakte feestvergaderingen mee in verschillende studentencolleges o.a. in de Propaganda, nam in zijn witten toog en zwarten ronden tulband deel aan de H. Sacramentsprocessies

en hield zelfs eenige lezingen met lichtbeelden, bijv. in het collegio Beda voor Engelsche bekeerlingen en in de pauselijke Gregoriaansche Universiteit voor een talrijk gehoor waarbij bisschoppen en gezanten op de eerste rij onder de toehoorders hadden plaats genomen. Allen werden door de warme zeggingskracht en de hartelijke persoonlijkheid van Mar Ivanios ten zeerste ingenomen.

Hij vertelde ons op eenvoudige maar pakkende wijze over land en leven, dieren en menschen van Malabar in Indië, vooral echter over de religieuze beweging der laatste jaren, ja van den allerjongsten tijd, waarvan hij zelf het middelpunt en de drijvende kracht is geworden. Zoo moest hij ons ook wel een blik laten slaan op de ontwikkeling van zijn eigen zieleleven, dat zich uit het donker van ketterij en schisma had opgeheven tot het volle licht van het katholieke geloof en tot de eenheid der ware christelijke liefde, waarvan Rome het door God gewilde centrum was en is en zal blijven ten allen tijde.

* * *

De Christenen van de kust van Malabar kunnen zich met recht „Eerstelingen der Kerk" noemen. Zij voeren toch hun Christenworden terug tot den apostolischen tijd en beweren door de prediking van den H. Apostel Thomas zelven tot het Christendom te zijn gebracht.

Steeds waren zij trouwe zonen van de Katholieke Kerk, tot in de 17e eeuw en wel in het jaar 1663 de monophysitische ketterij, welke in Christus maar één natuur aanneemt, er ingang vond en door niet weinigen werd aangenomen. Deze Christenen scheidden zich toen van Rome af en namen den naam van Jacobieten aan, terwijl de trouwgebleven Katholieken zich Syro-Malabaresen gingen noemen. Bij deze afgescheiden Jacobieten ontstond nogmaals verdeeldheid, doordat sommigen onder protestantschen invloed kwamen en zich Mar-Thomisten gingen noemen. Zoo staan er thans een 350.000 Jacobieten tegenover ongeveer 130.000 Mar-Thomisten.

Onder de Jacobieten, tot wie onze Mgr. Ivanios behoorde, is nu een sterke beweging ontstaan van hereeniging met de katholieke Kerk van Rome. Mar Ivanios zelf was de eerste, die 20 September 1930 overging en zich aan den Plaatsbekleeder van Christus op aarde onderwierp. Hem volgden dienzelfden dag zijn hulpbisschop

Mar Theophilus, een priester, een diaken en een leek. Maar een goed jaar later, Kerstmis 1931, had Mgr. Ivanios reeds den troost aan den Heiligen Vader te kunnen mededeelen, dat zich al 5200 bekeerlingen uit het Jacobitisme en het heidendom met de Katholieke Kerk vereenigd hadden. Dit getal is nu reeds tot bijna 9.000 opgeklommen.

Deze hereenigingsbeweging is steeds groeiende. Toen Mar Ivanios in April 1932 Indië verliet, waren te Ramapurum 60 families in onderricht, in Naranganum 65 families, in Ayoor een honderd families. Een groote hinderpaal is het feit, dat het zoo moeilijk is, aan deze goed willende bekeerlingen een eigen kerkgebouw te verzekeren. Nog zeer veel Jacobieten zouden tot de Katholieke Kerk overgaan, zegt Mgr. Ivanios, als hun maar een eenvoudig huis als cultusplaats, als kerk kon worden gegeven. Toen ik het Jacobitisme verliet, moest ik alles achterlaten. Ik had geen kerk meer, geen school, geen bibliotheek, zelfs geen huis. Ik moest breken met mijn oude geloofsgenooten en vroegere medewerkers en alles opnieuw beginnen op te bouwen. En zoo gaat het met allen, die wenschen in de Katholieke Kerk te worden opgenomen ; zij moeten alles verlaten. Het volk heeft echter behoefte aan een kerkgebouw, waar het kan bidden en waar de kerkelijke plechtigheden kunnen gevierd worden. Velen worden werkelijk bij gebrek aan een kerk afgeschrikt om terug te keeren naar Rome. Ook een eigen kerkhof willen ze gaarne hebben, een stukje gewijden grond om er hun dooden te kunnen begraven.

* * *

Deze gelukkige hereenigingsbeweging onder de Jacobieten laat zich wel verstaan, als men de persoonlijkheid heeft leeren kennen van haar leider en voorman. Algemeen geldt Mgr. Ivanios toch als een der meest hoogstaande Prelaten van Indië. Werd hij niet door de Jacobieten zelf, vóórdat hij de secte verliet, als hun geboren leider aangezien en algemeen erkend ? Was de doctor in de Wijsbegeerte en Letteren van de Universiteit van Madras niet een gezag bij allen, die in de studie van de Syrische en Malabarische talen belang stelden ? Heeft de overgroote bijval, welke zijn autobiographie op de Hindoesche boekenmarkt genoot, niet duidelijk bewezen, hoe hoog zijn wetenschappelijke naam stond aangeschreven ?

Mgr. Ivanios is nu ongeveer vijftig jaren oud, groot en statig van gestalte en voornaam van voorkomen. Hij maakt een alleraangenaamsten indruk op allen, die ook maar even met hem omgaan ; ja hij dwingt hoogachting en genegenheid af. Want iedereen weet, welk een leven van bedrijvige werkzaamheid, van strijden en lijden en moedig streven om de waarheid te kennen, te volgen, en te propagandeeren schuil gaat onder de eenvoud en minzaamheid waarmede hij iedereen te woord staat.

Over zijn leven en bekeering vertelde hij ons het volgende :

,,Ik ben in de secte der Jacobieten geboren en studeerde aan de universiteit van Madras. Later werd ik tot professor benoemd aan het atheneüm van Calcutta. Daar maakte ik diepgaande studies van de Kerkgeschiedenis, vooral van de levens der Kerkvaders. Ik las ook de levens van moderne heiligen, van een St. Ignatius, Franciscus Xaverius, Franciscus van Assisië, van Dominicus, en begon langzamerhand te twijfelen aan de positie der Jacobitische Kerk, mij zelven afvragend, of het eigenlijk wel de wil van God kon geweest zijn, dat er zooveel secten en schismas zouden bestaan in de ééne Christelijke Kerk. Ik kwam na eenigen tijd tot een conclusie, die eigenlijk een veroordeeling was van mijn eigen toestand.

Ik bedankte daarom als professor aan de universiteit en besloot mijn leven aan dat der oude woestijn-eremieten gelijk te maken. Ik vluchtte de bosschen in en werd kluizenaar volgens den regel van den H. Basilius. Daar stichtte ik met een groep universiteitsstudenten van Calcutta een centrum van contemplatief leven, de Congregatie van Bethanië, waarvan ik zelf de eerste Abt werd. We leefden van hetgeen de bosschen en onze handen ons ten eten gaven en woonden in houten hutten, die we ons zelf bouwden.

De Jacobieten hadden hoogachting voor ons en beschouwden ons als mannen, die door ons ascetisch leven nader stonden bij God. Ze riepen dikwijls onze hulp in en vroegen onze medewerking, bijv. bij de stichting van eenige weeshuizen. Daarvoor richtte ik toen een eigen Congregatie van vrouwen op, die zich Zusters van de Navolging van Christus noemden.

Dit teruggetrokken leven duurde ongeveer 10 jaren. Men drong er toen bij mij op aan, dat ik me bisschop zou laten wijden. Maar mijn geweten verzette zich daartegen. Ik zou dan de Jacobitische geloofsbelijdenis opnieuw hebben moeten afleggen en het anathema

moeten uitspreken tegen den Romeinschen Opperpriester, den H. Leo I, die op het Concilie van Chalcedon het Monophysitisme veroordeeld had. Maar men verzekerde mij, dat dit van mij niet zou gevorderd worden. En zoo werd ik tot bisschop geconsacreerd.

Doch na mijn verheffing tot de bisschoppelijke waardigheid scheen mij de positie der Jacobitische kerk hoe langer hoe meer onhoudbaar. Steeds meer geleek me het ijveren voor de bekeering van heidenen tot het Jacobitische Christendom en het werken voor de bevordering van het religieuze leven bij mijn Jacobitische Christenen als een zich uitsloven om een bouwwerk op te trekken, dat op lossen zandgrond gegrondvest was. Want we stonden buiten de eenheid der Kerk en eigenlijk buiten iedere autoriteit. Het protestantisme scheen me te individueel toe en de verschillende Oostersche Kerkgenootschappen waren te sterk gebonden aan volkenras en politieke en plaatselijke toestanden. De Jacobitische kerk bezat wel de geldigheid van de Sacramenten en de Apostolische successie, maar zij scheen niet de vier kenmerken te hebben, die volgens het Concilie van Nicea de ware Kerk van Christus bezitten moet. Daar ontbrak iets wezenlijks in de Kerk der Jacobieten. Maar wat dit iets was, kon ik maar niet ervaren. Ik zocht en zocht overal, vroeg raad bij Godgeleerden en Kerkvorsten, had dikwijls slapelooze nachten en bad vurig tot God om het noodige licht.

Toen opeens werd het me duidelijk, wat dit iets was, dat ons ontbrak : het was de eenheid van de Kerk, die volgens goddelijken wil gecentraliseerd is in het pausdom van Rome, het pausdom, dat niet alleen het fundament is geweest, waarop de Kerk eenmaal is opgebouwd, maar dat thans nog het centrum is van de nu nog levende Kerk. Zoo vond ik eindelijk de vier kenmerken van Nicea in de Kerk van Rome terug, een Kerk ook met gezag, dat in twistzaken van geloof onfeilbaar uitspraak deed.

Ik stelde mij toen in verbinding met den H. Stoel en vroeg, of ik bij een eventueelen terugkeer tot de Kerk van Rome mijn eigen Oosterschen Jacobitischen ritus zou kunnen behouden. Wij zijn bijv. gewoon ongedesemd brood bij het H. Misoffer te gebruiken, terwijl de Syro-Malabaresen gedesemd brood gebruiken.

Het voorstel werd te Rome nauwkeurig onderzocht, en mij werd na eenigen tijd geantwoord, dat in de oude ceremoniën van den

Jacobitischen ritus niets gevonden was, dat strijdig scheen te zijn met de leer der Katholieke Kerk ; ik zou dus bij terugkeer naar de Moederkerk mijn ouden kerkritus kunnen behouden. Tegelijk liet de Paus mij door bemiddeling van den Apostolischen Delegaat in Indië, Mgr. Mooney zijn apostolischen zegen geven en een hartelijken gelukwensch zenden, en wenschte mij op bijzondere wijze van harte welkom in het vaderhuis.

Of ik me gelukkig voelde!"

* * *

Theoretisch was voor Mar Ivanios het vraagstuk toen opgelost. Maar hoe de beslissing in practijk moest worden omgezet, kon hij zich moeilijk indenken.

Eigenlijk, zoo verhaalde de Prelaat, drong op zekeren morgen onder de H. Mis zeer sterk de gedachte zich bij hem op, dat hij alles moest verlaten om den Meester te volgen, alles verlaten, anders zou hij den Meester niet waardig zijn.

Na de H. Mis riep hij toen terstond zijn monniken te zamen. In een lange toespraak verklaarde hij hun, hoe hij na rijp overleg en veel gebed tot de overtuiging was gekomen, dat alleen de Katholieke Kerk de ware Kerk van Christus is, en hoe hij bijgevolg zich verplicht achtte zijn onderwerping aan Rome te gaan betuigen.

Het zal hem ongetwijfeld een zwaar offer geweest zijn het klooster, dat hij zelf gesticht had, te moeten verlaten en aan trouwe vrienden vaarwel te zeggen, die hem sedert zoo langen tijd hebben gevolgd en in wier heilig gezelschap hij gehoopt had de laatste dagen van zijn leven te kunnen doorbrengen in den dienst des Heeren.

De toespraak van den meester trof diep het hart der leerlingen. Niet weinige kloosterlingen namen korten tijd daarna het besluit ook het schisma te verlaten om hun geliefden Aartsbisschop te volgen.

Enkele dagen later ging de Prelaat aan de Zusters zijn onherroepelijk besluit mededeelen met hetzelfde gelukkige gevolg van talrijke bekeerlingen.

* * *

De moeilijkheden zouden echter noch hem noch zijn volgelingen ontbreken.

De hereenigingsactie in Indië wordt vanzelf reeds bemoeilijkt

door den conservatieven geest van het Indische volk, dat vol van vooroordeelen is tegen alles wat nieuw is en zoo gemakkelijk in verzet komt tegen iedere verandering, die moeite en offer kost. Ook wordt de bekeeringsmogelijkheid belemmerd door de groote onwetendheid van het gewone volk, — welke echter door propaganda in woord en geschrift kan overwonnen worden; en nog meer door de sectarische haat der Jacobieten, — welke door Gods genade en door een lichtend voorbeeld van christelijk leven en liefde en volgzaamheid moet worden omgeschapen.

„De Jacobieten hebben ons niet geschoond, vertelde Mar Ivanios. Eerst wilden ze niet gelooven, dat Rome onzen ritus had goedgekeurd. Maar toen zij de feiten niet konden ontkennen en zagen, dat Mar Theophilus en ik onze bisschoppelijke waardigheid hadden behouden, begon de boycot en de geheime zoowel als openbare vervolging. Niet zonder reden zijn zij bevreesd voor de toekomst van hun kerkgenootschap". Over de onaangename bejegening, die hij van zijn landgenooten ondervond, hoe hij uitgejouwd en uitgefloten werd en hoe overal bij zijn komst de zwarte vlag geheschen werd en over pogingen tot sluipmoord, wilde de bisschop maar liever zwijgen.

Maar dat alles is nu geleden.

Thans voelt hij zich overgelukkig in het vaderhuis te zijn opgenomen en daar de zoete zielevrede te hebben gevonden, waarnaar hij zoo lang en smartelijk heeft verlangd en gezocht. „Ik ben Gode o zoo dankbaar, dat Hij mij, onwaardige, uitverkoren heeft om de oude dwaling onzer vaderen te herstellen en om met den Paus van Rome weer de betrekkingen aan te knoopen, die meer dan drie eeuwen lang verbroken waren geweest".

De Paus ontving hem dan ook op echt vaderlijke wijze. „Hij ontving mij werkelijk als een vader — gelijk een vader, die zijn zoon weer terugziet na een heele lange reis. Hij omhelsde mij en zeide: O mijn Zoon, van harte welkom. Ik ben de vader van zoovelen onder u, die mij niet kennen. Als ze mij kenden, zouden ze weten, dat deze mijne armen wijd uitgebreid zijn om ook hen hartelijk te omhelzen."

* * *

Na de kennismaking met Mgr. Ivanios waren we allen vastelijk overtuigd, dat de hoogstaande persoonlijkheid van dezen Aarts-

bisschop en zijn moedige daad vele zoekers in Indië voor het gewichtige vraagstuk zal plaatsen, of niet de eenige Kerk, die er zich op beroemen kan de ware erfgename van Jesus Christus te zijn, is de Roomsch-Katholieke Wereldkerk, bestuurd door den Paus als Plaatsbekleeder van Christus op aarde.

Laten we bidden voor deze afgescheiden broeders, opdat zij in grooten getale de haven der waarheid mogen terugvinden en spoedig mogen terugkeeren tot de eenheid des geloofs : één schaapsstal onder één Herder.

† DR. JAN OLAV SMIT, Ep. par.

DE HEDENDAAGSCHE ISLAM

Het aantal Muzelmannen der geheele wereld bedraagt op het oogenblik ± 245.000.000. Massignon neemt dit cijfer aan als het meest betrouwbare in zijn „Annuaire du monde Musulman". Zooals bekend, zijn die millioenen over een zeer groote oppervlakte verspreid. Nemen we de aardglobe en trekken we twee lijnen, die elkaar kruisen :

1. Van de Philippijnen naar den Balkan en
2. Van Mongolië naar Marokko.

We hebben dan het grootste gedeelte der Islam-Territoria aangegeven. Natuurlijk zijn ze niet alle exclusief Mahomedaansch. — De eerste lijn doorsnijdt de Philippijnen, Indo-China, Siam, Britsch Indië, Afghanistan, Perzië, Irak, Turkije en den Balkan. De tweede overbrugt Mongolië, China, den Kaukasus, Klein-Azië, Zuid-Griekenland, Tunis, Algerije, Marokko. Buiten de lijnen vallen de volgende landen, die eveneens geheel of gedeeltelijk den Islam toebehooren : Op de eerste plaats Ned. Oost-Indië (50.000.000 Mohammedanen leven daar!); vervolgens Arabië, Palestina, Egypte, Syrië, Libaneesche republiek, Oman, Zanzibar, Lybië en Tripolis, Abyssinië en Senegal.

Voeg hierbij nog de gebieden, waar de Islam sterke propaganda voert, b.v.b. Zuid-Afrika, Engelsch Oost-Afrika, Fransch West-Afrika : en U hebt een idee van de oorden, waar $\frac{1}{8}$ der wereldbevolking — het deel, dat men 't Mohammedaansche noemt — gehuisvest is. Tevens blijkt hieruit, hoe groot het aantal intellecten

is, dat door den Islam beheerscht wordt. Buiten de Turksche Republiek en het Egyptische Koninkrijk zullen ze op het oogenblik geen noemenswaardige politieke macht bezitten, maar juist door hun groote verspreidheid en door hun, ondanks alles [1]), innigen samenhang hebben ze een andere macht : de macht van een onderling — ofschoon verspreid — fanatisme. De geschiedenis leert ons, dat *als* dit tot uiting komt, het zeer gevaarlijk zijn kan, juist omdat tegenover de niet-Islamieten alle Mohammedanen het roerend eens zijn.

Nu is het wel waar, dat een Heilige Oorlog, gezien de absolute superioriteit der Westersche oorlogsmiddelen en krijgskunde, niet veel kans van slagen zou hebben, maar toch kunnen opstanden en schermutselingen ons nog genoeg schade berokkenen. De laatste onlusten in Zuid-Marokko en in Tripolis waren noch voor Frankrijk, noch voor Italië erg aangenaam. — Trouwens de Islam voorziet er in, en toont zich op ander terrein actiever dan ooit. Hun zendelingen maken jaarlijks duizenden adepten, vooral onder de lagere kasten van Britsch-Indië en onder de Negers van Afrika. Men moet er goed van doordrongen zijn, dat de tegenwoordige Muzelmansche intellectueele wereld zoo maar niet in het honderd werkt, vooral niet wat betreft de propaganda van den Islam.

Sinds eenige jaren reeds worden ernstige pogingen aangewend tot het vormen van zendelingen in seminarie's en andere speciale instituten. 't Westelijk gedeelte van den Islam heeft hier een gelukkigen achterstand te boeken, maar in Britsch-Indië bestaan zeer goed georganiseerde seminarie's, waar theologie, moraal en apologie gedoceerd worden, vervolledigd door practische oefeningen in godsdienst-discussie. — Voorbeelden hiervan zijn het seminarie der schismatieke Chiïeten te Lucknow, en vooral die der schismatiek-kettersche Ahmadyya te Ràdian en Lahore.

Speciale propaganda-tijdschriften worden uitgegeven, propaganda-conferentie's eveneens te baat genomen.

Het getal der Muzelmannen neemt beslist onrustbarend toe. In 4 jaar tijds (van 1926 tot 1930) constateeren we een vermeerdering van 20.000.000. Dat het propagandawerk alleen die vermeerdering niet verklaart is duidelijk. We moeten haar zoeken in het vergroote

[1]) Denk aan de uiteenloopende nationalistische strevingen, of aan de groote verdeeldheid, zooals die bij de Protestanten bestaat.

geboortecijfer. Dat cijfer stijgt vooral in de afhankelijke Muzelmansche landen. De frappantste voorbeelden daarvan zijn Java en Algerije, waar de Europeesche meesters een groote welvaart ontwikkeld hebben. Die welvaart brengt met zich mee betere hygiëne, betere huisvesting, betere voeding, betere zieken- en kinderzorg. In 1812 telde Java 5 millioen bewoners ; 100 jaar later 6 maal zooveel. Overal waar Europa meester is, gaan de Mohammedaansche geboortecijfers de hoogte in. Deze factor is natuurlijk zeer belangrijk, aangezien van de 245.000.000 Islamieten er slechts 35.000.000 onderdaan zijn van onafhankelijke staten. Zoo'n staat is b.v. Afghanistan : ontoegankelijk voor den Europeaan. Wat zien we daar ? — Verwoesting aangericht door burgeroorlog, hongersnood, pest : hetgeen een bevolkingstoename nu juist niet bevordert, zoo niet in het tegendeel doet verkeeren.

In verband met de moeilijkheden bij het bekeeringswerk der Muzelmannen en de langzame vordering ervan, is door sommige pessimisten wel eens de meening verspreid — God vergeve hun de grofheid hunner dwaling —, dat de Islamiet zoo goed als onbekeerbaar zou zijn. Lavigerie, de Foucauld, e.a. hebben hun leven lang tegen die dwaling gestreden. Inderdaad kan er niet genoeg door woord, geschrift en daad tegen ingegaan worden. Evangelie-teksten zijn er genoeg, om terstond het tegendeel te kunnen beweren en hecht te bewijzen. Het levende Leven der Levende Christuskerk paste zich levenwekkend aan de nieuwe tijdsomstandigheden aan: zoo de Kerk den Muzelman onbekeerbaar achtte, waarom dan het kostbare Oostersch Instituut te Rome ? Maar niets daarvan ! 't Schitterendste wat ter wederlegging kan worden aangehaald in dezen tijd is de algeheele toewijding van *héél* het menschdom aan Jezus' H. Hart ! Een religieus durfde eens in tegenwoordigheid van den Paus laten hooren, dat hij den Islam ondoordringbaar vond. De Paus antwoordde : „Wat ge daar zegt, is niet Apostolisch, is niet Christelijk ! Gij sluit een deel der menschheid uit, deel te nemen aan het Rijk van Christus, en welk gedeelte ? !"

Christus zeide : „Gaat en onderwijst *alle* Volkeren !" — En hij voegde er niet bij : „Behalve de Muzelmannen, want de Islam is een ondoordringbare muur !"

Van den anderen kant is het onnoodig en zeer onjuist in een ander uiterste te vervallen. De moeilijkheden zijn er; waarom ze verbloemen? We moeten slechts houden, dat ze in en mèt Christus, in en mèt de Kerk niet onoverkomelijk zijn. Van die moeilijkheden komt een gedeelte bij een aandachtige beschouwing van het wezen van den Islam als Godsdienst naar boven. Ik bracht ze elders bijeen. Uit het eerste gedeelte van dit artikel worden twee andere duidelijk: de groote verspreidheid der Muzelmannen en het groote aantal ervan. — Om U te doen zien, dat daarin werkelijk een bezwaar voor de missioneering gelegen is, maken we een vergelijking met China: de Chineezen hebben met de Muzelmannen het aantal gemeen, maar men heeft ze, als één groot blok, binnen bepaalde grenzen bij elkaar. De Chineesche Missie is moeilijk vanwege bevolkingsaantal en lands-uitgestrektheid, maar wordt vergemakkelijkt door de eenheid van ras en vaderland (de emigranten zonder ik natuurlijk uit). De Islam-missie's zijn moeilijk eveneens vanwege bevolkings-aantal en lands-uitgestrekheid, maar hier komen nog bij enorme verspreidheid, verbrokkeling en rassenvermenging. Werkelijk een groot verschil.

Maar die moeilijkheden zijn niet onoverkomelijk, ofschoon de Westersche beschaving ze nog vergroot, doordat verbetering der geboortecijfers het aantal sneller doet toenemen. Daarenboven bracht diezelfde beschaving een compensatie: vooral in Turkije, Egypte en de afhankelijke Islamlanden leven de aanhangers van den Islam niet meer in lijdzame verstijving. Zoolang de Islam binnen gesloten muren leefde, was die verstijving er. Nu de poorten geopend zijn, verdwijnt ze, vooral uit de intellectueele wereld en uit het midden der jongere studeerende of wetenschappelijk beter opgevoede generatie's. Vroeger glinsterde er zoo nu en dan een vonk van snel uitdoovende vuur. Ghazali b.v. gevoelde zeer goed het absolute gemis aan diepte van godsdienst. Hij wist, dat de naakte Islam niet veel redelijks, niet veel bovennatuurlijks in had.

Onder het gewone volk van platteland en kleinere steden duurt echter de verstijving voort. Er bestaat geen zin voor werken, voor initiatief. Een eenvoudig voorbeeld uit de ondervinding van de Zusters-missionarissen op de industrie-scholen of in de ouvroirs voor meisjes; de zusters geven haar werk op; dat doen ze heel kalm en

gelaten; maar niets meer. Nooit zullen ze zelf beginnen; nooit zelf een verbetering aanbrengen; nooit uit zich zelf de zaak afwerken.

't Beste deel der Muzelmannen heeft daarmee echter gebroken. Onder invloed van cultureel Europa, dat dan toch altijd nog over het algemeen de Christelijke idee vertegenwoordigt en verkondigt, vinden ze hun godsdienst, zonder er mee te breken (o zoover is het nog niet!) onvoldoende. Eenige dogma's zonder mysterie's; eenige moreele voorschriften, leeg en hol; eenige positieve wetten in Joodschen zin en van oud-testamentisch aantal. Een godsdienst zonder geestelijke hulpmiddelen, niet zooals de onze met zijn sacramenten. Kortom een godsdienst gereduceerd tot een minimum! Vol schaamte zien ze het aan, dat de Westerling in de Islamieten te vergeefs naar moreele gesteltenissen zoekt en constateeren moet, dat er geen dorst bestaat naar zelfvervolmaking, dat ze hun idealen niet hooger stellen dan b.v. eens in hun leven een pelgrimstocht naar Mekka met veel uiterlijk vertoon.

De mensch heeft door God's genade, minstens, op den duur, den drang naar het bovennatuurlijke. Ook de Muzelman; en wanneer hij maar eens vrij dien drang volgen kan, bevredigen hem noch de natuurgodsdienst zijner geleerden, die in tegenstelling met andere collega's niets met de Westersche, wijl Christelijke idee te doen wenschen te hebben, noch ook de volksgodsdienst, waarmee de ongeletterde Islamiet zich gewoonlijk tevreden stelt. En men make zich geen illusie's. De Maraboesen, Imam's en andere religieuze chefs zijn even onwetend als de hen omringende bewoners van platteland en kleine steden. De moskeeën, de kerkhoven, de broedersschappen en de kloosters zijn aldaar één hutspot van bijgeloovige praktijken.

De moderne, meer ontwikkelde, voor Westersche ideeën meer toegankelijke Muzelmannen zijn daar niet meer tevreden mee. Ze hebben den strijd aangebonden tegen de chefs, die het volk nog willen geboeid houden in de kluisters der gelaten verstijving. Te Algiers moeten de leden der club „De Vooruitgang" niets hebben van de aloude Broederschap der Alaoeïeten en hun Cheikh Benalaoeï.

De eersten wenschen den Islam en zijn koran aan te passen aan den modernen vooruitgang; de laatsten willen alles bij het oude laten. De eersten spuwen vuur en vlam tegen de conservatieve Muzelmansche Universiteit van Tunis (Djemaâ ez-Zitouna), die na lang geharrewar zich genoodzaakt zag haar studie-program te

wijzigen en op meer wetenschappelijke basis te plaatsen. De Universiteit van Caïro ziet haar leerlingen-aantal jaarlijks slinken. De studenten gaan hun licht liever elders opsteken.

De Katholieke Missie wil vooral die onrustige geesten een baken en een leidsvrouw zijn. Onze Moeder, de H. Kerk, weet zich altijd zoo goed aan te passen aan nieuwere richtingen en stroomingen. Ze bouwt universiteiten (b.v.b. Beiroeth) voor die menschen en wendt zich op het oogenblik vooral met scholen tot de Muzelmansche jeugd. En met reden.

De ondervinding leert, dat de meer helderziende Muzelmannen een meer substantieel voedsel zoeken voor hun weetlust, dan hetgeen hun nog geboden wordt in het weinigje eenigszins gezonden godsdienstzin, dat ze nog in den Islam zelf kunnen vinden. Ze zoeken dat nog in een bijzondere studie van het meer spiritueele leven van Mohammed te Mekka, van de levens van een El Halladj of een El Ghazali. Ze denken er niet aan elders te zoeken. Een verhevener volmaaktheids-ideaal moet dus aangeboden worden, onder den neus geduwd worden, om 't zoo maar eens uit te drukken. Dit gebeurt als vanzelf door het goede voorbeeld van echte Christenen, die het er werkelijk ernstig mee nemen. En zooals ik zeide, tracht de Kerk daarin bijzonder te voorzien door de scholen en universiteiten. Ongelukkigerwijze lijdt het Katholicisme onder beide opzichten onder lijnrechte tegenwerking.

Helaas is het getal minder goed levende Christenen in de Muzelmansche landen zeer groot. De Muzelman oordeelt vooral en in alles volgens getallen. Ze kennen slechts een klein getal werkelijk godsdienstige Christenen. Mgr. Alexis Lemaître, Primaat van Afrika, Aartsbisschop van Carthago, vatte de situatie bij gelegenheid van het Intern. Eucharistisch Congres, gehouden in zijn bisdom (1930), aldus samen: „Les Musulmans sont séparés de nous, moins par leur religion que par notre irréligion!"

Het voorbeeld nu is een groote factor: het goede werkt echter niet altijd goed uit, het slechte altijd slecht. Van elk een staaltje!

Het goede voorbeeld bewerkt niet altijd 't goede, ofschoon nooit 't kwade. Onder de Mozabieten (M'zab-Sahara) werken de katholieke missionarissen nu reeds een halve eeuw. Het heele resultaat is voor het moment één gedoopte en één catechumeen. Ik spreek hier natuurlijk over op het eerste gezicht merkbare resultaten; want

door het jarenlange contact heeft het goede voorbeeld toch wel een geleidelijke omwenteling in de geesten teweeggebracht. Ik kom hierop elders terug.

Daarentegen: Het slechte voorbeeld heeft altijd slechte gevolgen. Veel Muzelmannen, vooral jongelui, niet meer tevreden met de Islam-wijsheid, verloren, aangezien ze slechts in aanraking kwamen met slechte en bedorven Christenen, waar zij niet iets beters vonden dan in eigen kring, het weinigje geloof, dat ze nog hadden, en werden practische atheïsten.

Daarenboven bieden de niet-katholieke universiteiten, waarin de Godsdienst zoo goed als buiten beschouwing blijft of zelfs veroordeeld wordt, het tegendeel van voordeel. Vandaar een slechte invloed der Europeesche universiteit. De studenten nemen in zich op den geest van communisme, vooral van positivisme (Frankrijk) en bovendien van een chauvinistisch nationalisme (Jong-Turken); ofwel hun hersenen worden volgepropt met een hoop valsche theologie.

Ziehier dus twee moeilijkheden, die de katholieke Missie ondervindt in eigen milieu: slecht voorbeeld en valsche wetenschap. Hiertegenover stelt ze den goeden invloed van het gezond, Christelijk onderwijs. Ik wil hier geenszins beweren, dat dit het monopolie heeft; de student der niet-katholieke Universiteit heeft immers altijd nog kans met Christelijke milieu's in raking te komen. Maar aan de Katholieke Universiteit is het milieu vanzelfsprekend Katholiek.

Ofschoon dit het ideaal is, kan bij gebrek aan beter een Christelijk milieu in algemeenen zin dikwijls een gelukkige uitwerking hebben, waarover thans:

De intellectueele Muzelman zal, zoo hij bij zijn intrede in de universiteitsstad door de sfeer van een dergelijk milieu getroffen wordt, en helder van inzicht is, niet talmen om nader te onderzoeken. Zonder van bekeeringen te willen spreken (o zoover is het nog lang niet!) moeten we in zoo'n geval toch constateeren, dat de eerste keer begint. Er is hoop, zoo hij van goeden wil is, dat God hem de genade der bekeering zal schenken. En gelukkig, wanneer hij terecht is gekomen temidden van practizeerende Christenen, die het er werkelijk ernstig mee nemen; temidden van mannen van ware wetenschap, die hem er aan kunnen herinneren, dat er

in den Islam menschen geleefd hebben, zoekers als hij, die bijna als ware mystici en asceten leefden (denk aan Ghazali en Al Halladj), maar onvoldaan en ontevreden met hetgeen de Islam bood instinctmatig als het ware elders zochten, ofschoon ze meenden het ware te hebben. In hun geest was zooveel goeds te vinden, maar de ontplooiing en de ontwikkeling er van konden niet plaats vinden, omdat er nu eenmaal slechts één godsdienst als de ware door God gewild en daartoe ingesteld is. Gelukkig, wanneer hij na die voorlichtingen zich over het hoofd strijkt en zich afvraagt : Wat is dan eigenlijk *mijn* godsdienst ; wat is *godsdienst* ? Wat zijn de godsdienst*en* ? Welke is daarvan de *ware* ? Gelukkig nogmaals, wanneer hem dan verder den weg gewezen wordt en God hem de genade der bekeering schenkt, want : dan wordt hij misschien, wat een Newman is geweest voor de Anglicaansche Kerk van Engeland ! Dan wordt hij misschien, wat de stichter der beweging van Oxford is geweest : de ziel van een massa-bekeering ! — Dit is geen utopie. De verwezenlijking is er nog niet, want die wijze van apostolaat begint pas: vroeger was er vanwege de barricadeering der Islamitische wereld geen mogelijkheid toe. De verwezenlijking kan en zal plaats hebben. Waarom is anders op het oogenblik de hoop der H. Kerk juist gebaseerd op de jongere Muzelmansche studeerende generatie, die, door wat ze ziet in Europa, n.l. den eeuwigen strijd tusschen Kerk en Wereldmacht, den Christus leert kennen, die niet zoozeer in boeken te vinden is, noch in theologische dissertatie's, doch in het volle leven, waarin de H. Kerk rotsvast staan blijft, terwijl de wereldmachten op en door elkander rollen en niets vermogen tegen haar. — De jongere generatie moet langs experimenteelen weg *ondervinden*, wat het Christendom is. Haar hart moet geroerd en *gewonnen* worden. Haar bekeering moet begrepen en gevoeld zijn.

De jonge Moslim-generatie heeft dus in onze dagen de bijzondere aandacht van onze Moeder, de H. Kerk. Ik bedoel hier niet alleen degenen, die zich in hoogere studie bekwamen. De Kerk begint bij den wortel en richt zich met scholen tot de jongste kinderen. Ook hier weer — het Rijk der Hemelen lijdt nu eenmaal geweld. — heeft ze een groote moeilijkheid tegen. 't Is de vroeg-rijpheid van den Mahomedaan. Kuischheid, in de prilste kinderjaren zelfs, is ver te zoeken bij den Muzelman. En al is het waar, dat de moderne Europeesche jeugd (vooral in de groote steden) aan dergelijke

euvels lijdt, dan is het toch lang niet in dezelfde mate, noch op dezelfde wijze, noch op zoo vroegen leeftijd. Muzelmannen, die lang in Europa vertoefd hebben, zijn de eersten om dit te erkennen. Illusie's zijn overbodig: bijna alle kinderen in den Islam, van beider geslacht, zijn vanaf den leeftijd van 4 à 5 jaar bedorven. Vraag 't aan de missionarissen of aan menschen, die lang in de betreffende milieu's geleefd hebben. — Het is te begrijpen, dat die kinderen al een heel slechten bodem voor 't goede zaad aanbieden. De strijd tusschen passie en overtuiging is geweldiger dan een wereldoorlog. — Wat wordt daaraan gedaan ?

Er wordt krachtig opgetreden tegen hetgeen reeds bedorven is: en in wezen verschilt dit optreden niet van dat, wat men in Europa en elders en altijd gebezigd heeft. — Wat nog niet bedorven is, moet onbedorven blijven. Daarom juist wenscht de Kerk, dat de missionarissen zich zoo vroeg mogelijk met de kinderen bezig houden, om zoodoende isoleerend, of op zijn minst preservatief in die richting te werken. Wanneer dan een jonge generatie in reinheid van zeden zal opgevoed zijn, is er weer een hoop meer voor de toekomst. Er wordt krachtig aan gewerkt door priesters en zusters: en ze weten het allemaal even goed, hoe moeilijk het is om ten minste de jeugd uit het slijk te trekken. U kunt begrijpen met hoeveel droefheid ze het moeten aanzien, dat dikwijls alles weer als verbrijzeld wordt door vuige tegenwerking. Ik noem hier de familie-toestanden, en het muzelmansche godsdienst-onderricht. Vele kinderen, hoewel door den katholieken missionaris opgevoed, worden gedwongen, op zijn minst vanaf 14-jarigen leeftijd, een koranschool te bezoeken, om te leeren bidden. De 14-jarige is n.l. „verantwoordelijk" geworden, en behoort zijn verplichtingen van goed Muzelman (waaronder het gebed) na te komen. Bij die gelegenheid wordt hem met den uitleg van het gebed tevens bekend gemaakt, wat er noodig is om het geldig te verrichten, en daarbij over dingen gesproken, die hem juist op dien leeftijd verzwegen moesten worden. De missionarissen moeten dit dikwijls machteloos aanzien. Toch hebben ze in die gevallen een groote troost. De overtuiging is in de harten dier jeugd vastgelegd, alvorens de passie kwam. De strijd is minder hevig dan in een tegenovergesteld geval.

* * *

Ziehier eenige notitie's over den hedendaagschen Islam. — Mijn besprekingen hadden vooral tot onderwerp de ontegenzeggelijke revolutie, die voortkwam uit de eigen rotheid van dien godsdienst, die begint te verslijten in contact met den geweldigen gang der tijden. 't Is het lot van iederen valschen cultus, uitgevonden door menschenbreinen op ingeving van Satan. — Die revolutie heeft een generatie doen opstaan van geesten, die niet langer door ongemotiveerde boeien gekweld wenschen te worden. De Islamitische modernisten gaan in twee richtingen: ze werden vrijzinnigen ófwel in goeden zin, ófwel in kwaden. Achter zich lieten ze evenwel tot nog toe het gros der Mohammedaansche menschheid, conservatief voortlevend en voedsel zoekend in den te ouden wegterenden, „orthodoxen" Islam.

Welke categorie ons de beste bekeeringsmogelijkheden en dus de meeste hoop biedt zullen we in een volgend artikel trachten te belichten.

Algiers. PAUL FRITSCHY.

WAT DE FLORES-MISSIE HEEFT VERLOREN DOOR HET DROEVIG VERSCHEIDEN VAN Z. H. EXCELL. MGR. ARNOLDUS VERSTRAELEN

Oost-Indië, onze welvaart in den handel, ons aanzien in de wereld, onze rijkdom in het moederland, welverzorgde levensavond voor duizenden, goed bestelde toekomst voor nog meer! Indië gaf ons veel. Indië maakte Holland rijk en belangrijk onder de naties, maar Holland belemmerde Indië's rijkdom voor den hemel, Oud-Holland ontnam zelfs Indië, waar het kon, het katholiek geloof.

Als er dus één arbeidsveld is aangewezen voor Hollandsche missionarissen, dan zeker Indië, waar zij de wandaad der vaderen en het verzuim der daaropvolgende generatie te herstellen hebben.

Niet hoog genoeg kan dan ook de kiesche en nobele geste aangeslagen worden van den opvolger van den stichter van Steyl, den Hoogeerwaarden Superior Nicolaus Blum, ten opzichte van katholiek Nederland. Uit dankbaarheid voor wat Nederland heeft gedaan voor de Congregatie van het Goddelijk Woord, wilde hij Uden-Teteringen stichten, lagere en hoogere studies voor eigen

Nederlandsche Missionarissen met het oog op onze eigen koloniale bezittingen. Daarom werd Uden begonnen, met Indië in het verschiet.

In 1913 nam de Congregatie van het Goddelijk Woord de kleine Soenda-eilanden Bali, Lombok, Soembawa, Soemba, Flores en Timor over. De geduchte missionaris Pater Petrus Noyen kwam er aan het hoofd te staan; pater Verstraelen uit de Togo-missie op vacantie in het vaderland, werd voor het nieuwe arbeidsveld in onze Oost benoemd. 14 Mei 1913 kwam hij in Timor aan. Door pater Matthysen S.J. „de goede oude priester", zooals de inlanders hem noemden, werd hij met open armen ontvangen. Nu begonnen jaren van zwaren arbeid, van uiterste vermoeienis op de lastige en lange reizen door het bergland van Timor. Het zijn de eigen woorden waarmee Mgr. Verstraelen die tochten door Flores weergaf: „Een heele stoet inlanders moest toen mee als dragers, allereerst voor de benoodigdheden om dagelijks de heilige Mis te kunnen lezen, dan om voedsel mee te nemen: meest rijst en gedroogde visch voor zich zelf en tarwe voor de paarden, vervolgens kleeren, die dagelijks bij deze hitte moeten verwisseld worden, de medicijnkist en vooral pakken tabak, want jongen en meisje, man en vrouw pruimt hier om het liefste. Een groote kwestie is vaak: waar zullen we een plaats vinden voor den nacht? Op vele punten heeft de Regeering bamboehutten neergezet voor doortrekkende militairen, daarvan kon ook door ons gebruik worden gemaakt, doch deze stonden lang niet overal. Soms was er een soort tafel in, bijna altijd een baleh-baleh, een bed uit bamboestaven, hard en oneffen, zoodat soms 's morgens lange, roode banen getrokken stonden, waar men gelegen had. Een hoofdkussen wordt gemaakt van boeken of van een partijtje kleeren. Effen aangelegde wegen waren er op Timor niet, alleen bergpaden op en af met een stijging van één op drie meter. Dikke stronken wortels steken boven den grond uit en hier en daar is een boom dwars over den weg gevallen. Bij geen inlanders komt het op, daarvan iets weg te nemen. Meermalen gaat het door rivieren en dan staat het te bezien of ze doorwaadbaar zijn en hoe sterk de stroom is, opdat niemand meegesleurd wordt. Men kan het ook best treffen, dat er krokodillen liggen. Met steenen gooien, schreeuwen en op blikken slaan en dan gaat het onder groot lawaai door de rivieren." Een jaar lang heeft

Pater Verstraelen alleen op Timor gewoond, zonder zelfs gelegenheid te hebben zijn biecht te spreken.

14 September 1913 waren de Kleine Soenda-eilanden door Rome tot een Apostolische Prefectuur verheven en 8 October van hetzelfde jaar werd pater Noyen tot Apostolische Prefect benoemd. Tegelijkertijd waren nog drie paters en drie broeders aangekomen. Gelukkig waren enkele veteranen van de paters Jesuieten op hun post gebleven. De oude paters Jesuieten, waarvan sommigen tientallen van jaren op Flores hadden gewerkt, brachten met de afscheiding van het Vicariaat Batavia een heldhaftig offer. Met overgroote moeite en ten koste van zware inspanning hadden zij er het Geloof verkondigd en zagen er nu de eerste vruchten van hun werk langzamerhand rijpen. En nu juist de missie beloften begon te geven voor de toekomst moesten zij haar verlaten. En zie, daar breekt de groote oorlog uit. Duitsche missionarissen zenden werd hun dus onmogelijk gemaakt en de Hollanders zijn nog in voorbereiding ; het gevolg was, dat de bezetting der eilanden nog schaarscher werd. Wanhopig zijn bijna de brieven van Mgr. Noyen aan het Generaal Bestuur van Steyl. En dan rukt de onmeedoogende dood in den grieptijd ongeveer alle missionarissen weg. Op Flores bleven nog drie priesters over, op Timor één, pater Verstraelen. Het kruis lag er zwaar en breed overheen. „Ik knielde voor het H. Sacrament", verhaalt Mgr. Noyen, „en zeide : Maar goede God wat hebt Ge nu gedaan ? Ik barstte in tranen los en snikkend zei ik : Heer, Ge moet het zelf maar weten, het is voor Uw werk. Nu heeft de goede God in mijn hart een wonde geslagen en ik voel het, deze wonde geneest niet meer, voor dat ik in den hemel ben."

Het schijnt nu achteraf, dat met dezen duren cijns de missie van Flores en Timor den wonderbaren hemelzegen van thans heeft betaald.

Van nabij heeft de opvolger en eerste gezel van Mgr. Noyen, die overstelpende rampen beleefd en alleen overleefd. Van nabij heeft hij het zaad geheel in de voren zien sterven, alvorens het tot zulk een wasdom kwam.

24 Februari, 1921, den dag reeds bestemd voor de bisschopswijding stierf de Apostolische Vicaris — de missie was n.l. inmiddels tot Vicariaat verheven — te Steyl, waarheen hij voor het Generaal Kapittel overgekomen was. Zwaarder verlies had de missie nauwe-

lijks kunnen treffen. Nu verloor zij den leider en organisator, den man, die met het werk vergroeid was, die bij missionarissen en regeering aanzien had als geen ander, een man, die door de inlanders als een vader werd vereerd. Met blijde instemming van alle missionarissen werd de pionier van Timor, pater Verstraelen, daarvoor aangewezen. 12 Maart 1922 werd hij benoemd tot titulair bisschop van Myriophido en Apostolisch Vicaris van de Kleine Soenda-eilanden.

1 October 1922 werd Mgr. Verstraelen in de kerk van het Missiehuis te Steyl geconsacreerd door Mgr. L. Schrijnen van Roermond, z.g.

12 Mei 1923 kwam hij terug in zijn missie. Zijn eerste rondgang langs alle staties werd een triomftocht. Na het vele lijden kwam nu een groot verblijden. Des te helderder treedt het tot blijdschap stemmende beeld van den ongehoorden vooruitgang van den godsdienstigen toestand op Flores naar voren door de aangebrachte schaduw, die niet uit de verbeelding gegrepen, maar door de ware geschiedenis, de tastbare werkelijkheid aangegeven is.

Uit 63.000 christenen bestond de steeds groeiende missie, onder leiding van 36 missionarissen in 1923, en bij zijn lijkbaar treuren meer dan 200 000 christenen en bijna 100 missionarissen.

Wie ook maar zeer weinig inzicht heeft in het missieleven, zal begrijpen, hoeveel moeite, hoeveel zorg, hoeveel geduld er voor noodig is een aantal menschen uit die diepe onwetendheid, lage onbeschaafdheid en ingevreten heidensche neigingen op de hoogte te brengen, dat ze gedoopt kunnen worden en waarborg geven voor een behoorlijk christelijk leven.

Een zijner eerste zorgen was het seminarie voor inlandsche Priesters. Voorloopig werd de pastorie van Sika als seminarie ingericht. Op 2 Februari 1926 werd het geopend. Pater Cornelissen moest er zich met acht seminaristen inrichten, zoo goed en zoo kwaad als het ging. Het aantal roepingen bleek echter zoo groot te worden, dat er geen kans was, dat zelfs voor enkele jaren de pastorie van Sika voldoende zou zijn. Daarom verplaatste Mgr. Verstraelen het seminarie naar Toda Beloe, 1000 Meter hoog in de bergen. De hoofdredenen, waarom hij hiertoe besloot waren de veel betere en frisschere ligging dan Sika, en het feit, dat daar een groote missie-boerderij stond, waardoor het vraagstuk van de voedselvoorziening op goedkoope manier kon worden opgelost. Den

grootsten steun bij het bouwen van het seminarie ondervond Mgr. Verstraelen van Mgr. Bekkers, den promotor van het St. Petrus Liefdewerk. Hoe Mgr. Verstraelen zijn seminarie ter harte ging moge blijken uit de woorden, die hij 15 September 1929 bij de plechtige inzegening sprak : „Met vertrouwen op Gods genade zullen wij alles in het werk stellen om het voorgeschreven doel te bereiken en alle verwachtingen te vervullen : de leeraren om opvoeding en onderwijs op de hoogte des tijds te houden in den geest der Kerk, de studenten door streven naar deugd zoowel als wetenschap om te komen tot een harmonische persoonlijkheid, die zichzelf vergetend, op zal gaan in de zorg voor den evenmensch, om door gebed en offer den geestelijken verwantschapsband onder elkander hechter te maken en te doen verankeren in het bovennatuurlijke, waarom het heele werk zijn oorsprong heeft en waar het kracht en leven moet scheppen." En met stralend, fier gelaat vertelde Monseigneur nog verleden jaar, dat volgens den Directeur de studenten van het seminarie in geen enkel opzicht behoefden onder te doen voor die van Europa. Het is op reis naar zijn dierbaar seminarie, 1000 Meter hoog in de bergen gelegen, dat Mgr. het leven verloor. Bij den dood van den Apostolischen Vicaris telt het bloeiende seminarie 52 studenten, verdeeld over 5 klassen. Prof. Dr. F. Feron deelt in „Mooi Limburg" zoo ontroerend mee, hoe in een brief, na den dood van Mgr. ontvangen, hij nog zoo moedig zorgend voor de toekomst, schrijft over het groot-seminarie, dat hij moet gaan bouwen. Hij maakt plan op plan, niet vermetel of verwaand, maar stil en verstandig, zooals de goede God dat nu eenmaal van een pionier in Zijn Rijk verwacht en wil.

Een andere zaak, die Mgr. zeer ter harte ging, waren de scholen. De schoolregeling van Flores is als ideaal bekend. Aan de ruimheid van opvatting en de welwillendheid der Indische regeering dankt de Missie dat hoofdzakelijk. Een paar cijfers mogen volstaan om den vooruitgang onder het bestuur van den overleden bisschop aan te toonen. Toen hij als Apostolisch Vicaris in de missie kwam, waren er 137 volksscholen met 8947 jongens en 1629 meisjes en 129 onderwijzers. In de laatste statistiek, die Mgr. liet samenstellen, worden vermeld 287 volksscholen met 19502 jongens, 7192 meisjes en 477 onderwijzers, behalve de schakelschool, standaardscholen, ambachts- en huishoudscholen. Jammer, dat de doorgevoerde be-

zuiniging van dit jaar minstens f 20.000.— van het onderwijs in de Flores-Missie zal aftrekken. Wat Mgr. ook zeer ter harte ging, was het werk der catechisten en voor zijn zilveren jubilé had hij vooral gevraagd een catechisten-fonds te stichten.

Door de bemoeiïngen van Mgr. Verstraelen werd in 1925 een begin gemaakt met een drukkerij. In 1928 moest een tweede, grootere pers worden aangeschaft en werden er twee geïllustreerde maandbladen gedrukt, het eene in het Maleisch, het andere in de Sika-taal, ieder in een oplage van ruim 3000 exemplaren. Bovendien werden er catechismusboeken gedrukt voor de geheele missie en duizenden godsdienstige blaadjes en brochures.

De grootste zorg bracht Monseigneur echter bij den snellen groei der missie de vermeerdering van het aantal kerken. Het is de klassieke zorg der bisschoppen van de tijden der Apostelen af. Tientallen zijn er in hout en beton onder zijn bestuur in zijn missie verrezen ; en hij, de eenvoudige bisschop, wars van alle ijdelheid, was altijd bereid de inwijdingsplechtigheden in vol ornaat te verrichten. Hij wist, dat zijn jeugdige christenen gaarne zoo hun bisschop zagen en met liefde bracht hij die offers, die in de tropen noodzakelijk aan die plechtigheden verbonden zijn. „Te Endeh", luidt nog zijn brief op 16 Februari 1932 geschreven, die ons bereikte op 26 Maart, „vierde ik den 2den Februari mijn zilveren priesterfeest en tevens de inwijding mijner kathedraal. Een mooier feestdag kon ik mij dus wel niet indenken. Circa 3000 menschen waren in de pontificale H. Mis, die na de inwijding aan God tot dank werd opgedragen. De kathedraal was de vijfde kerk, die ik na mijn terugkomst inwijdde."

Om naar voorschrift van Kardinaal van Rossum de Missie te fundeeren op vaste financieele basis was Mgr. begonnen met den aanleg van vaste plantages in zijn missie. In het jaar 1926 werden er reeds 6000 cocosboomen geplant, die het volgend jaar aanzienlijk werden vermeerderd. Dit kostte de missie wel veel geld en eischte veel ondernemingsdurf, maar de bisschop zag in, dat dit de eenige weg was. Daarom nam Mgr. ook het initiatief tot de actie van de Flores-film. En toen door de uitkomsten bleek, dat hij ook ditmaal goed gezien had, werden op zijn initiatief de Paters Buis en Beltjens naar de Vereenigde Staten gezonden om een geregelde opleiding in het filmvak te verwerven en om het moderne filmgrootbedrijf in

steden als Hollywood te leeren kennen. Toen de Ria Rago-film klaar was, was Mgr. Verstraelen in het vaderland en liet deze met de Florineesche muziek omwerken tot de eerste missie klankfilm, wat een kostbare, maar succesvolle onderneming bleek. Hijzelf was op voorstel van Pater Beltjens onmiddellijk bereid, om de film in te leiden. Hoe Mgr. dacht bij den geweldigen aanwas over een dergelijke missioneering, blijke uit de woorden die hij schreef in zijn jaarverslag van 1928: „Pasbekeerde christenen hebben een heel wat intensiever zielzorg noodig dan wij in ons vaderland gewend zijn. Wij Priesters hebben hier een onchristelijken vader en moeder te vervangen, den verderfelijken invloed te weren van een vroeger heidensch en zondig leven van ouders en familieleden, van een heidensche omgeving met al haar ondeugden. Voortdurend moeten we blijven waken en vermanen en onderrichten en zooveel als mogelijk is, moeten wij ze in staat stellen de H. Sacramenten te ontvangen, want ze hebben veel genade noodig om altijd meer en altijd dieper doordrongen te worden van Geloof en deugd, om te komen tot de volmaaktheid van het christelijk leven. Daarom moet hard er gewerkt worden en daarom dreigt het werk ons wel over het hoofd te groeien. Zelfs werd wel eens de vraag geopperd, of het misschien niet beter ware de uitbreiding van de missie te staken, omdat de bekeerden reeds de geheele aandacht en werkkracht der missionarissen vergden. Maar we kunnen toch moeilijk die goede menschen weigeren, die zelf om onderricht vragen en opname in de heerlijke Kerk, of menschen in het heidendom laten verstikken, die ontvankelijk blijken voor het H. Geloof en de genade. We mogen dan zeker wel vertrouwen op God, dat Hij met den rijken zegen dien Hij ons gaf, Zijn kinderen, die wij uit liefde tot Hem hebben aanvaard, ook het dagelijksch brood zal geven, en de Zijnen niet den geestelijken hongerdood zal laten sterven." En het jaar daarna schreef hij: „Zeer zeker zou er een grooter degelijkheid bereikt kunnen worden, zoo iedere missionaris in plaats van 10 à 50 dorpen en dorpjes, slechts voor één gemeente te zorgen en in plaats van drie- tot achtduizend zielen slechts voor duizend zielen te zorgen had. Maar God kan tenslotte ook met weinige werktuigen klaar komen en Zijn genade is machtig genoeg, als wij maar den goeden wil hebben. Ons troost verder de gedachte, dat ook elders als in vroegere eeuwen over geheel Europa, uit massa-bekeering algemeene

verchristelijking en verdieping van christelijk leven is gegroeid, maar slechts langzaam en geleidelijk. Dat bovendien ook feitelijk niet oppervlakkig wordt gewerkt en dat daarom ook voldoende degelijke resultaten worden verkregen, bewijst de staf onderwijzers en catechisten — meer dan 1000 in getal — die ons in de verschillende werkzaamheden bijstaan, bewijst het groot aantal schoolgaande kinderen — over de 23.000 — die vier tot zes jaar lang iederen dag godsdienstige onderrichting en tegelijk een christelijke opvoeding ontvangen, verder het verplichte catechumenaat van anderhalf jaar, dat normaal voor de menschen hier aan alle redelijke eischen voldoet. Ik meen, dat God over onze jonge christenen even tevreden kan zijn en zal zijn als over zijn oud-christelijk Europa. Van hun goeden wil getuigt toch ook het veelvuldig ontvangen der H. Sacramenten : gemiddeld ontving iedere communicant 25 keer per jaar de H. Communie en reikte ieder Missionaris per dag 80 H. Communies uit."

Denken we daarbij, dat deze man zijn priesters moest leiden in hun strijd tegen het Mohammedanisme, dat hij wist te bereiken, dat een missie-arts kon worden aangesteld, dat in Endeh, het centrum van het bestuur en van de felste Mohammedaansche propaganda en toekomstig centrum der Missie — een eenvoudige, groote Kathedraal kon worden gebouwd, dat in Toda Beloe een noviciaat voor Inlandsche Zusters kon worden geopend, dat in Endeh een groote ambachtsschool en een ziekenhuis verrezen, dan krijgen we eenig idee van de vele en groote zorgen, die Mgr. Verstraelen hebben moeten beziggehouden, niet slechts om het werven van enkele bekeeringen, maar bij het kerstenen van een geheel volk om het in te lijven in het groote Rijk van Christus op aarde. Wat eens St. Willibrord en St. Bonifacius waren voor ons land, dat zullen later mannen als Mgr. Noyen en Mgr. Verstraelen beteekenen voor de Kleine Soenda-Eilanden.

In den zomer van 1930 kwam Mgr. Verstraelen ter verpoozing zullen we het noemen, naar Europa. Geen uur letterlijk heeft hij daar gerust. Zelfs den laatsten Zondag kon hij nog niet in den kring der zijnen doorbrengen, maar was hij met den bedelstaf op pad. Vóór zijn bezoek ad limina te Rome mochten ongeveer alle Europeesche huizen van zijn Congregatie hem ontvangen, de 15 huizen

door geheel Duitschland verspreid, en die van Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Polen en Zwitserland.

Als een zeer treffende bizonderheid zij hier vermeld, dat onder de honderden en honderden betuigingen van deelneming bij den dood van Monseigneur, waaronder een zeer merkwaardige brief van den H. Vader en een van Kardinaal van Rossum, een schrijven was binnengekomen van den rector van een der Zwitsersche huizen. In den morgen, volgend op den sterfdag van Monseigneur had deze rector den Paters meegedeeld, dat een pater was gestorven of één der voornaamste weldoeners ; want dat hij in den droom een doode gezien had, het gelaat met een doek bedekt, wijl het hoofd gewond was. In den loop van den dag, toen hij het bericht ontving van het tragisch ongeval, Mgr. Verstraelen overkomen, twijfelde hij geen oogenblik wiens doodsbaar hij gezien had.

Dan reizend apostel, als een heilige Paulus, keert hij verlangend weer naar zijn kinderen, maar over een ander werelddeel, Amerika, om daar priesters van zijn dierbare Congregatie te wijden en belangstelling voor zijn bloeiende missie op te wekken.

En nauwelijks is hij in Flores terug, zijn de klanken van het zilveren feest nog niet verstorven, of hij begint weer zijn vrijwel onafgebroken dienstreizen.

Op weg naar zijn dierbaar seminarie, hoog in de bergen, een auto-ongeluk, schedel-fractuur geconstateerd ; een uur daarna, bijgestaan door één zijner jongste priesters, is Mgr. Verstraelen overleden.

De missie van de Kleine Soenda-Eilanden, in lijden en onder bijna hopelooze slagen begonnen, staat weer verweesd. Een zeldzaam werkzaam, practisch leider voor deze zware post is plotseling heengegaan, onverwacht is de trouwe rentmeester door zijn Heer ter verantwoording geroepen. Zelfs al zou menschelijke dankbaarheid en vereering van zijn talrijke vrienden hier op aarde vergeten, barmhartigheden voor zijn menschelijke feilen en zwakheden in te roepen, dan hebben ongetwijfeld de duizenden en duizenden door hem persoonlijk of door zijn bemoeiïngen en zorgen verlost en vrijgekocht, hun vader in Christus reeds zijn zwoegen vergolden met hun dankbare gebeden voor Gods troon. Een man vol eenvoud was hij, die een geheel volk ophief naar een hoogere geestelijke beschaving, een rustig evenwichtig man, wien het overstelpende

werk niet boven het hoofd groeide, maar die het bleef beheerschen. In Monseigneur Verstraelen verliest de Flores-missie een Vader, door ieder, ook de inlanders, die zoo gehecht waren aan hun goede „Toean-bisschop" en die dit op zijn laatste jubeltij zoo ondubbelzinnig uitten, bemind om zijn goedheid en innemendheid, een opgewekt, energiek bestuurder, die door zijn Duitsche opvoeding en priesterleven in Togo en door zijn Nederlandsche afkomst een passende schakel was tusschen zijn missionarissen van tweeërlei vaderland. Mgr. Verstraelen was de geboren middelaar tusschen missie en regeering, Mgr. Verstraelen was punctueel en correct tot in het kleinste. Beroemd was hij in de geheele Congregatie om de accuraatheid en stiptheid, waarmee hij die toch volop missionaris was, zijn correspondentie onmiddellijk verzorgde, voor de kleinste gave een persoonlijke dankbetuiging zond.

De zonen van Arnold Janssen, den man der Voorzienigheid, hebben ondervonden, dat hun missies en vooral de Flores-missie in lijden en offers is groot geworden. Ook nu zullen zij zich zelf en hun jeugdige christenen troosten met de gedachte, waarmee Sint Paulus zijn pasbekeerden sterkte : „Dat het U gegeven zij, niet alleen in Christus te gelooven, maar ook voor Hem te lijden." (Philipp. I. 29).

J. O. MERCATOR.

UIT HET LAND DER LAPPEN
(NOORSCHE MISSIE)

HET LAESTADIANISME

Nog in zijn aanteekeningen van 1826—1834 kon Roed schrijven : „Godsdienstige secten zijn zoo goed als onbekend in Finmarken. Wel vindt men hier en daar eenigen Hangianen of personen, die ten minste Hans Hange eenigszins kennen en van zijn geschriften houden ; maar zij verschillen in 't geheel niets van de andere christenen. Nog minder vindt men eenig spoor van Hernhutters of van de strengere orthodoxen, welke door het volk met den naam van „heiligen" werden aangeduid. Hiermede bedoelde de luthersche schrijver dat de geheele bevolking van Finmarken hoorde tot de luthersche staatskerk.

Kort daarna echter kwam er van uit Zweden een godsdienstige richting naar Finmarken over, het zoogenaamde Laestadianisme ; een richting, die nog zeer uitgebreid is onder de Lappen en Kwenen in Finmarken, minder echter onder de Noren. In Koutokeino gaf zij aanleiding tot moord ; en geschreeuw en gejammer gaat nog gepaard met deze richting, die wel een aparte secte kan genoemd worden, alhoewel haar leden tot de staatskerk behooren.

Ofschoon de stichter van Zweedsche afkomst is, heeft hij toch grooten invloed gehad op het godsdienstige leven in Noord-Noorwegen en wij willen daarom deze richting wat nader beschouwen.

Lars Levi Laestadius, de stichter, werd geboren in een uithoek van het district Arjeploug in het jaar 1800. Zijn ouders waren arm en zonder aanzien. De vader dronk en was opvliegend ; de moeder echter was een brave vrouw en had veel te lijden van de zijde van haar man. In de prilste kinderjaren werd aldus de ellende van een losbandig leven onuitwischbaar gegrift in 't gemoed van den gevoeligen Lars.

Toen hij 16 jaar was, werd hij student aan de universiteit te Upsala. Als student dwaalde hij rond over de uitgestrekte velden van Lapland en ontdekte vele gewassen, die vroeger niet bekend waren in de Zweedsche flora. Een nauwkeurigere kennis van de Zweedsche bergflora dan Laestadius had nauwelijks iemand van zijn tijd : vooral werd hij beschouwd als de beste kenner van Laplands wilgen. Hij nam ook deel aan de fransche wetenschappelijke expeditie onder Gaimard in 1838. (Commission scientifique du Nord), welke tot doel had meteorologische, astronomische, magnetische en botanische onderzoekingen te doen in de noordelijke landen.

Reeds in 1826 werd hij benoemd tot dominee te Karesuanda. In Karesuanda bestreed Laestadius met zeer veel ijver de dronkenschap en onzedelijkheid onder de Lappen. Hij wilde zijn toehoorders uit hun geestelijken slaap wekken en zijn prediking weerklonk als het gelui van een stormklok in een eenzaam bergdorp.

Ondertusschen werd Læstadius een hoogst eigenaardig boetepredikant. Om zich door de Lappen verstaanbaar te maken, bediende hij zich van uitdrukkingen, beeldspraak en vergelijkingen zoo ruw en grof, dat het in hoogsten graad aanstootelijk moest werken op menschen met een weinig fijn gevoel. Maar ofschoon hij b.v. het misbruik van brandewijn op een zoo cynische wijze schilderde, dat het nauwelijks in druk weergegeven kan worden, gelukte het hem toch op die manier afschuw op te wekken voor deze ondeugd bij zijn eertijds aan den drank verslaafde toehoorders. Het was eerst ongeveer in 1845, dat Læstadius begon met zijn nieuwe wijze van preeken en in den winter 1846 stroomden de menschen van alle kanten naar zijn kerk.

Onverdroten ging hij voort met aan zijn talrijke toehoorders de wet te verkondigen in een taal, welke niets ontzag en hij dreigde hen met Gods straf in schrikwekkende gelijkenissen.

De preeken van Læstadius verwekten een geestelijke ontwaking, die gepaard ging met verschillende, wonderlijke gevoels-uitbarstingen. Degenen, op wie zijn woorden indruk maakten, begonnen namelijk geluiden voort te brengen van verschillenden aard.

Læstadius zelf beschrijft deze gevoelsuitingen op volgende wijze: ,,Als de bliksem der wet van den Sinaiberg het vermorzelde hart treft, dan breekt er een angstkreet los. Is het een straal van het licht des evangelies, die hen treft, dan moeten zij een vreugdekreet uitstooten. En het staat niet in hun macht die gevoelens te onderdrukken; zij moeten er lucht aan geven door geluiden, anders zou hun hart bersten. Tegelijk met die geluiden en wangeluiden volgden ook eigenaardige bewegingen van het lichaam. Zij stonden op van hun plaats in de kerk of de kamer, waar gepreekt werd, omhelsden elkaar in verrukking, dansten en vielen ten laatste in onmacht. Vaak gebeurde het, dat meerderen tegelijkertijd lucht gaven aan hun gevoelens en dan werd het lawaai bijna oorverdoovend en zelfs een stem als die van Læstadius kon zich niet verstaanbaar maken.

Deze gevoelsuitingen beschouwde deze merkwaardige man als een duidelijk bewijs voor de werking van den Geest Gods. Hij dacht er dan ook niet aan dat lawaai en gebulder in de kerk te stuiten, maar hij verheugde er zich over als een zichtbaar teeken, dat geestelijk leven begon te ontwaken. Hij zegt namelijk: ,,De stemmen der geestelijk ontwaakten kunnen niet zwijgen, zoo lang er een vonk van levendig geloof in hun harten is. Maar met den geestelijken dood volgt ook de geestelijke doodsstilheid in de kerk; niemand zucht, niemand weent, niemand jammert, niemand uit een angstkreet of een vreugdekreet. Al naar gelang deze uitingen van een overspannen en opengesperde inbeeldingskracht meer en meer algemeen werden, breidde ook de geestelijke ontwaking zich meer uit en strekte zich spoedig uit tot ver over de grenzen van Karesuando. Om haar nog meer te ver-

spreiden, zond Læstadius verschillende leeken-predikanten uit, onder wie de katecheet Johan Raattamaa de voornaamste was. Daar bovendien alle Laestadianers het als hun plicht beschouwden met ijver aan de bekeering van anderen mede te werken, werd het Læstadianisme de heerschende godsdienstvorm onder de Lappen en Kwenen en Finlanders van het hooge Noorden.

Eigenaardig genoeg is de eenzijdige wetsverkondiging van Læstadius bij zijne volgelingen geheel overgeslagen in een soort hyper-evangelisme. De leer van de H. Schrift is voor hen een doode letter, die geen macht kan uitoefenen, wanneer hij niet verklaard wordt door christenen, die den H. Geest hebben. Daar nu met christenen alleen de aanhangers der partij bedoeld worden, zoo volgt daaruit dat de weg tot geestelijke verlichting niet bestaat in het lezen en overwegen van het Woord Gods, maar in het aanhooren van de læstadiaansche predikanten, die den H. Geest hebben en daarom onfeilbaar zijn. De gemeente Gods dat zijn de læstadianers.

Bij hen, zoo zeggen zij, wordt het grootste licht gevonden, dat op aarde geschenen heeft sinds den tijd van Christus en de Apostelen. Dat licht is opgestaan ver weg in het hooge noorden in een onbemerkten uithoek der wereld, evenals eens het verachte Galilæa de plaats was, waar het licht opstond, dat de geheele wereld verlichtte.

De læstadianers leeren, dat er twee rijken zijn, 't rijk der wet, dat is het rijk der goddeloozen, der zonde en des doods, en het rijk van Christus, dat is het rijk der ware christenen, der genade en der vergiffenis der zonden.

Het dogmatische uitgangspunt der Læstadianers is ,,de gemeente der herborenen'' : Zij is het lichaam van Christus, door wien Christus nu zijn taak vervult op aarde : Zij heeft zijn belofte, dat Hij midden onder hen zal zijn ; Zij heeft macht om de zonden te vergeven in Jezus' naam ; Zij is het licht der wereld en het zout der aarde. Zij viert haar groot, wonderlijk genootschapsfeest in het avondmaal, dat zij daarom zeer op prijs stellen. De deur, die binnenleidt in deze gemeente, is de belijdenis der zonde voor de oudsten der gemeente en hun toezegging van vergiffenis door handoplegging''.

,,Als de oudsten der gemeente, dat is de hand van het lichaam van Christus, u aangeraakt heeft, dan kunt ge zeker zijn van uw zielszaak,'' zei een laestadianer.

Door de vergiffenis der zonden geschiedt de overgang van het rijk der wet tot 't rijk van Christus en daarom moeten de menschen hun zonden bekennen voor de ,,christenen'' en de absolutie ontvangen. Dit is het belangrijkste leerpunt van het læstadianisme.

Dat de læstadianers zich aan de luthersche staatskerk houden, geschiedt niet uit hoogachting of liefde tot haar, maar omdat zij de staatskerk beschouwen als een geheel wereldsche inrichting, iets als het rechtswezen of het schoolwezen. Zij is tot beschutting van de geloovigen. Zij is voor hen als de kleeren voor het lichaam. En evenals er geen organisch verband is tusschen de kleeren en het lichaam, zoo is er ook geen tusschen de staatskerk en de gemeente der geloovigen. Maar zij neemt de staatskerk aan als een kleed evenals men een winterjas aantrekt om zich te beschutten tegen de koude.

Over de leer van Læstadius is verder niet veel meer te zeggen. Zij is ontstaan als een gevolg van de te Karesuando en elders heerschende ondeugden in den tijd, dat Læstadius dominee was in bovengenoemde plaats. Hij was een goed, rechtschapen en ijverig man, maar het resultaat was toch, dat de gemeente steeds dieper zonk in allerlei ondeugden, vooral veel misbruik maakte van sterken drank. Wat Læstadius vooral diep aangreep was het zien van al die kinderen die vanwege het losbandig leven der ouders geheel verwaarloosd werden en ten gronde gingen. Maar hij stond machteloos, totdat hij in 1845 begon met zijn eigenaardige wijze van preeken en daardoor het geweten van zijn toehoorders vermocht wakker te schudden. De menschen begonnen in te zien, waar de zonde hen heen voerde. De brandewijnhandelaars, die vroeger tot aan de kerkdeuren hun verderfelijken handel gedreven hadden, trokken zich terug, verschrokken door de felle aanvallen, waarvan hun zondig bestaan het voorwerp was geworden. Velen, die onder den indruk waren gekomen van Læstadius' krachtige woorden kwamen naar zijn woning om verlichting te zoeken voor hun bezwaard gemoed, wat nooit gebeurd was in de 20 jaren, waarin Læstadius reeds onder hen werkzaam was. Maar Læstadius zegt zelf dat hij bang was om die menschen een te vroegen troost te geven en zei slechts dat zij vlijtig moesten bidden en den Bijbel lezen. De toezegging van vergiffenis der zonden aan hen, die hun zonden beleden, werd in den eersten tijd nog niet gegeven. Die werd pas later ingevoerd: het eerst door Johan Raatamaa, een leerling en volgeling van Læstadius, die in de stad Lainio leeraar was aan een katechetenschool. Læstadius kwam zelf naar Lainio om deze zaak nauwkweurig te onderzoeken. Hij dacht er lang over na. Maar ten laatste zei hij : ,,Het is in overeenstemming met de leer der H. Schrift en de leer van Luther en heeft bewezen dat het goede vruchten draagt, daar boetvaardige zondaren daardoor tot het geloof zijn gekomen en vrede gekregen hebben in hunne harten''. Van toen af werd de toezegging van vergiffenis der zonden aan allen die hun zonden beleden een hoofdpunt in de leer der læstadianers.

Het kan niet ontkend worden dat het læstadianisme zijn goede uitwerkingen gehad heeft onder de menschen, die tot die leer overgingen. Zij, die læstidianer werden, legden verschillende zondige gewoonten af, vooral misbruik van sterken drank, vloeken, stelen en onzedelijkheid.

Onder een gerechtszaak te Tromsö vond volgende gebeurtenis plaats: Een kween uit Lyngen was aangeklaagd wegens rendierendiefstal. Hij ontkende echter den diefstal en de getuigen, onder welke zijn vrouw, verklaarden dat zij niets wisten. Het stond er daarom goed bij voor den aangeklaagde, toen de voormiddags-zitting afgeloopen was.

Maar de namiddagszitting bracht een onverwachten keer. Zijn vrouw was læstadianer en in de middaguren werd zij door de læstadianers aldaar vermaand om de volle waarheid te zeggen. Om 4 uur begon de zitting opnieuw en nu stond de vrouw op en zeide dat hetgeen zij in den voormiddag getuigd had, onwaarheid was. Haar man had het rendier gestolen, zij wist alles en gaf een uitvoerig verslag van de toedracht der zaak. Men wendde zich nu tot den man en hij bekende dat het aldus gebeurd was en

kreeg acht maanden gevangenisstraf. Zonder het ingrijpen der læstadianers zou de misdadiger vrijgesproken zijn.

Als wij nu bedenken hoe moeilijk het werk van het gerecht is onder de verspreid wonende bevolking van het hooge noorden en hoe uitgebreid het læstadianisme is, dan kunnen wij gerust de gevolgtrekking maken, dat het daar werkt als een krachtig zout, dat de maatschappij bewaart voor zedelijk verderf.

Zooals reeds hiervoor gezegd werd, vinden er bij hunne samenkomsten vaak wonderlijke gevoelsuitbarstingen plaats, een soort verrukkings-toestand, die zich uit in geroep en geween, dat soms kan ontaarden in een vreeselijk spektakel. Men dient hier echter te bedenken dat de verschillende volkenrassen verschillende gebruiken en eigenschappen bezitten en dan zal men beter begrijpen hoe iets zoo afstootends en abnormaals mogelijk is bij godsdienstige samenkomsten.

De Noren b.v. zijn meer dan de meeste andere volkeren gesloten en zullen slechts zeer ongaarne aan hun inwendige gevoelens uiting geven. Zij worden daarom vaak door anderen voor stijf en ontoegankelijk gehouden. Men behoeft niet verder naar het Zuiden te gaan dan tot Denemarken om een gemoedelijk en open volk aan te treffen, in Frankrijk zijn de menschen levendig en druk in woorden en gebaren en in Italië en Spanje is men dat in nog hoogeren graad. De Lappen zijn van geheel anderen aard dan de Noren, zijn van nature zeer spraakzaam. Als twee Lappen te zamen zijn, loopt het gesprek levendig van stapel ; van den morgen tot den avond houdt 't aan, zonder dat 't hen ooit aan stof ontbreekt. Hun levendigheid en opgewektheid uit zich gaarne op een lawaaimakende wijze en telkens hoort men in verschillende toonaarden hun uitroepen: ,,Vuoi! vuoi!'' of ,,Vuoi dal die!'' en dergelijke. Het gevoel is bij hen vaak sterker dan de wil en daardoor ontstaat een onbeheerschtheid, die zonder twijfel ziekelijk moet genoemd worden. Wat zich bij andere menschen uit in geween, warme handdrukken, vurige bewoordingen, dat overweldigt de Lappen zoodat zij gelijken op menschen, die in ijlkoorts zijn. De wil heeft dan geen macht meer: zij worden geheel beheerscht door hun gevoelens. Reeds in de middeleeuwen heette het, waar de tooverij der Lappen besproken wordt, dat zij langen tijd als levenloozen konden liggen, terwijl de onreine geest het lichaam verliet om rond te dwalen over hooge rotsen en door diepe dalen.

Door verschillende vorschers, die het leven en de zeden der Lappen hebben nagegaan, is opgemerkt, dat de Lappen bij de geringste aanleiding, een kreet b.v. in de hevigste gemoedsbeweging kunnen geraken en als razenden om zich heen kunnen slaan, tot zij in zwijm vallen.

Zulke gemoedsbewegingen met hunne gewone gevolgen, welke in vroegere tijden hun tooverij vergezelde en nu in onze dagen bij hunne godsdienstige samenkomsten voorkomen, zijn wel bekend zoowel onder de Lappen als onder de Kweenen en beide volkeren hebben daar in hun taal een woord voor. De Lappen noemen het ,,*likkatus*'' en het woord wordt meest in den meervoudsvorm gebruikt ,,*likkatusak*'' en de Kweenen hebben een daarop gelijkend woord voor het zelfde, *lükutus*. Met deze ziekelijke onbeheerscht-

heid der Lappen, vergezeld van bezwijmingen, moet men rekening houden bij een beschouwing van de godsdienstige bewegingen en hun pathologie. Een enkel voorbeeld van likkatusak moet hier aangehaald worden om duidelijk te maken, hoe zij ongeveer plaats hebben. Het gebeurde gedurende het uitdeelen van het Avondmaal in de Kerk te Laxelv. Het waren toen slechts vrouwen, die er door aangegrepen werden. Toen het brood en de wijn uitgedeeld werden, begonnen de tranen te vloeien en men zag enkele nerveuse trekkingen in de aangezichten. Zij trachtten zich echter te beheerschen. Maar toen de betreffenden op haar plaats in de kerk gekomen waren, begonnen zij te zuchten en te roepen en dat nam toe in sterkte, terwijl de laatste psalm gezongen werd. Buiten de kerkdeur verzamelden zich de aangegrepenen en toen ging het over tot dansende en springende bewegingen, vergezeld van onsamenhangende woorden, die uitdrukking gaven aan het gevoel van geluk, dat zij ondervonden.

Daags daarna kwamen eenige van dezen vrouwen bij den dominee om haar verontschuldiging te maken, dat zij de godsdienstoefening verstoord hadden. Zij hadden haar vreugde niet kunnen beheerschen.

Vaak gaat 't echter niet zoo kalm als bij die gelegenheid en begint men in de kerk te dansen en te springen, te roepen en elkaar te omhelzen en kan het geklaag en geroep en het rondspringen een geheel uur, ja zelfs twee uren duren.

Om opgenomen te worden in de gemeente der læstadianers en erkend te worden als broeder en geloovige wordt, zooals hiervoor verhaald is, een openbare belijdenis der zonden verlangd en een openbare geloofsbelijdenis en bij die gelegenheid omhelst het nieuwe lidmaat al de aanwezige geloovigen en vraagt om ,,vergiffenis''. Bij vrouwen gaat dat omhelzen en ,,vergiffenis vragen'' (rukoilla kaulasta) bijna altijd gepaard met likkatusak.

Ofschoon er ook læstadianers zijn, die toegeven dat likkatusak geen zeker teeken van genadewerking is en als ieder gevoel niet iets is, waar men vast op bouwen kan, zoo is het toch de algemeene læstadiaansche opvatting, dat ,,likkatusak'' een vrucht is van den H. Geest en slechts kan plaats hebben bij degene, die volgens hun meening een ware geloovige is ; en dat is alleen degene, die in hun bijeenkomst vergiffenis zijner zonden ontvangen heeft en de zuivere luthersche leer heeft, d.w.z. de læstadiaansche opvatting huldigt.

Het meest onbeheerscht treden de minst ontwikkelden op, en vrouwen worden er het sterkst door aangegrepen. Velen onder de aanwezigen nemen deel in het algemeene geween en gejubel, omdat het beschouwd wordt als een noodzakelijk teeken van innerlijke ontroering. De mannen echter nemen het vaak koelbloedig op en wachten dan geduldig op hun vrouwen, tot zij uitgeraasd zijn. Daarna gaan allen stil en rustig naar huis.

Zooals overal elders bij de secten der andersdenkenden heeft ook het læstadianisme zijn vertakkingen. Als een secte van het læstadianisme kan men b.v. het zoogenaamde wingstedianisme beschouwen, hoewel de leer ervan een mengsel is van læstadianisme, wederdooperij en adventisme.

De eigenaardigheden van haar leer zijn hoofdzakelijk de volgende : verachting van den kinderdoop ; wederkeerige mededeeling van brood en wijn

bij het breken des broods, zonde-belijdenis in dezelfden vorm als bij de læstadianers, viering van den Zaterdag als Zondag. Daarbij komt afkeer van de luthersche staatskerk, waar zij uitgetreden zijn en hetzelfde lawaai en dezelfde wanorde, die men meestal bij de læstadiaansche samenkomsten ontmoet. Voor eenigen tijd geleden hadden zij vele aanhangers maar de omstandigheid, dat de stichter de Zaterdagviering koos in plaats van de Zondagviering, heeft hen vele leden doen verliezen, die daar op den duur geen genoegen mee konden nemen.

Verder vindt men het læstadianisme behalve in zijn strengsten vorm ook nog in verschillende gematigde vormen. Slechts op eenige plaatsen van Finmarken o.a. te Hammerfest hebben de Læstadianers een „bedehus'', waar zij geregeld te samen komen voor hunne godsdienstoefeningen. Overigens reizen verschillende læstadiaansche predikanten van de eene plaats naar de andere en verkondigen met grooten ijver en volharding hun leer voor de verspreid-wonende Læstadianers van Finmarken en voor hen, die aan hun vergaderingen willen deelnemen. Dat zulk een reizend leven rijk aan offers en zeer inspannend is, begrijpt een ieder, die weet hoe gering de verkeersmidden in 't hooge Noorden zijn, hoe vaak men is blootgesteld aan storm en sneeuwmist ter zee en aan sneeuwstorm te land, om niet te spreken van de daaruit voortkomende vertragingen en van de groote afstanden, die men te voet of met de roeiboot moet afleggen in weer en wind, sneeuw en koude. De predikanten hebben geen vast loon voor hun arbeid en gewoonlijk gaan zij gaarne trotsch daarop en noemen de predikanten van andere secten, die wel betaling krijgen, huurlingen en behandelen hen vaak onrechtvaardig. Maar deze bewering houdt weinig steek, daar zij zelf ook betaling krijgen van degenen voor wie zij preeken in den vorm van gaven in geld, vleesch, wol enz.

Van den beginne af hebben de Læstadianers vaste tijden en plaatsen voor hun groote bijeenkomsten vastgesteld. De grootste bijeenkomst in Zweden wordt in Lannavarre gehouden, waar honderden nomaden en vast-wonenden jaarlijks in Februari of Maart te samen komen, — vooral echter rond den feestdag van Maria Boodschap, 25 Maart. Verschillende predikanten zijn daar dan bij tegenwoordig en houden om beurt kerk voor de van alle kanten toegestroomde menigte.

In Noorwegen neemt Karosjok een dergelijke plaats in. Daar vergadert men rond Kerstmis en Paschen en groote scharen uit Tanen en Porsanger zijn dan te samengekomen in de kleine, mooie stad op de rotsen.

In verband met deze vergaderingen zullen wij tot slot de zoogenaamde Lappen-heiligdagen even bespreken.

Rond bepaalde heiligendagen — vooral Kerstmis — Maria Boodschap — St. Jan en St. Michael — houden de Lappen groote bijeenkomsten, die een combinatie zijn van godsdienstoefeningen-houden en zaken-doen. Oorspronkelijk stammen deze bijeenkomsten op die bepaalde tijden uit den heidenschen tijd, toen de Lappen bij de wisseling der jaargetijden te zamen kwamen om aan hun afgoden te offeren, wat natuurlijk gepaard ging met losbandigheid en uitbundig feestgetier. Later, in den tijd dat

Noorwegen katholiek was, werden de samenkomsten op denzelfden tijd gehouden, kregen echter een meer christelijk karakter en nu nog gebruikt men den naam der katholieke feestdagen voor het bepalen van den tijd dier traditioneele samenkomsten. De grootste vergadering der Lappen wordt in Tanen gehouden den 24e en 25e Juni. Het is juist in dien tijd dat de Lappen met hun rendieren-kudden van het binnenland, waar zij den geheelen winter hebben doorgebracht, naar de kust trekken. De Zondag na het feest van den H. Aartsengel Michael (Mikeli-Zondag zeggen de Lappen) is eveneens een aloud Lappen-feest. Het is voor den herfst wat de St. Jansdag voor den zomer (hier heet 't ,,voor de lente'', want dan is hier de winter pas voorbij) is.

De læstadiaansche Kerstmis-vergadering is eenig in z'n soort. Van alle kanten stroomt men te samen en levendig gaat 't er toe. 't Zijn uitsluitend Lappen en Kweenen. Zoo ver 't oog reikt, ziet men de pelsgekleede gestalten komen, gedeeltelijk per rendier, gedeeltelijk te voet. Op de plaats zelf is een bonte mengeling van druk-doende menschen. Allen groeten elkaar op de wijze der læstadianers met een halve omarming, en een ,,burist, burist,'' op den meest teederen toon. Nabij de kerk worden de rendieren vastgebonden en spoedig is de kerk propvol. De ,,groote'' læstadiaansche predikanten zijn met vele ,,kleine'' gekomen om te preeken. Het blijft niet bij een of twee of drie preeken per dag, er wordt den geheelen dag door gepreekt. Het vergaderlokaal kan al de menschen die gekomen zijn, niet bevatten. Maar daar de godsdienstoefening den geheelen dag duurt krijgen toch allen een beurt om er aan deel te nemen. Er is voortdurend beweging onder de vergaderden, men komt en gaat zonder ophouden. Vreemd is 't daarbinnen in de kerk of de vergaderzaal als de toehoorders geroerd worden door de woorden der predikanten of bij de bekentenis hunner zonden.

En ook daar buiten is leven en beweging. Romdom zijn de tenten opgeslagen waar gekookt en gegeten en gedronken wordt. In den zomer, bij gelegenheid van de Pinkster- of de St. Jans-meeting gaat dat leven den geheelen nacht door en het levert een schilderachtige bonte scene in het bleeke licht der middernachtzon. De mannen hebben dan in den regel hun blauwe Zondagskleederen aan en de vrouwen vaak roode, afgezet met zoomen van stof in allerlei kleur. Alles ziet er vreemd en aziatisch uit.

Hier wonen — zoo zegt de lappische schrijver Matti Aikio — menschen met aziatisch bloed in hun aderen en zij leven van aangezicht tot aangezicht met God, met ,,Jumala''. De zee is groot en gevaarlijk, de rotsen woest en doodsch en de sneeuwwoestijnen, waar zij den geheelen winter rondzwerven, zijn uitgestrekt. De donkere wintertijd is lang en drukkend, de zon der zomernachten teert op hun zenuwen. Geen wetenschap, geen verfijnde gedachte legt hier een domper op hun gevoelsleven''.

Læstadius stierf in 1861, toen een smartvolle ziekte een einde maakte aan zijn leven. Een van de laatste dagen schreef hij aan een vriend : ,,Hier lig ik op het bed van smarten en wacht tot de engel des doods mij bevrijden zal en gij, mijn waarde broeder, die mij overleeft, moet niet nalaten een gebed voor mij op te zenden, want mijn geloof is vaak zwak en mijn hoop gering :

toch geloof ik dat de groote Verzoener en de doorngekroonde Koning mij niet zal loslaten". Hij stierf uigestrekt op een berenhuid op den vloer in 'n armoedige kamer, omgeven door dezelfde armoede als toen hij ter wereld kwam.

Zijn werk echter staat nog, en heeft zeker goede vruchten gedragen voor vele menschen in 't hooge noorden.

Maar als wij, missionarissen in 't hooge Noorden, en onze katholieken zijn aanhangers zien gaan naar hun lawaaierige samenkomsten, dan voelen wij ons zoo innig blij, dat hun wegen onze wegen niet zijn en danken God uit het diepste van ons hart voor de groote genade van het ware geloof.; dan komt er medelijden op in ons hart met die menschen, die van de zegeningen van 't ware Christendom verstoken zijn en op onze lippen komt de vurige bede :

,,Dat allen één mogen zijn, één in het ware geloof met zijn niet genoeg te waardeeren weldaden".

J. J. BORSBOOM,
Noorsch Miss.

UIT DE WIJDE WERELDMISSIE

CHINA

Een summier overzicht van land, volk en missie.

De *grenzen* van het onmetelijk China [1]) vormen in het Noorden en Noord-Westen Siberië, in het Westen Russisch-Turkestan, in het Zuid-Westen Hindoestan, in het Zuiden en Oosten Tongking en de Stille Oceaan, in het Noord-Westen Korea.

De *oppervlakte* van China, waartoe men sinds 1929 ook de vroegere nevenlanden (Tibet, Oost-Turkestan, Mongolië en Mandsjoerije) rekent, beslaat ongeveer 11.140.000 K.M.^{2}, d.w.z. meer dan heel Europa. [2])

Een uitlooper van het Kwenlun-gebergte verdeelt China in een Noordelijke en Zuidelijke helft, die elk een groote rivier bevatten, nl. de grillige Hoangho (= gele rivier) in het Noorden en de statige Jang-tse-kiang (= blauwe rivier) in de Zuidelijke helft.

Noord-China bestaat weer uit twee deelen, een Westelijke helft, bergland, en een Oostelijke helft, laagland. Het bergland vertoont een eigenaardige, zeer onregelmatige oppervlakte, als gevolg van zijn geel-bruinen löss-bodem. *Zuid-China* wordt geheel ingenomen door bergketenen, gescheiden door diepe kloven en breede dalen ; alleen langs de rivieren komt laag land voor.

Door zijn ligging heeft China grootendeels een warm-gematigd *klimaat*, dat beheerscht wordt door de moessonwinden. In het Noord-Chineesche bergland is het klimaat ruw en de winter koud.

Als *verkeerswegen* dienen de oude passen en karavaan-wegen, die China, ook in den tijd van zijn afgeslotenheid, met de buiten-

---

[1]) Aldus genaamd naar de dynastie der Ts'in ; de Romeinen noemden het Serica = land der zijde.

[2]) Joüon, *Géographie de Chine*, 2e ed. 1930, Pékin.

wereld verbonden. De voornaamste, die ook voor de missiegeschiedenis van beteekenis waren, zijn de twee wegen van Hankow naar Kanton en twee andere van Hankow naar Peking, vanwaar er twee naar Mongolië liepen. De weg langs de rivier Sikiang loopt naar Indië. De groote karavaanweg van Honan naar Lanchow geeft aansluiting op de karavaanwegen van Midden-Azië. Met deze landwegen, bijna overal in slechten toestand, stelde men zich tevreden tot aan het binnendringen der Europeesche cultuur. Hiernaast maakte men ook veelvuldig gebruik van verschillende waterwegen, met name van de Jang-tse-kiang, den hoofdader van het binnenlandsch verkeer. Langen tijd hebben zich regeering en volk verzet tegen den aanleg van spoorwegen, die „de rust der dooden zouden storen". In 1890 bezat China nog slechts 200 K.M. spoorlijn en ook thans is het Chineesche spoorwegnet, met betrekking tot het uitgestrekt gebied, nog zeer klein : in 1930 waren er 12000 K.M. in gebruik, 3600 in aanleg, 20000 ontworpen.

Terwijl de vroegere nevenlanden slechts dun *bevolkt* zijn, is het eigenlijke Rijk van het Midden zeer dicht bevolkt ; volgens de berekeningen der post van 1928 zou het aantal inwoners van China 457 millioen bedragen. [1])

Karakteristiek voor het Chineesche land en volk is zijn *afgeslotenheid*. Binnen de natuurlijke begrenzing der hooggebergten van Midden-Azië, de woestijnen en steppen van Tibet, Turkestan en Mongolië, het Achter-Indische bergland en den Grooten Oceaan, heeft zich het Chineesche volk, steeds innig verbonden met bodem en natuur, in geheel eigen vormen ontwikkeld. Volkomen was echter deze afgeslotenheid niet ; in het Noord-Westen leidt de groote weg naar het Aziatisch-Russisch steppengebied, vanwaar in de Middeleeuwen Mongolenstammen stroomden naar het Rijk van het Midden ; de Zuid-Chineesche havens werden in den nieuwen tijd de toegangen voor missionarissen en kooplieden uit West-Europa ; in het Noord-Oosten ligt de verbinding met Mandsjoerije, reeds in vroegere tijden van belang, in onzen tijd geworden tot een baan, waarlangs zich een volksverhuizing in Noordelijke richting voltrekt; duizenden Chineezen, door natuurrampen of de nimmer eindigende burgeroorlogen en strooptochten van bandieten tot ellendige bedelaars gemaakt, zoeken in Mandsjoerije een nieuw bestaan.

[1]) Europa heeft in ronde cijfers 500 millioen bewoners.

Afgezien van nuanceeringen en schakeeringen, door de enorme uitgestrektheid van het land over zooveel lengte- en breedtegraden veroorzaakt, vormt het Chineesche millioenenvolk een gesloten *eenheid*, hetgeen voor de missioneering niet-te-onderschatten voordeelen biedt, vooral wijl aan de talrijke dialecten éene taal ten grondslag ligt. [1])

Oorsprong en karakter van den ouden *godsdienst* [2]) der Chineezen verliezen zich in het donker van de tijden, van de mythen en van het onbewuste. Moge deze oude godsdienst (3000 j. v. Chr.) volgens sommige berichten ook al monotheistisch geweest zijn, — de één-God-idee moest bij gebrek aan scherp-omlijnde leer en sterke leiding wel zoek raken in het kluwen van veelvuldige fantasieën en war-idealen, waarvoor de natuurverschijnselen van het wondere Oosten een rijke stof leverden. Zoo vergroeide de monotheïstische idee tot een natuurvergoding, waartoe het Oosten als geheel polytheïstisch toch altijd meer geneigd is. Onze landgenoot, de bekende Sinoloog de Groot, meent deze beschouwing der zinnelijke wereld, welke hij universisme [3]) wil noemen, als algemeene basis te mogen nemen voor de latere godsdienstige systemen, wier grenslijnen vervaagd zijn. Men duidt ze doorgaans aan met het éene woord: Ju-tao-fu (Ju = Confucianisme; Tao = Taoïsme; Fu = Boeddhisme). De Chinees zegt: „Han san wei yi = het (China) omvat drie (godsdiensten), en toch vormen deze drie slechts één godsdienst"; vandaar dat het ook onmogelijk is, het getal der aanhangers van de afzonderlijke godsdiensten te bepalen. Bij de groote massa van China speelt daarenboven de volksgodsdienst een zeer gewichtige rol. De vereering der voorvaderen staat hier bovenaan. Zij wortelt in de leer van Confucius, welke opwekt tot piëteit jegens de ouders tijdens hun leven en na hun dood, en vooral in de sterke vrees voor geesten. Aan de geesten brengt men dan ook offers en bidt tot hen. Het Chineesche volk is zeer bijgeloovig. [4]).

---

[1]) Mullie, *Het Chineesche Taaleigen*. Inleiding tot de gesprokene taal (Noord-Pekineesch dialect). 2 dln. 1931—1932. Peking.

[2]) Wieger, *Histoire des Croyances religieuses et des opinions philosophiques en Chine*, Paris, 1917.

[3]) de Groot, *Universismus, die Grundlage der Religion und Ethik, des Staatswesens und der Wissenschaften Chinas*. Berlin, 1918.

[4]) Doré, *Manuel des superstitions en Chine*, een samenvatting van zijn uitgebreid werk: *Recherches sur les superstitions en Chine*. 19 vol. Changhai, 1911 ss.

Over de *politieke geschiedenis* [1]) van China, wier oorsprong in het duister van godsdienstige mythen ligt en wier nieuwste periode werd ingeluid door den val van het conservatieve keizerrijk en de uitroeping der republiek (1911) zullen we niet spreken, terwijl we van de *missiegeschiedenis* slechts de laatste honderd jaar in enkele trekken zullen schetsen om den tegenwoordigen toestand der missie des te gemakkelijker te kunnen belichten.

Een eeuw geleden was China kerkelijk ingedeeld in drie apostolische vicariaten en drie bisdommen. Het vicariaat Shansi omvatte de provincies Shansi, Shensi, Kansu, Hukuang en werd bediend door Italiaansche Franciscanen en eenige Fransche Lazaristen in de provincie Hupeh. Het vicariaat Szechwan, met de provincies Szechwan, Kweichow en Yünnan, was het arbeidsveld der Vreemde Missiën van Parijs. In het vicariaat Foekien waren de provincies Foekien en Kiangsi aan Spaansche Dominicanen, Chekiang aan Fransche Lazaristen toevertrouwd. Van de drie Portugeesche bisdommen werden Peking en Nanking door Fransche Lazaristen, Macao door inlandsche geestelijkheid bediend.

Door het ingrijpen der Europeesche mogendheden werd China genoodzaakt de Europeanen te beschermen en zoo begon met het verdrag van Nanking (1842) voor de missie een nieuwe periode, vooral wijl in het verdrag van Whampoa (1844) ook de bescherming van den godsdienst en van de missionarissen, minstens wat de vijf vrije havens betreft, was verzekerd.

Ondanks de bescherming der verdragen braken meermalen hevige vervolgingen uit, welke echter doorgaans tegelijkertijd slechts in bepaalde streken van het land woedden. Met name zij hier herinnerd aan den opstand der Taipings, een geheim Chineesch genootschap, aanvankelijk in zijn heidensch conservatisme tegen den vooruitstrevenden keizer en diens aanhang gericht, doch weldra ook vijandig optredend tegenover de Europeanen en vooral tegenover de christenen. Krachtig ingrijpen van Frankrijk en Engeland maakte toen aan de vervolgingen een einde : zij dwongen de Chineezen tot den vrede van Tientsin (1858). Opnieuw werd vrijheid van

---

[1]) Cordier, *Histoire générale de la Chine*, 4 tm Paris, 1920—1921 ;
Wieger, *Histoire politique de la Chine*, 1922.
Soulié de Morant, *Histoire de la Chine de l'antiquité jusqu'en 1929*. Paris, 1929.

den christelijken godsdienst en onbelemmerde toegang van Europeesche missionarissen een der vredesvoorwaarden. Ook thans stoorden zich echter de Chineezen niet aan het verdrag en weer moest men met een legermacht tegen hen optrekken. Spoedig moest zich Peking, de hoofdstad van het rijk, overgeven en het verdrag van Peking (1860) onderteekenen.

Intusschen was de Kerk in China zoowel wat den organisatievorm betreft uitgebouwd als versterkt met betrekking tot haar missiepersoneel. In 1841 werd Hongkong apostolische prefectuur, in 1844 werden Shansi en Honan, in 1846 Noord-Kiangsi, Kweichow en Tibet, in 1856 Noord-, West-, en Z. O. Chehli, Kiangnan, Oost-Szechwan en Z.-Hunan apostolische vicariaten, in 1858 Kwangtung apostolische prefectuur en in 1860 Z.-Szechwan apostolisch vicariaat ; de portugeesche bisdommen Peking en Nanking waren hiermee opgeheven, terwijl Macao met een klein jurisdictiegebied bleef bestaan. De Orden en Congregaties, welke reeds in China werkzaam waren, nl. de Franciscanen, Dominicanen, Lazaristen en Vreemde Missiën van Parijs, versterkten haar rangen, terwijl in 1841 de Jezuïeten weer het land betraden, en in 1858 de missionarissen van het Milaneesche seminarie hun werkzaamheid te Hongkong begonnen.

De verdragen van Tientsin en Peking hadden tot gevolg, dat nu bij verdrag godsdienstvrijheid voor heel het land gewaarborgd was, al voegde men zich hier en daar slechts noode en langzaam naar deze voorwaarden. De opbloei der missie toonde zich weer in splitsing der missiegebieden en versterking van het missiepersoneel. Meerdere prefecturen en vicariaten werden opgericht en nieuwe hulptroepen (Scheutisten, Gezelschap van het Goddelijk Woord enz.) verschenen op het veld, terwijl ook de inlandsche geestelijkheid in aantal toenam. Bijzondere vermelding verdient ook de aanwas van hulpkrachten in verschillende zustercongregaties.

Toch liep ook in deze periode, na de verdragen van Tientsin en Peking, de ontwikkeling der missie niet langs rustig-stijgende lijn. De vijandige gezindheid tegenover vreemdelingen en Christenen kwam zelfs tweemaal tot heftige uitbarsting, nl. bij het bloedbad van Tientsin (1870) en in den Bokseropstand (1899—1900). Weliswaar laaide ook later nog hier en daar een keer de volkswoede op, maar over het algemeen heerschte er in de eerste jaren der 20e eeuw

rust, welke den vooruitgang der missie bevorderde. De wereldoorlog deed natuurlijk zijn terugslag op het missiewerk in China gevoelen : vele missionarissen werden onder de wapenen geroepen. Doch na het sluiten van den vrede ging de splitsing der missiegebieden in steeds sneller tempo verder (tijdens de eerste tien regeeringsjaren van Paus Pius XI werd het aantal in China meer dan verdubbeld) en rukten aldoor nieuwe missioneerende Orden en Congregaties aan, terwijl ook reeds verschillende gebieden aan den inlandschen clerus konden worden afgestaan.

Voor het oppertoezicht over de Kerk van China werd den 9 Aug. 1922 een *Apostolische delegatie* opgericht en tot eersten titularis benoemd Z. H. Exc. Mgr. Celsus Costantini, die resideert te Peking (6 A, Nai Tse Fu).

Had Paus Leo XIII in 1879 geheel China, met het oog op een geordend kerkelijk beheer en het vergemakkelijken van het houden van synoden, in vijf kerkelijke provincies (regiones synodales) verdeeld, — het groeiend aantal missiegebieden maakte na een halve eeuw een andere indeeling wenschelijk. Tot deze nieuwe *kerkelijke indeeling*, welke zich zooveel mogelijk aan de indeeling in burgerlijke provincies zou aanpassen, werd op het eerste nationaal concilie van Shanghai (1924) [1]) besloten en zij kreeg in 1928 haar beslag. We zeiden : zooveel mogelijk ; want terwijl het tegenwoordige China 28 burgerlijke provincies en twee buiten-gebieden telt, zijn er slechts 17 kerkelijke provincies gemaakt, zoodat enkele hiervan, nl. de 1e, 2e, 3e, 7e, 8e, 10e, 16e en 17e meer dan één burgerlijke provincie omvatten. We laten hier even het overzicht volgen.

De kerkelijke provincie	omvat	de burgerlijke provincie(s) :
1. Mongolië	„	Buiten-Mongolië, Jehol, Soeiyüan en de Noordelijke gedeelten van Chagar, Hope en Shensi.
2. Mandsjoerije	„	Liaoning, Kirin en Heilungkiang.
3. Hope	„	Hope en Z.-gedeelte van Chagar.
4. Shantung	„	Shantung.

[1]) *Primum Concilium Sinense*, Zi-ka-wei, 1930.

5. Shansi	omvat	Shansi.
6. Shensi	,,	Shensi.
7. Kansu	,,	Kansu, Sinkiang, Chinghai en Ninghsia.
8. Kiangsu en Anhwei	,,	Kiansu en Anhwei.
9. Honan	,,	Honan.
10. Szechwan	,,	Szechwan, Sikang en Sitsang.
11. Hupeh	,,	Hupeh.
12. Hunan	,,	Hunan.
13. Kiangsi	,,	Kiangsi.
14. Chekiang	,,	Chekiang.
15. Fukien	,,	Fukien.
16. Kwangtung	,,	Kwangtung, Macao, Hongkong.
17. Kwangsi, Kweichow, Yünnan	,,	Kwangsi, Kweichow, Yünnan.

China telde op 1 Juli 1932 114 *missiegebieden*, waaronder 1 bisdom, 73 apostolische vicariaten, 28 apostolische prefecturen en 12 onafhankelijke missies, waarbij we bemerken, dat tot 1924 de benaming der kerkelijke gebieden dezelfde was als die van de burgerlijke provincies, maar dat sindsdien de Congregatie van de Propaganda de kerkelijke gebieden noemt naar hun hoofdplaats of naar de residentie van den kerkelijken waardigheidsbekleeder. [1])

Naast de inlandsche geestelijkheid, onder wier leiding reeds 16 vicariaten en prefecturen staan [2]), zijn in China verschillende *missioneerende Orden en Congregaties* werkzaam. Zoowel wat het aantal gebieden als het getal missionarissen betreft, staan de Franciscanen met 21 gebieden bovenaan; daarna volgen de Vreemde Missiën van Parijs met 14, de Lazaristen met 13, de Jezuïeten met 6, de Dominicanen en Paters van het Goddelijk Woord met 5, de Missionarissen van Scheut met 4, enz.

De Franciscanen waren de eerste missionarissen van China, terwijl ze in de tweede periode de Jezuïeten spoedig volgden, en

[1]) Arens geeft in zijn *Handbuch der katholischen Missionen*, Freiburg, 1925, S. 216—217 de beide benamingen naast elkaar.

[2]) Vijf van deze kerkelijke gebieden werden afgestaan door de Lazaristen, vier door de Franciscanen, drie door de Vreemde Missiën van Parijs, twee door de Jezuïeten en twee door de missionarissen van Scheut.

sindsdien onder groote gevaren zich steeds met hart en ziel aan China zijn blijven geven. Hun oudste gebied ligt in de provincies Shansi en Shensi, welke in 1844 als twee vicariaten aan hen werden toevertrouwd ; later hebben zij ook in Shantung meerdere gebieden bezet.

Een groot aandeel in de bekeering van China hebben ook de Vreemde Missiën van Parijs. Vanaf den eersten opbloei der China-missie bestuurden zij ongeveer heel het Zuiden en Westen van het land. Hun uitgangspunt was het vicariaat Szechwan, vanwaar uit Kweichow en Yunnan werden bewerkt, terwijl zij in 1838 de eerste missionarissen naar Mandsjoerije zonden.

De eerste Lazarist voor China bestemd vertrok in 1698. Het was toen nog geen eigen missie, en de enkele priesters, die er op verzoek der Propaganda heengezonden werden, stonden onder jurisdictie van den bisschop van Peking en werkten samen met de Jezuïeten. Van dezen namen de Lazaristen in 1783, bij de opheffing der Sociëteit, het werk geheel over. Met de oprichting der vicariaten werd ook een verdeeling tusschen de verschillende missioneerende genootschappen noodzakelijk : in 1838 werd Mandsjoerije aan de Vreemde Missiën van Parijs afgestaan, in 1864 Mongolië aan de Congregatie van Scheut en Honan aan de Missionarissen van Milaan, terwijl de Lazaristen N. en Z.-W. Chehli in het Noorden en Chekiang en Kiangsi in het Zuiden voor zich behielden.

Het Z.-O. gedeelte van Chehli werd aan de Jezuïeten toevertrouwd die verder de kerkelijke provincie Kiangsu en Anwhei bedienen, waarin o.a. het bloeiende vicariaat Nanking, de tegenwoordige hoofdstad van het Rijk, ligt.

De Dominicanen, van de Philippijnen overgestoken, bedienen sinds de 17e eeuw de Oostelijke provincie Fukien, terwijl de Paters van het Goddelijk Woord in 1882 naar Shantung kwamen en in 1923 Kansu overnamen van de Scheutisten, die hun krachten op Mongolië concentreerden, waar zij thans vier vicariaten bezetten en de missie Urga nog niet konden beginnen.

Naast de genoemde missioneerende Orden en Congregaties, die het grootste gedeelte van China bedienen, zijn er nog verschillende andere genootschappen werkzaam : de Vreemde Missiën van Milaan, Maryknoll en Bethlehem, Augustijnen, Capucijnen, Salesianen van Don Bosco, Salvatorianen, Passionisten, Conventu-

eelen, paters van de H. H. Harten, priesters van het H. Hart enz.

Omstreeks het midden van 1931 telde men in China 83 bisschoppen, 2079 vreemde missionarissen en 1500 Chineesche priesters, 362 vreemde en 535 Chineesche broeders, 1555 vreemde en 3088 Chineesche zusters. Naast verschillende inlandsche congregaties voor vrouwelijke religieuzen bestaat er nog slechts één uitsluitend-Chineesche broedercongregatie. Ook werd er een Chineesche priestercongregatie gesticht, de Leerlingen des Heeren, wier leiding voorloopig aan Spaansche Redemptoristen werd toevertrouwd.

Heel het buitenlandsch *missiepersoneel* — priesters, broeders en zusters — kan volgens de verschillende nationaliteiten als volgt worden gerangschikt: Franschen (4182), Italianen (1978), Belgen (1062), Nederlanders (991) [1]), Duitschers (868), Spanjaarden (793), Amerikanen (313), Ieren (244), Engelschen (237), Zwitsers (171), Canadeezen (77), terwijl in de rest (400) ongeveer alle overige nationaliteiten zijn vertegenwoordigd. Intusschen bereiden zich op de verschillende Groot-Seminariën [2]) 1024 seminaristen en op de Klein-Seminariën 3148 studenten op het priesterschap voor, bij wie nog gevoegd moeten worden 858 toekomstige priester-religieuzen en de inlandsche monniken van de twee Trappistenkloosters in China.

Het gezamenlijke *aantal katholieken* in China bedraagt thans meer dan 2½ millioen. De toename over het laatste jaar beliep 42000, d.i. meer dan de vier vorige jaren, maar minder dan in de jaren 1906—1918, toen men telken jare een vooruitgang van meer dan 60000, driemaal zelfs van 90000 en in 1918 van 100000 katholieken boekte, [3]) waarbij men tevens bedenke, dat er toen slechts ± 2400 tegenover thans ± 3600 missionarissen waren. De onrust van het land in de laatste jaren verklaart intusschen ten deele den minder-snellen vooruitgang der missie.

---

[1]) De Nederlandsche provincie der Franciscanen bedient sinds 1890 het vicariaat Luanfu, — waarvan bij decreet van 24 Mei 1932 de apost. prefectuur Hungkung werd afgescheiden en aan den seculieren Chineeschen clerus toevertrouwd, — en de Nederlandsche provincie der Lazaristen sinds 1921 het vicariaat Yungpingfu.

[2]) *Missions, séminaires, oeuvres catholiques en Chine.* Onzième année (1930—1931). Bureau sinologique de Zi-ka-wei, 1932.

[3]) Voor een grafisch overzicht van de toename der katholieken enz. in de 20e eeuw, consulteere men de brochure van de Moidrey, *Notes sur les vingt-quatre dernières années de cinq régions synodales de Chine.* Zi-ka-wei, 1930.

Terwijl men quantitatief [1]) de Chineesche missie als een vruchtbaar missieveld mag beschouwen, kan men het oordeel over de *kwaliteit* aldus formuleeren. Veruit de meeste bekeerlingen behooren tot de lagere, deels zelfs tot de laagste volksklassen van het platteland, al telt men o.a. in de voormalige hoofdstad Peking en in de wereldmetropool Shanghai eenige voorname persoonlijkheden en goed-gesitueerde families als leden van de katholieke Kerk. Het godsdienstig-zedelijk peil der Chineesche katholieken echter is over het algemeen bevredigend ; weliswaar zijn er onder hen ook katholieken, met al de gebreken van hun lands- en volksaard behept, aan wie men soms den schimpnaam van rijst-katholieken geeft, om aan te duiden, dat zij enkel om stoffelijke beweegredenen zijn bekeerd, maar de meerderheid der katholieken behoort niet tot deze categorie, zooals hun standvastigheid in het geloof, hun ontvangen der Sacramenten, hun deelname aan godvruchtige oefeningen, hun lidmaatschap van godsdienstige vereenigingen, hun offervaardigheid voor de goede zaak bewijzen.

De *middelen*, welke men in de missioneering van China aanwendt om resultaat te bereiken, verschillen naargelang van de verschillende Orden en Congregaties, de nationaliteiten der missionarissen en de missiegebieden. Zij kunnen echter alle worden teruggebracht tot directe, welke rechtstreeks op de bekeering gericht zijn, en zoodra zulks stelselmatig geschiedt, is er sprake van *methode* [2]) en de onrechtstreeksche middelen, als daar zijn: de charitatieve instellingen, het schoolwezen [3]) en de pers.

[1]) Bij deze gelegenheid merken we omtrent de *missiestatistieken* in het algemeen op, dat deze weliswaar een overzicht geven van de onder-cijfers-te-brengen successen, maar dat zij niet een juist beeld geven van den gedegen missiearbeid zelf, welks vruchten doorgaans eerst na jaren rijpen ; die getallen immers toonen ons niet de belemmeringen der missioneering, spreken niet van de vaak geringe hulpmiddelen noch van de moeilijkheden der plaatselijke omstandigheden, drukken niet de som van arbeid uit, welke noodig was om een stevig fundament voor een latere christengemeente te leggen. Zeker, er moeten statistieken vervaardigd worden, al was het alleen maar ten gerieve van de missieoversten, die, bekend met allerlei omstandigheden, haar op juiste waarde kunnen taxeeren ; maar de schaduwzijde der publicatie ervan is, dat verschillende missionarissen erdoor ontmoedigd schijnen te worden en andere erin een aansporing schijnen te vinden tot sneller en tevens oppervlakkiger werk. Bij het naslaan van statistieken vergete men derhalve nooit, dat menige missie zonder sprekende cijfers wellicht dieper en duurzamer werk voor de bekeering der heidenen verricht heeft dan andere in schitterend statistisch gewaad.

[2]) Beckmann, *Die katholische Missionsmethode in China in neuester Zeit* (1842—1912). Immensee, 1931.

[3]) de Jonghe schreef in de Collectanea Comm. synodalis, 5 (1932) 109—115, een verslag over zijn visitatie der Chineesche scholen.

De Chineesche missie, welke reeds eeuwenlang zooveel offers vroeg, maakt tegenwoordig een vreeselijke *crisis* door. Haar vijanden zijn talrijker dan ooit.

Daar zijn vooreerst de *politieke beroeringen en burgeroorlogen,* welke hun terugslag op het missiewerk doen gevoelen en ervoor een voorbijgaande belemmering vormen. Ook blijvend hebben enkele verordeningen der nieuwe machthebbers het missiewerk bemoeilijkt : sommige bepalingen omtrent het schoolwezen en het eigendomsbezit van missionarissen en missies dragen een godsdienst-vijandig karakter. Al worden dergelijke bepalingen ook niet altijd streng toegepast, zij geven toch aan sommige regeeringsambtenaren een welkom wapen in de hand, waaronder zelfs Chineesche priesters en bisschoppen reeds hadden te lijden.

Van meer ingrijpenden aard dan de politieke beroeringen zijn de *maatschappelijke en economische omwentelingen,* welke het millioenenrijk ondergaat. Het gaat hierbij om de omverwerping eener eeuwenoude cultuur, terwijl de nood in het economisch leven hoog gestegen is. Zooals vanzelf spreekt, moet ook hiervan de missie den terugslag gevoelen en dit geschiedt wel zoo diep, dat het een levenskwestie der missie mag heeten.

Uit deze gisting in het Chineesche volk tracht vooral het *Bolchewisme* [1]) munt te slaan : het is tegenwoordig wel de meest woedende vijand der missie in China ; het recruteert zijn aanhangers vooral onder de millioenen werkloozen, onder de geruïneerde boeren, onder de studenten en onder de tot voor kort op onwaardige wijze verdrukte vrouwen.

Als gevaarlijke tegenstander van de vreemde missionarissen moet het extreme *nationalisme* tot de vijanden van het missiewerk worden gerekend. Een massa boeken en tijdschriften hitst het volk tegen het christendom op, als tegen een werktuig in de hand der vreemde mogendheden om China onder vreemde heerschappij te brengen. Meer nog dan de katholieken worden de protestanten erdoor getroffen. In ieder geval is het voor den katholieken missionaris een reden te meer om zich te wachten voor de „verderfelijke pest" van het nationalisme, waartegen Paus Benedictus XV in zijn

---

[1]) Schmitz, *Der Bolschewismus in China,* Wien, 1931.
Ritter von Kreitner, *Hinter China steht Moskau.* Berlin, 1932.

encycliek „Maximum illud" (1919) zoo nadrukkelijk heeft gewaarschuwd.

Rooverbenden waren van ouds een ware plaag voor China. De vele burgeroorlogen en de nationalistische en bolchewistische golven, welke in de laatste jaren over het ongelukkige land sloegen, hebben deze plaag tot een waren stortvloed doen aanzwellen. Altijd opnieuw leest men in de berichten uit de missie van roofovervallen, vooral in Midden- en Zuid-China. Gruwzame moorden op enkelingen en massamoorden, brandschatting, vernietigingswoede van de veelal communistische benden maken het verblijf der missionarissen en rustigen arbeid op vele plaatsen onmogelijk. Het gevolg van deze roofpartijen was, dat verschillende families naar elders verhuisden, welke verstrooiïng weer nadeelige gevolgen met zich bracht voor het geloofsleven der bekeerde Chineezen. Bovendien hadden de Chineesche missies in de laatste jaren nog te lijden van natuurcatastrophen, als overstroomingen, wervelstormen, hongersnood, besmettelijke ziekten.

Wanneer we deze en nog andere moeilijkheden beschouwen, waarmee de Chineesche missie heeft te kampen, zou men geneigd zijn zich aan moedeloosheid over te geven. Daartegenover staat echter ook veel, wat ons aanleiding geeft om met den H. Paulus te *hopen tegen alle hoop in*, zooals de Apostolische Delegaat in 1931 te Rome ontvouwde [1]). Immers naast den bovennatuurlijken grondslag dezer hoop — juist wanneer de nood het hoogst gestegen is, bedenkt de missionaris, dat hij tot een leger behoort, welks wapenen offer, lijden en liefde zijn — ziet de apostolische Delegaat ook natuurlijke redenen van vertrouwen.

Vooreerst is het eigenaardige van de tegenwoordige crisis, dat zij er geene is van het missiewerk zelf, maar slechts van arbeidswijze en groei. Door het opkomende nationalisme heeft de vroegere arbeidswijze, waarbij de missionarissen vaak steunden op de macht van hun land, afgedaan, en het eerste nationaal Concilie van China (1924) evenals verschillende pauselijke documenten waarschuwen ertegen. Ook de crisis in den groei behoeft de ontwikkeling der Chineesche missie niet noodzakelijk te belemmeren; integendeel, de inlandsche geestelijken dragen in zich de oplossing ervan en

---

[1]) Osservatore Rom. 8 Maart 1931.

beteekenen het succes van den apostolischen arbeid en den roem der religieuze genootschappen, die den oogst Gods tot rijpheid hebben gebracht.

De prachtige houding der missionarissen, zoowel wat hun eensgezindheid met den paus als wat hun offergereedheid betreft, vormt een verderen gunstigen factor voor de Chineesche missie.

Eindelijk opent de voortdurende opbouw en betere organisatie der Kerk een hoopvol perspectief.

Zoo vertoont de tegenwoordige Kerk van China, evenals de oude Kerk in het Westen, te midden van vervolging en strijd haar onverwoestbare levenskracht, waarbij we onwillekeurig denken aan het woord van den H. Cyprianus : ,,Wanneer de Kerk gekwetst wordt, leeft zij op ; wanneer zij bestookt wordt, ondervindt zij waardeering ; wanneer zij verlaten wordt, behaalt zij succes.''

ALPH. MULDERS.

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

NEDERLAND

HET AANTAL LEDEN VAN DEN NEDERLANDSCHEN PRIESTER-MISSIEBOND OP 1 AUG. 1932.

De cijfers tusschen haakjes zijn die van 1 Aug. 1931.

Seculieren:	gewone leden		theol. stud.		eere-leden		leden mission.		Totaal.	
Aartsbisd. Utrecht	627	(615)	141	(149)	1	(1)			769	(765)
Bisdom Breda	328	(324)	94	(82)	1	(1)			423	(407)
„ Haarlem	669	(647)	125	(156)	1	(1)			795	(804)
„ 's-Hertogenb.	636	(632)	95	(94)	1	(1)			732	(727)
„ Roermond	555	(548)	98	(96)	1	(1)			654	(645)
Regulieren	1408	(1349)	80	—	36	(34)	1159	(1062)	2683	(2445)
Totaal	4223	(4115)	633	(577)	41	(39)	1159	(1062)	6056	(5793)

	gew. leden	missie-leden	totaal.
Assumptionisten	2	—	2 (2)
Augustijnen	54	—	54 (56)
Benedictijnen	9	2	11 (11)
Capucijnen	47	58	105 (93)
Carmelieten	83	17	100 (92)
Carmelieten ongesch.	1	2	3 (3)
Cisterciensers	8	—	8 (9)
Conventueelen	11	3	14 (9)
Dominicanen	153	71	224 (215)
Franciscanen	258	73	331 (334)
Gez. Godd. Woord	13	60	73 (65)
Jezuieten	160	86	246 (239)
Kruisheeren	38	23	61 (59)
Lazaristen	60	70	130 (120)
Maristen	5	4	9 (8)
Mill Hill	100 [1])	197	297 (218)
Mission. Afrik. Miss.	36 [2])	66	102 (68)
Mission. H. Fam.	43	10	53 (47)
Miss. H. Hart	18	76	94 (87)
Montfortanen	38	56	94 (77)
Noorsche Mission.	—	10	10 (9)
Norbertijnen	41	13	54 (50)
Oblaten H. Franc. v. Sales	1	2	3 (3)
Oblaten Onbevl. Maagd M.	1	—	1 (1)
Transporteeren	1180	899	2079 (1875)

[1]) Hieronder zijn begrepen 65 theologanten. [2]) Hieronder zijn begr. 15 theologanten.

	gew. leden	missie-leden	totaal.
Per transport	1180	899	2079 (1875)
Passionisten	26	9	35 (31)
Paters v. d. H. Geest	17	18	35 (36)
,, der H. H. Harten	63	20	83 (77)
,, v. h. Allerh. Sacr.	3	—	3 (—)
Priesters v. h. H. Hart	87	44	131 (129)
Redemptoristen	23	37	60 (59)
Salesianen	3	10	13 (4)
Scheut	6	50	56 (55)
Trappisten	59	—	59 (62)
Varia	6	16	22 (18)
Witte Paters	15	92	107 (99)
Totaal	1488	1195	2683 (244)

OPBRENGST DER PAUSELIJKE MISSIEGENOOTSCHAPPEN IN NEDERLAND 1931—1932.

Wij geven hier de opbrengst van de Voortplanting 1931—Juni 1932. Van de beide andere genootschappen over 1931. Hiermede volgen wij de praktijk der laatste jaren. Dit geschiedt thans voor het laatst. De nationale Raad van de Voortplanting besloot het boekjaar voortaan ook te doen samenvallen met het kalenderjaar. In de Mei-aflevering van 1933 komt daarom wederom een verslag en wel van de Voortplanting over 7 maanden, en voor de beide andere Genootschappen over het kalenderjaar 1932. Daarna volgen alle drie de Genootschappen het kalenderjaar.

I. Pauselijk Genootschap tot Voortplanting des Geloofs. 1931—'32.

Bisdommen	contri-buties	giften	Totaal bruto-ontvangst	uit gaven	netto-opbrengst.
Utrecht	77.506.25	2.874.59	80.380.84	5.778.30	74.602.84
Breda	22.787.79	2.850.—	25.637.79	2.605.35	23.032.44
Haarlem	62.610.48	12.879.74	75.490.22	4.529.25	70.960.25
's-Hertogenbosch	70.396.03	14.886.28	85.282.31	5.458.66	79.823.65
Roermond	50.545.92	500.—	51.045.92	1.340.26	49.705.66
Totaal	283.846.47	33.990.61	**317.837.08**	19.711.82	298.124.84

II. Pauselijk Genootschap der H. Kindsheid. 1931.

Bisdommen	contri-buties	giften	Totaal bruto-ontvangst	uitgaven	netto-opbrengst.
Utrecht	26.560.71	——	26.560.71	3.217.69	23.343.02
Breda	12.337.78	905.42	13.243.20	1.381.82	11.861.38
Haarlem	24.790.81	——	24.790.81	4.458.20	20.332.61
's-Hertogenbosch	44.843.66	1.759.27	46.602.93	6.925.26	39.667.67
Roermond	45.254.80	2.720.—	47.974.80	3.360.80	44.614.—
Totaal	153.787.76	5.384.69	**159.172.45**	19.353.77	139.818.68

III. Pauselijk Liefdewerk van den H. Apostel Petrus 1931.

Bisdommen	contri-buties	giften	Totaal bruto-ontvangst	uitgaven	netto-opbrengst.
Utrecht	29.799.10	25.100.06	54.899.16	Over het geheele jaar	Netto opbrengst ter beschikking; d.i. zonder de bedragen geschonken onder beding van vruchtgebruik, welke te zamen bedragen
Breda	10.085.—	22.345.—	32.430.—		
Haarlem	29.153.80	28.179.32	57.333.12		
's-Hertogenbosch	14.654.—	58.997.50	73.651.50		
Roermond	18.793.67	67.848.29	86.641.96		
Buiten dioc. verband	—. —.—	2.574.15	2.574.15	16.867.98	59.235.—
Totaal	102.485.57	205.044.32	**307.529.89**	16.867.98	231.426.91
Totaal der drie Genootschappen	540.119.80	244.419.62	**784.539.42**	55.933.57	669.370.43

Een vergelijking der totaal-cijfers met die van het vorig jaar (zie H.M. XIII p. 107) toont de volgende **achteruitgang** (in ronde getallen):

Voortplanting :	bruto-ontvangsten	*f* 9.200.—;	netto-ontvangsten	*f* 6.500.—
Kindsheid :	„	*f* 10.500.—;	„	*f* 10.500.—
S. P. L.	„	*f* 54.000.—;	„	*f* 64.500.—
	Totaal	73.700.—;		*f* 81.500.—

De groote achteruitgang van S. P. L. vindt zijn oorzaak in het feit, dat dit Genootschap zijn groote cijfers dankt aan het buitengewoon groot aantal beurzen dat in de voorgaande jaren jaarlijks gesticht werd, en dat in de tweede helft van 1931 vrij plotseling aanmerkelijk inzonk: een verschijnsel, dat zelfs zonder crisis mogelijk was geweest. Het groote verschil tusschen de achterstand van netto- en bruto-ontvangst bij S. P. L. wordt verklaard door het feit, dat S. P. L. jaarlijks een aanmerkelijk bedrag ontvangt onder beding van vruchtgebruik; dit bedrag was in 1931 nog

f 13.000.— hooger dan in 1930 en daardoor werd dus het *onmiddellijk-bruikbaar* netto-bedrag nog meer gedrukt. Dat het verschil geen f 13.000 maar slechts *f* 10.500.— bedraagt vindt weer zijn verklaring in een hoogere opbrengst van vrije giften.

Onwillekeurig ziet men in deze cijfers aanstonds een doorwerking van de economische crisis. Voorzoover het de achteruitgang der vrije giften betreft is dit *gedeeltelijk* toe te geven. Deze toonden bij de Voortplanting een nadeelig verschil van f 15.000.—, bij S. P. L. van f 46.000.— De Kindsheid gaf echter een vooruitgang van *f* 2600.—. Dit ligt o.i. slechts gedeeltelijk aan de crisis ; want de achteruitgang wordt gedeeltelijk veroorzaakt door een nadeelig verschil in ontvangen legaten ; en het vrij-komen van legaten heeft met de crisis niets of weinig te maken.

De genoemde achteruitgang der giften verklaart echter niet het totaal van den achteruitgang : bij de Voortplanting is de totale achteruitgang minder dan die der giften ; bij de Kindsheid heft de vooruitgang der giften een achteruitgang van de totale opbrengst niet op ; en bij S. P. L. is het totaal nadeelig verschil grooter dan dat der giften.

Wij moeten dus ook aandacht wijden aan het verloop der contributies. Dit zal tegelijk aantoonen, dat de deprimeerende invloed, welke men aan de crisis wijt, grooter is dan noodzakelijk blijkt. Men leze en vergelijke.

Vermeerdering of vermindering der parochiale contributies enz. vergeleken met die van het vorig jaar.

	Voortplanting	Kindsheid	S. P. L.
Utrecht	— 3.144.83	— 46.68	— 2.743.46
Breda	— 1.384.23	— 1.363.45	+ 322.50
Haarlem	+ 667.07	— 2.089.07	— 3.371.79
's-Hertogenbosch	— 102.36	— 85.10.60	— 2.635.34
Roermond	+ 10.137.28	— 1.142.16	+ 351.31
Totaal	+ 6.172.93	— 13.152.06	— 8.076.78

Bij dit staatje moet men rekening houden met het feit, dat in het Bisdom Haarlem in **1931** de afrekening op den Conventus Parochorum een maand is vervroegd ; de Voortplanting ontving dus in Juni 1932 een afrekening over 13 maanden, wat niet zonder beteekenis is om de vooruitgang van 1931 tegenover den achteruitgang van 1930 te verklaren (Zie H.M. XIII p. 107 en 108) ; S. P. L. daarentegen, dat zich aan het kalenderjaar houdt, kon bij de afrekening over 1931, die hier aangegeven wordt, slechts 11 maanden contributie mederekenen, maar ontving in Juni 1932 afrekening over 13 maanden ; dit is niet zonder invloed op de hier vermelde achteruitgang van 1931, en op de ondervonden vooruitgang bij de afrekening van Juni 1932, die zal worden opgenomen in het volgend verslag over 1932.

Dit in aanmerking nemend vindt men dus in dit staatje **een achteruitgang**

of minstens een stilstand der contributies over de geheele linie, met uitzondering van de opbrengst der Voortplanting in het bisdom Roermond, dat niet minder dan f 10.000.— meer opbracht aan contributies en daardoor het totaal bedrag der contributies van de Voortplanting deed stijgen, en — samen met de extra-collecte in het Bisdom Haarlem op den Missiezondag 1931 (f 11.000.—), — de totale achteruitgang van de Voortplanting tot ruim f 9000.— beperkte.

Dit feit toont duidelijk aan, dat de economische crisis niet noodzakelijk de contributies van de Pauselijke Genootschappen behoeft te drukken.

Limburg met zijn landbouw en zijn mijn-industrie heeft zeker niet minder te lijden van de crisis dan de andere deelen van het land, maar...... in het Bisdom Roermond is in 1931 op ruime schaal gehoor gegeven aan de uitnoodiging van den Nationalen Raad van de Voortplanting *om systematisch het ledental van de Voortplanting uit te breiden.*

Men ziet het resultaat, dat overeenstemt met het resultaat der parochies in de andere bisdommen, die aan de uitnoodiging gevolg hebben gegeven. In de andere bisdommen echter is de vooruitgang van enkele geneutraliseerd door de achteruitgang van meerdere: in Roermond is grootere inspanning door zoovele parochies betracht, dat zij leidde tot een algemeene verhooging der parochiale opbrengst.

Wat volgt daaruit ?

1. Zoowel de parochiale directeuren als de zelateurs en zelatricen moeten zich harden *tegen den ontmoedigenden invloed van de crisis.* Men moet zich niet tot verminderde activiteit laten terugdringen door de gedachte: „de tijden zijn zoo slecht!" Integendeel!

2. Men moet zijn *activiteit vergrooten*!

Allereerst door *dikwijls contributie op te halen*: dikwijls een kleine gift kunnen nog zeer veel menschen geven, en willen zij ook geven. Juist in die kringen, waar onze Genootschappen ingang hebben gevonden, is de liefdadigheidszin eer grooter dan kleiner geworden. Maar.... men moet het die menschen gemakkelijker maken!

Vervolgens *door nieuwe leden aan te werven en te zorgen dat men de oude behoudt.* Dat kan ook. De gedachte dat alleen *algemeene* samenwerking redding brengt in den huidigen nood is groeiende; en de nood der missiën, die onder de crisis nog sterker lijden dan wij, is toch gemakkelijk overtuigend voor te houden.

Daarom durven wij met een beroep op het voorbeeld van Roermond aan de plaatselijke directeuren en zelatricen voorhouden: U **kunt** de Missiegenootschappen vooruitbrengen, zij het met wat moeite!"

En wij zijn overtuigd, dat hun liefde voor de missie die moeite over heeft voor de uitbreiding der H. Kerk en voor de armsten der armen, degenen die in geestelijken nood zijn.

Trots alles dus: de Pauselijke Missiegenootschappen vooruit!

TH. M. P. BEKKERS.

BESLUIT VAN HET HOOGW. NEDERLANDSCH EPISCOPAAT AANGAANDE DEN ALGEMEENEN MISSIE-ZONDAG.

In het vorig jaar is door het Hoogwaardig Episcopaat de Missie-Zondag, die in verschillende bisdommen op verschillende Zondagen gehouden werd, in alle bisdommen geplaatst op den voorlaatsten Zondag van October, den dag welke daarvoor door den H. Stoel is aangewezen. Thans is op verzoek van den Nationalen Raad van het Pauselijk Genootschap tot Voortplanting des Geloofs toegestaan op dien Zondag ook in alle kerken een geldinzameling te houden. Het desbetreffend Bisschoppelijk besluit dato 2 Juli 1932 gegeven, luidt:

,,Ik heb de eer in antwoord op het verzoek aan het Hoogw. Episcopaat ,,om op den Missiezondag *ook een collecte te mogen invoeren*, te berichten, ,,dat het Hoogw. Episcopaat toestaat, dat in alle kerken op dien dag een ,,geldinzameling worde gehouden *hetzij in den vorm van een gewone collecte,* ,,*hetzij door het plaatsen van een offerblok achter in de kerk, hetzij door een* ,,*schaal op de communiebank*. Het Hoogw. Episcopaat laat publicatie ,,van dit besluit en verdere uitvoering voor inning der gelden aan Uw ,,Bestuur over.

,,Met de meeste hoogachting en beste wenschen,

Namens het Hoogw. Episcopaat,
w.g. † A. F. DIEPEN,
Bisschop van 's-Hertogenbosch."

VERSCHILLENDE BERICHTEN.

Benoemingen. — Secretaris-Generaal van het Pauselijk Genootschap tot Voortplanting des Geloofs te Rome. Als opvolger van Egr. Lini Drago, benoemd tot bisschop van Targuinia en Civita-Vecchia, heeft de H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs benoemd Mgr. Franco Carminati. Deze werd in 1881 te Romano Lombardo in het diocees van Bergamo geboren en in 1904 tot priester gewijd. Hij toonde steeds een groote belangstelling voor het Missiewerk en werd in 1924 door mgr. Conforte aangesteld tot Propagandist van P. M. B. welks nationale directie hij in 1928 op zich nam, als opvolger eveneens van Mgr. Drago, toen deze tot Secretaris-Generaal van de Voortplanting benoemd werd.

Nationale Raad P. M. B. — Z. H. Exc. de Aartsbisschop van Utrecht heeft als Voorzitter van den P. M. B. eervol ontslag verleend als lid van den Nationalen Raad aan den Zeereerw. Zeergel. heer dr. J. Haest C.M. wegens diens vertrek naar de Ap. Pref. van Soerabaya, en heeft in diens plaats benoemd den zeereerw. father C. Schoemaker S.S.J., algemeen procurator der Miss. van Mill Hill in Nederland te Roosendaal.

Diocesane Missie-comité's. — Z. H. Exc. de Bisschop van *Haarlem* heeft benoemd tot leden van 't *Diocesaan Missiecomité* den zeereerw. heer prof.

P. G. Groenen, directeur van het Centr. Kath. Kol. Bureau te 's-Gravenhage, en den Weleerw. heer J. P. van Houten, kapelaan te Haarlem.

— Z. H. Exc. de Bisschop van *Roermond* heeft benoemd tot Diocesaan Thesaurier van het Pauselijk Genootschap der H. Kindsheid den zeereerwaarden hooggel. Heer Prof. A. Jansen, Seminarie te Roermond.

Het Nederlandsch Volkenkundig Missiemuseum te Tilburg. — Dit museum, dat dank zij een grootsch initiatief der Gemeente Tilburg mogelijk is gemaakt, is thans definitief in voorbereiding. De Priestermissiebond heeft den 16en Februari bij acte voor notaris Hoeckx te Tilburg verleden, een Stichting in het leven geroepen, welke de oprichting en instandhouding van een Nederlandsch Volkenkundig Missiemuseum tot doel heeft. Overeenkomstig de bepalingen der Stichtingsacte heeft de Priestermissiebond tot bestuursleden benoemd den hoogeerw. heer Mgr. Th. M. P. Bekkers, den zeereerw. hooggel. heer prof. dr. A. Mulders en — op voordracht van de Vereenigde Missionarissen — den zeereerw. pater fr. Victorianus Kruitwagen O.F.M. ; het Gemeentebestuur van Tilburg heeft als bestuursleden aangewezen den edelachtb. heer dr. W. Moller, wethouder van Tilburg, den weledelgestr. heer A. Th. van Rijen, lid van Gedeputeerde Staten van Noord Brabant en den heer A. Mannaerts. Deze zes bestuursleden hebben in hun eerste vergadering tot voorzitter gekozen den hoogeerw. heer J. F. Sanders, deken van Tilburg. Het bureau is thans aldus geconstitueerd : Deken J. F. Sanders, voorz., A. Th. van Rijen, ondervoorz., dr. W. Moller, secr., mgr. Th. M. P. Bekkers, penningm. Het bestuur zal thans de voorbereidende maatregelen voor de inrichting van het museum treffen. Daaronder behoort allereerst het definitief afsluiten van een contract met de Gemeente Tilburg en het zoeken van de medewerking der verschillende missioneerende orden en congregaties ; met dezen zal daarom thans contact worden gezocht.

Moge het bestuur er in slagen het museum degelijk te vestigen en tot grooten bloei te brengen.

Missiologische leerstoel. — Het aantal studenten, dat in het afgeloopen tweede cursusjaar geregeld de *missiologische colleges aan de universiteit te Nijmegen* volgde, was zeer bevredigend ; o.a. hadden van de missioneerende Orden en Congregaties de Augustijnen, Carmelieten, Kruisheeren, Lazaristen en Priesters van het H. Hart studenten gezonden, terwijl ook een Dominicaner-missionaris met verlof eenigen tijd van zijn belangstelling deed blijken.

Voor het volgend studiejaar, hetwelk in het begin van October wordt ingezet, zijn weer twee nieuwe reeksen van colleges aangekondigd, welke het interesse ook van niet-theologen kunnen wekken. In de eene reeks (Maandagavond om 5 uur) zullen nl. verschillende missievraagstukken, o.a. het aanpassingsvraagstuk, critisch en historisch worden belicht, terwijl de tweede reeks (Maandagavond om 6 uur) de beschrijvende missiekunde van Oost-Azië voortzet, o.a. zullen daarbij de missietoestanden van Nederl. Oost-Indië ter sprake komen.

Radiolezing van Prof. Mulders. — Op Zondagavond 26 Juni hield prof. Mulders voor de K. R. O. een lezing over „*de Missiepolitiek van de Kerk*". Ter inleiding had de professor in den Katholieken Radiogids 't volgende geschreven :

Een beschouwing van de wezensverhouding tusschen Kerk en Missie wijst de Kerk aan als het uitgangspunt en het einddoel van de Missie : het bewijs voor deze stelling hebben wij in 't kort samengevat bij onze ambtsaanvaarding als lector der missiologie aan de R. K. Universiteit [1]) ; in deze voordracht zullen we ons bepalen tot een paar gevolgtrekkingen uit die stelling.

Vooreerst volgt uit 't feit, dat de Kerk het uitgangspunt van de Missie is, het supra-nationaal karakter van de missioneering. Het beoogen van nationaal-politieke voordeelen is ten eenenmale misplaatst bij de „goddelijke taak", waaraan de missionaris zijn leven wijdt. In deze lijn ligt ook de centralisatie der drie groote missiegenootschappen te Rome : de bedoeling des pausen hierbij was niet om de particuliere missieactie aan banden te leggen, maar wel om den geldelijken stroom van de Voortplanting des Geloofs, van de H. Kindsheid en het St. Petrus-Liefdewerk te kanaliseeren, naar de armste bedienaren, de noodzakelijkste instellingen, de behoeftigste gebieden der missie.

Vervolgens blijkt uit de beschouwing, dat de Kerk het doel der Missie is, het voorloopig karakter der missioneering. Inderdaad bestaat de eigenlijke taak der missionarissen in pioniersarbeid : de uitbreiding der Kerk over de wereld, terwijl de op- en uitbouw der Kerk kan worden overgelaten aan de geestelijkheid, genomen uit de bevolking zelf. De Kerk heeft zich dan ook in den loop der eeuwen meermalen in ambtelijke stukken voor de vorming eener inlandsche geestelijkheid uitgesproken. Nergens mag het katholicisme vreemd blijven, overal moet het inheemsch worden. Met haar wonderbaar aanpassingsvermogen houdt de Kerk rekening met de particularismen der volken en het is een dwaling te meenen, dat die providentieele elasticiteit de eenheid van het mystieke Lichaam Christi zou verbreken.

Eindelijk, ofschoon het doel van de missie godsdienstig is, mag deze het stoffelijk welzijn van de te bekeeren volken niet verwaarloozen. En dit klemt te meer, waar de industrialisatie en het handelskapitalisme zoo'n ernstig gevaar gaan vormen voor het missiewerk.

Tentoonstelling te Sittard. — Van 6 tot 15 Augustus wordt te Sittard de jaarlijksche Diocesane Missieweek gehouden, waaraan de verschillende missioneerende orden zullen deelnemen. Het hoofdcomité bestaat uit Deken G. Rhoen, Prof. dr. F. Feron, de heeren J. A. Geelen 1e en M. Corbey 2e secretaris, en J. Godding, penningmeester. Optocht, missiespel en priestercongres behooren tot het programma.

---

[1]) Kerk en Missie in theologische en historische belichting. — N. V. Dekker & Van de Vegt en J. W. van Leeuwen, Nijmegen-Utrecht, 1930.

De Indische Missievereeniging zond op de *Indische Tentoonstelling* te 's-Gravenhage de verschillende verlichte kaarten in, die ook in Parijs waren tentoongesteld, waarop de stand der katholieke missie in onze koloniën duidelijk wordt aangetoond.

Op de tentoonstelling ,,*Voor Moeder en Kind*" te Amsterdam, exposeerde zij verschillende statistische gegevens, duidelijk in beeld gebracht, van hetgeen de katholieke Missie in onze Koloniën deed en doet voor moeder en kind onder allerlei opzicht. De gegevens, die hier in beeld gebracht zijn, zijn uitvoerig gepubliceerd in het interessante Juninummer van het Katholiek Koloniaal Tijdschrift.

BUITENLAND.

Missiologische week te Leuven. — De 10e Missiologische week te Leuven zal gehouden worden van 27 tot 30 Augustus. Zij zal bijzonder gewijd zijn aan de bespreking van de katholieke actie, de scholen en de sociale werken in de missies. Voor inlichtingen is het adres van het Secretariaat: 8, Minderbroedersstraat, Leuven.

Internationaal Academisch Missiecongres te Freiburg (Zw.) — Dit congres wordt voor de 8e keer gehouden van 31 Juli tot 3 Augustus. Uit Nederland neemt daaraan o.a. deel onze hoofdredacteur prof. dr. A. Mulders, lector in de missiologie aan de Universiteit te Nijmegen. Het theoretisch deel is gewijd aan de missie als bron van apologetische waarden (Godsidee, toekomstig leven, moraal, gebed en offer) ; het praktisch deel behandelt de voorbereiding der studenten op het missie-apostolaat, vooral onder de niet-christelijke studenten en intellectueelen.

Tegelijkertijd wordt te Freiburg een groote Missietentoonstelling gehouden.

Het eerste Nationaal Congres van den P. M. B. in Italië wordt van 27—30 September te Padua gehouden. Op de sprekerslijst vonden wij verschillende bisschoppen vermeld, die in de missiebeweging een goeden naam verwierven door jarenlange activiteit : Mgr. Salotti, Nogara, Pisani, Drago, Giardini, e.a.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEEL

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Vertrokken :			
Mgr. B. Visser, Apost. Prefect,	M. S. C.	20 Mei '32	Poerwokerto (Java)
Pr. W. Hendriks (2e keer), Adr. Bayings en Br. H. Surtel (2e k.)	„	22 Juni '32	Brazilië
Pr. J. N. Jansen (3e keer)......	„	19 Juli '32	Philippijnen
Mgr. G. Wantenaar, Apost. Prefect en *Fr.* B. v. d. Seyp....	Mill Hill	10 Juli '32	Basankusu (Belg. Congo)
Pr. B. Lucas	S. V. D.	17 Mei '32	Flores
Prs. C. v. d. Deyl (2e keer), C. Lucas (3e keer) en *Br.* H. Blondé	S. J.	3 Juni '32	Batavia
Prs. S. Jorna en J. F. E. Versteegh	„	5 Aug. '32	„
Fraters J. Reynders, C. Krekelberg, B. Schouten, L. v. d. Werf, C. Jeuken	„	5 Aug. '32	„
E. H. Dr. J. Haest............	C. M.	8 Juli '32	Soerabaia
E. H. F. Peterse en H. Willems	„	29 „ „	„
E. H. A. van Woerkom.......	„	29 Mei '32	Yungpingfu
E. H. L. Steenstra...........	„	Aug. '32	„
Pr. Constant Gerards (3e keer)	Montfortaan	22 April '32	Mozambique
Pr. Evaristus Kuypers........	C. P.	Juni '32	Bulgarije
Pr. A. Koopmans en *Brs.* Everardus, L. Jansen, Wendelinus M. Römken................	C. ss R.	24 Mei '32	Suriname
Pr. M. Voets.................	Scheut	Juni '32	Soei-yuan
Brs. Jos. Verhoeven en Hoube..	„	Mei '32	Philippijnen
Pr. P. Cobben en *Br.* Fidelis v. d. Ende..................	S. C. J.	13 Mei '32	Benkoelen
Pr. Lamb. Woestenberg	O. M. Cap.	24 Mei '32	Padang
Br. Justinianus M. de Kort....	Brs. van Dongen	27 Mei '32	Java
H. E. Generaal *Br.* Adon M., op visitatiereis en *Br.* Felix M. Bos	„	9 Juli '32	„

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Brs. Romualdus Straver (2e keer) en Cosmas van Rooy........	Brs. van Oudenbosch	31 Mei '32	Java
Brs. Richardus v. d. Berg (2e keer) en Benedictus Hes......	,,	7 Juli '32	,,
Brs. Eustatius P. Eyck, Wiro C. Verhoeven, Ivo J. H. Tops, Gerontius F. Mandigers (allen 2e keer) en *Br.* Baldewinus J.A. van Meltvoort (1e keer)......	Brs. O. O. Maastricht	2 Juni '32	,,
Fr. Emmanuel J. Endt........	Fraters O. L. Vr. H. Hart	8 Juli '32	Malang
Zrs. M. Prisca M. Jorna, M. Symphorosa G. Versteeg en M. Bernardina W. Vinkenvleugel....	Zrs. v. St. Jozef Amersfoort	26 Mei '32	Padang
Zr. Amantia M. A. de Boer....	Zrs. H. Hart	13 Mei '32	Benkoelen
Zrs. Lidwine A. Hansen en Louise M. Huygevoort......	Dochters v.d. H. Vincent.	8 Juli '32	Soerabaia
Zrs. M. Odulpha Schwalenberg, M. Solanis Meyer, M. Engelmunda van Oorten en M. Arnolde Wouters	Zrs. Francisc. Denekamp	13 Mei '32	Benkoelen
Zrs. Wilhelmina Teepe en Felicienne van Kempen.........	Zrs. van Liefde Tilburg	6 Mei '32	Padang
Zrs. Clothilde Valkenburg, Wiborada Bohl en Hiltruda Blom	,,	24 Mei '32	Suriname
Zrs. M. Vincentia A. C. Baart, M. Leonarda J. Verheul en M. Bernardina A. Wagner......	Francisc. Oudenbosch	24 Mei '32	,,
Zr. Mère Julie A. v. d. Aart....	Urs. Weltevr.	7 Juli '32	Batavia
Zrs. Bernadette J. W. M. Beyer en Alberta E. C. Keyzers......	Francisc. v. Dongen	5 Mei '32	Sumatra
Zrs. Maria Gentilis D. Weetink, Maria Hidulphus M. Boots..	Francisc. v. Maria	26 April '32	Congo
Zr. Moeder Désirée M. de Guay	,,	6 Mei '32	China
Zr. M. Theodulpha J. Dickman	,,	22 Juni '32	Faroër eil.
Zr. M. Tryphosa E. Schrewe....	Francisc. v. Salzkotten	29 Juni '32	Sumatra
Zr. M. Brigitta E. M. J. van Aken.......................	Charitas Roosendaal	12 Mei '32	,,
Zrs. M. Egonia Th. M. van Dongen, M. Evangelista, C. W. v. d. Camp, M. Lutgardis, J. A. M. Sonnemans.	Francics. v. Veghel	28 Mei '32	Tuguegarao (Philippijnen)
Zr. Amantia..................	Zrs. H. Hart Moerdijk	13 Mei '32	Benkoelen

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Zr. Emmanuel E. van Eupen (2e keer)	Witte Zrs.	Mei 1932	N.-Afrika
Zr. Bonifortis M. Sandsmann	Dien. H. Geest	18 Mei '32	Flores
Zr. Marthana M. Bouwman	,,	,,	Soerabaia
Zr. Nomitia K. Ebbing [1]	,,	,,	Nieuw Guinea
Zrs. Pax E. Grevelhörster, Virginie J. Althoff, Philippiana R. Fuchs, Bertilina M. Benning, Hermenfrida A. Jitschin, Theodolinde G. Trellenkamp	,,	23 Juni '32	Argentinië
Zrs. Thaddaea A. Böhle, Richilde M. Stützer, Aventina C. Doppelbauer, Lambertiana A. Thissen	,,	,,	Brazilië
Zrs. Andrea L. M. Vincken, Francisca J. E. de Gooyer, Stanislaus M. Pereboom, Anna R. M. Hulselmans, Catherina M. Verlijsdonk, Reiniera M. Neelen [2]	Zrs. A. K. J. Maastricht	5 Mei '32	Malang
Mej. C. Sautarel	Vrouwen van Nazareth	5 Mei '32	Java
Zrs. Devota van Nimwegen en Edelberta Snoek	Francisc. v. Bennebroek	24 Mei '32	Padang
Teruggekeerd :			
Pr. Mauritius Lans en *Br.* Bruno Niessen	O. Carm.	Juni 1932	Brazilië
Pr. Jos Klaver	,,	Juli 1932	,,
Pr. Crispinianus v. d. Stok	O. F. M.	28 Apr. '32	Luanfu
Pr. Maurus van Genk	,,	17 Juni '32	,,
Prs. Benignus van Osch, Ubaldus Verdegaal, Chrysogonus van Veen	,,	6 Mei '32	Brazilië
Pr. B. van Gils	O. S. Cr.	Juni '32	Minesota
Pr. Christianus Slits	O. M. Cap.	21 Juli '32	Ned. Borneo
E. H. F. Olivers	C. M.	14 Mei '32	Chentingfu
E. H. J. Lamers	,,	14 Mei '32	Hanchow
E. H. F. Willemen	,,	9 Juli '32	Yungpingfu
Pr. J. Hartwijk	S. C. J.	11 Juni '32	Finland
E. H. L. Holtzer	Saeculier	Juni '32	,,

[1]) Met deze zusters vertrekt op visitatiereis in Ned. O. Indië de eerw. Zr. Theodarda D. van Schie.

[2]) Deze zusters beginnen te Passoeroean i. d. prefectuur Malang der E.E.P.P. Carmelieten een Holl.-Jav. school en Fröbelschool.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
H.E. Pr. H. Paulissen, provinciaal, terug van visitatiereis....	S. M. A.	10 Mei '32	West-Afrika
Prs. J. Geurts en Th. J. Sloots	„	28 April '32	Beneden Volta
Pr. E. Kennis................	„	12 Mei '32	Fransch Togo
Pr. J. Ruyter en Br. W. van Kollenburg	M. S. C.	9 Mei '32	Philippijnen
Pr. W. Austermöller...........	C. ss R.	6 Juni '32	Suriname
Pr. Lorenzo de Hond	S. S. S.	Mei 1932	Montevideo
Prs. Cajetanus Hentzen en Stephanus Hillen...............	O. P.	Mei 1932	Porto-Rico
Pr. Joachim Selbach	„	„	Trinidad
Pr. Francisc. Simonis..........	„	20 Juni '32	Porto-Rico
Prs. Dalmatius Reisch en Lebuinus Tolenaar................	„	30 Juni '32	Curaçao
Fr. Paschalis.	Frs. v. Tilburg	Juni '32	Suriname
Fr. Radolphus Hermus........	„	Juli '32	Curaçao
Fr. Hermenigild Mimpen	„	Juni '32	Celebes
Zr. Augustine Voorvelt	Zrs. v. d. H. Francisc. Xav.	9 Mei '32	Noorwegen
Zrs. Gerarda de Rijk en Cunera v. d. Meer	„	23 Mei '32	„
Zrs. M. Bathilde Hoogendoorn en M. Dionyse ten Bosch........	Francisc. v. Roosendaal	20 Maart '32	Curaçao
Zrs. Moeder Hermanda M. van Wensen missieoverste en moeder Xaverio E. Savelbergh......	Francisc. v. Heythuijsen	Juli '32	Batavia
Zrs. Martine H. v. d. Heyden en Florentine J. den Ronden....	Witte Zrs.	Mei 1932	Noord-Afrika
Zr. M. Helène A. M. Kompier....	Zrs. H. Hart Moerdijk	30 Mei '32	Benkoelen
Zr. Advocata M. Rosenthal....	Dien. H. Geest	Mei '32	Philippijnen
Zr. Virgilia L. Belak.........	„	„	Argentinië
Zrs. Anna Fr. Demmel en Regina Stek.	„	„	China
Zr. Martha M. W. v. d. Post....	Dominicanes. Voorschoten	27 Juni '32	Curaçao
Overleden :			
Z. H. Exc. Mgr. C. van de Ven, Bisschop van Alexandrië (V.S.) geboren 16—6—1865, priester 31—5—1890, vertrok in 1890 als missionaris naar Amerika, Bisschop gewijd 30—11—1904	Sec.	Mei 1932	U. S. A.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
H.E.P. Cyrillus Thewes, provinciaal in Brazilië	O. Carm.	Mei 1932	Brazilië
Pr. Frans Hakvoort, geb. in 1883, missie 1915			
Pr. W. van Rutten, geb. 1880 . .	C. M.	Mei 1932	Syrië
Pr. Maternus Muré, geb. 1866, priester 1892.	O. F. M.	11 Mei '32	Syrië
Pr. J. Kremer, geb. 29—8—1861 missie 1899	S. J.	22 Juni '32	Batavia
Pr. P. Holders.	„	Juni '32	Madagascar
Br. Adrianus A Streng, geb. te Reeuwijk, 1860.	W. P.	11 Mrt. '32	Bukoba
Zr. M. Gonzaga Smulders, geb. 6-10-1867, missie 1906.	Francisc. v. Roosendaal	22 Maart '32	Curaçao
Zr. M. Bertranda Dekkers, geb. 9-6-1848, missie 1873	„	23 Mei '32	„
Zr. M. Alphea Leunis, geb. 13-11-1874, missie 1901	„	6 Juni '32	„
Zr. M. Maxentia G. Huyden. . . .	Francisc. v. Heythuysen	1 Apr. '32	Batavia
Zr. Ferdinanda A. Alders.	Gasthuis Zus. Breda	1 Mei '32	Curaçao
Zrs. M. Crescentia Marquart, M. Donatilla Rappelt en M. Dolorosa Wehdanner	Zrs. v. h. Kostb. Bloed	Juni 1932	Zuid-Afrika
Zr. Ursula Gertrud Sensen	Dien. H.Geest	Mei '32	Nieuw Guinea
Zr. M. Bertranda, M. H. H. Deckers, geb. 9-6-48, missie 3-10-73	Francisc. v. Roosendaal	Mei '32	Curaçao

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

Z. H. Exc. Mgr. Jos. Sweens W. P., oud-apostolisch vicaris van Victoria Nyanza in Centraal-Afrika, vierde 3 Juni te Rubya, waar hij met waardigheid zijn welverdiende rust neemt, zijn gouden priesterfeest.

Den eerbiedwaardigen Apostel, die het Apostolisch Vicariaat van Victoria Nyanza beginnen mocht, en het kon overdragen in zulk een bloei, dat het in twee vicariaten kon worden gesplitst, bieden ook wij onze eerbiedige hulde.

De groote zichtbare zegen over zijn 50-jarigen priesterlijken arbeid uitgestort, zij voor hem nog lange jaren een bron van dankbaar genoten geluk.

Z. H. Exc. Mgr. Franciscus Joosten, C. I. C. M. — In ons Mei-nummer (blz. 258) deelden wij mede, dat Mgr. Fr. Joosten benoemd was tot opvolger van Mgr. Jos. Hoogers als Apostolisch Prefect van Ta-tung-fu. Vóórdat de nieuwbenoemde naar zijn missiegebied kon vertrekken, werd de Prefectuur

verheven tot Apostolisch Vicariaat, wat beteekent, dat de nieuwe Kerkvoogd de bisschopswijding zal ontvangen. Zijn vertrek is dientengevolge uitgesteld.

De nieuwe Apostolische vicaris, geboren te Grubbenvorst (Limb.) in 1874 en priester gewijd in 1899, is een stoere Limburger, dien men zijn 58 jaren niet zou geven, vooral niet als men ontdekt, dat deze missionaris zijn leven lang, dertig jaren aan één stuk, zonder ooit vacantie te nemen, gewerkt heeft onder het harde klimaat van Midden-Mongolië.

In 1901 vertrok hij naar de missie in China. In 1902 werd hij professor aan het Seminarie te Si-Wan-tse en bleef dit tot 1907, waarvan 4 jaren als directeur.

In 1907 werd pater Joosten missionaris in het binnenland in Midden-Mongolië en bleef daar 20 jaar onafgebroken werkzaam. Daarna was hij nog directeur van het Klein-Seminarie van het nieuwe Apostolisch Vicariaat van Tsining, dat aan den inlandschen Clerus is toevertrouwd, en welks eerste inlandsche Vicaris, Mgr. Evarist Tcheng na een driejarig bestuur op 26 Mei van dit jaar reeds overleed.

In Augustus 1931, na een dertigjarig verblijf in China, keerde Mgr. Joosten, te gelijk met zijn broeder den weleerw. pater L. Joosten, — die ook reeds 20 jaren missie-arbeid achter den rug heeft — naar het vaderland terug, waar hij in December van het vorig jaar aankwam.

Pater Joosten is de laatste maanden professor geweest in het Chineesch in het Mgr. Hamerhuis te Nijmegen.

Z.E. Kard. van Rossum zal hem 28 Aug. in het Missiehuis Sparrendaal te Vught, de H. Bisschopswijding toedienen. Mgr. Diepen en Mgr. Lemmens zullen medeconsecratoren zijn. De nieuwe bisschop zal de titel voeren van Germanicopoli (of Ermenec) in Isaurië. Zijn zinspreuk luidt: ,,Ad Deum pro hominibus."

Z.H. Exc. Mgr. Mathias Brans O.M. Cap. is — tegelijk met de verheffing van zijn missiegebied Padang tot Apostolisch Vicariaat, — benoemd tot titulair bisschop en Apostolisch vicaris. Hij is de 28e Nederlander, die in den vreemde den bisschopsstaf voert.

Mgr. Leonardus Trudo Brans werd geboren 23 November 1879 te Strijp (Groot Eindhoven). Hij studeerde bij de Fransche Capucijnen van de Provincie van Parijs te Breust-Eijsden (L.) en trad 3 Oct. 1896 in het klooster te Babberich.

Hij werd geprofest 4 Oct. 1897 en priester gewijd te 's-Hertogenbosch 19 Dec. 1903.

Na het voleinden zijner studies werd pater Mathias Brans lector in de H. Schrift te 's-Hertogenbosch, waarna in 1915 zijn benoeming tot Gardiaan volgde. In het Kapittel van 1918 werd hij benoemd tot Definitor en Gardiaan te Helmond. In October 1920 vertrok de nieuwe bisschop naar de missie van Sumatra, waarna 20 Juli 1921 zijn benoeming tot Apostolisch Prefect en Superior Regularis volgde, welke waardigheid hij bleef bekleeden tot op heden.

Een bewijs van de vele vruchten, die deze stille werker reeds in zijn missiegebied oogsten mocht, leveren de cijfers van 1930. 22 Paters en 5 Broeders van de Capucijnenorde staan op het missieveld met 21 Fraters van Tilburg,

110 Zusters (van Tilburg, Bennebroek, Aerdenhout, Schijndel, Breda (St. Elisabeth) en Amersfoort (St. Joseph) en 71 catechisten. In 12 hoofdstaties en 12 bijstaties en in 60 catechumenaten wordt gewerkt. 1664 Europeanen en 4765 inlanders vormen het totaal 6429 katholieken, waarbij nog 883 catechumenen komen. 480 Doopsels en 410 Vormsels werden toegediend, 132.000 H. H .Communiën uitgedeeld en 73 huwelijken gesloten. In 27 lagere scholen ontvangen 4011 leerlingen onderwijs en in 2 hoogere 99. 128 weezen zijn er in 2 weeshuizen opgenomen. Een groot ziekenhuis telt 100 bedden. 2 seminaristen bereiden zich tot het H. Priesterschap voor. Verschillende sociale werken werden ondernomen.

De Doorl. en Hoogw. heer Mgr. Bernard Visser, M. S. C. is benoemd tot eerste Apostolisch Prefect van Poerwokertò op Java.

De nieuwe prefect is Arnhemmer van geboorte en 44 jaar oud. In 1927 vertrok hij naar Midden-Java, waar hij aan het hoofd kwam te staan van de, einde 1926, aan de Missionarissen van het H. Hart toevertrouwde missie. Onder zijn krachtige en doelbewuste leiding is deze missie in enkele jaren zóó ontwikkeld, dat zij de schoonste verwachtingen wekt voor een nabije toekomst. Het werk onder de Javanen vooral mocht al veelbelovende resultaten boeken ; het onderwijs der jeugd is een der eerste en voornaamste zorgen geweest van den nieuwen Prefect : de zusters Dominicanessen van Neerbosch, de zusters Ursulinen van Weltevreden, de zusters Dochters van O. L. Vrouw van het H. Hart, en de Broeders van Liefde van Gent, en een 40-tal leekenkrachten wijden zich aan dit grondwerk der Missie.

De Doorl. en Hoogw. Heer Mgr. J. H. Goumans. O. S. Cr. is benoemd tot eerste Apostolische Prefect van Bandoeng (Java).

De nieuwe Prefect is Limburger van geboorte. Den 19en September 1883 werd hij te Venray geboren. Op jeugdigen leeftijd trad hij te St. Agatha in de Orde van het H. Kruis en legde den 18en September 1902 zijn geloften af. De H. Priesterwijding ontving Mgr. den 22en December 1906. Korten tijd was hij werkzaam in Hannut in België, maar werd spoedig door zijn Overheid benoemd tot Novicemeester te St. Agatha. Daar bekleedde hij tegelijkertijd nog verschillende andere belangrijke functies : missieprocurator, oeconomus generalis en definitor van de Orde, sub-prior van St. Agatha.

Na ongeveer twaalf jaar als novicemeester te zijn werkzaam geweest, koos het Convent van Uden hem tot Prior. Tevens werd hij toen directeur van het college aldaar. Nadat drie jaren verloopen waren, werd hij opnieuw in dit ambt bevestigd. Evenwel zou vóór dat zijn tweede drietal jaren verloopen was, zijn hartewensch in vervulling gaan. Hij werd voor de missie benoemd. Aan de Orde van het H. Kruis werd een deel van Java, tot dat oogenblik gemissioneerd door de E.E. Paters Jesuieten, ter missioneering toevertrouwd. Hier werd Mgr. Goumans de eerste Overste. In Januari 1926 reisden de eerste missionarissen naar Java af. Sinds mocht deze missie zoo in bloei toenemen, dat in het voorjaar van 1932 de missie tot Apost. Prefectuur van Bandoeng werd verheven. In de jaren, dat de Kruisheeren nu in dit gebied werkzaam zijn, kwamen o.m. de volgende belangrijke werken tot stand : een nieuwe

parochiekerk in Bandoeng; kerkjes in Tjitjalengka en Tasikmalaja; een jongensschool, een meisjesschool en een muloschool voor jongens (deze drie voor Europeesche kinderen); een weefschool voor inlandsche meisjes, twee fröbelscholen, zeven inlandsche schooltjes, een meisjesweeshuis, een jongensweeshuis, een polikliniek enz. enz.

Het Apostolisch Vicariaat van Kisumu (Kavirondo). — Bij decreet van 26 April 1932 is de Apostolische Prefectuur van Kavirondo verheven tot Apostolisch Vicariaat. De nieuwe naam van het Vicariaat is: Apostolisch Vicariaat van Kisumu.

De Apostolische Prefectuur van Kavirondo is toevertrouwd aan de St. Joseph's Congregatie van Mill Hill. De Apostolische Prefect is Mgr. G. Brandsma uit Bolsward. In 1925 werd dit gebied afgescheiden van het Apost. Vicariaat van den Boven Nijl en tot afzonderlijke Apostolische Prefectuur verheven.

Verdeeling van het Apostolisch Vicariaat van Goudkust. — Door de Congregatie v. d. Propaganda werd het Apostolisch Vicariaat Goudkust, waar de Afrikaansche Missiën van Cadier en Keer werkzaam zijn, in twee vicariaten gesplitst, die beide missiegebied der Nederlandsche Provincie dezer Sociëteit zullen blijven.

De Apostolische Prefectuur van Jubbulpore. — De missie der Paters Norbertijnen van de Abdij Berne te Heeswijk, in Engelsch Indië is door de H. Congregatie de Propaganda Fide verheven tot Apostolische Prefectuur.

Deze missie in Centraal Britsch Indië is in 1929 door de Propaganda aan de Norbertijnen der Abdij van Berne in Heeswijk toevertrouwd. Zij telt vijf staties n.l. van Jubbulpore, Shampura, Saugor, Bina en Nainpur. Er zijn thans acht Paters en drie Broeders werkzaam. De Zeereerw. Pater C. Bazelmans uit Zeelst is Overste der Missie.

Nieuwe Dominicanermissie in Oranje Vrijstaat. — De paters Dominicanen uit Nederland zullen ook in Zuid-Afrika het missiewerk beginnen.

Hun eerste standplaats zal zijn te Heilbron in Oranje Vrijstaat. Tot overste der nieuwe missie is benoemd pater Jac de Groen O.P., die reeds vroeger als secretaris van den Ap. Delegaat daar werkzaam was. De Pauselijke Delegaat mgr. Gijlswijk resideert met zijn secretaris den Hollandschen Dominicanen pater J. Termaat te Bloemfontein, eveneens in Oranje Vrijstaat.

Behalve over Zuid-Afrika strekt zich het missiewerk der Hollandsche Dominicanen thans uit over Curaçao, Portorico, Trinidad en Denemarken.

De procure der Noorsche Missie is vanaf 20 April l.l. van Amsterdam naar Bussum overgeplaatst en onder leiding gesteld van den Noorschen missionaris pastor H. J. van der Velden, St. Olavshuis, Parklaan 35. Aldaar is ook vanaf 1 Mei de redactie van „Uit het land van St. Olav" gevestigd.

De Zusters van het H. Hart van Moerdijk. — Op 1 Juli a.s. zal het vijf jaar geleden zijn, dat deze Zusters haar Missiewerk begonnen te Palembang, door het geven van onderwijs aan de reeds toen bestaande — Theresiaschool en de — op dien datum geopende — Mariaschool.

BOEKBESPREKING

Nolte, P. Ferdinand, — M.S.F. — *Missions-Annalen der Missionare von der H. Familie.* Brasilianisches Missionsfeld. Mit einem Beitrag als Vorwort von Dr. P. P. Ramers M.S.F. I Band. (XXIV—251 S.) Druck und Verlag, Missionshaus Heilige Familie, Betzdorf (Sieg).

Met dezen eersten band opent de Sch., oud-missionaris in Brazilië, in opdracht van zijn tegenwoordigen Generaal-Overste, den Hoogw. Pater A. M. Trampe, M.S.F., op waardige wijze de ,,Missions-Annalen der Missionare von der Hl. Familie.''

Het ,,Vorwort'' van een bij uitstek deskundige biedt ons een welkome bijdrage ,,zur Kenntnis des Werdeganges der Missions- und Gründungsidee bei P. Berthier'', den stichter der jeugdige Congregatie, aan wien het kloeke boek in kinderlijke liefde en oprechte dankbaarheid werd opgedragen. Met bijzonder genoegen hebben we hierbij geconstateerd, hoe de weinig-gekende missie-encycliek van Leo XIII ,,Sancta Dei Civitas'' (3 Dec. 1880) indruk heeft gemaakt op en weerklank gevonden bij dezen man Gods, die zijn mannen-congregatie dan ook met missiebedoelingen te Grave (N.-B.) heeft gesticht (1895).

Het eigenlijke werk, dat geheel aan Brazilië is gewijd, bevat vooreerst een overzicht van de missiegeschiedenis van genoemd land ; vervolgens wordt het ontstaan van en de voorbereiding op den missiearbeid van de Missionarissen der H. Familie aldaar beschreven, terwijl het derde en laatste deel de stichting en den opbouw hunner missie van 1911 tot 1920 verhaalt.

De meer theoretische dan geschiedkundige bladzijden van het eerste gedeelte worden ten volle gerechtvaardigd door het dubbele doel, hetwelk schr. zich stelde : de toekomstige missionarissen van zijn congregatie op de hoogte te stellen van hetgeen hun voorgangers deden, en hen tevens voor te bereiden op hun veeleischend apostolaat.

Dit doel en het ontstaan van het boek, hetwelk oorspronkelijk ,,als Hauschronik der Pro-Provinzialresidenz in Natal gedacht'' was, verklaren ongetwijfeld, waarom Schr. breedvoerig verschillende omstandigheden verhaalt, welke aan de leden derzelfde familie meer belang zullen inboezemen dan aan buitenstaanders. Maar toch zullen ook dezen niet zonder vrucht kennis nemen van het lief en het leed, hetwelk schr. objectief en onbevangen heeft te boek gesteld omtrent het begin van den arbeid zijner medebroeders in Brazilië.

We begroeten dezen eersten band der „Missions-Annalen" met vreugde en dankbaarheid en zien verlangend naar de volgende uit. A. M.

Beckmann, Dr. Joh. — *Die katholische Missionsmethode in China in neuester Zeit* (1842—1912). Geschichtliche Untersuchung über Arbeitsweisen, ihre Hindernisse und Erfolge. 8° — XVI — 202 S. — Verlag des Missionshauses Bethlehem, Immensee (Schweiz), 1932. — Kart. fr. 9.—.

De schrijver, die in Münster missiewetenschap studeerde, — vermoedelijk is dit boek een nadere uitwerking van zijn proefschrift — heeft een belangrijk en niet-gemakkelijk onderwerp in behandeling genomen. De „bronnen en literatuur", welke in het verloop van de verhandeling ook werkelijk benut blijken, brengen al aanstonds de overtuiging bij, dat we hier met een ernstig studiewerk te doen hebben.

Een eerste hoofdstuk geeft een overzicht van de moeilijkheden en algemeene bemoeiingen, wat betreft de missiemethode in China : verschillende pogingen om op dit punt eenheid te brengen, door afzonderlijke missioneerende orden en congregaties alsook door de Congregatio de Propaganda Fide ondernomen ; de hindernissen, welke men hierbij te overwinnen had ; de missieprotectoraten, met name het Fransche, worden hier in 't kort behandeld. In het tweede hoofdstuk maken we nader kennis met degenen, die op het Chineesche missieveld werkzaam waren : de Europeesche missionarissen, de inheemsche geestelijkheid, de inlandsche hulpkrachten, waarbij we constateeren, dat niet allen even geschikt waren voor het rechtstreeksch bekeeringswerk. Het derde hoofdstuk bespreekt de middelen om de heidenen te winnen, waarbij verschillende befaamde methoden ter sprake komen ; jammer, dat de Schr., die hierbij vaak uit de Mémoire-Lebbe put, geen kennis heeft kunnen nemen van de critische „*Notes sur un écrit de L. M. Y.*" (Lei-Ming-Yuen, den geromaniseerden Chineeschen naam van Lebbe).

Het laatste hoofdstuk handelt over de opname der Catechumenen, de voorbereiding op het doopsel en de opvoeding tot een christelijk leven.

Vaak, al te vaak zelfs, beroept zich Schr. op letterlijk-aangehaalde uitspraken van zijn zegslieden, om zijn beweringen met bewijzen te staven : dit is niet noodig en vermoeiend voor den lezer. Wel geeft schr. over het algemeen blijk van een bezadigd en weloverwogen oordeel, al kan men natuurlijk in de waardeering van sommige punten van meening verschillen ; een loffelijke vermelding verdienen ook de korte samenvattingen zijner opinie aan het einde van sommige behandelde kwesties.

We bevelen deze synthetische bijdrage tot de kennis van het verleden der Chineesche Missie in de belangstelling van geinteresseerden aan ; ook hier kan de geschiedenis „magistra vitae" zijn.

A. M.

Archivum Historicum Societatis Jesu. — Periodicum semestre a Collegio Scriptorum de Historia S.J. in Urbe editum. Ann. I. fasc. I. Jan. — Mai. — 1932. — Borgo Santo Spirito, 5, Romae (113). Jaarl. abonn. 30 L. —

Het nieuwe algemeene tijdschrift voor de geschiedenis der Jezuietenorde, Archivum Historicum Societatis Jesu, bestrijkt ongetwijfeld een breeder gebied dan dat van de missies : de organisatie en het bestuur der orde in het verleden, haar arbeid ter verdediging en uitbreiding van het geloof, haar werkzaamheid in zielzorg en catechese, haar bemoeiingen voor wetenschap en onderwijs, haar betrekkingen tot staten en volken, enz. zullen erin worden beschreven. Vijf vaste rubrieken worden in het vooruitzicht gesteld : wetenschappelijke verhandelingen, onuitgegeven of zeldzame documenten, kleinere bijdragen, bibliographische overzichten, kronieken omtrent personen en zaken.

Uit de benoeming van den bekenden Spaanschen Jezuiet Leturia tot hoofdredacteur kon men reeds a priori vermoeden, dat diens speciaal vak, de geschiedenis der missies, er een behoorlijke plaats zou vinden ; en het eerste nummer, dat in het begin van dit jaar verscheen, heeft dit vermoeden a posteriori volkomen bevestigd. Een bibliographisch overzicht over de geschiedenis der Missies van de Sociëteit vermeldt wat er in de jaren 1925—1931 op dit gebied is verschenen aan algemeene werken over de missiegeschiedenis, aan werken over de geschiedenis der Jezuietenmissies in het algemeen en in Azië en Oceanië in het bijzonder, terwijl de boeken en artikelen, welke op Afrika en Amerika betrekking hebben, in het volgend nummer ter sprake zullen komen. Hoezeer de beoefenaar der missiegeschiedenis — een voornaam onderdeel der missiewetenschap — met zoo'n korte, soms echter al te korte (bv. No. 50—51) bespreking gebaat is, behoeven we niet nader in het licht te stellen.

We wenschen het kundig-geredigeerde en voornaam-uitgegeven Historisch Archief van de Sociëteit van Jezus, hetwelk voorloopig tweemaal 's jaars in afleveringen van minstens 176 bladzijden zal verschijnen, van harte een ruim debiet : voor sommigen zal het onmisbaar, voor velen zeer leerzaam blijken te zijn. A. M.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 25 Julii 1932. F. N. J. HENDRIKX, Vic. Gen.

Alle echte missieactie vindt haar oorsprong en haar voedsel, haar leven en haar vruchtbaarheid in den rijken bodem van een levendig geloof.

3 Sept 1924

W. M. Kard. van Rossum

Dit portret met onderschrift vereerde ons de betreurde doode op zijn 70sten verjaardag. Reproducties hiervan zijn in den handel gebracht door Ars Catholica te Leiden :

BIJ HET GRAF VAN ONZEN KARDINAAL

Reeds twee maanden gingen heen sinds katholiek Nederland rouwde om den dood van zijn eenigen Kardinaal, en hem, toch met zekeren trots dat hij hier sterven mocht, op den verjaardag zijner geboorte uitgeleide deed naar zijn laatste rustplaats in het huis, dat hij minde als zijn geestelijk vaderhuis, waaraan hij hing met die geheimzinnige voorliefde eener eerste liefde, en waar zijn graf vereerd zal blijven door zijn medebroeders in de religie, door zijn landgenooten, door de velen die hem achtten en bewonderden.

Mogen wij op den Missiezondag — een van de instellingen, die zijn liefde aangreep om den groei van Gods Koninkrijk te bevorderen, — een paar simpele woorden van gedachtenis samenvlechten tot een bescheiden maar oprechte hulde aan zijn nagedachtenis.

Qui Christum evangelizavit in gentibus,
Vir bonus, super multa fidelis,
Heic quiescit,

staat er gebeiteld op zijn grafsteen. Wij kunnen niet beter dit leven typeeren dat heeft mogen uitmunten door groote daden, omdat het was een meesterstuk van Gods wondere leiding en een lichtend voorbeeld van zelfverloochenende menschelijke overgave.

In aller landen spraken is geschreven en gesproken over het *werk*, dat kardinaal van Rossum tot stand heeft gebracht, en met volle recht mocht zijn lijkredenaar getuigen dat hij een der zeldzame Nederlanders is geweest, die in den gang der *wereld* heeft ingegrepen.

Want in de laatste veertien jaren is het aanzien der Kerk wel veranderd : in een spanning van heerlijke en strakke activiteit werkt haar ,,*zending*'' in op de ontredderde wereld ; als echte Godsmannen zijn hare Pontifices ,,bruggenbouwers,'' die over de af-

gronden van menschelijke decadentie heen, de hunkerende menschheid een weg banen naar een oord van gerechtigheid en vrede. En als een trouwe uitvoerder, belast met den eigenlijken arbeid der Geloofsverbreiding, heeft onze Kardinaal zijn liefde en toewijding, zijn wijsheid en zijn kracht doen voelen in het koude Noorden en tusschen de heete Keerkringen, in China en Indië, in Afrika en Amerika, waar hij met nieuwe middelen en nieuwe organisaties, nieuwe wegen opende voor de uitbreiding van het Godsrijk. Een heilig vuur heeft hij aangeblazen onder Orden en Congregaties van mannen en vrouwen, roepingen doen bevorderen en aankweeken in alle stammen en volken die op de wereld zijn. [1])

En toch is dàt niet de eigenlijke grootheid van dit leven.

De hernieuwing en uitbreiding der missieprediking heeft niet reeds jaren te voren als een lichtend ideaal dit leven gericht, noch als een duidelijk gesteld doel den arbeid beheerscht en geprikkeld.

Het is Gods leiding geweest die ook van dit leven gemaakt heeft wat zij wilde en bedoelde, en dit voorbereidde zooals zij bij voorkeur voorbereidt: disponit omnia suaviter.

Nu God zijn werk voltooid heeft, nu is voor ons duidelijk wat jarenlang, meer dan vijftig eigenlijk van dit volle werkleven, verborgen lag, zelfs voor wie hem intiem kenden en wellicht het meest voor den betrokkene zelf.

Op het latere grootsche doel richtten zich reeds van af de eerste zorgvolle jeugd een rijkdom van verstandelijke en moreele gaven; daarvoor blijkt nu een heerlijke voorbereiding te zijn geweest die volkomen overgave aan zijn religieuze Congregatie volgehouden in een nooit verloochende trouw aan geest en leefregel, die hem „Redemptorist", volgeling en werktuig van den *Verlosser*, maakte en zijn hart verruimde door een allen omvattende liefde voor de zielen; de leiding zijner ordebroeders, een rijke en diepgaande kennis der geloofsleer, een stille maar verantwoordelijke en ingrijpende werkkring bij het H. Officie, verschillende vertrouwelijke zendingen van den H. Stoel schoolden en verrijkten zijn krachten. En heel dat moeizaam opgespaarde kapitaal van velerlei geestelijke goederen, bovennatuurlijke zoowel als natuurlijke, begon eerst goed

---

[1]) Wij meenen ons tot deze enkele aanduiding te mogen bepalen, daar ons van bevoegde zijde voor het volgend nummer is toegezegd een artikel over wijlen Kardinaal van Rossum als Prefect der Propaganda.

zijn volle rente af te werpen, toen de slechts in kleinen kring bekende „pater," plots omhangen met de onverwachte glorie van het kardinalaat, geroepen werd tot zijn eigenlijke levenswerk, de leiding der Propaganda.

Toen sloeg de apostolische liefde, die er brandde in die groote ziel, in eens naar buiten en omvatte, alsof het van zelf sprak, alle, ja letterlijk alle volken in haar zorgen, in haar arbeid. Het lichaam was al zwak, aangetast door een verraderlijke en sloopende kwaal, maar de geestkracht zooveel jaren gestaald, eischte van dat lichaam alles op : de menschelijke voorzichtigheid versmaadde wel niet de middelen die de natuur schonk om de kwaal te beheerschen, maar zij deed dat alleen om den geest in staat te stellen den arbeid te doen, dien God vroeg. En die geestkracht heeft van dat lichaam afgedwongen tot het laatste, wat het geven kon : afgeleefd droeg hij nog zijn Eucharistischen Meester bij de eerste groote triomph in het Noorden, en stervend bijna legde hij nog de handen op aan een nieuwen apostel....

Vir bonus, een goed mensch ! Super multa fidelis : trouwe rentmeester van hetgeen hij ontvangen had ! Goedheid en trouw teekenen de eigenlijke grootheid van dit leven. En omdat hij trouw was en goed, daarom heeft God hem gesteld over veel : Christum evangelizavit *in Gentibus*.

Zoo *mocht* hij veel doen, dat bewondering afdwingt en dankbaarheid vraagt, en dat rijke vrucht zal dragen in de ontwikkeling van Gods Koninkrijk over de wereld.

Maar zoo ook liet hij ons een voorbeeld na, dat tot bewondering, meer nog: tot navolging prikkelt : een voorbeeld van volhardende en trouwe overgave aan Gods gaven en leiding.

Zou het begrijpen van deze levensles niet een hulde zijn die aan de ootmoedige en apostolische ziel van onzen Kardinaal het aangenaamst is ?

Met dit besluit mogen wij echter niet eindigen.

Deze bladzijden *moeten* ook getuigenis afleggen van de dankbaarheid, voor hetgeen zijn trouw *aan ons* schonk.

Zoo menig maal heeft ons tijdschrift met feiten en cijfers getuigd van den wonderen bloei, die de missiebeweging in ons land geniet.

Van het aandeel dat onze Kardinaal heeft gehad in dat *ook*

voor ons (vergeten wij dat toch nooit) zoo zegenrijk gebeuren, mogen althans enkele feiten hier getuigen.

Wij bezitten een krachtig-georganiseerde missiebeweging, die is ingegroeid in ons parochieleven ; die in goed geordend verband samenwerkt met de zeer vele missioneerende congregaties, welke ons vaderland telt ; die niet bang is nieuwe initiatieven een goede kans te geven. En wij vinden dat alles *thans* van zelf sprekend.

Maar zoo was het niet voor 15 jaren !

Toen in 1916 en 1917 Pater van Rijckevorsel zijn inslaande brochuren publiceerde, die Nederland opriepen tot een krachtiger missieactie, ingebouwd in het parochiale leven, was het lang niet vanzelf sprekend, dat Mgr. Hermus op den Nijmeegschen Katholiekendag die parochiale missieactie wilde doen steunen op het algemeene Genootschap tot Voortplanting des Geloofs. Dat was te begrijpen ; want wat is er moeielijker te coördineeren dan verschillende krachten, die wel alle streven naar het zelfde doel maar toch ook vele eenigermate tegenstrijdige belangen hebben. En daarenboven verkeerde het Genootschap bij ons in een lamentabelen toestand. Welnu het is kardinaal van Rossum geweest, die in 1918 Prefect der Propaganda geworden, aanstonds de stelling van den Nijmeegschen Katholiekendag goedkeurde en aanvaardde voor heel de Kerk. Maar menige stille en openlijke wenk was toch noodig voordat een overeenstemming bereikt werd, die ons thans die ordening doet zien als iets goeds, als iets noodzakelijks, als het eenige middel om een algemeene missiegeest aan te kweeken en levendig te houden. Nu, na vijftien jaar, zien wij duidelijk welk een apostolische wijsheid de serie brieven heeft ingegeven, waarmede de overleden Propagandaprefect onze veelvuldige missiefeesten inleidde en aanmoedigde met een telkens herhaalde aanbeveling en toelichting van het organisatieplan van den H. Stoel.

Een ander feit. Zonder den parochialen clerus geen algemeene missieactie ; maar zonder.... den Priestermissiebond geen clerus die den missiesteun als een deel van haar ambtelijke taak heeft leeren aanvaarden. Wie zou thans onzen Priestermissiebond willen missen ? Maar om deze te vestigen en ingang te doen vinden, moest eerst een ander vruchtbaar initiatief zich terugtrekken. Dat dit offer gebracht is, en gebracht is con amore, danken wij aan de vasthoudende beslistheid van kardinaal van Rossum.

En dan nog een derde feit. Wat een liefde en geestdrift heeft het Pauselijke Liefdewerk van den H. Petrus niet wakker geroepen onder ons geloovige volk, dat als om strijd de vorming van den inlandschen clerus steun biedt. Maar.... de eerste poging om dit in ons land in te voeren werd beantwoord met een afwijzend advies! Begrijpelijk was dat: want, zou de gelukkige en sterke maar nog zeer jonge opleving van de Voortplanting zonder schade de invoering van een derde Genootschap verdragen? Het was wederom de Kardinaal die doorzette en op wiens aandringen ten slotte Mgr. Smit begon. En nu....?

Is er dan voor ons niet een zeer speciale reden om bij het graf van onzen Kardinaal niet alleen te getuigen van bewondering voor hetgeen hij deed voor de wereld, maar ook van groote dankbaarheid voor hetgeen hij deed aan ons; want zonder hem zouden wij niet een missiebeweging bezitten als de tegenwoordige, die niet alleen een heerlijk middel is om onze plicht aangaande het Koninkrijk Gods na te komen, maar die ook voor ons eigen geloofsleven een wonderlijke steun beteekent, omdat God met dezelfde maat waarmede wij Hem meten, ons toemeet en die maat volschudt, ja doet overloopen.

Laat ons deze toepassing van Christus' uitspraak ook gebruiken om deze regelen te sluiten.

De maat waarmede onze Kardinaal zijn God heeft toegemeten is toch wel een goede maat geweest: super multa fidelis. Wat mogen wij dan heerlijk vertrouwen op Gods overvloeiende vergelding jegens hem! En al weten wij, dat zelfs de rechtvaardige nog niet smetteloos is en dat dus geen enkele afgestorvene mag worden uitgesloten van onze geestelijke aalmoezen, vooral niet als er veel te verantwoorden is, wij mogen toch ook, na ons gebed voor zijn zielerust, een beroep doen op de aanspraken die hij — om zijn trouw — mag doen gelden bij God, en bidden dat hij voor Gods troon zijn vaderland blijve gedenken en verzorgen zooals hij deed bij zijn leven.

En wij van onzen kant zullen in den dank dien wij hem zijn verschuldigd, in de aansporing die uitgaat van zijn voorbeeld, blijvende redenen vinden om te zorgen dat zijn werk onder ons blijve en groeie.

Voorschoten, Missiezondag 1932. TH. M. P. BEKKERS.

OVER DE MACHTSVERHOUDING IN DE MISSIELANDEN TUSSCHEN DE KERKELIJKE EN DE RELIGIEUZE OVERSTEN

In de Missiegebieden heeft men doorgaans twee verschillende Overheidspersonen voor het geestelik bestuur der priesters en dat der kloosterlingen. Voor de kerkelijk macht staan, evenals de Bisschoppen in onze landen, de Apostolische Vicarissen of Prefecten; maar er bestaan ook religieuze Oversten, die het gezag behouden over de leden van hun Instituut in hunne hoedanigheid als kloosterling. Daar nu in de Missiegebieden bijna alle priesters ook religieuzen zijn, staan zij terzelfdertijd onder beide Overheidspersonen.

Daarom gaf op 8 December 1929 de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs haar Instructie uit, eerst over het algemeen bestuursgezag in de Missiën, en meer in het bijzonder over de wederzijdsche verhouding tusschen den Ordinarius der plaats en de religieuze Oversten. Deze Instructie richtte zij „tot de Apostolische Vicarissen en Prefecten en tot de Oversten der Instituten, waaraan door den H. Stoel de Missiën worden toevertrouwd." [1])

In den aanhef van dit document, zet de Congregatie de opportuniteit dezer instructie uiteen met de volgende woorden: „Daar aan deze Congregatie, hoofd van de Voortplanting des Geloofs, herhaaldelijk vragen gesteld werden — nu eens door de Apostolische Vicarissen en Prefecten, dan weer door de Oversten der Instituten, waaraan de Missiën worden toevertrouwd — over de hun eigen en wettelijke macht in het bestuur der Missiën, is het haar geschikt voorgekomen de rechtsgronden, die op dit gebied betrekking hebben, eens wat nader te belichten. Twijfels, aarzelingen en onzekerheden van zulken aard, plegen immers gewoonlijk oneenigheden te stichten in het bestuur der Missiën, en tevens den gewenschten vooruitgang daarvan in den weg te staan."

Inderdaad zal het ook wel niemand ontgaan zijn, dat de wetten van het Kerkelijk Wetboek, die betrekking hebben op het bijzonder recht der Missiën, nl. de canons 252, 293—311, 1350, 1351, die

---

[1]) A. A. S. XXII, 1930, blz. 211 en volg.; *Ius Pontificium*, X, 1930, blz. 8 en volg.; *Periodica de re morali, canonica, liturgica*, XIX, 1930, blz. 254 en volg. *Nouv. revue Théologique* LVII, 1930, blz. 244 en volg. *L'ami du Clergé*, XLVII, 1930, blz. 244 en volg.

stof wel wat al te kort en wat al te beknopt behandelen. Daar deze gegevens dus in meerdere gevallen te kort schieten, moeten zij herhaaldelijk vervolledigd worden aan de hand van andere schikkingen van het Kerkelijk Wetboek, die wel niet direkt betrekking hebben op de Missiën, maar die er toch mede overeenkomen of gelijk van inhoud zijn : dit volgens de algemeen principepen om de wetten aan te vullen, in canon 20 uitgedrukt. [1])

Hoewel voorgenoemde Instructie nog niet alle moeilijkheden uit den weg ruimt, omschrijft ze toch op voldoende wijze verschillende principepen en rechtsschikkingen die met het gezag en het bestuur der Missiën in verband staan. Daarenboven dringt de Congregatie er voorzichtig op aan, dat de „Kerkelijke Overheden met de Instituten, zoowel mannelijke als vrouwelijke, bijzondere schikkingen zouden aangaan, waarin de wederkeerige rechten nader omschreven worden, en deze dan, als naar gewoonte aan de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs ter goedkeuring zouden voorleggen, om ze zoo duurzamer en van meer kracht te maken." [2])

Om dit Pauselijk document vollediger te begrijpen, is het noodig eerst het doel en de draagwijdte der instructies van den H. Stoel in-het-algemeen eens wat nader te beschouwen. Welnu het doel dezer instructies die, zooals uit het woord zelf blijkt, slechts *declaratief of verklarend zijn*, wordt duidelijk uiteengezet in het „*Motu proprio*" van Benedictus XV van 15 September 1917 : „Haar (nl. van de Romeinsche Congregaties) gewone bevoegdheid in deze materie (nl. wanneer het gaat over algemeene decreten) zal hierin bestaan : zij zal er niet alleen voor zorgen dat de voorschriften van de Codex trouw worden nagevolgd, maar ook, zoo dit noodig blijkt, zal ze Instructies uitgeven om aan de bepalingen van de Codex *meer licht bij te zetten en grootere kracht te verschaffen*. Derhalve moeten de documenten van dien aard zoo samengesteld worden, dat zij niet alleen nadere uitleggingen en vervolledigingen

---

[1]) Vlg. G. Michiels *Normae generales Iuris Canonici*, Lublin, 1930, I, blz. 454 en volg. ; A. Van Hove, *De Legibus Ecclesiasticis*, n. 319 en volg. en bij de schrijvers op blz. 318 aangehaald.

[2]) Den 25en Maart 1930 keurde de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs het „*Statutum pro missionibus Societatis Verbi Divini*" (Steijl) definitief goed. Reeds vroeger maakte die Societeit hiervan gebruik bij wijze van proefneming. Vlg. A. A. S. XXIII, 1931, blz. 18.

der Canons zijn, maar als zoodanig ook voorkomen ; daarom zullen de Canons van het Kerkelijk Wetboek dan ook heel geschikt in den tekst dier documenten aangehaald worden." [1]) Deze norm heeft de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs ook gevolgd ; zij verklaart immers in het begin van dit document : *„Het leek ons heel gepast de rechtsbeginselen, welke deze stof beheerschen, een weinig nader te belichten."*

Zoo is deze Instructie der Congregatie tot Voortplanting des Geloofs in den aard der zaak *uitleggend* en ter zelfder tijd *uitvoerend*, d.i. *ze zet een grootere kracht bij en vult ook de wetten van de Codex aan.* [2]) Deze Instructie mag derhalve de wet, die ze aanvult, niet opheffen ; en in geval ze iets bevat dat met de wet niet overeen te brengen is, dan blijft de wet de voorkeur behouden alhoewel ze vóór de instructie uitkwam. [3]) Aan de personen tot wie ze gericht wordt, verschaft ze een richtsnoer, waarnaar ze kunnen en ook *moeten* besturen, [4]) zonder daarom nochtans een nieuwe wet of een nieuw recht te scheppen. [5]) Deze algemeene princiepen, welke zoowel door den H. Stoel als door de canonisten aangenomen worden, moeten klaar voor oogen gehouden worden bij de interpretatie der hooger genoemde Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, en bij de toepassing daarvan op de voorkomende gevallen.

De instructie bestaat uit twee deelen, waarvan het eerste *van meer algemeenen aard is* en handelt over de beginselen en hunne onmiddellijke toepassingen ; het tweede, *meer bepaald*, omschrijft de wederzijdsche verhoudingen tusschen de kerkelijke overheden en de religieuze oversten als zoodanig, alsook tusschen beider onderdanen.

---

[1]) A. A. S. IX, 1917, blz. 483—484.

[2]) A. Van Hove, *Prolegomena*, Mechelen—Rome, 1928, n. 64.

[3]) A. Vermeersch — I. Creusen, *Epitome Iuris Canonici*, Mechelen — Rome, I, 1929, n. 104 ; — F. Claeys-Bouuaert, Le Décret du S. Office du 8 juin 1915, in *N. R. Théol.* XLIX, 1922, blz. 263—267 ; — A. Van Hove, *Prolegomena, l.c.*

[4]) Clemens X, 10 September 1671 : *Collectanea S. Sedis ad usum Societatis missionum ad exteros*, Parijs, 1880, n. 5 ; — A. Monin, *De Curia Romana*, Leuven, 1912, blz. 218 ; — C. Michiels, *Normae Generales*, I, blz. 126.

[5]) Vlg. E. X. Wernz, *Jus Decretalium*, I, n. 146, II ; — A. Van Hove, *Prolegomena, l.c.* ; — Creused, *N. R. Théol.* LVII, 1930, blz. 512, waar de schrijver, over de Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs handelend, schrijft : „Elle n'innove d'ailleurs en rien et laisse intacte la sphère des pouvoirs attribués jusqu'ici aux Supérieurs ecclésiastiques des missions d'une part et de l'autre aux Supérieurs religieux."

I. AGEMEENE BEPALINGEN.

1. Eerst en vooral herinnert zij aan de goddelijke zending, aan de Kerk toevertrouwd. „Deze ontving immers van haar goddelijken Stichter het bevel : „Zooals de Vader Mij gezonden heeft, zoo zend ik U. Gaat in de heele wereld en predikt het Evangelie aan ieder schepsel." Zij nu brengt hare zending ten uitvoer zonder iets anders te beoogen, dan het heele menschelijk geslacht tot de erkenning van Jezus Christus te brengen, en het door het onderhouden der evangelische wet tot de hemelsche glorie te voeren" : Deze prediking van het Evangelie in de Missielanden behoudt de H. Stoel uitsluitend zichzelf voor, [1]) zooals dit duidelijk bepaald wordt in can. 1350, § 2.

2. In deze hare zending nu pleegt de H. Stoel zich de religieuze instellingen en de missie-instituten als helpers aan te schaffen en dit „voornamelijk in de heidensche streken," door hun een of ander gebied ter evangelisatie toe te vertrouwen.

3. De verplichting om de directieven dezer instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs te volgen, vloeit duidelijk voort, niet alleen uit het feit dat ze op authentieke wijze werden gepromulgueerd in de Acta Apostolicae Sedis ; maar ook uit de toevoeging : „Zijne Heiligheid heeft zich gewaardigd deze directieven in alles goed te keuren en geboden, dat ze door eenieder tot wien ze gericht zijn stipt zouden nagekomen worden." Deze instructie, zooals trouwens uit het opschrift blijkt, wordt nochtans niet gericht tot de Ordinarii dier streken, waar de kerkelijke hiërarchie opgericht is en waar werkelijk resideerende bisschoppen besturen.

Over het algemeen behoudt de H. Stoel een bepaald terrein voor aan een bepaald Instituut, waaraan het dan de Evangelisatie, gewoonlijk bij uitsluiting van anderen, toevertrouwt. Wanneer nu een Instituut dat aanneemt, belooft het daardoor reeds te zullen zorgen voor het invoeren en verspreiden van den godsdienst op

---

[1]) Wat het gebruik der namen betreft, moet er opgemerkt worden, dat er verschillende malen in het begin der Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs het woord „*Ecclesia*" in een bijzondere beteekenis gebruikt wordt, waardoor de Hierarchische Kerk en in dit geval de H. Stoel bedoeld wordt.

dit grondgebied, en de daartoe noodige werkkrachten en materieele middelen te zullen aanwenden. [1])

4. De missie-instituten hebben echter het recht niet het hun door den Apostolischen Stoel toevertrouwd gebied als eigendom van hun Instituut te beschouwen. Derhalve behoudt zich de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs het volste recht voor, om, waar een hoogere nood dit eischt of het heil der zielen op 't spel staat, een deel der missie, dat door het Instituut niet voldoende bewerkt wordt, aan andere missionarissen toe te vertrouwen; of ook om een missie, die reeds voldoende ontwikkeld is, geheel en al aan de jurisdictie van den inlandschen clerus te onderwerpen. [2])

Daarenboven is het in den geest van den Apostolischen Stoel, dat de kerkelijke Oversten der missiën, wanneer het aan het eigen Instituut aan werkkrachten mocht ontbreken, het een of ander bijzonder werk, zooals b.v. een middelbare school of ook een deel van het missiegebied, aan een ander Instituut toevertrouwen. [3]) Daar echter zoodanige veranderingen gewoonlijk als gemengde zaken beschouwd worden [4]) dienen de Oversten van het Instituut, die de missie van vroeger reeds bedienden, geraadpleegd. Zoo deze laatsten nochtans op het voorstel weigeren in te gaan, blijft steeds de weg open naar de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, die dan de twist te beslechten heeft.

5. Het Instituut nu, hetwelk deze deelname in de werking der Kerk aanvaardt, verplicht zich ook streng tot de zending zelf der

---

[1]) Als vertegenwoordigers van het Instituut bekomen de Oversten der Missie-Instituten van den H. Stoel gewoonlijk eenige privilegies b.v. candidaten voor 't prelaatschap in hun eigen missie voor te stellen. (Zoo b.v. *Constit. Soc. Verbi Divini de Steyl*, n. 445, 11; — *Const. Congr. Immac. Cordis Mariae de Scheut*, art. 18, 6.

[2]) Vgl. de Commendata der Congregatie tot Voortplanting des Geloofs van 3 Mei 1923: A. A. S., XV, 1923, blz. 370.

[3]) Vgl. Encycliek van Benedictus XV, *Maximum Illud*, 30 Nov. 1919: A. A. S., XI, 1919, blz. 443—444.

[4]) Vgl. *Statutum pro missionibus Societatis Verbi Divini*, door de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs goedgekeurd op 25 Maart, 1930, n. 29, blz. 19, waar onder andere gemengde zaken, die een gemeenschappelijken overleg vragen van Missieoverste en Religieuze Overste, genoemd wordt: „het binnenbrengen van een andere religieuze familie van beider geslachten in een Missie, welke aan onze Societeit toevertrouwd werd." — Daarentegen werd door den H. Stoel eenige jaren voor het verschijnen van het Kerkelijk Wetboek, op vraag IX, door den algemeenen Overste der Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria (Scheut) gesteld, nl.: „Of de apostolische Vicaris andere priesters in de missie mag toelaten, die niet tot de Congregatie behooren?" geantwoord: „*De Apostolische Vicaris wende zich tot de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs.*"

Kerk om het Evangelie te verkondigen, en maakt deze zending tot de zijne. „Bij het aanvaarden van eene streek om deze te evangelizeeren moet het dus niets anders beoogen, dan hetgeen de zending der H. Kerk inhoudt, nl. Jesus Christus te verkondigen, de volkeren tot de kennis der waarheid te brengen, den weg naar de eeuwige gelukzaligheid te doen kennen en het rijk Gods te verbreiden." [1])

6. De missionarissen, en zij die hen bij het uitvoeren van dit werk ten dienste staan, dienen zich dus geheel en uitsluitend aan het evangelisch mandaat der Kerk te houden ; „er wel van overtuigd zijnde, dat zij niet de heerschappij van menschen moeten uitbreiden, maar wel die van Christus; dat zij geen burgers voor hun vaderland hier op aarde moeten aanwerven, maar wel voor het vaderland hiernamaals."

7. De wijze nu waarop de H. Stoel een streek ter evangelisatie aan een instituut toevertrouwt, kan op de volgende wijze uiteengezet worden : De Apostolische Stoel zou wel een gewest aan de zorgen van een Instituut kunnen toevertrouwen op een wijze, bijna gelijk aan die waardoor zij zoowel het geestelijk als het tijdelijk bestuur van een Instituut aan zijn eigen religieuze Oversten overlaat. In dit geval zou de H. Stoel wel het noodige toezicht behouden, en zijn oppermacht in niets laten varen, zonder nochtans daarom, door een bijzonder delegaat, het bestuur der missie in handen te houden. Maar de H. Stoel is niet gewoon dezen weg te volgen. Integendeel, *hij reserveert voor zichzelf het gansche bestuur der missielanden* (can. 1350, § 2) : de zorg en 't bestuur der zielen houdt hij zelf rechtstreeks in handen, hoewel hij voor dit ambt een door hem zelf gekozen persoon aanstelt met plaatsvervangende macht (potestas vicaria) bekleed.

8. Uit deze algemeene beginselen krijgt men aangaande het bestuur der missie voornamelijk deze gevolgtrekkingen :

a. De eenige en werkelijke *Overste der missie* is hij, die benoemd wordt door den H. Stoel, aan wien alleen, zooals dit bepaald wordt door can. 1350, § 2, „de volledige zorg voor de missie is voorbehouden." „Heel de bekeeringsactie behoort aan hem en wordt door hem geregeld. Den te volgen weg en de methode moet hij aanduiden en voorschrijven."

---

[1]) Benedictus XV, Encycliek *Maximum Illud,* 30 Nov. 1919 : A. A. S., XI, 1919, blz. 446—447.

b. ,,Hij die door de Kerk aan het hoofd der missie gesteld wordt, hetzij hij ,,Vicarius'' is, hetzij ,,Praefectus Apostolicus'' of ook gewoon ,,Superior missionis,'' hangt bij het bestuur der missie niet langer meer af van het Instituut, maar wel van den H. Stoel.''

c. Over het bestuur der missie hoeft hij geen rekenschap te geven aan het Instituut, maar wel aan den H. Stoel die hem hiertoe uitkoos.

d. Bij de uitoefening van zijn ambt moet hij eveneens ,,niet handelen naar het welbehagen van het Instituut, maar moet hij de leiding en de wenschen der Kerk involgen.''

9. De instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs wenscht nochtans innige samenwerking, zoodanig dat hij, ,,wien het bestuur der missie door den Heiligen Stoel werd toevertrouwd, goed gezien blijve bij het Instituut en diens Oversten. Hoe meer samenhoorigheid en wilsovereenkomst er immers bestaat bij het redden der zielen, des te ijveriger en vruchtbaarder zal er door de missionarissen gearbeid worden,'' en des te vrijgeviger en edelmoediger ,,zullen er evangelische werklieden en noodige geldelijke middelen verschaft worden'' door de Oversten van het Instituut.

II. IN BIJZONDERHEDEN.

In de vermelde Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs wordt het volgende beginsel vooropgesteld: ,,*Aan de macht van den waren kerkelijken Overste moeten zoowel de middelen en de bronnen van inkomsten, waarover de missie beschikken kan, als de missionarissen, die naar dat gebied gezonden worden om er het rijk Gods te verbreiden, onderworpen zijn.*''

Het ambt der religieuze Oversten, dat door de regels van het eigen Instituut bepaald wordt, moet uitsluitend beperkt blijven tot het *religieuze leven der missionarissen.*

Deze beide stellingen moeten echter verstaan worden volgens de normen van het recht, en de practische conclusies moeten uit deze principiepen afgeleid worden.

A. Aangaande de religieuze tucht.

,,De religieuze Oversten staan aan het hoofd der missionarissen, voor zoover zij religieuzen zijn, en wel om te voorzien in al hun

nooden en in alles wat hun nuttig kan zijn, zoowel op geestelijk als op tijdelijk gebied." We weten wel dat deze zeer zware plicht der Oversten, d.w.z. de plicht hun onderdanen in hun behoeften, vooral geestelijke bij te staan, soms minder aantrekkelijk is dan het uitwendig bestuur der missie ; daarom raadt de H. Stoel de Oversten zeer dringend aan en vermaant hen streng, er toch voor te zorgen en er over te waken, ,,dat de missionarissen de Constituties van hun Instituut getrouw naleven, voor zoover het apostolaat dit toelaat ; dat zij zich toeleggen op de deugden en op de christelijke volmaaktheid in den geest van hun professieleven." Dezen hun zwaren plicht kunnen de religieuze Oversten volbrengen vooral door hun *voorbeeld*, door allen voor te gaan in de strenge naleving der regeltucht, [1]) door verstandige *opwekkingen* en vaderlijke *aanmoedigingen*, alsook door het nauwkeurig uitvoeren van het *kerkrechterlijk bezoek.* [2])

Aan de Ordinarii der missie echter is het niet geoorloofd zich bij de religieuze vereenigingen *van pauselijk recht*, in te laten met het inwendig bestuur en de tucht, uitgezonderd in de gevallen door het recht aangeduid (can. 296, § 2 en 618). Hoewel de religieuzen *van bisschoppelijk recht*, ook wat de regeltucht betreft, aan de Ordinarii der plaats onderworpen zijn, moeten de Prelaten niettemin met zorg vermijden zich ongewenscht met het inwendig bestuur in te laten. Zulk gedrag zou immers de positie der oversten onhoudbaar maken en hen bijna van iedere macht berooven. Wanneer zij zich derhalve soms verplicht zien zich met het inwendig bestuur te bemoeien, dat zij het dan slechts heel gematigd doen, volgens de bepalingen namelijk van het algemeen recht en volgens de wettig goedgekeurde regels van het Instituut.

B. Aangaande het apostolisch leven.

I. De inkomsten en verdere middelen der missie moeten in de macht der kerkelijke Oversten zijn. ,,In zijne hand moeten

[1]) Canon 593. ,,*Alle religieuzen en ieder afzonderlijk, oversten zoowel als onderdanen, moeten niet alleen de afgelegde geloften trouw en geheel en al onderhouden, doch ook volgens de regels en constituties van hun eigen instituut hun leven schikken, en zoo naar de volmaaktheid van hun staat streven.*"

[2]) Can. 511. ,,*De hoogere kloosteroversten* (superiores maiores), *daartoe door de Constituties aangewezen, moeten op vastgestelden tijd daarin bepaald, zelf of door anderen, wanneer ze zelf wettig verhinderd zijn, alle hun onderhoorige huizen bezoeken.*"

alle giften berusten, welke aan de missie geschonken worden, hetzij ze van de groote werken van de Voortplanting des Geloofs, de H. Kindsheid, het Petrus Liefdewerk voor den inlandschen clerus of van andere instellingen voortkomen, hetzij ze op andere wijze door de geloovigen aangeboden worden, of ook door het Instituut zelf, hetzij ze aangebracht werden door het burgerlijk bestuur of door eenig ander liefdadig of menschlievend werk. Samen met zijn raad beheert hij al de inkomsten, zooals hij het ook doet met de roerende en onroerende goederen der Missie, en mag er naar eigen goeddunken over beschikken volgens de nooden en de behoeften der missie, de giften uitgezonderd waaraan de gever een bepaald inzicht vasthechtte." [1])

Het recht neemt echter eenige uitzonderingen aan:

1. Zoo op een missiegebied afzonderlijke moreele personen opgericht worden, dan verkrijgen deze door 't feit zelf ook het eigen recht bezittingen te hebben (can. 1495, § 2), en worden hunne goederen, onder toezicht van den Ordinarius der plaats, volgens de normen van het recht door een eigen administrator beheerd. (can. 1525). — Op die wijze worden *door het recht zelf* tot zulke moreele personen verheven: de seminaries, de kerken of openbare bidplaatsen die minstens plechtig gewijd zijn (can. 1475, § 2; 99; 471, § 1 & 1423, § 2, etc.) — *Door een decreet* van de wettige overheid kunnen ook quasi-parochies, beneficiën (can. 1409), broederschappen, godsdienstige vereenigingen (can. 707) en sodaliteiten der derde Orden (can. 703, § 2) rechtspersoonlijkheid verkrijgen. De Ordinarius kan ook de weeshuizen, ziekenhuizen, patronaten, scholen (can. 1489, § 1) tot moreele persoonlijkheden verheffen. [2])

[1]) „Doch daaruit volgt nochtans niet, dat de Missieoverste naar eigen goeddunken en willekeur sommige werken in zijn missie kan ontwerpen en uitvoeren, en dat het Instituut er dan aan gebonden is in de uitgaven te voorzien en de schulden te betalen. Neen, zoo niet. Wanneer de Missieoverste een of ander werk zou willen aanvangen waartoe hem de noodige geldmiddelen ontbreken, en waartoe hij geen geschikte evangelische werkers heeft, dan moet hij over deze taak met de Oversten van het Instituut onderhandelen, of naar gelang de omstandigheden de zaak voor de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs brengen" (Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs. — Vgl. ook het hoogervermelde *Statutum pro Missionibus S. V. D.* n. 23, § 2.

[2]) Vgl. Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, van den 25e Juli 1920; A. A. S., XII, 1920, p. 331 en volg.

[2]) De Congregatie tot Voortplanting des Geloofs verlangt ook dat er in de missiegebieden huizen en provincies opgericht worden, zelfs van vrijgestelde (exempte)

2. Goederen met zekeren plicht van overmaking (bona quasi fiduciaria) mogen door de religieuzen nog aangenomen worden en wel zoo, dat het missie-instituut, dat de goederen aanvaardt ten voordeele van een bepaalde missie, daarvan wel den eigendom verwerft, maar dit als *bezwaarde eigenaar* (proprietarius gravatus) (can. 1516). [1]) Ook heeft het Instituut ten opzichte van deze geschonken goederen geen absoluut, doch enkel en alleen een *voorwaardelijk* bezitrecht, voor zoolang namelijk het dat bepaald werk of die bepaalde missie ter bewerking houdt. [2]) Ondersteuningen voor een bepaald missiewerk overmaken aan de Oversten van het Instituut, waarin de weldoener bijzonder vertrouwen stelt; studiebeurzen om inlandsche seminaristen te onderhouden eveneens aan de Oversten van het Instituut toevertrouwen ; gelden verzamelen door de zorg en op naam der Oversten voor een bepaald missiewerk : dat alles kan geschieden op zoodanige wijze, dat het duidelijk is dat ze niet bestemd worden voor de missie, *tenzij onder verantwoordelijkheid en het beheer van het missie-instituut.* [3]) Wanneer het *blijkt* dat aan het Instituut zoodanige goederen met een zekeren plicht van overmaking toevertrouwd zijn, dan zijn de Oversten van het Instituut de bezitters en de bestuurders van die goederen. Dit alles moet echter gebeuren niet alleen onder toezicht van den Ordinarius der plaats, waaraan de gift ten goede komt ; maar diezelfde Ordinarius moet ook een voorafgaande toestemming geven voor een veilige plaatsing dier gelden of voor iedere verplaatsing daarvan (can. 533, 535, 1516).

Het moet echter vaststaan dat de goederen als met een zekeren plicht van overmaking aan het *Instituut* gegeven worden ; en elke onzekerheid dient te worden uitgesloten, omtrent de bedoeling van den gever, hetzij door een uitdrukkelijke verklaring, hetzij door omstandigheden, die den minsten twijfel voorkomen. Anders, waar gelden of goederen voor *bepaalde missiën* aan religieuze Over-

kloostergemeenten. „In deze en soortgelijke gevallen komen aan het hoofd der missie dezelfde rechten toe, die door het Wetboek van kerkelijk recht aan de bisschoppen ten opzichte van dergelijke Instituten worden toegekend, nochtans „servatis servandis".

(Vgl. vooral can. 494 ; 497 ; 478).

[1]) Vlg. F. Schmalzgrueber, III, 26, nn. 126 en 147; A. Reiffenstuel, III, 36, nn. 598 en 604.

[2]) A. Vermeersch, *Periodica*, VI, blz. 43.

[3]) A. Vermeersch, *Periodica*, XIX, 1930, blz. 262—263 ; *Epitome Iuris Canonici*, II, n. 857.

sten geschonken worden, moet men veronderstellen dat de Oversten slechts optreden *als tusschenpersonen om de goederen over te maken*; zoodat bijgevolg de eigendom daarvan bij de Missie berust, en het beheer daarover bij den Ordinarius der plaats of het Hoofd der Missie. Voor het handhaven der goede verstandhouding alsook voor het ordelijk bestuur der missie, is het raadzaam dat de religieuzen, giften met plicht van overmaking (fiducia) liever trachten te vermijden. Beter is het de zaken zoo te regelen dat de giften eenvoudig weg, met desgevorderd voorafgaande toestemming van den gever, kunnen overgemaakt worden aan den Ordinarius der plaats, en in het volle bezit der missie overgaan. Dit schijnt trouwens ook de bedoeling te zijn van de instructie der Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, die ons hier bezig houdt.

Dergelijke goederen, gegeven met een zekeren plicht tot overmaking en als zoodanig voor een langen tijd ontvangen, gaan niet zelden in *fundaties* over, daar immers de jaarlijksche inkomsten aan de missiewerken, door den weldoener aangeduid, overgemaakt worden. In dit laatste geval moeten ook de canons 1544—1551 toegepast worden.

Het kan echter ook gebeuren dat het Missie-Instituut giften ontvangt, waarvan het 't bezit ontvangt zonder eenige conditie, dus ten volle en absoluut. [1]) Dit is 't geval als 't duidelijk blijkt dat de weldoener eerder *het Instituut met zijn eigen werkzaamheden* heeft willen begunstigen, dan wel het werk of de bepaalde missie, welke tijdelijk aan het Instituut toevertrouwd wordt. In deze omstandigheden gaat de stichting, wegens de zekere en onbetwistbare bedoeling van den gever mede over naar de nieuwe werken van het Instituut, zoodat het Instituut de stichting behoudt, zelfs wanneer het de hem opgedragen taak of de hem vroeger toevertrouwde missie aan anderen later zou overdragen.

3. Aan de macht en het toezicht van den Ordinarius der plaats

---

[1]) Aan het toezicht van den Ordinarius der plaats zijn onttrokken de giften, welke door de Oversten van een Instituut van pauselijk recht in ontvangst zijn genomen, voor de missiën of de werken aan hen toevertrouwd *in het algemeen*. Die oversten behouden nochtans de verplichting den wensch van den weldoener getrouw na te komen. (A. Vermeersch — I. Creusen, *Epitome I. C.*, I. n. 606; — A. De Meester, *Iuris canonici Compendium*, II, Brugge, 1923, n. 980, nota 6).

worden niet alleen de legaten en de goederen onttrokken, die het vaderlijk erfdeel van den missionaris-religieus uitmaken; maar ook in de Instituten van pauselijk recht alle giften die aan de goederen van het Instituut moeten toegevoegd worden. (can. 618, § 2, nl.). Hieronder vallen de giften en legaten, welke aan de religieuze gemeenschappen, de societeit of hare oversten aangeboden worden voor geheel eigen instellingen, zooals daar b.v. zijn giften die gegeven worden voor het noviciaat, het scholasticaat, etc. [1]); die welke de religieuzen voor hun eigen persoon ontvangen, b.v. voor eigen gebruik of als blijk van innige genegenheid; de stipendia der missen, de iura stolae, betalingen voor volbrachte werken; vergoedingen voorkomend uit wetenschappelijke werken of uit persoonlijke bedrijvigheid buiten het missionarisleven om, en andere dergelijke. [2])

II. Wat het missiepersoneel aangaat heeft de kerkelijke Overste het recht, over de missionarissen te beschikken zooals hij dit kan over de materieele middelen. „Aan zijn macht zijn niet alleen de missionarissen in den strikten zin van het woord, nl. zij die zich direkt toeleggen op de prediking van het evangelie of de bekeering der zielen, en al de priesters die op eenige andere wijze het apostolaat uitoefenen in de missie, onderworpen, maar ook de leekebroeders, als helpers in 't missiewerk gebruikt." Ook deze beslissing van de Instructie der Congregatie tot Voortplanting des Geloofs moet nochtans wederom verstaan worden volgens de algemeene normen van het recht.

1. Bestuurders en titularissen van missiestaties *benoemen en verplaatsen*, missionarissen voor de verschillende ambten en posten uitkiezen, dit alles moet gebeuren met inachtneming van de algemeene fundamenteele principen van can. 454, § 5; 307 en 631, § 3, zooals trouwens duidelijk uit den tekst van de pauselijke instructie blijkt. Deze bepalingen, welke in de Constitutie „*Firmandis*" van Benedictus XIV van den 6 November 1744, duidelijk uiteengezet, door de overlevering der Kerk bevestigd en door de Codex van het Kerkelijk recht overgenomen werden, ontvingen

[1]) Vgl. Goyeneche, *Commentarium pro Religiosis*, III, 1922, blz. 266—267; — E. Nebreda, *Commentarium pro Religiosis*, VII, 1926, blz. 324—325.
[2]) *Statutum pro Missionibus S. V. D.*, n. 45.

onlangs nog een stevige bevestiging door de Apostolische goedkeuring van particuliere statuten. [1])

Derhalve *benoemt* de Prelaat der missie voor de kerkelijke bedieningen en voor de zielzorg, alhoewel de religieuze Overste de candidaten *voorstelt* (can. 456), maar dit zonder door de voorstelling den candidaat eenig recht op die bediening te geven.

Het is niettemin de wensch van de Instructie der Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, dat de Overste der missie het uitgebracht oordeel van den religieuzen Overste, ,,bij het benoemen.... en het verplaatsen.... der missionarissen," in acht neme. Het is immers klaar dat deze laatste wegens zijn ambt den persoon van zijn onderdanen, hun aanleg, kwaliteiten, deugden en bekwaamheden tot de verschillende ambten gewoonlijk beter kent." [2])

Dezelfde handelwijze, een gezamenlijk overleggen namelijk zoowel van den Ordinarius der plaats als van den religieuzen Overste, dienen beide partijen in acht te nemen bij het *verplaatsen der missionarissen* van den eenen missiepost naar den anderen, van het eene ambt naar het andere. [3])

Zoo het de *verwijdering* uit een post geldt wordt er door can. 454, § 5 bepaald, dat zoowel de Ordinarius der plaats, na den Overste verwittigd te hebben, als de Overste, na mededeeling daarvan aan den Ordinarius, met gelijk recht, zonder goedkeuring van den andere, mag handelen. Wanneer deze norm nochtans te streng gehandhaafd wordt kan zij, tot groot nadeel der zielen, aanleiding geven tot heel wat moeilijkheden en oneenigheden. Daarom komt de pauselijke Instructie die norm temperen door beide machten er slechts om *heel zware redenen* gebruik van te laten maken; terwijl steeds een beroep op den Apostolischen Stoel

---

[1]) Vgl. *Primum Conc. Sinense, Acta, decreta et normae, vota*, etc., Zi-ka-wei, 1929, n. 185; — *Statutum pro Missionibus S. V. D.*, nn. 25—27, waar de aanwijzingen van deze Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs uitdrukkelijk worden aangehaald, tegelijk met can. 454, §§ 4 en 5; en can. 307. Dezelfde meening wordt ook bevestigd door particuliere antwoorden aan de Oversten der Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria (Scheut).

[2]) Het *Statutum pro Missionibus S. V. D.*, heeft onder n. 25 het volgende: ,,De religieuze regionale Overste moet de missionarissen voor kerkelijke bedieningen en andere ambten voordragen; den Ordinarius der plaats komt het toe, hen aan te stellen en van de noodige faculteiten te voorzien. Voordat de districtoverste van zijn recht tot voordragen gebruik maakt, moet hij met den Ordinarius de geschiktheid van den te benoemen persoon bespreken, of wel meerderen voorstellen, opdat de Ordinarius daaruit zou kunnen kiezen."

[3]) Vgl. *Statutum pro Missionibus S. V. D.* n. 26.

openstaat, maar dan zóó dat de zaak voorloopig toch doorgaat zooals een van beiden beslist heeft (recursus in devolutivo). In een geval zonder zeer dringende redenen of met *gewone omstandigheden*, b.v. „wanneer de verplaatsing van een onderdaan gevraagd wordt door eenig geestelijk of tijdelijk goed," hooren beide machten gezamenlijk te beraadslagen, doch in geval van oneenigheid, „moet de voorkeur gegeven worden aan het oordeel van den Overste der Missie."

In de missielanden waar reeds *quasi-parochies* op kanonieke wijze opgericht zijn, kunnen de Apostolische Vicarissen en Prefecten de religieuzen, die zich reeds uit liefde en gehoorzaamheid aan den dienst der zielen gewijd hebben [1]), verplichten om als quasi-pastoors de zielzorg op zich te nemen ; maar dan moet eerst de voorwaarde vervuld zijn dat er gebrek is aan priesters uit de seculiere geestelijkheid om dit ambt uit te oefenen. In dergelijken nood behoeft de Ordinarius der plaats geen toestemming of voorstel van den religieuzen overste af te wachten, doch het is voldoende dat hij hem geraadpleegd heeft. De statuten door den Apostolischen Stoel voor bijzondere Missie-instituten goedgekeurd, behouden nochtans hun waarde en kracht (can. 297).

De Ordinarii der missies moeten bij het *verwijderen der missionarissen buiten hun gebied* ook can. 307 onderhouden.

Tenzij beide partijen een speciale overeenkomst sloten, staat het den Ordinarius der plaats vrij een missiestatie of een quasi-parochie aan de inlandsche *seculiere geestelijkheid* toe te vertrouwen ; maar eerst moet hij om den religieuzen missionaris te verwijderen, daarover zijn raadsleden (can. 302) en den religieuzen regionalen Overste geraadpleegd hebben. Een uitzondering dient echter gemaakt voor een quasi-parochie, die als een werkelijk religieus beneficie opgericht werd (can. 1411, § 2 ; 1442), hetzij door den wil van den gever, die ze met dat doel begiftigde (can. 1409—

---

[1]) De religieuzen, die uitsluitend voor diensten binnen het Instituut zelf gebruikt worden, b.v. zij die in een exempt college werkzaam zijn, kunnen niet verplicht worden tot het waarnemen van zielzorg als quasi-pastoors. Dit bedoelde en veronderstelde de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs in haar antwoorden van 22 Maart 1669, n. 7 en 8, en Clemens IX in zijn Constitutie „*Speculatores*" van 13 Sept. 1669, waar er gehandeld wordt over religieuzen, die zich uit liefde of omdat zij daartoe gezonden werden, reeds toeleggen op de zielzorg. (*Collect. S. C. P. F.*, nn. 178 en 186). Het tegenovergestelde houdt echter A. Bondini, *De privilegio exemptionis*, Rome, 1919, blz. 22—24.

1410), hetzij doordat de quasi-parochie met een religieus huis vereenigd is, volgens can. 1425 [1]).

2. *De aangelegenheden der missie* die den kerkelijken Overste aangaan, zijn al deze, die betrekking hebben op de verbreiding van het geloof onder de niet-katholieken, en op het behoud van het geloof onder de bekeerden. Derhalve komt aan den Ordinarius der plaats toe o.a. de oprichting van kerkelijke bedieningen, de zielzorg, het toedienen der sacramenten, het bezoeken der zieken, het bestuur der scholen, de catechumenaten, de vorming der catechisten, het catechetisch onderricht en de godsdienstige opvoeding, de giften ten voordeele der missie gedaan, het volbrengen der vrome verlangens ten gunste der missie, het samenstellen der parochie-boeken (can. 296, § 1 ; 391, § 2) : voor dit alles berust de jurisdictie bij den Prelaat der Missie en van hem moeten alle missionarissen, zoowel priesters als leeken, de leiding ontvangen.

a. De religieuze Oversten hebben volgens de normen van can. 630, § 4 ; 631, § 2, hierbij een cumulatief recht om er over te waken, hetgeen in can. 296, § 2, duidelijk geinsinueerd en verondersteld wordt. Wanneer er echter bij de aangelegenheden die betrekking hebben op de missie „een conflict ontstaat tusschen het bevel, gegeven door den Vicarius of den Prefectus Apostolicus, en het bevel van den religieuzen Overste, dan moet het eerste de voorkeur hebben, met behoud nochtans van het recht om beroep te doen op den H. Stoel, zonder dat de zaak daarom voor het oogenblik geschorst wordt (recursus in devolutivo), en met inachtneming van bijzondere statuten door den H. Stoel goedgekeurd" (can. 296, § 2). Het ambt van den religieuzen Overste bestaat bijgevolg hierin precies, dat *„hij bij zijn onderdaan de raadgevingen en de pogingen van den Vicarius Apostolicus goedkeurt en ondersteunt, dat hij zijn gezag staande houdt en verdedigt, en er voor zorgt, dat aan hem steeds door allen een perfecte gehoorzaamheid en onderdanigheid betoond wordt."* Zijn plicht in deze zaken gelijkt heel goed op dien van den Vicarius foraneus, zooals die beschreven staat in can. 447, § 1 [2]).

b. De leekebroeders, die in een instituut van pauselijk recht,

---

[1]) Vgl. M. Pistocchi, *De re beneficiali*, Turijn, 1928, blz. 27 ; 99 en vlg.

[2]) Ons *Ius Missionariorum, De Personis*, Leuven, Museum Lessianum, 1929, nn. 91 en 406.

bij de priesters inwonen, hangen in heel hun leefwijze „per se" alleen van den religieuzen Overste af. Wanneer zij echter, na een voorafgaande goedkeuring van den religieuzen Overste, als medehelpers in het priesterlijk ministerie gebruikt worden b.v. tot het geven van catechismusles aan de kinderen ; of wanneer zij een of ander speciaal bevel ten voordeele der missie uitvoeren b.v. het bouwen van bedehuizen of scholen : dan komen zij, *voor wat dit missiewerk betreft, geheel en al onder het gezag van den Ordinarius der plaats te staan.* Ook is het den religieuzen Overste niet geoorloofd, naar eigen goeddunken, een leekebroeder terug te roepen, dien den Ordinarius der plaats noodig heeft om een reeds begonnen werk te voltooien, in geval dit vertrek schade aan de Kerk zou berokkenen (can. 1528). Wanneer echter de religieuze Overste zich om een zeer zware reden genoopt acht den leekebroeder van 't reeds begonnen werk weg te roepen, dan is hij verplicht, voor zoover hem dit mogelijk is, een ander, doch even ervaren als de vorige, aan den Ordinarius voor te stellen, om zoodoende naar best vermogen een schade voor de Kerk te voorkomen.

III. Aangaande de scholen moet het volgende in acht genomen worden [1]) : De macht van de Hoofden der Missies hierover wordt door de Codex van het kerkelijk recht met minder nauwkeurige en meer algemeene bepalingen omschreven, dan die der resideerende bisschoppen (cfr. can. 336, § 2, vergeleken met can. 296, § 1 en can. 301, § 2) [2]).

[1]) Vgl. I. Creusen, „Direction des écoles dans les vicariats et préfectures apostoliques" *Nouv. R. Th.* 1929, blz. 43 en volg. ; — Th. Grentrup „Die Aufsicht über die Missionsschulen nach dem Codex iuris canonici" *Zeitschrift für Missionswissenschaft*, 1921, blz. 33 en volg.; ons *Ius Missionariorum, De Personis* nn. 468—471.

[2]) Terwijl can. 336, § 2 de macht der resideerende Bisschoppen over de scholen uiteenzet : „en zij moeten er voor zorgen.... dat in de scholen der kinderen en der jongelingen de beginselen onderwezen worden in overeenstemming met den katholieken godsdienst," wordt de macht van den Apostolischen Vicaris en Prefekt, *zonder maar een enkele clausule* aan te geven, *met minder bepaalde en meer algemeene termen* omschreven :

1. Aangaande de onderwerping der missionarissen, geeft can. 296, § 1 : „Ook de reguliere missionarissen zijn aan de jurisdictie, aan het onderzoek en aan de terechtwijzingen van den Apostolischen Vicaris onderworpen *voor wat het bestuur der scholen aangaat.*"

2. Aangaande het pastoreel bezoek, houdt can. 301, § 2 : „(de Apostolische Vicarissen en Prefecten) moeten het hun toevertrouwde gebied bezoeken, *en van alles wat betrekking heeft op het onderricht der jeugd nauwkeurig kennis nemen.*" — Over het uit te brengen verslag aan den H. Stoel, handelt can. 300, § 1 : „De Apostolische Vicarissen en Prefecten hebben de verplichting aan den H. Stoel een volledig en verzorgd verslag uit te brengen.... over *alles wat met het bezoeken der scholen verband houdt.*" (Vgl. A. A. S. XIV, 1922, blz. 304—306).

Het is immers noodig dat de wetenschappelijke en staatkundige opvoeding verstandig aangepast worde aan de mentaliteit en den aard der volkeren, opdat de scholen, die gewoonlijk in die streken slechts weinig in getal zijn en daar *met de verbreiding van het geloof als vereenzelvigd worden*, door de inboorlingen niet verlaten of, als in strijd met hun tradities, geminacht worden. Daarom past het aan de Apostolische Vicarissen en Prefecten, die namens den Paus het missiegebied besturen, een meer algemeene macht toe te kennen ; te meer, daar in die streken nog bijna gansch de katholieke organisatie moet ontwikkeld worden ; en daarom ook heel wat gemakkelijker moeilijkheden en oneenigheden oprijzen, die een niet uit te stellen en een gezaghebbende oplossing vorderen. Derhalve stellen wij de volgende gevolgtrekkingen voor :

1. De bisschoppelijke seminaries tot voorbereiding van den inlandschen clerus [1]) ; scholen tot vorming van catechisten [2]) en ook de catechumenaten zelf [3]) ; *de lagere scholen* voor de kinderen, *de volksscholen* der quasi-parochies of der missiestaties [4]) ; alle andere scholen, ook de middelbare en de hoogere, door den Ordinarius de missie opgericht, waarvan de onderwijzers en leeraren, zoowel leeken als religieuzen, als zooveel werknemers van het Hoofd der Missie, met uitbetaald salaris, zich toeleggen op het onderricht der jeugd : al deze instellingen staan geheel en al onder de macht van den Ordinarius en hangen van hem af in alles wat de organisatie van het onderwijs en de opvoeding der leerlingen, zoowel de intellectueele, als maatschappelijke en godsdienstige, alsook het bestuur en de aanstelling van bestuurder en leeraren, betreft. Zoo de leeraren religieuzen zijn, moeten zij voorgesteld worden door hun religieuzen Overste, en verwijderd worden volgens de regels welke we boven beschreven hebben onder II, n. 1.

---

[1]) ,,Het geheele bestuur en het beheer der *interdiocesane of regionale seminaries* wordt geregeld door normen, welke de H. Stoel vastgesteld heeft'' (can. 1357, § 4).

[2]) Instructie van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs van 1 Sept. 1881, n. 5 (*Collect. S. C. P. F.* II, n. 1558).

[3]) De Congregatie tot Voortplanting des Geloofs, 18 Januari 1886, n. 3 (*Collect. S. C. P. F.* II, n. 1652).

[4]) Constitutie van Leo XIII, *Romanos Pontifices*, van 8 Mei 1881 (*Collect. S. C. P. F.*, II, n. 1552, blz. 150—151 ; de reeds aangehaalde woorden van de Congregatie tot Voortplanting des Geloofs van 18 Jan. 1886, n. 3). — Ook voor de volksscholen moeten de voorwaarden (b.v. wat betreft de benoeming en voornamelijk het onderhoud der onderwijzers, enz.), welke beide partijen bij de stichting dier scholen onderling vrij aannamen, behouden blijven.

2. *De middelbare en hoogere scholen door de religieuzen zelf opgericht*, waarin zij zich volgens hun Constituties toeleggen op het onderwijs der jeugd, hangen van den Ordinarius der plaats af voor wat betreft de godsdienstige opvoeding der kinderen (can. 1381), en ook voor al het overige, *voor zoover de verbreiding van het geloof dit vordert*. De benoeming der leeraren en bestuurders geschiedt nochtans niet door den Ordinarius der plaats, maar door de religieuze Oversten. De leeraar van het *godsdienstonderricht en der zedenleer* moet echter een approbatie ontvangen van den Ordinarius der plaats. (can. 1381, § 1). Deze kan ook de verwijdering eischen van den religieus, die niet goed gezien is bij de inlanders, en daardoor den bloei der school hindert en het goed van den godsdienst bij de menschen schade doet lijden. De boeken van het godsdienstonderricht moeten door den Ordinarius der plaats worden goedgekeurd (can. 1381, § 3).

Wat de inrichting der lessen en der vakken betreft, kan de Ordinarius der plaats vorderen dat eenige bepaalde wetenschappen en ambachten onderwezen worden, welke hij, den toestand der missie in acht genomen, *voor den bloei der school, en voor de verbreiding van het geloof noodzakelijk acht*. Ditzelfde geldt ook voor de methode volgens dewelke de vakken, ook de profane, gegeven worden. De Ordinarius der plaats kan insgelijks in het belang van de moreele opvoeding der leerlingen en om een locale godsdienst-noodwendigheid, vorderen dat bepaalde leerlingen uit de school of uit het college verwijderd worden ; — alsook dat de leerlingen de *publieke* kerk van de quasi-parochie of van den missiepost bezoeken, om er de H. Mis bij te wonen. — Hij kan om ernstige redenen, waarover hij zelf te oordeelen heeft, voorschrijven, dat het godsdienstonderricht door een priester en niet door een leekebroeder gegeven moet worden ; — dat er op vaste tijden verslagen moeten worden gezonden over de leerlingen aan de bestuurders der missieposten waar ze vandaan zijn of waar zij hun domicilie hebben, etc.

3. Maar vóór alles zal het de geheele missie tot groot voordeel strekken, dat de *eendracht tusschen beide machten*, nl. de kerkelijke en de religieuze, altijd behouden blijve door een oprecht samenwerken in vredige verstandhouding voor hetzelfde doel, en dat deze eendracht openlijk en duidelijk blijke voor het christen volk.

Ook zal het veel bijdragen tot grooteren ijver der religieuzen, zoo hun een redelijke vrijheid gelaten wordt in het toepassen en ontwikkelen van eigen methoden.

4. *Aan ieder toezicht van den Ordinarius der plaats zijn onttrokken* : de middelbare en hoogere scholen en colleges, niet zij die door gelijk welke exempte kloostervereeniging gesticht worden, doch slechts die der *regulieren* in den strikten zin, en welke door hen volgens de regels van hun orde bestuurd worden. Deze inrichtingen behouden het privilegie van vrijstelling (exemptio), waarvan zij vóór de afkondiging van het kerkelijk Wetboek genoten (can. 613, § 1) [1]).

Daarenboven zijn ook van dit toezicht vrijgesteld de scholen, waarvoor de volgende drie condities tegelijkertijd verwezenlijkt zijn, namelijk dat het internaten, en slechts voor geprofesten zijn, en dat deze behooren aan een kloostervereeniging (ook een clericale congregatie) die exempt is (can. 1382).

Leuven. G. VROMANT, c. i. c. m. (Scheut).

DE H. ALPHONSUS EN DE VREEMDE MISSIES

Den 9en November van dit jaar zijn twee honderd jaar verloopen sinds in het hooggelegen bergdorpje Scala de Congregatie der Redemptoristen werd gesticht. Wanneer wij nu, na twee eeuwen, het verleden der Congregatie beschouwen dan is er wel een scherp contrast tusschen de stichting en de ontwikkeling van het Instituut. Een slechts in zéér beperkten kring opgemerkt feit was de stichting, op eene plaats die menschelijkerwijze gesproken alle expansie uitsloot : en de ontwikkeling zoowel in- als uitwendig strekt zich uit over de vijf werelddeelen : inwendig, door het ontvouwen en groeien van den krachtig vervolmakenden geest in en rondom de Congregatie, uitwendig door stichting van huizen en provincies ook in de meest afgelegen deelen van den aardbodem.

De oorzaak van dit contrast ligt in den persoon van den Stichter, in zijne natuurlijke eigenschappen en in zijne bovennatuurlijke

[1]) Constitutie *Romanos Pontifices* van 8 Mei 1886 (*Collect. S. C. P. F.*, II, blz. 151) ; Congregatie tot Voortplanting des Geloofs op 18 Januari 1886, n. 4. (*Collect. S. C. P. F.*, II, n. 1651).

volmaaktheden : zijn geest omvatte de menschheid om ze te brengen tot de degelijkste volmaaktheid in Christus en zijn hart dreef hem onweerstaanbaar om dat ideaal tot stand te brengen tot elken prijs ; de Congregatie zou het middel worden, om zijne plannen te verwezenlijken.

Die plannen hadden eigenaardige kenmerken. Hij wilde de meest verlaten zielen redden. Ofschoon deze gedachte in hem was opgekomen door het contrast dat hij zoo indiep had gevoeld toen hij in onmiddellijke nabijheid van Napels, waar men zich in overvloed aan geestelijke middelen kon te goed doen, menschen had ontdekt, die, van alle geestelijke hulp verstoken, wegkwijnden in onwetendheid en zonde, kwam zij toch volkomen overeen met de diepste aspiraties zijner ziel. Hier bouwde de genade op de natuur, en God bracht hem tot verwezenlijking Zijner plannen door hem te bewegen zich het lot der arme herders van Scala aan te trekken. Alphonsus verlangde namelijk ook in de zielzorg het moeielijkste en onaangenaamste te kiezen, datgene wat den mensch het minste voldoening schenkt in eer en troost. Zoo was hij : een man van uitersten. Hij zocht het hoogste, het meest volmaakte, het minst gezochte. En daarin wilde hij het hoogste wederom bereiken : zijn doel bepaalde zich niet ertoe, die menschen tot vrijheid te brengen van het juk der zonden, hij wilde hun al de heerlijkheid doen genieten van de kinderen Gods. Het : *je veux tout* van Theresia van Lisieux lag in zijne daden.

In innig verband met dien fundamenteelen karaktertrek, waarop de genade met licht en kracht zoo zuiver en ongehinderd bouwde, staat ook Alphonsus' liefde voor de Missies. Als hij zich ging wijden aan de geestelijke zorg van de heidenen in het Koninkrijk Napels, dan was dat alléén, omdat het hem niet gegeven was te gaan naar die verre landen die hem zoo machtig trokken, omdat daar millioenen verlaten zielen leefden, terwijl er in zijn vaderland slechts duizenden waren. Het was als een „Ersatz'' voor het echte en groote waarnaar zijne ziel streefde.

Toen Alphonsus in 1732 de Congregatie stichtte was hij reeds 36 jaar oud : hij was zes jaar priester en had reeds veel gewerkt voor het heil der zielen : zijn naam als predikant en biechtvader was op aller lippen in Napels : maar toch was dat werken niet volgens zijn natuur en volgens den trek der genade.

Wij zien het uit de pogingen die hij aanwendt om hooger op te komen : al dat streven van Alphonsus in die jaren heeft iets onbestemds, wij zouden haast zeggen iets onrustigs : hij vond nergens wat hij hebben moest. Hij wil intreden in het Oratorium van den H. Philippus, maar het gelukt hem niet. Hij wordt lid van de Congregatie der Propaganda — niet te verwisselen met de Romeinsche Congregatie — maar ook daar vindt hij niet wat hij hebben moet. Eindelijk denkt hij zijn doel gevonden te hebben.

In de laatste dagen van 1724 was uit China teruggekeerd de groote missionaris Mattheus Ripa. Hij had in China groot succes gehad naast het vele lijden dat hij er verduurde. Nu wilde hij in zijn vaderland eene nieuwe Congregatie stichten, die tot doel zou hebben missionarissen te vormen voor China, chineesche jongelingen op te voeden tot priesters en ook in het vaderland te werken steeds met het oog op de noodige hulpmiddelen voor China. In drie boekdeelen heeft Mattheus Ripa de geschiedenis van zijne Congregatie neergelegd : boeiend causeur, man van veel ondervinding heeft hij er een verhaal van gemaakt, dat men als men er éénmaal aan begonnen is, slechts noode uit de hand legt. Al spoedig had hij een grooten naam in Napels.

Mattheus Ripa en Alphonsus de Liguori waren twee mannen die elkander konden begrijpen : zij hadden dezelfde aspiraties. Alléén reeds het woord : China, moet op Alphonsus machtig gewerkt hebben : maar nu zich de mogelijkheid opende daarheen te gaan en aan de bekeering dier millioenen met succes te werken, was het als natuurlijk, dat hij zich schaarde aan de zijde van Ripa.

Den 14^{en} April opende P. Ripa in Napels het College der Chineezen, en reeds twee maanden later nam Alphonsus er zijn intrek. Eerst als convictor : dat kon hij doen met het oog op de tegenwerking die hij voortdurend ondervond bij al zijn plannen, zonder iemand verlof te vragen of zonder iemand leed te doen : maar het was een eerste stap : Alphonsus dacht zeker : als ik er maar eenmaal in ben, dan komt de rest vanzelf.

Volgens getuigenis van P. Tannoia, den levensbeschrijver van den H. Alphonsus, heeft P. Ripa in zijne mémoires als volgt over Alphonsus geschreven : Wij hadden als convictor Don Alphonsus de Liguori, een zeer achtenswaardig priester, niet alléén om zijne hooge geboorte als edelman dezer stad, maar vooral om zijn uit-

muntend gedrag en al de eigenschappen van een goed missionaris, waarmede het den hemel behaagd heeft Hem te sieren. Hij leefde in dit huis als convictor en wel reeds van de eerste maanden af dat ik er kwam wonen met de Chineezen ; en, hoewel hij niet behoorde tot de leden der Congregatie, had hij er toch een vurig verlangen naar, en hij was volkomen bereid naar China te vertrekken, om er het Evangelie te verkondigen, gelijk hij meermalen in vertrouwen mededeelde aan zijn leidsman. Daar ik ten volle kon rekenen op zijn ijver en zijne talenten, had ik op hem geheel de zorg voor deze kerk doen rusten, zoowel voor het biechthooren als voor het preeken : en hij kweet zich van alles tot groote voldoening der zielen.

Eén maand voordat Alphonsus zijn intrede deed bij de Chineezen, had Pater Mattheus Ripa een grooten troost mogen genieten, die hem voor al zijn lijden in Napels en Rome (niet het minst door het lang en nutteloos antichambreeren, door hem in geuren en kleuren verhaald) beloonde. Dertig Maart had hij een brief ontvangen van de Staatssecretarie van Z. H. waarin hem werd medegedeeld dat de H. Vader Benedictus XIII eigenhandig in Benevento, dat tot den kerkelijke staat behoorde, de Chineezen welke zich te Napels bevonden zou wijden. En inderdaad den 7^{en} Mei 1729 diende de H. Vader aan de vijf Chineezen van het College de mindere orden toe tot groote vreugde van P. Ripa en vooral tot grooten steun van zijn werk voor den inlandschen Clerus.

Dat was dus de groote gedachte van Alphonsus : zelf Missionaris worden en medewerken aan het Missiewerk door de vorming van den inlandschen Clerus.

God had echter andere plannen met hem.

Dat werk van de hoogste naastenliefde, zegt Kard. Capecelatro in zijn leven van Alphonsus, dat altijd de groote zielen begeesterd heeft en dat zooveel aantrekking uitoefende op den H. Philippus Neri, moest ook Alphonsus begeesteren. Naar de vreemde Missies gaan en zoo noodig zijn leven geven voor Jezus Christus was toen zijn vurigste verlangen. Maar evenals een heilige religieus van de Orde van Citeaux aan Philippus had geantwoord, dat voor hem Indië in Rome zelf was, zoo verklaarde een waardige zoon van Philippus, P. Pagano, met het gezag, dat hem zijn hoedanigheid van biechtvader gaf, aan Alphonsus, dat zijn China het rijk van

Napels was. En gelijk Philippus onderwierp hij zich en zette zijn apostolaat voort in de kringen die hem door Gods Voorzienigheid waren aangewezen.

Al had Alphonsus moeten verzaken aan zijn vurigsten wensch : toch was die wensch niet in de kiem gesmoord : hij leefde voort, en op het oogenblik, dat God het goedvond zou hij tot uiting komen. Hij leefde voort in Alphonsus zelf, maar uitte zich in zijne zonen.

Reeds aanstonds na de Stichting der Congregatie begon de door zelfverloochening en gehoorzaamheid onderdrukte wensch te werken. Nu de Congregatie was gesticht stond er een weg open, om tot de vervulling te komen : hij zelf kon niet gaan, maar nu had hij zonen. En daarom vraagt hij aan zijn zielsbestierder of hij niet in geweten verplicht is door zijne zonen het licht des Evangelies aan de Oostersche volkeren te brengen, die duizendmaal meer verlaten zijn dan de geitenhoeders langs de bergen van Napels. Tegen dat argument was niet veel in te brengen. Toch was de zielsbestuurder overtuigd, dat het Gods wil niet was. Maar het kostte moeite om hem tot gehoorzaamheid te brengen : alléén toen men hem had aangetoond met deugdelijke redenen, dat het algemeen nut zijner stichting het won op het bijzonder nut, dat hij in die verre streken kon uitwerken, gaf hij zich gewonnen. (Kronenburg H. Alf. I, 564).

Hij legde toen het verlangen zijner ziel neder in den Regel : in die oorspronkelijke bepalingen, welke later door de Congregatie der Bisschoppen en Regulieren gewijzigd werden, schreef Alphonsus : alle leden zullen het levendigst verlangen voeden om het katholiek geloof uit te breiden, vooral in de heidensche landen en zij zullen altijd bereid zijn hun leven voor Jezus Christus op te offeren. Op den leeftijd van drie en dertig jaren, zullen zij, na eene retraite van veertig dagen, zich door gelofte verbinden den nog heidenschen volkeren het Evangelie te verkondigen, zoodra de Paus of de rector major hen daartoe oproept. In den Regel door Benedictus XIV goedgekeurd wordt niet meer van deze gelofte gesproken, maar zij zegt ons beter dan boekdeelen, wat Alphonsus innigste zielsverlangen was.

De eerste die aan dat verlangen van Alphonsus kwam beantwoorden, was de eerbiedwaardige P. Cafaro. Hij was Alphonsus eigen zielsbestierder en hoe groot zijne heiligheid was, blijkt uit

het feit, dat Alphonsus zelf zijn leven schreef en den wensch uitte dat zijne zaak in Rome zou aanhangig worden gemaakt. „Ik ken mijne zwakheid en mijne ongeschiktheid, zoo sprak hij, ik weet, dat de zeereis mij veel zal doen lijden, misschien zal doen sterven, maar toch zal ik mij vol blijdschap inschepen : dan moge gebeuren wat God wil !"

Tijdens het kapittel van 1749 stelden twee groote missionarissen P. Fiocchi en P. de Robertis een smeekschrift op, waarin zij vroegen „om de waarheid van het katholieke geloof met hun bloed te gaan bezegelen." Zij bezwoeren daarom Alphonsus „hen voor de vreemde missies te bestemmen en den tijd voor hun vertrek vast te stellen, of ten minste hun de voorkeur te geven boven allen, die eenzelfde verlangen koesterden."

Zulke wenschen waren Alphonsus uit het hart geschreven. Maar er stond hem nog geen terrein open, waar hij door zijne zonen zou kunnen arbeiden.

In 1758 scheen ook die wensch in vervulling te zullen gaan. De Congregatie der Propaganda in Rome, die gehoord had van den grooten ijver der Paters in de nog jonge Congregatie, vroeg Alphonsus om missionarissen voor het nabije Oosten. Er was onder de Nestorianen een bekeeringsbeweging ontstaan en dringend hulp noodig van missionarissen, om de pasbekeerden te onderrichten en te leiden.

De Heilige was innig verblijd om die uitnoodiging. Maar hij kende zijne landgenooten. De Napolitaan is meer dan welk volk ook gehecht aan land en familie. En de gedachte alléén het dierbaar vaderland te moeten verlaten is hem een kwelling, die de meesten niet te boven komen.

Daarom schreef Alphonsus aan alle leden der Congregatie eene dier beroemde circulaires, die ook nu nog met zooveel nut worden gelezen.

Hij deelt aan de Paters en Studenten der Congregatie de aanvraag mede welke hij uit Rome heeft ontvangen en gaat dan door : „Ziedaar dus een uitgestrekt veld voor u geopend. De oogst is rijp : men wacht slechts op arbeiders om dien binnen te halen. Ik stel u voor oogen die arme volkeren, welke smeekend den betraanden blik naar God wenden, om Hem apostelen te vragen, en dan de armen naar u uitstrekken en u bezweren hen op te

heffen uit dien afgrond van onwetendheid, waarin zij reeds meer dan dertien eeuwen verzonken liggen. Zij smeeken u hunne zielen toch niet geringer te schatten dan die uwer landgenooten, want zij zijn geschapen door denzelfden God, vrijgekocht door hetzelfde goddelijk Bloed. Zoo de reis u afschrikt, zij beloven u een liefderijk onthaal ; zoo de arbeid u zwaar schijnt, zij beloven u een rijken oogst ; zoo de moeielijkheden u weerhouden, zij stellen u eene eeuwige belooning in het vooruitzicht. En waarom dan, dierbare paters en fraters, zouden wij hun niet te hulp snellen ? Ik ben er zeker van dat verschillenden onder u aan die roepstem van onzen hemelschen Vader zullen gehoor geven en de kroon niet willen verliezen welke Hij in uwe handen stelt."

Het antwoord dat Alphonsus ontving toont, dat de innigste verlangens zijner ziel diep wortel hadden geschoten in de harten zijner kinderen. Het overtrof dan ook al zijne verwachtingen. Vele Paters, zelfs oudere meldden zich aan, om, zooals zij zeiden hun leven bij de ongeloovigen te gaan eindigen. Maar de studenten en novicen boden zich allen aan zonder uitzondering.

Uwe brieven, schreef de Heilige dan ook aan de studenten van Ciorani, hebben mij zeer getroost. Vurig verlang ik een groot aantal uwer naar de landen der ongeloovigen te zenden, maar ik moet staat kunnen maken op ieders ijver en volharding. Die naar de vreemde missies gaat zonder een goeden voorraad liefde en moed, loopt groot gevaar zijn geloof en zijne ziel te verliezen. Volhardt gij in uw vroom verlangen, herhaalt dan van tijd tot tijd uw aanzoek."

Het plan ging niet door omdat de Propaganda eene voorwaarde stelde welke Alphonsus onmogelijk kon aanvaarden : de Paters zouden er heen moeten gaan als wereldpriesters en zouden dus de Congregatie moeten verlaten. Maar al werd het verlangen van zoovelen niet vervuld, het gebeurde toonde duidelijk welke een geest er heerschte en hoe Alphonsus allen voor het ideaal der vreemde missies had gewonnen.

De jaren, ja de tientallen jaren die volgden, brachten Alphonsus zooveel zorgen om het bestaan der Congregatie in het Koninkrijk Napels zelf, dat er geen denken aan kon zijn, naar vreemde Missies te gaan.

Wij zullen hier niet de vele kwellingen nagaan welke er werden

doorstaan, kwellingen welke alle hun bron vonden in het Napelsche Regalisme. Deze tijdkwaal uitte zich op twee wijzen : op het onderdrukken der Congregatie in het Rijk en door het beletten van hare uitbreiding buiten het Rijk van Napels : twee zaken die voor de vreemde missies een onoverkomelijke hinderpaal waren.

De verlossing kwam door de zending van een Duitscher, den H. Clemens Maria Hofbauer, die de tweede stichter werd aan deze zijde der Alpen, en die het mogelijk maakte op den duur de Congregatie uit de knellende banden van de Napelsche Koningsliefde te bevrijden.

Merkwaardig is, dat Clemens geheel trad in den geest van Alphonsus. Ook hij had veel te strijden, ook hij kon menschelijkerwijze niets anders verwachten dan den ondergang der Congregatie : maar zoo dikwijls als hij maar een oogenblik verpoozing had, was zijn blik aanstonds gericht op de gebieden welke onder de Propaganda stonden : Rumenië, Wolhynië en vooral Canada en de Vereenigde Staten, in die dagen nog Missiegebieden in den strikten zin van het woord.

En het duurde ook niet lang of de Redemptoristen waren missionarissen in de Vereenigde Staten en streden daar met onbeschrijflijke moeielijkheden.

Dat alles duidt op den missiegeest van Alphonsus, missiegeest die zoolang beperkt was geweest en als ingehouden door den pijnlijken druk van allerhande moeielijkheden, maar die nu een eeuw ongeveer na de stichting kon uitslaan en zich ten volle kon ontplooien : daardoor toonde hij, welk een kracht hij had in Alphonsus' ziel.

Het is niet mijne taak den missiearbeid der Congregatie te beschrijven.

Maar het is toch teekenend wat de Congregatie, ondanks het feit, dat zij door zoovele hindernissen werd teruggehouden, ondanks de wel troostende moeielijkheid dat zij in de beschaafde landen met arbeid overladen was, en dat hare uitbreiding eerst van een eeuw dagteekende, in de Missies reeds heeft tot stand mogen brengen : dat duidt op den krachtigen stoot haar door den H. Alphonsus in deze richting gegeven, een stoot die is blijven doorwerken ondanks de bijna constante tegenwerking een eeuw lang.

Het kapittel van 1894 besliste in zijne 22e zitting dat de volgende bepaling in de Constituties zou worden opgenomen : „De voetstappen drukkend van Onzen Vader den H. Alphonsus, wien niets meer ter harte ging, dan dat zijne zonen een vurig verlangen zouden koesteren, om het H. Geloof van Jezus Christus te gaan verkondigen ook in de landen der ongeloovigen en daarvoor hun bloed te vergieten, verklaart het Kapittel : ofschoon het geven van missies onder de katholieke volkeren het eerste en voornaamste doel is van de Congregatie des Allerheiligsten Verlosser zijn evenwel de missies onder de heidenen niet alléén niet in strijd met haar doel, maar stemmen er volkomen mee overeen."

Bij het tweede eeuwfeest nu de Congregatie met hare 21 Provincies in vollen bloei is, en overal onder Gods zegen, eene krachtige actie ontwikkelt, kan men niets beter wenschen, dan dat de ontwikkeling van Alphonsus' missieijver onder de leden steeds gelijken tred blijve houden met den uiterlijken groei. Dan gaat een van Alphonsus' vurigste verlangens in vervulling."

Wittem. Dr. J. M. DREHMANNS, C.ss.R.

BIJ HET HONDERDJARIG BESTAAN VAN NEERLAND'S OUDSTE MISSIECONGREGATIE

Door den innerlijken drang van het katholicisme worden wij tot missie-actie gedrongen. In het hart van der Kerk zit een zucht naar expansie en uitbreiding, gepaard met een natuurlijke zucht tot zelfbehoud.

Dit was de wil van den Koning en Stichter Jesus Christus, die zeide : „Gaat en onderwijst alle volkeren."

God koos het menschenwoord, om Zijn leer en liefde te onderwijzen. Het menschenwoord wordt Gods woord. Dat is het wereldplan der missieactie door God zelf gewild.

De missieactie is gelegd op de schouders der priesters, doch naast en met den priester-missionaris hebben ook broeders en zusters hun aandeel in het Missiewerk, terwijl bovendien die priesteractie ook leekenactie veronderstelt en eischt.

Dat bewustzijn dat een ieder geroepen is om het Rijk Gods te helpen verbreiden, dat wij allen op aarde zijn om glorie te brengen

aan God in den Hooge en vrede aan onzen medemensch, bezielde ook de Stichteres van Roosendaals Congregatie, die het Missiewerk zoo moedig heeft aangedurfd en dat nog wel in een tijd toen een reis naar West-Indië een heele onderneming was en het voor iedereen een vreemde ervaring was, dat kloosterzusters zich gingen begeven naar streken en volkeren, die nauwelijks eenige beschaving kenden.

Want men schreef 4 November 1841, toen de eerste zes zusters uitzeilden naar West-Indië.

Dus reeds negen jaar na haar stichting begon de jonge Congregatie zich aan het Missiewerk te wijden. En dat is een van de glorietitels van Roosendaal. Want deze zes zusters waren niet alleen de dappere voorgangsters van honderden medezusters, die later in de missie van West-Indië zouden komen werken en sterven, maar zij waren ook de vertegenwoordigsters van de eerste Nederlandsche Congregatie van Zusters, die hare krachten aan het buitenlandsch missiewerk hebben gewijd.

Het zou ons te ver voeren, wanneer we de geschiedenis van het geheele Missiewerk en elke Missiestatie hier uitvoerig zouden mededeelen. We mogen daartoe wel verwijzen naar het pas verschenen Gedenkboek der Congregatie [1], waarin ook een ruime plaats gegeven is aan de ontwikkelingsgang en de tegenwoordige toestand van het Missiewerk.

De Congregatie der Zusters ,,Penitenten Recollectinen van de Onbevlekte Ontvangenis van Roosendaal'' heeft haar Missiegebied in het Apostolisch Vicariaat van Curaçao, en wel op de eilanden Curaçao en Bonaire, en in het Apostolisch Vicariaat van Suriname. In het eerste zijn ze sinds 12 Januari 1842, in het tweede sinds 19 November 1856 werkzaam.

Wanneer thans Zusters naar een of ander Missiegebied vertrekken, dan geschiedt dat gewoonlijk op verzoek van een Missiebisschop die zelf regulier is en met zijn medebroeders daar als 't ware reeds de weg heeft gebaand voor het werk der zusters. Zoo

---

[1]) *Honderd Jaar.* Gedenkboek geschreven door een Zuster der Congregatie van Roosendaal met medehulp van Fr. Bonaventura Kruitwagen O. F. M. Uitg. J. van Poll-Suykerbuyk 1932.

was 't niet in Curaçao en ook niet in Suriname, toen de Roosendaalsche Zusters zich daar gingen vestigen; immers Curaçao werd eerst in 1870 aan de Nederlandsche Dominicanen en Suriname in 1866 aan de Nederlandsche Redemptoristen als missiegebied toegewezen. Voor dien tijd werden beide gebieden elk bestuurd door een Apostolisch Vicaris. die bijgestaan werd door enkele seculiere of reguliere geestelijken. Deze laatsten gingen echter op persoonlijke vrijwillige aanbieding, dus niet gezonden door hun Orde. [1])

Er is dus door de zusters van Roosendaal echt pionierswerk verricht, en misschien klinkt het wel vreemd, dat deze lofspraak gezegd wordt door een lid der Congregatie zelf, maar schrijfster dezes heeft part noch deel aan het Missiewerk, en waardeert zelf en heeft alle respect voor hetgeen door haar medezusters op dat gebied werd en wordt gepresteerd. Bovendien werd reeds eerder in dit tijdschrift gewezen op het werk der zusters van Roosendaal en wel in het nummer van Mei j.l. waar een artikel van Z.H. Exc. Mgr. Verriet O.P. geplaatst is, en waarin Mgr. de Roosendaalsche zusters naast Mgr. Niewindt en zijn onversaagde medehelpers als de medegrondlegsters van de beschaving op Curaçao beschouwt. Dat we deze getuigenis dankbaar aanvaard hebben, behoeft wel niet vermeld.

Lang hebben de zusters van Roosendaal alleen het onderwijs der Curaçaosche jeugd in handen gehad, later kwamen de Fraters van Tilburg voor het onderwijs aan de jongens, terwijl de Eerw. Zusters Dominicanessen van Voorschoten en later ook de Zusters van Liefde van Schijndel den arbeid der Roosendaalsche Franciscanessen kwamen deelen. Door de Congregatie van Roosendaal werden in den loop der jaren in dit Missiegebied 18 Stichtingen begonnen en wel op de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba. Thans worden nog 11 stichtingen door haar bestuurd.

Aan deze elf stichtingen zijn in totaal 145 zusters verbonden en wordt aan 3382 leerlingen onderwijs gegeven, terwijl op het eiland Bonaire ook een ziekenhuis door de zusters wordt bediend.

De stichtingen omvatten:

drie bewaarscholen, tien Lagere scholen, een Muloschool, een opleidingsschool voor de vierde rang, een Hospitaal, terwijl door de zusters ook het bekende Pensionaat „Welgelegen" wordt be-

[1]) Franciscaansch leven. Jrg. XV. April-Mei. Blz. 123 e.v.

stuurd. Bovendien is op Curaçao een Inlandsch Noviciaat gevestigd. De hoofdstatie der Missie is het Sint Martinus-gesticht te Otrabanda.

Het Missiewerk in Suriname werd in 1856 op verzoek van Mgr. Schepers begonnen. De eerste 5 zusters zeilden de 2e October 1856 uit en kwamen na een vrij moeilijken tocht op 19 November 1856 te Paramaribo aan. Zij belastten zich met het onderwijs der jeugd, maar haar arbeid bleef lang tot de stad Paramaribo bepaald, dit in tegenstelling met het Missiewerk op Curaçao, waar zij ook heel spoedig den arbeid op de buitenstaties begonnen. Eerst in 1895 werd op aandringen van Mgr. Wulfingh een stichting begonnen in Nickerie en in hetzelfde jaar ook in Coronie, terwijl in 1924 na de visitatiereis der Alg. Overste, de Eerw. Mère Angelina, ook begonnen werd met een stichting onder de Boschnegers te Tamarin en bij de Britsch-Indiërs te Waldeck. Bovendien werd in 1925 een internaat geopend voor Indianenkinderen te Albina, zoodat de Zusters nu gevestigd zijn van het uiterste Oosten tot het uiterste Westen van Suriname. In totaal werden in Suriname 10 stichtingen door de Congregatie begonnen, waarvan thans nog 9 door haar bestuurd worden ; de Sint Josephschool te Paramaribo is in 1925 aan de Congregatie van Oudenbosch overgegaan.

Deze negen stichtingen omvatten : 10 bewaarscholen, een school voor Fröbelopleiding, 10 lagere scholen, 1 Muloschool, 2 naaischolen, 1 opleidingsschool voor 3e en 4e rang, 4 patronaten, een weeshuis en de bekende Vlechtschool van het Mariapatronaat, verder een Internaat voor Boschnegerkinderen en een Internaat voor Indiaantjes, totaal 33 inrichtingen voor onderwijs en opvoeding, waaraan 76 zusters werkzaam zijn, die in totaal aan 4217 kinderen onderwijs geven. De hoofdstatie der Missie van Suriname is het Gesticht de Voorzienigheid in de Gravenstraat, te Paramaribo, waar thans ook het Noviciaat gevestigd is van een Inlandsch Congregatie, waartoe door de Roosendaalsche Zusters de grondslagen worden gelegd. Dit moet dus later een zelfstandige Congregatie worden, terwijl in het Inlandsch Noviciaat van Curaçao leden voor de eigen Congregatie worden gevormd.

In deze beknopte schets hebben we geen geschiedenis van het Missiewerk willen geven, omdat daarover al reeds eerder geschreven

werd. [1]) 't Is slechts een kort en dus onvolledig beeld van het aandeel dat de jubileerende Congregatie heeft in het Missiewerk van onze Vaderlandsche bezittingen in West-Indië, terwijl we aan het slot hiervan hetzelfde willen getuigen, wat we ook in ons Gedenkboek neerschreven, dat de Congregatie in haar geheel en al haar leden in het bizonder slechts werktuigen zijn geweest in Gods Hand, en wanneer door die werktuigen iets goeds is verricht, we 't dan danken aan den Goddelijken Werker, die tot verwezenlijking van zijn doel daarvan gebruik heeft willen maken.

En bij al de jubel en vreugde, die elk lid der Congregatie — en niet het minst zij, die werken op Curaçao's dorren bodem, aan Suriname's heete strand of in het donkere oerwoud —, bij het honderdjarig bestaan heeft bezield, steeg telkens de dankbede tot Gods Vaderlijke Voorzienigheid, die ook in de tweede eeuw, naar wij hopen en vast vertrouwen, de Congregatie zal blijven leiden.

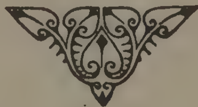
Dan zal ook het Missiewerk bloeien Hem tot glorie en den medemensch tot vrede.

Geve Hij daarvoor nuttige werkkrachten aan de Congregatie en de noodige werkkracht aan ieder lid!

Roosendaal (N.-B.). Sr. M. BERTINE.

---

[1]) Gouden Jubileum der Dom. Missie op Curaçao 1870—1932.
Een halve eeuw in Suriname 1866—1916 (E.E. P.P. Redemptoristen).
Honderd Jaar (zie boven), terwijl we den Lezer ook verwijzen naar de ,,Levensschets van Mgr. Niewindt".

DE ADAT DER MADOEREEZEN

De adat — levensgewoonten en gebruiken met godsdienstigen ondergrond — van de Madoereezen op Java komt in veel opzichten overeen met die der Javanen. Dit vindt natuurlijk hierin zijn reden, dat zij, al leven zij niet altijd als broeders samen, toch veel met elkaar in aanraking komen ; en vervolgens ook omdat voor beide volken eenzelfde godsdienst de ondergrond van die adat vormt.

Zoo heeft de Madoerees ook, evenals de Javaan, bij verschillende gelegenheden zijn selametan, een soort feestmaal, waarvan hij zelf met zijn gasten gebruikt, maar ook een gedeelte afzondert, om op heilige plaatsen te offeren aan de geesten.

Hij zal dan ook geen werk, zeker geen gewichtig werk, beginnen, of hij houdt eerst een selametan. Hierbij wordt dan rekening gehouden met het wanneer en waar, de dag en de plaats, die het meest gunstig zijn.

Eerst wendt hij zich tot een ouder familielid, vader of oom, om samen met deze een geschikte dag uit te zoeken. Die dag wordt gevonden naar berekening van de stand van de maan of van de waarde van den dag zelf. (Elke dag van de vijfdagige pasarweek heeft zijn waarde in cijfers). Ook de plaats, waar de selametan zal gehouden worden, is van groote beteekenis. Om den juisten dag te weten wendt men zich, behalve tot oudere familieleden, ook vooral tot den doekoen.

De doekoen, die wij liever toovenaar of kwakzalver zouden willen noemen, is de vertrouwde raadsman bij alle moeilijkheden. Men vertrouwt blindelings op hem (of haar, want ook vrouwen oefenen dit winstgevend baantje uit) ; en men betaalt zijn raad en hulp graag met rijke geschenken. Voor het houden van den selametan wordt dus een plaats aangewezen, voor of achter het huis, of bij een waringinboom.

De heilige plaatsen zijn vooral : het erf om het huis, rivieren, bergen, rotsen, steenen, boomen of een kerkhof.

Indien de selametan op eigen erf gehouden wordt, brengen zij toch op verschillende heilige plaatsen een gedeelte van den maaltijd, en vragen daar hulp aan de geesten. En daarna nemen zij wat grond of een stuk steen, of wat water van die heilige plaatsen mee naar huis.

Behalve bij bijzondere gelegenheden moet ook elke maand een selametan gehouden worden, en deze is verschillend en voor elke maand bepaald.

Bv. In de maand Soera wordt een selametan gegeven van boeboer, een

soort rijstpap; in de maand Sapar wordt natuurlijk ook rijst opgediend, maar in geheel andere vorm en bereiding.

In de maand Sela daarentegen houden zij geen selametan; dat is de zg. stille maand. Waarin dit zijn grond vindt, heb ik niet kunnen achterhalen.

De maanden Sawal, Besar en Moeloed, de heilige maanden, omdat hierin de groote feestdagen van Mahomed vallen, worden natuurlijk bijzonder gevierd door meerdere selametans.

De maand Roewah, voorafgaande aan de Poeasamaand, is de maand der overledenen. Zij bidden dan voor de overleden familieleden en gaan naar de kerkhoven, om die schoon te maken en bloemen op de graven te brengen.

In deze maand krijgt ook huis en erf een aparte schoonmaakbeurt; en ook de menschen zelf willen zich meer reinigen door bijzondere wasschingen en baden. Natuurlijk ook weer de noodige selametans, waarvan de graven der overledenen hun deel krijgen.

De Poeasamaand is de maand van vasten en onthouding. Al is de naleving van dit Mahomedaansch gebruik niet algemeen, toch zijn er zeer velen in Oost-Java, die in deze dagen pas na zonsondergang iets gebruiken.

Op de laatste dagen, vooral 21, 23, 25, 27 en 29, houden zij dan hun malemans (nachtmaaltijden met vuurwerk). Het vuurwerk hoort er noodzakelijk bij, anders is er geen feest. Hieraan wordt vaak veel geld verspild door den zuinigen madoerees, die anders zoo spaarzaam is.

Ook elke Vrijdag is een feestdag, die op den vooravond met een kleine selametan gevierd wordt, en door het branden van wierook. De meer gegoeden offeren ook op de kruiswegen bloemen en geld. Dit laatste wordt natuurlijk aanstonds weggenomen door straatjongens, die hiervoor klaar staan.

Vooral Vrijdag Legi wordt bijzonder gevierd. Dit is, als de laatste dag der pasarweek op een Vrijdag valt, hetgeen eenmaal in de 35 dagen plaats heeft. Velen gaan dan ook naar het kerkhof, om bloemen te brengen.

Zwangerschap en Geboorte.

Zoolang een vrouw in gezegende omstandigheden is, wordt elke maand een selametan gehouden. Dit is natuurlijk, om de geesten gunstig te stemmen, dat zij de moeder en het nog niet geboren kind geen kwaad zullen doen. Dit geldt vooral bij de eerste zwangerschap.

Na de zevende maand wordt een bijzondere offermaaltijd gehouden, waaraan de geheele familie deelneemt. Nu wordt het ernst. Beide echtgenooten moeten zich nu bijzonder gaan in acht nemen. Zij mogen in dezen tijd geen aanmerkingen maken op anderen, geen ongelukkigen en gebrekkigen uitlachen (want dan zou hun kind ook gebrekkig kunnen geboren worden), niet boos worden of schelden en vooral geen dieren dooden. Alles heeft nu zijn goede of kwade invloed op het te verwachten kind. Maansverduistering bijzonder is een tijd van gevaar voor de moeder en het ongeboren kind. Dit natuurverschijnsel is immers een teeken van den toorn der geesten. Alleen een flinke selametan kan hen verzoenen en hun toorn afwenden.

In deze laatste maanden komen vrienden en kennissen en familie alles voor de geboorte in gereedheid brengen, zoodat de ouders zelf zich hierover geen zorgen behoeven te maken.

Als eindelijk de gelukkige dag der geboorte is gekomen en het kind gezond en wel ter wereld is gebracht, wordt natuurlijk dit feest door een blijde offermaaltijd gevierd. Evenzoo wordt een selametan gegeven bij de genezing van de navel, op welke dag ook aan den kleine een naam wordt gegeven, die zorgvuldig volgens den raad van den doekoen wordt uitgezocht.

Typisch eigenaardig is het Madoereesch gebruik, om de nageboorte in te pakken in een matje en het daarna in het achterhuis op te hangen. Soms wordt dit echter ook in de rivier geworpen.

Opnieuw wordt er feest gevierd, als het kind voor het eerst geknipt wordt, of liever geschoren. Want met een oud scheermes, of soms ook met een gewoon mes wordt het geheele hoofdje geschoren, behalve een klein bosje haren aan het voorhoofd, dan blijft staan. Dit dient voor het geval de kleine eens mocht sterven, dan kan hij door den Profeet (Mohammed) bij deze haarbos den hemel ingetrokken worden.

Een enkele maal gebeurt het wel eens, dat een kind in het geheel niet geknipt wordt, dat men zijn haren eenvoudig door laat groeien.

Bv. Als in een gezin reeds meerdere kinderen zijn gestorven, schrijft men dit natuurlijk toe aan de kwade geesten. Misschien is het hun wil, dat het hoofdhaar blijft groeien. Doch zeer zeldzaam ziet men zulke kinderen met lange haren.

Na de zevende maand mag een kind pas op den grond gelegd worden; indien het eerder gebeurt zullen de geesten vertoornd worden, en het kind kwaad doen. De ondergrond van dit gebruik is natuurlijk een heel logische.

Indien een kind reeds heel vroeg op den grond gelegd wordt, zal het gemakkelijk ziek worden. Maar ziekte is het werk van de kwade geesten, dus . . Is het kind ziek, dan aanstonds naar de doekoen. Deze adviseert meestal selametan geven, offeren op die en die plaats, enz.

Volgt er genezing, dan wordt de doekoen beloond met goede gaven, in den vorm van rijst en geroosterde kip en geld.

Blijft de genezing uit en sterft het kind, dan wordt de doekoen toch zeker als een bedrieger beschouwd. Heelemaal niet! Hij heeft het goed gehad en de kwade geesten verzoend; maar nu waren er andere kwade geesten, die met de eersten overhoop lagen, en.... uit wraak hebben zij het kind gedood.

Dood en Begrafenis.

De meeste Madoereezen, zoowel als Javanen, sterven vóór hun tijd. Dat wil zeggen: door slechte verzorging, onhygienische levenswijze en al te sobere voeding hebben zij niet de minste weerstand; en de eerste de beste ziekte is voor hen doodelijk.

Indien zij gedurende den kinderleeftijd al den doodendans zijn ontspron-

gen, dan loopen zij op later leeftijd vaak met t.b.c. rond, waarmee zeker de helft der bevolking is aangetast.

En als zij dan nog maar op tijd een dokter raadpleegden !

Maar hun vertrouwde toevlucht is de doekoen, die hen dikwijls door allerlei poespas nog een beetje zieker maakt. Tot in het dwaze toe zullen zij hem gehoorzamen. Maar spreek hen van geen dokter.

Zij hebben het idee : naar een dokter gaan is hetzelfde als zijn doodvonnis onderteekenen. (Niet erg vleiend voor de heeren doktoren !)

Langzamerhand komt er natuurlijk wel eenige verandering ; vooral op de ondernemingen en gouvernementsinstellingen, waar de dokter ook ongevraagd bij hen komt ; doch in hun eigen kampong gaan ze liever zonder dokter dood.

Huisgenooten en vrienden zullen den zieke ook altijd geven, wat hij vraagt, ook al is die spijs of drank nog zoo schadelijk voor zijn oogenblikkelijke toestand. Erg menschelijk, maar daarom nog niet verstandig.

Hoogst zelden komt het voor, dat een ernstige zieke vrijwillig verwaarloosd en aan zichzelf overgelaten wordt.

Als eindelijk de dood een einde heeft gemaakt aan de menschelijke ellende komen de buren, om voor alles te zorgen. Zij brengen alles aan, wat noodig is voor den doode en voor de begrafenis : wit doek, bamboestokken en eetwaren. Zij wasschen het lijk met water, waarin bloemen gemengd zijn, en wikkelen het daarna geheel in wit doek.

Daarna wordt de penghoeloe of modin (Mohammedaansch geestelijke) geroepen, die bij het lijk het Tahlil (doodengebed) komt lezen, hetwelk zeven dagen achtereen in het sterfhuis herhaald wordt.

Ondertusschen zorgen de vrouwen, bloemen bijeen te brengen en kransen te maken voor de begrafenis, terwijl de mannen naar het kerkhof gaan en daar alles in gereedheid brengen.

Nog vóór de begrafenis wordt een selametan of doodenmaaltijd gehouden, waaraan behalve de familieleden ook de buren deelnemen ; deze laatste krijgen bovendien op het kerkhof nog een kleine fooi in geld.

Bij de begrafenis wordt de kris van den overledene vooruitgedragen (een Madoerees gaat nooit zonder kris op weg, hoe zou hij die dan bij zijn laatste groote reis kunnen missen ?) ; bij meer gegoeden wordt ook wierook gebrand, om de ziel op haar weg te versterken. Naast de draagbaar gaat ook dikwijls een man met een schaal, waarop bloemen en geld, die onderweg op de hoeken der straten, vooral kruiswegen, worden uitgestrooid, om te herinneren aan de milddadigheid van den overledene.

De lijkdoeken zijn voor de dragers.

Het lijk wordt met het hoofd naar het noorden geplaatst. Over het lijk worden bamboelatten gelegd, zoo dicht, dat de grond niet met het lijk in aanraking kan komen, en er zoo nog een vrije ruimte overblijft, omdat (volgens het Mahomedaansch bijgeloof) de overledene, als de laatste begeleider zeven passen verwijderd is, rechtop gaat zitten, om het bijzonder oordeel te ondergaan.

Alles waaraan de overledene gehecht was, wordt mede begraven.

Behalve de selametan op den sterfdag zelf worden nog godsdienstige maaltijden gehouden op den derde, zevende, veertigste, honderdste en duizendste dag na het overlijden.

Verloving en Huwelijk.

Zijn in het voorafgaande de godsdienstige gebruiken der Madoereezen in veel opzichten overeenkomend met die der Javanen, de adat van verloving en huwelijk is geheel verschillend.

De Madoereezen zijn gewoon, hun kinderen reeds te verloven, als zij nauwelijks een maand oud zijn. Op een goeien dag, een feestdag of tenminste volgens bijgeloovige berekening een gunstige dag, wordt het mannelijk kind in een mooi kleedje naar het huis van den toekomstige schoonvader gebracht. Hier wordt feest gevierd. Het meisje ontvangt van haar schoonvader in spe mooie kleertjes, wat vooral niet mag vergeten worden ; er worden speciaal voor deze gelegenheid bereide spijzen opgediend, en het hoogtepunt van het feest : er wordt vuurwerk afgestoken, en dit wel meer of minder naar gelang de finantieele draagkracht der ouders. Indien de vader van den kleinen jongen geen vuurwerk zou aanbrengen, zou hij als minderwaardig beschouwd worden, en er zou dan veel kans bestaan, dat er van een later huwelijk der kinderen niets terecht komt. Hiervoor wordt dan ook altijd gezorgd.

Later brengt de vader van het meisje een tegenbezoek.

Zoodra het meisje den leeftijd der sekserijpheid heeft gekregen, begint de jonge man rechten en plichten te hebben tegenover zijn verloofde. Hij moet haar bewaken en haar vergezellen, als zij bv. een reis moet maken naar een andere plaats. Dit is een soort stilzwijgende bekrachtiging van de reeds vroeger door de ouders gesloten overeenkomst.

Als zichtbaar bewijs hiervan geeft de jongen op dezen leeftijd aan het meisje een peningset (een stel kleeren, sieraden, armbanden) ; een soort officieel verlovingscadeau dus.

Wat een tegenstelling met de Javaansche adat, waar de toekomstige echtgenooten elkaar vóór het huwelijk niet zien, en zeker niet met elkaar spreken !

Wanneer voor de jeugdige verloofden de tijd om te trouwen gekomen is, gaan de ouders eerst een familieraad houden, om de keuze te bepalen van de maand en den dag voor het huwelijk, verband houdend met de beteekenis van beider namen. Ondertusschen zorgt de jonge man voor huisraad en verdere benoodigdheden, indien het jonge paar tenminste niet bij de ouders komt inwonen, wat dikwijls het geval is.

Het huwelijk wordt gesloten door den penghoeloe of modin in de missigit of in het huis van het meisje. Een hadji wordt gehuurd, die komt voorlezen uit het leven der Nabi's (profeten).

De grootheid van het huwelijksfeest hangt natuurlijk af van den wel-

stand der ouders. Bij het huwelijk van een welgestelde madoerees wordt dikwijls door familie of kennissen een versierde koe aangeboden.

Want een stuk goed verzorgd vee is voor een Madoerees altijd de grootste trots en rijkdom.

Het is de taak der buren, alles voor het feest in gereedheid te brengen, en dat wel zonder eenige belooning.

De eerste dagen brengen de jonggehuwden elken dag bezoeken bij familieleden en voorname personen, om hun raad en zegen te vragen en geschenken in ontvangst te nemen. Den vijfden dag worden beiden naar het huis van den vader van den bruidegom gebracht ; dan pas is hun huwelijk echt.

Niettegenstaande de langdurige verloving gebeurt het natuurlijk toch, dat zij na het huwelijk niet met elkaar overweg kunnen.

Dan is de eenvoudige weg : scheiding. Zij gaan samen naar den penghoeloe en vragen een scheidingsbrief (lajang pegat), die zij zonder moeite tegen betaling ontvangen. Tot driemaal toe mogen dezelfde personen zoo trouwen en scheiden. Willen zij daarna weer trouwen, dan moeten zij een andere wederhelft kiezen. Gaat dit ook niet, dan kunnen de eersten weer bij elkaar komen. Wanneer zijn vrouw echter door een ander wordt getrouwd, is dit voor den jaloersche Madoerees dikwijls een reden, den andere man te dooden.

Moge voor het Madoereesche volk spoedig de tijd komen, dat het licht van Gods genaden en de waarheid van het katholiek geloof, zijn leven en gebruiken doordringen en overheerschen !

Dat geve God door de voorbede van Maria, de Moeder der genaden !

P. LUCAS VAN DER LINDEN,
O. Carm.

Djember, (Oost-Java).

UIT DE WIJDE WERELDMISSIE

KOREA

Het *schiereiland* Korea [1]) vormt den Z.-O. uithoek van Chineesch Mandsjoerije en wordt bespoeld door de Japansche Zee en de Gele Zee. Het beslaat een oppervlakte van 219.000 K.M². Een lange bergketen met vele vertakkingen doorslingert heel het „stille morgenland" van Noord tot Zuid.

Over den oorsprong van dit land spreekt alleen de legende: 2333 jaar vóór Chr. werd het koninkrijk Chosen gesticht. Het land kon echter zijn machtigen buurstaat, China, geen weerstand bieden; bij iederen nieuwen aanval kreeg het een nieuw bestuur. Eerst in 918 rees uit de verbrokkeling de staat Korye op — land der wondere bergen — waaruit de naam Korea werd gemaakt. Kort daarop verjoegen de Chin. Mings de Mongoolsche dynastie en bleven aan het bewind tot 1638, toen zij zelf op hun beurt werden verjaagd en de plaats moesten ruimen voor de Mandsjoes. Korea werd een vasalstaat, welks havens tot 1876 voor alle vreemdelingen gesloten bleven: achtereenvolgende verdragen verleenden sindsdien toegang aan verschillende staten. De Chineesche alleenheerschappij nam een einde door de Japansche zegepraal van 1894. In 1905 kwam Korea onder Japansch protectoraat en in 1910 werd het formeel bij Japan ingelijfd.

De *bevolking* (± 20 millioen) in een mengsel van Mongoolsche, Japaneesche, Maleische, Indische en Chineesche elementen. Ofschoon de Koreanen ontwikkeld zijn, vindt men bij hen geen eigen cultuur; de Chineesche letterkunde kreeg er sinds de 4e eeuw burgerrecht; leerboeken, officieele stukken enz. werden sindsdien in het Chineesch opgesteld.

---

[1]) Weber, *Im Lande der Morgenstille.* Reise-Erinnerungen aus Korea. München, 1915. — Schmidlein, *Das gegenwärtige Heidenapostolat im fernen Osten,* I Halbb., Münster i. W., 1929.

Ook de beide *godsdiensten*, die in Korea het meest verspreiding vonden, zijn van uitheemschen oorsprong: het Boeddhisme en het Confucianisme. Het Boeddhisme [1]), dat er in de 4e eeuw uit China werd ingevoerd, kwam tot vollen bloei onder de Mongoolsche heerschappij; het moest echter, toen de Mings aan het bewind kwamen, tijdelijk zwichten voor het Confucianisme en kon eerst sinds 1910, toen Korea door Japan werd geannexeerd, zijn vroegeren invloed gedeeltelijk herwinnen. [2]) De vereering des hemels (hananim of hanalim) echter, bij de Koreanen zeer verbreid, is een erfstuk hunner vaderen.

Korea is misschien het eenige missieland, dat het begin zijner bekeering niet aan de rechtstreeksche evangelieprediking dankt. Ieder jaar zond men nl. uit de hoofdstad Seoul een gezantschap naar Peking om er de landsschatting te betalen. Meermalen kwamen deze gezanten met de missionarissen of christenen van Peking in contact en kregen van hen godsdienstige boeken. En zoo gebeurde het, dat in 1777 eenige Koreaansche geleerden boeken over het katholicisme bestudeerden, welke uit China waren meegebracht; zij vonden de kath. leer over de goddelijke voorzienigheid, over de ziel, over goed en kwaad zoo schoon, dat ze besloten hun leven naar die beginselen in te richten. Een van hen, die deel uitmaakte van het jaarlijksch gezantschap, werd te Peking gedoopt en keerde, met den doopnaam Petrus, in 1780 vol ijver naar Korea terug. Het aantal christenen groeide snel. Men vatte het plan op, naar het voorbeeld van Peking, een hiërarchie in Korea op te richten. De christenen kozen dan een bisschop en priesters, die de priesterlijke functies begonnen uit te oefenen. Na een jaar kregen zij echter twijfel omtrent de geldigheid van een en ander. Aanstonds staakten zij het uitoefenen van hun bedieningen en vroegen inlichtingen aan den bisschop van Peking; deze hield hun hun dwaling voor oogen — omdat zij zonder de priesterwijding ontvangen te hebben, priesterlijke functies hadden uitgeoefend, — doch beloofde hun een priester te zenden om hen te onderrichten en te leiden.

Eindelijk kwam in 1795 de toegezegde Chineesche priester in het land, die echter al spoedig ontdekt werd en van de eene plaats

[1]) Ohm, *Der koreanische Buddhismus*, Z.M. 1931, 327—338.

[2]) Een eigenaardigheid die alleen het Koreaansche Boeddhisme kent, zijn: boeddhistische schilderingen aan den wand.

naar de andere moest vluchten, om een gevangenneming te ontkomen. Dank zij zijn voortdurende prediking steeg het aantal katholieken in 5—6 jaren tot 10.000. Zijn succes werd intusschen de aanleiding tot een vervolging: in 1801 werd hij gemarteld en 300 christenen ondergingen hetzelfde lot.

De Koreanen bleven nu weer 30 jaar zonder priester; toch groeide, te midden van vervolgingen, het aantal Christenen. Tweemaal schreef men naar den paus — in 1810 naar Pius VII te Fontainebleau, in 1827 naar Leo XII te Rome — om priesters. Op verzoek van de Congregatie der Propaganda zouden de Missions Etrangères van Parijs er zich met het missiewerk belasten en in 1831 werd Mgr. Bruguière tot eersten apostolischen vicaris van Korea benoemd.

De *geschiedenis* der eerste eeuw van Korea's Kerk [1]) is geschreven met bloed. Zware beproevingen en hevige vervolgingen, met name in 1839 (79 Koreaansche Martelaren), 1846 en 1866, heeft zij doorstaan: drie bisschoppen, 9 priesters en tallooze christenen stierven als martelaar. Tot in 1890 mocht geen missionaris zich blijvend in het land vestigen en pas in 1905, toen Japan het protectoraat van Korea kreeg, achtte men den toestand in zooverre veilig, dat men buiten de hoofdstad duurzame gebouwen uit baksteen kon oprichten.

In 1831 bedroeg het aantal christenen ongeveer 5000; in 1890, bij het einde van en ondanks de vervolgingen 18000. Van 1890 tot 1910 steeg het tot 77.000, zoodat men nieuwe kerkelijke bestuursgebieden ging inrichten.

De *tegenwoordige stand van zaken* der kerk in Korea is als volgt:

Het Apost. Vic. van *Seoel* (hoofdstad van Korea, thans Keyo geheeten), toevertrouwd aan de Congregatie der Vreemde Missiën te Parijs, sinds 1831, telt onder 7½ mill. inwoners 53.000 katholieken. De 27 Fransche missionarissen worden bijgestaan door 43 Koreaansche geestelijken, 11 Fransche en 117 Koreaansche zusters-religieuzen. Het vicariaat telt 113 kerken.

Het Apost. Vic. *Taikoe*, aan dezelfde Congregatie toevertrouwd, is opgericht in 1911; 7½ mill. inwoners, onder wie 38.000 katholie-

---

[1]) Demange, *Centenaire de l'érection de la Corée en vivariat apostolique* (1831—1931). Rev. d'Histoire des Missions 8 (1931) 387—415.

ken; 20 Fransche missionarissen, 28 inlandsche geestelijken, 41 inlandsche zusters; 106 kerken.

Het Apost. Vic. *Wönsan* (Japansch: Gensan), toevertrouwd aan Duitsche Benedictijnen van St. Ottilien, is opgericht in 1920; 2.200.000 inwoners, 3400 katholieken; 17 Benedictijner-paters en 26 broeders, onder wie 6 inlanders en 32 zusters; 11 kerken en seminarie. [1])

Het Apost. Vic. *Hpyeng-Yang*, sinds 1927 aan de Amerikaansche missionarissen van Maryknoll toevertrouwd, telt 2.650.000 inwoners, onder wie 7200 katholieken. Er zijn 19 missionarissen, 2 broeders en 6 inlandsche zusters; dit gebied telt 46 kerken.

Naast de gewone *missiemiddelen en methoden* (rechtstreeksche en onrechtstreeksche, o.a. scholen, lectuur, liefdadige instellingen) heeft onlangs een bekeerde grondbezitter als zijn meening te kennen gegeven, dat het kath. geloof in Korea vooral op twee wijzen zou kunnen ingang vinden. De eerste manier bestaat hierin, dat de missionaris naar het gebied, dat hij wil winnen, een ijverigen Christen zendt, die daar verwanten of vrienden heeft. De Koreaansche gastvrijheid zal zorgen, dat zoo'n Christen met de hem vergezellende catechisten eenige dagen bij de heidenen in huis wordt ontvangen; dezen tijd moeten ze benutten om de heidenen voor het katholiek geloof te interesseeren.

Nog meer resultaat verwacht hij van de tweede methode: men vestige op nog onontgonnen missiegebied een ontwikkelde kath. familie. Door woord en voorbeeld trachten dezulken hun omgeving langzamerhand voor het Christendom te winnen. Hiervan verwacht die bekeerde grondbezitter meer succes dan van een voorbijgaand bezoek van een catechist of van een missionaris.

Tot de *hindernissen* der Koreaansche missie rekenen wij de volgende.

Onder den invloed der Japaneezen kwam handel en nijverheid tot ontwikkeling, waartegenover de missie te kort schoot aan personeel en geldmiddelen: zoo wordt b.v. op het oogenblik het gebied Wöndan een echt industriegebied.

---

[1]) De Apost. Pref. Yenki, gelegen in Mandsjoerije (prov. Kirin), die tot 1930 tot het Vic. Wönsan behoorde, telt op een bevolking van 700,000 inwoners 480,000 Koreanen, onder wie de missionarissen (O.S.B. van St. Ottilien) hoofdzakelijk werkzaam zijn.

Verder vinden er revolutionnaire ideeën en het bolchewisme gretige opname, vooral bij de jeugd.

Eindelijk ontwikkelt er de protestantsche zending een buitengewone activiteit, dank zij het aantal zendelingen en het uit Amerika toegestroomde geld.

Als een lichtzijde moet het toenemend aantal *priesterroepingen* worden vermeld; zoo kan b.v. het Kl.-Seminarie van het apost. vicariaat Seoel zijn studenten niet meer herbergen en ziet men zich verplicht, ondanks de ongunst der tijden, tot nieuwbouw over te gaan.

Naar aanleiding van het eeuwfeest der Koreaansche missie werd van 11—26 Sept. 1931 te Seoel de *eerste synode der Koreaansche kerkprovincie* gehouden, onder voorzitterschap van den Apost. Delegaat voor Japan en Korea, Mgr. Mooney. De besluiten van deze synode, waar men o.a. beraadslaagde over algemeene richtlijnen voor de missioneering in Korea, zullen pas, na de goedkeuring door den H. Stoel, worden gepubliceerd.

De apostolische prefectuur van het eiland *Formosa*, [1]) in 1913 van het apostolisch vicariaat van Amoy afgescheiden, is toevertrouwd aan Spaansche Dominicanen van de Philippijnsche provincie. Zij telt thans op een bevolking van 4 millioen (nl. ruim $3^1/_2$ millioen Formosanen, 100.000 Igorotten, 180.000 Japanneezen en 30.000 Chineezen en Europeanen) ongeveer 6500 Katholieken.

ALPH. MULDERS.

---

[1]) Alvarez, *Formosa*, geográfica e historicamente considerada. — 2 tm. XIII en 568 en 580 p. — Barcelona, 1930.

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

NEDERLAND.

Radiolezing van Prof. Mulders. — Op Zaterdagavond 24 Sept. hield prof. Mulders wederom een lezing voor den K. R. O., ditmaal over „*Missiewerk en Missiesteun*.” Ter inleiding had de professor in den Katholieken Radiogids het volgende geschreven :

In de weinige oogenblikken, die ons ter beschikking staan, willen we een dogmatische motiveering geven van het missiewerk en deszelfs steun.

Het antwoord op de vraag naar het „waarom” van het *missiewerk* moeten we zoeken in het wezen van de Kerk zelf. Uiteraard *algemeen*, kan de Kerk zich niet beperken tot bepaalde streken of naties, maar moet zij zich altijd verder uitbreiden over de gansche aarde ; uiteraard *zichtbaar*, moet zij ook op zichtbare wijze de wereld veroveren en overal haar organisatie en eeredienst inrichten.

De *missiesteun* moet voortspruiten uit liefde voor Christus, voor de Kerk en voor de zielen ; hij zal dan ook des te gereeder en milder worden geschonken, naarmate wij nauwer met *Christus* verbonden zijn, naarmate wij de *Kerk* meer in haar innigste wezen leeren kennen, naarmate wij dieper de bestemming der *zielen* beseffen volgens Gods plan, in verband met Christus, Die begin en einde van alles is.

Dezen gedachtengang hopen we eenigszins nader te ontwikkelen om het missiewerk nog hooger te doen waardeeren en den missiesteun te helpen bevorderen.

Missieactie op onze Groot-Seminaria. — Op 25 Augustus 1932 werd in het gastvrije studiehuis der E.E. P.P. Assumptionisten te Stapelen-Boxtel een gecombineerde bestuurs-vergadering gehouden der missie-vereenigingen onzer Groot-Seminaria. 14 Heeren, vertegenwoordigers van alle vijf de Seminaria, waren aanwezig. De agenda vermeldde een uitgebreide huishoudelijke vergadering, waarmee dan ook reeds spoedig na aankomst werd begonnen. Eerst deelde men elkaar zijn organisatie en werkwijze mee, om dan daarna verschillende punten apart en uitvoerig te bespreken. Al verschilt de organisatie nogal, de werkwijze komt bij allen tamelijk wel overeen. Verschillende punten werden van elkaar overgenomen, om ze, zij het dan misschien gewijzigd, in eigen werkprogram in te passen. Als algemeen punt van actie voor het nieuwe jaar werd gekozen : het meer den nadruk leggen

op de bovennatuurlijke zijde van de missie-actie. Medegedeeld werd nog, dat de missie-vereeniging van Hoeven in den loop van 1933 een ,,Missieleer" in druk zal doen verschijnen, een uitwerking van het eerste gedeelte van haar eerste boek (1924) ,,De katholieke missie in wezen en ontwikkeling."

Lang en breed werd nog gesproken over hunne verhouding tot de M.I.A. Velen waren dit jaar tegenwoordig geweest bij de studie-dagen der M.I.A. in Tilburg, maar konden zich maar moeilijk thuis gevoelen in de sfeer, waarin deze ,,missie"-cursus verkeerde en die soms meer had van een politieke-club. Echter hoorde men later, dat deze niet de opvatting was van de Missie Inter Academiale als zoodanig, en daarom behoeft mogelijke samenwerking per se nog volstrekt niet prijsgegeven.

Met een hooge waardeering voor elkaars werk, en vol moed voor het nieuwe jaar werd deze eerste M.I.S. (Missie Inter Seminariale) gesloten, die, naar we hopen, veel vruchten zal afwerpen voor de toekomstige clerus in Nederland.

Diocesaan Missiecomité in het Aartsbisdom Utrecht. — Tot bevordering der belangen van de Missiegenootschappen heeft Zijn Hoogwaardige Excellentie Monseigneur de Aartsbisschop het Missiecomité uitgebreid, zoodat thans voortdurend over geheel het Aartsbisdom de leden verspreid zijn. Deze leden van het Missiecomité verzorgen voortaan de propaganda in de verschillende dekenaten.

Voor de dekenaten Groningen en Leeuwarden treedt op pastoor G. Wiegerinck, Zuidhorn. Voor de dekenaten Sneek en Heerenveen pastoor W. Oostveen te Oosterwierum. Voor het dekenaat Klazinaveen pastoor H. v. Esveld, Erica. Voor de dekenaten Zwolle en Almelo pastoor A. de Wit te Zwolle. Voor het dekenaat Deventer pastoor F. Schimmel, Gorssel, voor het dekenaat Zutfen de Secretaris-penningmeester van het Missiecomité pastoor J. Gasman te Klarenbeek, voor de dekenaten Hengelo en Oldenzaal pastoor Pieper, Glanerbrug, voor de dekenaten Groenlo en Terborgh pastoor W. Boerma te Breedevoort, voor de dekenaten Zevenaar en Elst pastoor W. v. Albach, Angeren, voor het dekenaat Arnhem pastoor G. Voskuilen, Arnhem, voor de dekenaten Hilversum en Breukelen pastoor A. Wiegerinck, Bussum, voor het dekenaat Amersfoort pastoor B. Gerritsen, Harderwijk' voor het dekenaat Utrecht de voorzitter van het Missiecomité pastoor R. Janssen, voor de dekenaten Culenborg en Montfoort pastoor H. Elberssen te Goy.

De Missieweek te Sittard. — Met de Limburgsche Missieweken laait de geestdrift op van heel het Limburgsche Volk. Heel Sittard en zijn omgeving is in beweging gekomen om deze missieweek te doen slagen. Heel *Limburg* heeft het succes en de geestdrift gezien gedurende heel de week der S.I.M.A. (Sittardsche Missieactie).

Limburg heeft het aangedurfd om ook in dezen slechten tijd een Missieweek te organiseeren. Spontaan was de medewerking, die het diocesane missiecomité mocht ondervinden toen het met zijn desbetreffend voorstel in Sittard kwam.

Z. Hw. Exc. de Bisschop van *Roermond*, deed ons de hooge eer aan de Missieweek te openen en te sluiten en sympathieke woorden te richten tot al de aanwezigen, bijzonder tot de Missionarissen. Ook Mgr. Dr. G. Bauduin luisterde de feesten op door zijn aanwezigheid.

De gemeente Sittard verleende de meest loyale medewerking. En wij gevoelen ons uiterst dankbaar gestemd jegens den Edelachtb. Heer Burgemeester Coenders en den Gemeenteraad. Een symbool der heerlijke samenwerking tusschen geestelijk en wereldlijk gezag was wel het feit, dat midden op de markt der stad de kiosk werd afgebroken en daarvoor in de plaats het kruis voor het missiespel werd geplant.

De Missieoptocht sloot waardig aan in de rij zijner voorgangers en heeft den organisators alle eer aangedaan.

De Tentoonstelling werd zeer druk bezocht en heeft zeker in veler harten de liefde voor de missies versterkt.

Iets heel nieuws was het missiespel „*Omnis Terra*" van Pater J. *Schreurs*, dat litterair zeer hoog staand, midden op de markt opgevoerd, als een Apotheose werd van al de feesten en een heerlijke aanbidding van Christus' Kruis.

Een groot succes was de vergadering van den Priestermissiebond waar het woord gevoerd werd door Z. Hw. Exc. Mgr. Dr. Bukx, Mgr. Bekkers en Dr. Ahaus.

Op de vergadering der zelatricen van alle missieliefdewerken, -congregaties, -genootschappen, waren een 300-tal zelatricen aanwezig. Het woord werd gevoerd door Mgr. Dr. Bukx, den Z. E. Heer v. Oyen (Lazarist) en den Witten Pater Dr. Zuure. Een heilige geestdrift ontwaakte in de vergadering voor Christus Koning. Wij gelooven, dat deze vergadering ontzettend veel nut gesticht heeft.

Alle hulde aan den Voorzitter, Deken Rhoen, en het bestuur der S.I.M.A. en aan alle comité's, die de missieweek gemaakt hebben tot een schitterend succes.

De S.I.M.A. moge er veel toe bijgedragen hebben, dat de bede van Christus vervuld mogen worden : „*Adveniat Regnum Tuum.*"

BUITENLAND.

Achtste internationaal Academisch Missiecongres. — Op het zevende internationaal academisch missiecongres, in 1930 te Ljubliana in Joego-Slavië gehouden werd besloten het volgend congres, dat om de twee jaar bijeenkomt, te Freiburg in Zwitserland te doen plaats hebben.

Zondag 31 Juli 1932, werd dit congres ingezet met een pontificale H. Mis van Z. H. Exc. Mgr. Pietro di Maria, Apostolisch Nuntius te Bern, waaronder Z. H. Exc. Mgr. Marius Besson, bisschop van Laussanne, Genève en Freiburg een keurige gelegenheidspreek hield. Op het hoogkoor der versierde kathedraal werden o.a. Mar. Ivanios, aartsbisschop van Trivandrum (Indië), de bekende bekeerling in zijn kleurig gewaad, mgr. Mon-

taigne van Peking, mgr. O'Cormann van Sierra Leone, Mgr. Rossillon van Vizagapatam, en andere hoogwaardigheidsbekleeders opgemerkt.

Na afloop van deze kerkelijke plechtigheid begaven zich de geestelijke en burgerlijke autoriteiten en de congressisten naar de zaal van La Grenette, waar de openingsvergadering plaats vond. De voorzitter van het congres, kan. dr. Charrière, heette de congressisten, die ondanks de ongunstige tijdsomstandigheden vrij talrijk naar Freiburg waren gekomen, van harte welkom.

Hierna schetste mgr. prof. dr. Kirsch, de directeur van het Pauselijk instituut voor archaeologie te Rome, die in 1919 te Freiburg de studentenmissievereeniging oprichtte, in enkele trekken de beteekenis van dit congres. Bijzonderen bijval oogstte de enthousiaste rede van den president van het kanton Freiburg, M. Perrier, die op de innige samenwerking van het geestelijke en burgerlijke gezag in Freiburg wees.

Hierna noodigde de voorzitter nog verschillende personen uit, om namens de vertegenwoordigende landen enkele woorden ter begroeting te spreken. Aldus kwamen achtereenvolgens op het podium dr. Thauren uit Weenen voor Oostenrijk, p. Hublou uit Leuven voor België ; abbé Prévost uit Lille voor Frankrijk ; prof. Mulders uit Hoeven voor Nederland ; prof. Kowalski uit Gniezco voor Polen ; Duitschland kon, wegens de verkiezingen, in deze openingsvergadering nog niet vertegenwoordigd zijn.

's Namiddags begon het congres zijn eigenlijke werkzaamheden. In de eerste bijeenkomst spraken Mar. Ivanios (in het Engelsch) over de bekeeringsbeweging bij de Jacobieten van Malabar, die een zeer aandachtig gehoor vond voor zijn temperamentvol voorgedragen en door een tolk in 't Fransch vertaalde rede. Hierna sprak prof. Beckmann van de Zwitsersche missiecongregatie van wereldpriesters in het Duitsch, over het aandeel van Zwitserland in het missiewerk.

De avondvergadering die ook voor anderen dan congressisten vrij toegankelijk was gesteld, was zeer druk bezocht. De Zwitsersche Capucijn, dr. Veit Godient, hield een dogmatisch-gemotiveerde beschouwing over de ziel van de missie, waarna de directeur van het werk der Voortplanting te Lyon, mgr. Arthaud, zijn blik liet gaan over de tegenwoordige missiebeweging.

De tweede dag werd begonnen met een H. Mis, volgens den Syro-Malabarischen ritus opgedragen door Mar Ivanios, die door velen werd bijgewoond.

In de morgenvergadering kreeg men een geleerd referaat te hooren van prof. Allo uit Freiburg over hetgeen ons de missiën omtrent God leeren ; daarna sprak prof. Schmidlin uit Münster over de lessen der missiegeschiedenis. Naar aanleiding van het gesprokene ontspon zich een levendig debat.

's Namiddags spraken dr. Kowalski uit Polen over „l'apostolat et les problèmes des races" en prof. Aufhauser van München over de „Tätigkeit unter den Studenten vor dem Verlassen ihres Landes". Vervolgens brachten de afgevaardigden der studentenvereenigingen van de verschillende landen verslag uit over hun missiebeweging : voor Nederland geschiedde zulks door den Unie-praeses Toon Wijffels.

In de morgenvergaderingen van den tweeden dag spraken prof. Oehl uit Freiburg over de moraal der primitieve volken en dr. Thauren uit Weenen over offer en gebed, waarna de inlandsche priester-religieus uit Senegal, J. Faye, een geschiedkundig overzicht gaf van den inlandschen Clerus in het genoemde gebied van Afrika; interessanter en leerzamer zou een algemeene beschouwing over de inlandsche geestelijkheid geweest zijn.

's Namiddags hield prof. Levaux uit Luik een boeiende rede over „la nation de la vie future", deed p. Finet mededeelingen omtrent de universiteit van Beyroeth en las prof. Bierbaum uit Münster een systematische verhandeling over missie en recht.

Hierbij sloot zich een vergadering aan van de medische missieactie in Zwitserland. Wijl mgr. prof. dr. Becker, de directeur van het medisch missieinstituut van Würzburg verhinderd was, had zijn collega aan de universiteit, prof. Wunderle zich bereid verklaard te spreken over „der apologetische Wert der Missionsärztlichen Fürsorge". Mej. d'Hondt uit Rijssel hield daarna een causerie over „La collaboration de la femme à l'aide médicale en faveur des missions".

's Avonds waren de congressisten de gasten van de kantonale regeering. Er waren koude buffetten, en de avond werd in gezellig samenzijn doorgebracht en opgeluisterd door een gemengd koor, dat in nationale kleederdracht verschillende volksliederen zong.

De derde dag bracht al aanstonds het hoogtepunt van alle redevoeringen, welke er zijn gehouden, in de diepgaande, vèr-blikkende en enthousiastvoorgedragen rede van prof. Steffes uit Münster over „Akkommodation und Synkretismus". waarbij de geleerde en redenaar zich juist aan het hem opgegeven thema hield. Mgr. Beaupin uit Parijs hield een interessante causerie over den volkenbond en de missie-problemen; ofschoon de titel weliswaar te weidsch is voor de behandelde stof, gaf de prelaat toch een inzicht in hetgeen op dit gebied gedaan is en nog gedaan dient te worden. Ten slotte hield R. P. Tragella uit Milaan een voordracht over: Nostro Papa Missionario.

De namiddag was gewijd aan het werk voor de Oostersche studenten in Europa: l'acceuil des étudiants à leur arrivée en Europe; l'organisation des foyers d'étudiants; les moyens pratiques d'apostolat auprès des étudiants étrangers, waren de thema's, die op het program stonden en ook worden behandeld, zij het dan ook niet alle door de opgegeven sprekers, van wie sommigen verhinderd waren te komen. Hierna ontspon zich een discussie, waarbij op eenige praktische punten omtrent dezen delicaten arbeid werd gewezen.

In onmiddellijke aansluiting bij het congres had het missiologisch instituut van Münster ook ditmaal weer een meer wetenschappelijken cursus van eenige lessen georganiseerd, welke op Donderdag werden gegeven o.a. door p. Gregorius van Breda O.M.Cap., p. Kilger O.S.B. van St. Ottilien, p. Solanus Schlaeppi O.M.Cap. van Freiburg, prof. Schmidlin en prof. Steffes van Münster.

Ten slotte werd besloten het negende internationaal academisch missiecongres in 1934 te houden te Boedapest.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEEL

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Vertrokken :			
Z. H. Exc. Mgr. Fr. Joosten, Apost. Vicaris	Scheut	8 Oct. '32	Tatungfu
Mgr. W. Bouma, Apost. Prefect	Picpus	9 Sept. '32	Banka en Billiton
Pr. Engelmundus Tromp	,,	9 Sept. '32	Banka en Billiton
Prs. Valerianus Zaat en Mart. v. d. Berck	,,	22 Oct. '32	Brazilie
Pr. M. Voets (2e keer)	Scheut	23 Aug. '32	Soeiyuan
Pr. Willibrord Wammes.	,,	23 Aug. '32	Pei P'ing (China)
Pr. M. Brouwers	,,	26 Aug. '32	Kassai (Belg. Congo)
Br. G. van Moorsel	,,	26 Aug. '32	Leopoldville (Belg. Congo)
Prs. Gelasius Wismans (2e keer), Crispinianus v. d. Stok (2e keer), Humilis Castelein, Jeremias Kemp en *Br.* Faustinus Coolen.	O. F. M.	Sept. '32	Luanfu
Pr. Dr. Odulphus v. d. Vat en *Frs.* Jucundianus de Kok, Solanus Geubels, Guibertus Alders, Concordius van Bavel, Benno van Buytenen, Jordanus Noordermeer, Hildebrandus van Putten, Erasmus Veen en *Br.* Methodius Kager	,,	Sept. '32	Brazilië
Prs. A. v. d. Veldt en Col. Postma (de laatste vertrok uit Luanfu)	,,	Sept. '32	Batavia
Prs. P. Schoone, Th. Jansen en *Br.* Cephas P. Passier	M. S. F.	9 Sept. '32	Ned. Borneo
Prs. Desiderius Rijpma en Stephanus Mulder	O. Carm.	Aug. '32	Malang (Java)
Pr. W. Austermöller (2e keer)	C. ss. R.	Aug. '32	Suriname

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Prs. Monulphus Bastiaens en Laurentius Leenaars.........	Assump.	23 Sept. '32	Belg. Congo
Pr. H. Hartwijk.............	S. C. J.	15 Juli '32	Finland
Pr. W. Hovers...............	,,	5 Aug. '32	N. Amerika
Prs. Adr. Wijtenburg (3e keer) en P. v. d. Crommenacker....	,,	21 Sept. '32	Nrd. Brazilië
Br. Felix v. d. Langenberg (2e keer)	,,	30 Sept. '32	Benkoelen
Prs. Dr. H. van Lier, C. Vermunt, A. Stam, L. P. Pèeters en *Brs.* Amatus Mallens, Arsenius van Zanten................	C. S. Sp.	14 Sept. '32	Bagamoyo
Pr. N. Walta (2e keer) en *Br.* Olaf den Bieman............	,,	14 Sept. '32	Kilimandjaro
Pr. Jacobus de Groen........	O. P.	28 Aug. '32	Heilbron (Zuid-Afrika)
Prs. Jordanus Raemakers (4e keer) en Damianus van der Geest.....................	,,	6 Aug. '32	Porto-Rico
Prs. Antonius Burgemeester en Michaël Holterman..........	,,	9 Sept. '32	Curaçao
E. H. Henri Claessen..........	C. M.	23 Aug. '32	Ningpo
Pr. G. Janssen (2e keer)........	Montfortaan	10 Aug. '32	Nyassaland
Pr. A. Driessen (2e keer)......	,,	3 Oct. '32	Nyassaland
Pr. E. Cappers (3e keer)	M. S. C.	9 Sept. '32	Batavia
Prs. A. van Iersel (3e keer), J. Schuur, C. v. d. Made en *Br.* P. van Schoonderwald....	,,	14 Sept. '32	Brazilië
Pr. P. Vlasveld..............	,,	29 Sept. '32	Philippijnen
Prs. J. Grent (2e keer), P. Rievers	,,	30 Sept. '32	Ned.N.Guinea
Prs. B. van Slobbe en J. Sars	,,	30 Sept. '32	Celebes
Prs. H. Dekkers en C. Brouwers	,,	28 Oct. '32	Poerwokerto
Prs. Franc. v. Galen en Andr. Ooninx....................	Salesiaan	9 Oct. '32	Columbia
Pr. Jan Schoenmaker	,,	9 Oct. '32	Chili
Prs. Petr. Quirijnen en Petr. van Alphen	,,	9 Oct. '32	Palestina
Prs. Emilius Frohe en Hubertus Litjens.....................	Passionisten	Sept. '32	N. Bulgarije
Prs. F. Cloosterman, H. van Boxtel en *Brs.* A. Versteeghen (2e keer), P. van Dijk......	O. S. Cr.	Aug. '32	Belg. Congo
Prs. B. van Gils (3e keer) en Dr. Leo van Dijk[1])	,,	2Sept. '32	Minnesota (U. S. A.)

[1]) Deze is tevens benoemd tot Missie-overste.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Prs. J. Ballemans, H. Scholtens en *Br.* J. de Louw..........	O. S. Cr.	21 Oct. '32	Minnesota (U. S. A.)
Prs. P. Hilberts, M. v. d. Leur, J. Bot, A. Hinke, J. Krol, S. Schaper, A. Burger, P. W. Beyer..	S. V. D.	10 Aug. '32	Kl. Soenda eil.
Pr. A. Cranssen	,,	11 Aug. '32	Australisch Nw. Guinea
Pr. H. Mötter................	,,	11 Aug. '32	Kansoe (China)
Frs. G. v. d. Heyden, H. Thijssen, G. Saraber	Mill-Hill	29 Sept. '32	Nellore
Frs. H. Lyding, P. de Graaf, P. Nouwens, P. v. d. Lans, H. Verkaaik, *Br.* Anthony Beumann	,,	9 Oct. '32	Boven-Nijl
Frs. S. van Baars, T. Nunnink, C. Schreiner................	,,	3 Nov. '32	Philippijnen
Fr. A. Antonissen	,,	3 Nov. '32	Nrd. Borneo
Prs. Jos. Versteegh, S. Jorna, C. v. d. Linden en de *Frs.* J. Overes, C. Jeuken, L. v. d. Werf, Ch. Krekelberg, B. Schouten, J. Reijnders......	S. J.	26 Aug. '32	Batavia
Prs. Leo Völker en J. v. Mechelen	W. P.	31 Aug. '32	Kipalapala
Pr. A. Jacobs................	,,	14 Sept. '32	Tanganyka
Pr. G. Terneldeli (2e keer)	,,	28 Sept. '32	Bukoba
Pr. J. van Sambeek (2e keer)	,,	Sept. '32	Toekoeyoe
Pr. C. v. Uden (2e keer), *Br.* Jac. de Groot	W. P.	14 Sept. '32	Ruanda
Prs. W. Kok en H. Meeuws....	,,	14 Sept. '32	Tabora
Br. Gilbert C. Groenveld	,,	28 Sept. '32	Kiru
Br. Eduard M. v. Zutphen	,,	28 Sept. '32	Urundi
Br. Barnabé A. Verkade	,,	28 Sept. '32	Uganda
Br. Reinier R. Oversteeg......	,,	16 Sept. '32	Bono Dioulasso
Prs. B. Bernts (2e keer), J. Bond, T. Couenberg, J. Veldboer ..	S. M. A.	29 Sept. '32	Beneden Volta
Prs. J. v. d. Bronk, P. Sanders, Th. Cup, J. Fabrie	,,	29 Sept. '32	Goudkust
Brs. Ludw. v. Doorn en Theod. Fabriek..................	,,	29 Sept. '32	Togoland
E.H. L. Holtzer..............	Saeculier	Aug. '32	Finland
E.H. Jos. Th. Cools..........	,,	Sept. '32	Hakodate
Pr. Ivo A. Meesters...........	O. Praem.	3 Nov. '32	Jubbulpore
Fr. Virgilius Vinken..........	Frs. v. Tilburg	16 Aug. '32	Suriname
Fr. Hermenigild Mimpen	,,	29 Aug. '32	Celebes
Fr. Paschalis Hageman........	,,	9 Sept. '32	Suriname

Persoonsnamen	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie.*
Fr. Radulphus Hermus	Frs. v. Tilburg	23 Sept. '32	Curaçao
Brs. Cornelius van 't Westeinde en Joannes Grimminck	Oblaten H. Franc. v. Sales	10 Aug. '32	Kl. Namaqualand (Z. Afr.)
Br. Camilianus C. Waelbers	Brs. v. Liefde Eindhoven	9 Sept. '32	Poerwokerto
Brs. Maternus M. G. Brouwers (2e keer), Bernulfus M. J. Bosman, Irenëus M. v. d. Avoird, Robertus A. J. van Waterschoot en Herman Arn. Verbeke	Brs. van Huybergen	21 Sept. '32	Ned. Borneo
Zr. M. Frederica H. van Buel	Dochters van O.L.V. H. H.	30 Sept. '32	Ned. Nieuw Guinea
Zr. M. Angelica M. J. van Oers	,,	30 Sept. '32	Poerwokerto
Zrs. Moeder M. Hortense Lindner, missieoverste (4e keer), M. Xaverio Savelbergh (2e keer), M. Ignatius Heijmeijer, M. Theofrida Linders, M. Joseph Donsen, Theophile Boezeman, Helena Kuijper, Florita Gubbels, Christophora Verheul	Francisc. v. Heythuysen	6 Oct. '32	Batavia
Zr. M. Huberte A. Strijbosch	Witte Zusters	Sept. '32	Bangueolo
Zr. M. Clara R. Dekker	,,	Sept. '32	Nyassa
Zr. M. Agatha C. M. Smoorenburg	Franc. H. Ant. Asten	Oct. '32	Noorwegen
Zrs. Maria Winfrida (Overste), Maria-Andrea	Zrs. Chr. Sch. Boxmeer	Juli '32	Malang
Zrs. Charitas Gilbers en Corda van den Hout	Dochters van Maria en Joz.	8 Oct. '32	Jeholl
Zrs. M. Bathilde Hoogendoorn (2e keer) en M. Ivonne van Eps (geb. uit Curaçao)	Franc. v. Roosendaal	7 Oct. '32	Curaçao
Zrs. Julia Schmidt, Odilia Black, Augustine Voorwelt, Maria Kuhn, Maria de Jong, Martha Schirlo en Rosa Peeters	S. Franc. Xav. Zrs.	21 Sept. '32	Noorwegen
Zrs. M. Herminia ten Kroode, M. Xaverinie Gijsman (2e keer), M. Edwiga van Asten, M. Gesinia v. d. Meer, M. Theodosia Gelens	J. M. J.	8 Oct. '32	Nellore
Zrs. Gabriela H. de Jonge en Aquina C. J. C. v. d. Loos	Zrs. H. Hart Moerdijk	28 Oct. '32	Bengkoelen
Teruggekeerd :			
Z. H. Exc. Mgr. Th. v. Roosmalen	C. ss. R.	30 Oct. '32	Suriname

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum*	*Missie*
Z. H. Exc. Mgr. M. H. Buckx, Apost. Vicaris	S. C. J.	2 Aug. '32	Finland
Br. Erik	,,	3 Aug. '32	Finland
Pr. Ladislaus Hol.	O. F. M.	5 Sept. '32	Noorwegen
Prs. G. Braam en H. Rademacher	C. ss. R.	Aug. '32	Brazilië
Pr. J. Walle en *Br.* Walfridus	,,	Aug. '32	Suriname
Pr. J. de Kort	,,	31 Oct. '32	,,
Pr. J. A. de Rooij	C. S. Sp.	Aug. '32	Bagamoyo
E.H. Theophiel Smet	C. M.	2 Aug. '32	Soerabaia
Pr. J. Jeannée	Montfortaan	1 Aug. '32	Mozambique
Pr. H. Geurtjens	M. S. C.	14 Aug. '32	Ned. Nieuw-Guinea
Pr. Emilius Frohe	Passionist	Aug. '32	N. Bulgarije
Pr. J. Roelofs	S. M. A.	20 Juli '32	Beneden Volta
Pr. A. Tillie en *Br.* Hipp. Nadorp	,,	24 Sept. '32	Goudkust
Pr. R. Zijlstra	,,	24 Sept. '32	Beneden Volta
Fr. P. Coenen	Mill-Hill	1 Aug. '32	Kavirondo
Fr. H. Roemelé	,,	1 Sept. '32	Boven-Nijl
Br. Macarius Hurkmans	Brs. van Oudenbosch	30 Aug. '32	Batavia
Zr. M. Alexia M. A. Metternich	Francisc. v. Roosendaal	7 Aug. '32	Curaçao
Zrs. M. Gertruda W. J. C. Nolet en M. Eleuthère J. M. Ossenblok	,,	8 Aug. '32	Suriname
Zrs. Mère M. Michaëla A. Schwab en Mère M. Alexia A. Luikens	Ursulinen van Weltevreden	10 Aug. '32	Batavia
Zrs. Moeder M. Hermanda van Wensen en M. Xaverio Savelbergh	Francisc. v. Heythuijsen	1 Aug. '32	Batavia
Zrs. Moeder Gaudentia H. A. Brandt en Bertilla A. M. Vernooy	Liefdezusters H. Car. Borr.	17 Aug. '32	Batavia
Zrs. Lioba J. C. M. van Haastert, Luca M. L. C. van Preemeren en Clara M. E. Erdkamp	,,	3 Oct. '32	Batavia
Zr. Gerarda Majella (Overste)	Zrs. Chr. Sch. Boxmeer	Mei '32	Malang
Zrs. Honorata Pohl en Amabilis Verburgh	Dominic. v. Voorschoten	16 Oct. '32	Curacao
Mejuffr. Ifis Seijbel	Vrouwen v. Nazareth	Sept. '32	Batavia

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Overleden :			
Pr. J. B. Keyzers, geb. 1880, Missie 1910.	O. S. Cr.	24 Aug. '32	Minnesota (U.S.A.)
Pr. W. Hellings, geb. 21-5-1854, priester 1891, Missie 1893....	S. J.	15 Sept. '32	Batavia
Pr. Jozef v. d. Veer, geb. 16-10-1859, pr. 1885, Missie 1885	O. P.	21 Sept. '32	Curaçao
Pr. J. Servaes, geb. 1862, oud-missionaris, overl. te Kerkrade	Montfortaan	17 Oct. '32	IJsland
Zr. M. Wilfrieda G. Nijland, Missie 1924.	Zrs. v. h. Kostb. Bloed	10 Juni '32	Oost-Afrika
Zr. M. Alfonsina M. Hofbauer	,,	12 Juni '32	Zuid-Afrika
Zr. M. Fabiana M. Breitenberg	,,	11 Juli '32	Zuid-Afrika
Zr. M. Rosalie Joh^a^. v. d. Wijst, geb. 10 Juni 1870; Missie s. 1901	Ursulinen v. Weltevreden	2 Sept. '32	Batavia

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

Nieuw Nederlandsch Missiegebied. — De Nederlandsche tak der Congregatie van den H. Geest, die in Augustus 1931 tot zelfstandige provincie werd verheven, heeft thans, in opdracht van den H. Stoel, de zorg gekregen voor de missie Bagamoyo in Engelsch Oost-Afrika. Het bestuur van dit missiegebied, dat thans nog in handen is van Mgr. Wilson zal ook geleidelijk in handen van de Nederlandsche paters overgaan. Momenteel zijn er reeds verschillende Nederlandsche paters werkzaam. Het geheele gebied is reeds bezet met missieposten en het volk is voor 't meerendeel nog niet bedorven door Mahomedaansche invloeden.

Het Sint Melania-werk publiceerde wederom de beide jaarverslagen over het werk in Nederland en in Nederl.Oost-Indië. Ook 1931—32 mocht de vruchten plukken van moeizame zorg op het gebied van onderwijs, medische hnlp en ontwikkeling der Javaansche vrouw.

De nieuwe Bisschop van Noorwegen. — Noorwegen (het apost. vicariaat Oslo) heeft na bijna twee jaren wachten, weer een Bisschop gekregen, Pater dr. Jacob Mangers. Deze is den 18 Maart 1889 geboren te Stolzenburg in Luxemburg. Hij deed zijn noviciaat in de congregatie der Maristen ,,Société de Marie", studeerde philosophie aan de katholieke universiteit van Parijs, theologie aan de theologische faculteit der Dominicanen in Rome, waar hij in 1920 tot doctor promoveerde. Hetzelfde jaar werd hij in Rome priester gewijd. Nadat hij eenige jaren als professor in het priesterseminarie der Maristen te *Glanerburg* (Overijsel) gewerkt had, kwam hij in 1925 als missionaris naar Noorwegen.

BOEKBESPREKING

Thauren, P. Dr. Johannes — S.V.D. *Atlas der katholischen Missionsgeschichte.* 49 Haupt-und Nebenkarten mit erläuterndem Text und alphabetischen Register. — Verlag der Missionsbuchhandlung Sankt Gabriel, Mödling bei Wien, 1932. — RM. 27.—.

Bij gelegenheid van de Vaticaansche Missietentoonstelling was p. Thauren op het gelukkig idee gekomen, de katholieke missiegeschiedenis kartografisch voor te stellen. Sindsdien heeft hij met onvermoeiden ijver en benijdenswaardige kennis van zaken aan de verwezenlijking van dat veelomvattend plan gearbeid en het resultaat ligt thans voor ons in een geschiedkundigen overzicht-atlas van de katholieke missies.

Rekening houdend met het bestaan van Pieper's *Atlas Orbis Christiani antiqui* voor de oudheid en Streit's *Atlas hierarchicus* voor den tegenwoordigen tijd, heeft Thauren de voornaamste plaats van zijn *Atlas der katholischen Missionsgeschichte* ingeruimd voor de missiegeschiedenis der middeleeuwen en van de nieuwere periode.

Een korte toelichtende Duitsche tekst gaat aan de technisch- uitstekend-verzorgde kaarten vooraf, terwijl een alphabetisch register met alle in den atlas voorkomende plaatsnamen volgt : welk een reuzenarbeid de samenstelling van den atlas heeft gevorderd, blijkt alleen reeds uit het feit, dat dit register ongeveer 10.000 namen bevat. We zullen den samensteller dan ook niet lastig vallen over enkele lapsus calami — de onvermijdelijke tolken onzer menschelijkheid —, zooals b.v. op blz. 15, waar hij de Congregatie van Scheut, in 1860 gesticht, al in 1838 China laat binnentrekken :waarschijnlijk zijn bedoeld de Vreemde Missiën van Parijs, die in 1838 hun eerste missionarissen naar Mandsjoerije zonden.

Wij bevelen dezen belangrijken atlas, waaruit men een duidelijk overzicht krijgt over de even leerzame als roemvolle missiegeschiedenis, ten zeerste aan voor al degenen, die zich ambtshalve met de missies bezighouden of zich voor dit eminent-katholieke belang interesseeren ; de uiteraard eenigszins hooge prijs moge minstens geen enkele wetenschappelijke bibliotheek weerhouden, dit werk onder haar werkelijke ,,aanwinsten'' te boeken.

A. M.

O h m, P. Dr. Thomas —, O.S.B. *Indien und Gott.* Religions und missionskundliche Streifzüge durch Ceylon und Vorderindien. — 280 S. — Verlag Anton Pustet, Salzburg, 1932. — Mk. 4.90, S. 8.20.

Dit nieuwste boek van den Salzburger missioloog overtreft verre de verwachtingen, welke men bij een eerste kennismaking ervan koestert. Op grond van persoonlijke aanschouwing en ervaring, naar aanleiding ook van gesprekken met vooraanstaande Indiërs, ontwerpt de Schr. in een boeiend reisverhaal een juist-getroffen beeld van de godsdienstige structuur van het tegenwoordige Indië. In bonte afwisseling trekken de godsdiensten, ideeën en stroomingen van het aan contrasten zoo rijke wonderland aan ons geestesoog voorbij, terwijl de werkzaamheid der missionarissen en de vooruitzichten en moeilijkheden der missie van een verheven en breed standpunt worden belicht en beoordeeld. Wij zijn den Schr. zeer dankbaar voor zijn inhoudrijk boek, dat den lezer op het wezenlijke opmerkzaam maakt en hem voor vraagstukken stelt met wereldbeteekenis, welker gewicht hem in den wirwar der dagelijksche beslommeringen dreigt te ontgaan. A. M.

S c h m i t z, Dr. jur P. Peter. — S.V.D., *Der Bolschewismus in China.* Veröffentlichungen des Akad. Missionsvereins, Grünangergasse 4, Wien I, 1931. — 84. S.

In deze uitstekende en leerzame brochure schildert de Sch. het binnendringen van het Bolchewisme en vooral de communistische boerenbeweging in China, welke voor de toekomst van bijzondere beteekenis is. Een bij-uitstekdeskundige beoordeelaar uit China zelf schreef : „Ik had nooit kunnen denken, dat men in Europa zoo goed op de hoogte was van den oogenblikkelijken toestand in China." Het boekje kon geen betere aanbeveling krijgen.

A. M.

E n g e l, P. Dr. Alois.—, C. S. Sp. — *Die Missionsmethode der Missionare vom Heiligen Geist auf dem afrikanischen Festland.* — 8° — XII u. 296 S. — Verlag der Missionsdruckerei Knechtsteden (Neuss 2 Land), 1932. — RM. 5.—.

De Schr., blijkbaar bij Schmidlin in Münster geschoold, heeft met behulp van officiëele documenten en omvangrijke literatuur, de door zijn confraters op Afrika's vasteland gevolgde missiemethode voor de eerste maal synthetisch uiteengezet en daarmee een onbevangen antwoord gegeven op de vraag : hoe trachtten de missionarissen van den H. Geest in verschillende streken van Afrika het individueele en sociale missiedoel te bereiken ?

In het eerste deel handelt hij over de rechtstreeksche en onrechtstreeksche missiemiddelen. Bij de rechtstreeksche middelen komen de missiestrategie, de aanpassing en de eigenlijke bekeering door prediking, catechese en Doopsel ter sprake ; tot de onrechtstreeksche middelen rekent hij het schoolwezen, landbouw en industrie, de charitatieve werkzaamheid, de politiek in haar verhouding tot de Missie, waarbij hij — en dit strekt den waarheidslievenden historicus tot eer — ook op fouten zijner eigen Congregatie wijst ; bekend is

trouwens, hoe de overigens hoogstverdienstelijke Mgr. Augouard (Brazzaville-Ubanghi) het als zijn hoogsten roem beschouwde, dat hem verweten werd meer Franschman dan missionaris te zijn. En niet alleen bij Fransche missionarissen heeft een onzalig nationalisme onheil gesticht en 't bekeeringswerk vertraagd.

Bijzonder interessant zijn in het tweede deel de levendige uiteenzettingen over den uit- en opbouw der Christelijke volksgemeenschap. Hier bespreekt de Schr. de altijd-en-overal-brandende vraagstukken omtrent de opvoeding, het huwelijk, de aaneensluiting van Christelijke families en het vormen van dorpen, de opleiding tot een godsdienstig leven. Een bijzonder hoofdstuk wijdt Schr. aan de opname van inlandsche leeken en priesters in het bekeeringswerk hunner land- en stamgenooten, waarbij hij betreurt, dat het inlandsche leekenelement als hulp voor het missiewerk langen tijd te zeer verwaarloosd werd.

De enkele schaduwen, welke Schr. op zijn beeld laat vallen, doen de overheerschende lichtpartijen des te sterker uitkomen. Het succes van den Eerbiedw. p. Libermann en zijn volgelingen, van wier methode het slothoofdstuk een samenvattende karakteristiek tracht te geven, blijkt reeds uit een paar cijfers : in 1849 telde de Congregatie in Afrika 10 paters en 7 broeders op 3 staties met 100 christenen ; tachtig jaar later werken er 369 missionarissen en 168 broeders in 19 verschillende gebieden onder 682000 katholieken ; hierbij denke men even aan de moeiten en ontberingen en offers, welke gebracht moesten worden om de prediking van het Evangelie deze vruchten te doen dragen.

Het boek, dat voorzien is van een naam- en zaakregister en 15 zeer-geslaagde kaartjes, verdient ruime verspreiding, en, met name wat de keuze der stof betreft, navolging door missiologen van andere missioneerende genootschappen.

A. M.

Jung-Diefenbach, P. D. Jos. — S.V.D., — *Die Friesenbekehrung bis zum Martertode des hl. Bonifatius* (Missionswissenschaftliche Studien. Neue Reihe, I). Verlag der Missionsdruckerei St. Gabriel, Post Mödling bei Wien, 1931. — 118 S. in 8⁰. — 4,20 Mark.

Dit is wel het beste werk, dat ooit over Sint Willibrord en zijn apostolaat geschreven is. In talrijke voetnoten worden telkens de bronnen aangewezen, waaruit de schrijver zijn materiaal geput heeft. Slechts een enkele maal wordt naar een handboek verwezen. Bijna alle nieuwere litteratuur over zijn onderwerp kon de auteur raadplegen. Nieuwe elementen in deze verhandeling zijn b.v. de beteekenis van Antwerpen als missiepost, het gebruik van Willibrords Kalender, de beschouwing omtrent taalmoeilijkheden der eerste geloofsboden. Dat Dorostat bisschopszetel was, dunkt mij echter nog niet bewezen (blz. 83). Dat het Iersche eigen-episcopaat der monastische families Willibrord ten voorbeeld diende als missie-orgaan, is wel waarschijnlijk (blz. 98). De verhouding van Willibrord tot de Frankische staat is overal zeer juist uiteengezet. De lotgevallen van het bisdom Utrecht na Willibrords dood worden ook zeer aannemelijk geschetst.

De stijl is aangenaam (het papier niet). De auteur kan er van verzekerd zijn, dat het tweede deel, waarin o.a. over S. Willibrord en S. Ludger zal gehandeld worden, met verlangen wordt tegemoet gezien, want hij heeft bewezen zijn onderwerp volkomen te beheerschen en het eenvoudig, en met liefde, te kunnen weergeven.

Nijmegen. Dr. W. LAMPEN, O.F.M.

Annuario Missionario Italiano 1932. — Ed. Unione Missionario del Clero in Italia. Roma. — Via di Propaganda 1a. Rome.

De steeds meer opbloeiende missieactie in Italië heeft de Unio Cleri (P. M. B.) er toe gebracht alle gegevens, die voor deze missieactie van belang zijn, samen te vatten in een flink boekwerk van 252 blz. Na een Calendario Missionario (die bij de heiligen aanteekent, welke hun bemoeienis is geweest met de uitbreiding des Geloofs) en een overzicht van den missiearbeid van Paus Pius XI, geeft het een schat van gegevens in deze vijfvoudige indeeling :

I. La S.C. di Propaganda en il suo Collegio, II. Institute missionari Italiani. III. La cooperazione missionaria. IV. Argomente missionari discesi. V. Il campo del Apostolato. Uit de gevevens van het tweede deel teekenen wij aan, dat in Italië werkzaam zijn 37 Congr. van Priesters en Broeders, die naar de Propaganda-missies uitzenden 1319 priesters en 588 broeders, en naar andere missies 503 priesters en 220 broeders. 46 Zuster-congregaties zenden naar de Propagandamissies uit 2240 Zusters, naar de andere missies 1846.

Wie zich op de hoogte wil stellen van hetgeen er in Italië gebeurt, kan hier alles vinden wat vermeldenswaardig is, en niet zonder er van te leeren.

Th. B.

Fischer, P. Hermann — S.V.D., *Sämann Gottes.* Kurzes Lebensbild des Steyler Gründers P. Arnold Janssen. — 266 S. — Missionsdruckerei Steil. 1931. —

P. H. Fischer S.V.D. schonk ons reeds in 1919, tien jaren na het verscheiden van p. Arnold Janssen, een groote, wetenschappelijk bewerkte, levensbeschrijving van zijn grooten en bescheiden Ordestichter [1]), waaruit p. Frans Heynes S.V.D. in 1925 een verkorte levensschets in het Nederlandsch samenstelde [2]). Hij heeft thans nog een verkort levensbericht het licht doen zien. Hij hoopt daarmede in nog breederen kring de ootmoedige en toch zoo ondernemende stichter van het wijd- en zijdbekende Gezelschap des Goddelijken Woords bekendheid en bewondering te verzekeren : een streven dat allen lof verdient, omdat het de aandacht vestigt op een figuur,

[1]) Arnold Jansen, Gründer des Steyler Missionswerkes. — VIII. 493 S. Steyl, besproken in H.M. Ip. 155.

[2]) Leven van Pater Arnold Jansen. Uden, Missiehuis St. Willibrordus 1925, 184 blz.

wiens initiatieven onder Gods zegen tot zegenrijke ondernemingen zijn uitgegroeid.

Over de wetenschappelijke waarde van het werk dat aan dit levens-bericht voorafging, en waarop dit steunt, gaf in ons tijdschrift p. Tarcicius O. Cap. (H. M. I. blz. 155) reeds een prijzend getuigenis.

Wij verwijzen daarnaar, en bevelen tevens ook dit werkje aan, daar het ons wederom Gods wonderbare zegen zien doet, en daardoor niet alleen bewondering voor de groote ondernemingsdurf en het organisatietalent van p. Jansen wakker roept, maar nog veel meer ons sticht door het verhaal der edelmoedige en vertrouwensvolle overgave aan een zware roeping.

Th. B.

Fischer. P. Hermann. — S.V.D. *Missionsbrüder.* Ihr Werden, Werken und Vollenden. Lebensbilder. 316 S. — Missionsdrückerei. — Steyl. 1932.

De 55 eenvoudige werkers, wier leven en sterven in dit boekje verhaald worden, zullen in hun eenvoud wel nimmer gedacht hebben, dat zij als lichtende fakkels op den kandelaar zouden worden geplaatst.

Wat een geluk echter dat het gebeurd is !

De schrijver zegt in zijn voorwoord : „Die nachfolgenden Lebensskizzen sind weniger geschrieben, die Toten zu ehren, als um den Lebenden zu nützen.”

Wat een geweldige tegenstelling tvsschen deze verborgen levens, opgaande in harde en telkens terugkeerende offers voor een hoog ideaal en het geweldige en niets-ontziende streven naar materieelen vooruitgang dat de wereld der laatste 50 jaren tot haar eigen, thans wel duidelijke, ongeluk heeft beheerscht !

En ook : wat vraagt het verchristelijken van een heidensche samenleving een geweldige toewijding aan allerlei klein werk, dat — telkens op zich genomen — van weinig belang schijnt, maar dat toch onmisbaar is, wil een ware christelijke samenleving veredelende invloed doen uitgaan onder een nieuw volk !

Men zal in dit boek geen voorbeelden vinden van wereldbeteekenis, maar juist daarom vol bewondering geraken voor het heldhaftig volharden in het werk van iederen dag, dat door zijn voorbeeld zeker meer gesticht en opgebouwd heeft, dan de werkers zelve hebben bevroed. Voor God en de zielen hebben ze gewerkt, ieder uur dat zij leefden ; God heeft hun arbeid gebruikt, en de bloeiende missiën getuigen, dat Hij die ook heeft gezegend.

Zulk een reeks verborgen en vruchtbare levens versterken de waardeering, die de missiebroeder verdient en zullen zeker mede helpen om in vele edelmoedige zielen de roeping tot zulk een offerleven te wekken en te versterken.

Daarom ook wenschen wij dit werk vele lezers.

Th. B.

Op Hey. p. H. — S.M.M. *Haiti, de Parel der Antillen*. Missioneering vanaf de ontdekking tot op onze dagen. — 364 blz. — Verkrijgbaar bij de Paters Montfortanen te Meerssen (L.), Schimmert (L.,) Hoensbroek-station (L.), Oirschot (N.-Br.).

Dit boek, dat zich zonder veel pretentie aandient, geeft ons een schat van gegevens op aardrijkskundig, ethnologisch, geschiedkundig en zelfs folkloristisch gebied. Daarenboven behelst het een vrij uitgebreid overzicht van de ontwikkeling der missioneering van Haiti met zijn up-and-down.

De schrijver beschikt niet over wat men noemt, een vlotten schrijftrant. Daarom moet men des te meer bewondering hebben voor de moeite, die het hem moet hebben gekost, zoovele gegevens te verzamelen en te verwerken.

Wanneer men dit boek uitgelezen heeft, heeft men wel een klaren kijk op de moeite en zelfverloochening, die het missioneeren ook van dit schoone eiland medebrengt.

Mogen velen door het lezen van dit werk een beter begrip krijgen van het missieleven en daardoor aangespoord worden tot een medeleven, dat zich uit in geestelijken en stoffelijken steun.

Th. B.

Bouveignes. Olivier de — *La Légende des bêtes de la brousse*, Illustrée de bois originaux de Guilherme d'Olivaira Marques. Editions de l'Aucam. 8 Rue des Récollets. — Louvain. — 176 pages. — frs. bg. 24. —

Toen wij klein waren, werd ons heel wat levenswijsheid bijgebracht door de sprookjes van Moeder de Gans. Wat ouder geworden oefenden wij onze Fransche taalkennis en scherpten tevens ons moreel inzicht door les Fables de la Fontaine! Deze kleurige en fleurige uitingen van volksche wijsheid zijn wel een zoo natuurlijke uiting, dat wij ze vinden bij alle, zelfs de meest primitieve volken.

De collectie, die wij hier aankondigen is er een uit de Congo. „Mudimbi, c'est un petit vieux, à la tête de neige flocconneuse et dorée, aux petits yeux malicieux à la lippe sensuelle et fine, c'est un petit vieux qui connait plus d'histoire qu'il n'en conte et que j'ai rencontré autrefois, à Kabinda, au Congo." Zoo leidt Bouveignes zijn verzameling in.

Voor liefhebbers van folklore om van te genieten.

Th. B.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 25 Octobris 1932. F. N. J. HENDRIKX, Vic. Gen.

De toestand was er ver van bemoedigend.

Door gebrek aan arbeidskrachten hadden de Italiaansche Franciscanen daar slechts 2 missionarissen kunnen plaatsen, die voor de bovenmenschelijke taak stonden, zorg te dragen voor de verspreide christenen en tevens de meer dan een millioen heidenen het Evangelie te verkondigen.

Daar, in de toen nieuw opgerichte apostolische Prefectuur, moest nog alles begonnen worden.

Een handje vol Vlamingen en Hollanders is toen begonnen Gods woord te zaaien, te planten en te besproeien, gestaag en zonder verpoozen, met een onuitputtelijk geduld en taaie volharding, ondanks moeilijkheden van velerlei aard, ondanks drukkende zorgen ; dit éene maar wetende, dat zij stonden voor de heilige taak hun opgelegd, te arbeiden aan het zielenheil van verlatene christenen en van meer dan éen millioen heidenen.

God echter heeft den wasdom gegeven.

In de missie van Tatungfu werken nu een Bisschop en 18 Missionarissen. In 6 steden en 7 groote dorpen zijn nu missieposten opgericht, waar missionarissen een standplaats hebben. Het Vicariaat telt nu na tien jaren arbeid ruim 2.500 catechumeenen en 5.500 gedoopten. Ondanks de ongunstige politieke en economische toestanden, ondanks burgeroorlogen en rooverwezen, is men toch ieder jaar langzaam maar zeker vooruit gegaan. In het afgeloopen jaar 1931 werd nog aan 580 volwassenen het heilig Doopsel toegediend. Op de scholen welke in de Missieposten zijn opgericht, ontvangen 900 jongens en meisjes katholiek onderwijs ; terwijl de laatste jaren in de stad Tatungfu een College werd gevestigd waarop aan 73 katholieke en 27 heidensche jongens middelbaar onderwijs wordt gegeven. Ook bezit de missie daar een catechistenschool, waar 40 jonge mannen worden opgeleid, om na een jaar van vorming als catechist de missionarissen bij te staan. Het werk der H. Kindsheid bezit op de twee grootste posten een weeshuis waar 229 verlaten meisjes werden opgenomen.

Dit alles is binnen 10 jaren tijd onder Gods Zegen tot stand gekomen.

Monseigneur G. Hoogers, die op 23 Maart 1923 tot Apostolisch Prefect werd benoemd en in Augustus van het vorige jaar, wegens gezondheidsredenen, zich genoodzaakt zag ontheffing van zijn

ambt te vragen, is de ziel geweest van dezen arbeid. Onder zijne oordeelkundige leiding en bestuur heeft de Apostolische Prefectuur zich met de jaren ontwikkeld en is uitgegroeid tot een Vicariaat, dat nog veel voor de toekomst beloofd.

Onder de jurisdictie van den nieuwen Apostolisch Vicaris valt ook het Centraal Groot-Seminarie der vijf Chineesche Vicariaten van Scheut, dat gelegen is even buiten de muren van Tatungfu.

Dit Seminarie dat heden 43 Chineesche theologanten en 28 Chineesche philosophen telt, werd opgericht in 1922 met de hulp van het Sint-Petrus Liefdewerk, zonder hetwelk het wellicht nooit tot stand zou gekomen zijn. Gedurende deze tien jaren heeft ons Centraal Seminarie reeds 51 Chineesche Priesters gevormd, welke nu gedeeltelijk werkzaam zijn in de verschillende Vicariaten door Scheutisten bediend en in het Vicariaat en in de Prefectuur, welke de Missionarissen van Scheut aan den inlandschen Clerus hebben overgegeven, elk met 25 inlandsche Priesters. In het geheel tellen al deze missies nu 90 Chineesche Priesters. Als merkwaardigheid kan nog vermeld worden, dat op het Centraal Seminarie dit jaar de eerste Mongoolsche student is binnen getreden, uit het Vicariaat Ninghia. Van de tien professoren die op ons Centraal Seminarie doceeren zijn er vier Romeinsche Doctoren in theologie, philosophie en kerkelijk recht.

De taak welke Monseigneur Joosten in het Apostolisch Vicariaat van Tatungfu wacht is een zware. Niet alleen moet deze nog betrekkelijk jonge missie geconsolideerd worden, maar steeds ook worden uitgebreid. Dat dit in de huidige omstandigheden waarin China verkeert, en ten gevolge van de wereldcrisis, die aan de missies zeker niet ongemerkt voorbijgaat, een intense arbeid vordert en vele zorgen met zich brengt, zal een ieder, die ook maar eenigszins met missiologie op de hoogte is, moeten toegeven.

Maar gesteund door gebeden en offers van zijne Katholieke landgenooten, zal deze Nederlandsche Missie-Bisschop, in de berglanden van Noord Shansi, staan als de leider van een volk, „ad Deum pro hominibus," ten bate der menschen aangesteld voor hun betrekkingen tot God.

A. POPELIER, Scheutist.

KARDINAAL VAN ROSSUM, PREFECT DER PROPAGANDA

De veertienjarige actie van den helaas nog te vroeg ontslapen Prefekt van het officieele pauselijke Lichaam, dat het geloof moet verbreiden in alle landen van de wereld, werd reeds door velen en op velerlei wijze samengevat in één synthetischen blik. Juist omdat die samenvatting zoo verschillend is gebleken, komt helder aan het licht, hoe veelzijdig die actie was. De volgende bladzijden willen eene proeve zijn van een analytische behandeling der werkzaamheden van den Kardinaal als Prefekt der Propaganda.

En dan moeten wij al aanstonds opmerken, dat wij volstrekt niet willen zeggen, dat met het volgende alles uitgeput is, wij willen geen aanspraak maken op volledigheid, alléén reeds daarom, omdat wij niet alles *kunnen* zeggen. Eerst na vele jaren als de archieven der Propaganda voor deze periode zullen open worden gesteld, kan men een volledig gedocumenteerd verslag geven van het geleverd werk. Andere zaken moeten voorloopig geheim blijven, of kunnen niet openlijk worden gezegd, omdat de personen, die daarbij betrokken zijn, nog leven. Eindelijk is de werkzaamheid van den Kardinaal zoowel om het groote aantal jaren, als om de intensiteit waarmede de overledene werkte, gelijk ook om de uitgestrektheid van het gebied dat hij bestreek, eindelijk om de veelheid van personen die erbij te pas komen, onmogelijk onder te brengen onder de scherp omlijnde vormen van een artikel.

Sommige feiten en beschouwingen werden door ons reeds elders in het licht gegeven [1]). Wij verwijzen daarheen, om niet in herhalingen te vallen.

Een eerste groote daad van den Kardinaal ten opzichte van de Missies is geweest, dat de H. Congregatie der Propaganda zelf, onder zijne krachtige en wijze leiding, een geheel nieuwe gedaante heeft aangenomen. Dat is iets, wat op het eerste gezicht niet blijkt, en daarover kunnen alléén degenen oordeelen, die de H. Congregatie kenden vòòr en na zijn bestuur. Men denke nu niet, dat wij willen beweren, dat de H. Congregatie vóór deze periode niets of weinig te beteekenen had. Integendeel: haar invloed en

[1]) Zie „De Volksmissionaris" 1932 Afl. Sept. p. 296 en „De Maasbode" 27 Oct. 1932, Avondblad, 2e Blad.

haar werk zijn altijd groot en zegenrijk geweest. Maar wij zijn hier in het rijk eener onbeperkte mogelijkheid en daarom kan er een groei komen, die het wezen zelf als vernieuwt, en er de activiteit van doet groeien in zulke mate, dat men haar niet meer terugkent. Dit is nu hier het geval. De H. Congregatie der Propaganda is een instrument en het instrument in de handen der Pausen, om het woord van Christus, hun als bevel opgelegd, ten uitvoer te brengen: Gaat en onderwijst alle volkeren!

Nu moet men een instrument beoordeelen naar de mate waarin het geschikt is om het doel te bereiken.

In een instrument zoo complex als de Congregatie der Propaganda kunnen verbeteringen intreden zoo ingrijpend, dat het instrument als geheel nieuw wordt.

Dit was nu juist het geval met de Propaganda, van af het oogenblik, dat Kardinaal van Rossum het bestuur in handen nam. De Propaganda was iets groots in zijne oogen. Ik had gelegenheid zijn tweeden medewerker te spreken gedurende mijn jongste verblijf in Rome, Z. Em. Kardinaal Marchetti-Selvaggiani. Het gesprek liep natuurlijk over den grooten Doode. De Kardinaal was geheel bewondering voor de groote deugd van den Overledene: zijne overtuiging was, dat er voor Hem geen zuivering noodig was, dat zijne glorie groot zou zijn bij God en daar haalde hij aan zijne groote rechtzinnigheid, zijne onovertroffen rechtvaardigheid, zijne zuiverheid van inzicht, zijne werkkracht, zijn geest van gebed. Maar boven alles de groote gedachte die hij had van de Propaganda. „La Propaganda", zoo zeide de Kardinaal en hij drukte op de voorlaatste lettergreep en hij herhaalde het nog een keer: „era qualche cosa di grande, di inesprimibile nei suoi occhi: het was iets onuitsprekelijk groots in zijne oogen."

Zij had geheel zijne liefde: er werd in Rome wel eens geklaagd, dat Kardinaal van Rossum niets anders zag dan de Propaganda, maar zooals Mgr. Salotti mij zéér juist zeide: dat was juist iets heerlijks, dat de Kardinaal zoo geheel voor zijne zaak stond. Zichzelf vergat hij daarbij volkomen, ja, hij verdween en wilde verdwijnen achter het groote Lichaam, waarvan hij zich beschouwde als den dienaar, altijd maar bekennend een onnutte dienaar te zijn en altijd maar vreezend de groote zaak te bederven.

Die Propaganda had dan ook geheel zijn zorg van het begin

af. Geheel zijn zorg: en dat wil wat zeggen. Al de groote gaven van zijn geest, zijn doorzicht, zijne voorzichtigheid, zijne ervaring, zijne wetenschap, werden in werking gesteld voor het groote doel, dat hem door God zelf was gesteld. Maar de nog grootere eigenschappen van zijn wil bleven niet ten achteren. Zijne onbeschrijfelijke wilskracht, waarvan wij verderop eenige kenmerkende uitingen zullen geven, zijne liefde voor de Kerk, zijne liefde voor Christus en voor de zielen, zijn verlangen, om aan de heidenen al de voordeelen te schenken van het volle christendom en de missionarissen op te voeren tot de volmaaktheid in hun ambt, kwamen in werking.

En toen begonnen die twee krachten zich te uiten in het werk dat hij deed voor de Propaganda. Als Secretaris vond hij aan de Congregatie, Mgr. Laurenti, die reeds jarenlang ondervinding had van de werkwijze der Propaganda. Deze werd door den Kardinaal in nieuwe banen gevoerd, die tot nu toe waren gesloten gebleven, om de eenvoudige reden, dat men altijd op dezelfde wijze was doorgegaan en de aanpassing aan hedendaagsche toestanden en middelen slechts zéér beperkt was geweest. Maar Mgr. Laurenti had eene apostelziel, en had genoeg doorzicht om te begrijpen, dat de nieuwe Prefekt het ware voor had. Daarom werd hij vurige en ijverige medewerker, uitvoerder der plannen van den Kardinaal, in wiens leiding hij, als door-en-door deugdzaam man, Gods Voorzienigheid zag. Toen hij eenige jaren later Kardinaal werd en de Propaganda met groot leedwezen verliet, juist omdat hij eene nieuwe toekomst voor dat groote apostelwerk voor zich zag, toen kon hij niet nalaten bij de rede, die hij hield in zijne titelkerk, Santa Maria della Scala, de groote eigenschappen van Kardinaal van Rossum naar voren te brengen en te danken voor wat hij van hem mocht ontvangen en mocht leeren. Dat was eene spontane uiting van wat er diep in zijn hart school. Ik herinner mij nog zoo goed hoe die beide mannen, die elkander zoo volkomen begrepen, dagelijks urenlang confereerden: daarbij had Kardinaal van Rossum de leiding, en de ervaring van Mgr. Laurenti diende om de plannen in en buiten de Propaganda zóó uit te voeren, dat het doel niet door bijkomstigheden werd voorbijgestreefd. Daar kwam de voorzichtigheid van den Kardinaal in werking. Reeds van den beginne had Kardinaal van Rossum op het oog,

wat er moest gebeuren, maar hij wachtte geduldig het oogenblik Gods af en deze voorzichtigheid, die ik altijd met eene innige bewondering heb beschouwd, was niet het minst oorzaak, dat alles zoo goed gelukte en dat de Propaganda werd, wat zij nu wezen moest.

Er ontstond dus iets geheel nieuws, eene algeheele omvorming, die ook wezenlijk en niet alléén accidenteel was. Een journalist (Kipa) heeft geschreven, dat Kardinaal van Rossum te Rome gold als de groote werker in het Kardinaalscollege en deze qualiteit ging dus ook over op de medewerkers in de Propaganda. Maar dat er meer en beter gewerkt werd in de Propaganda was slechts eene accidenteele verandering. De essentieele verandering bestond daarin, dat de zaken op een andere manier behandeld werden. De Kardinaal was een uitgesproken vijand van St. Bureaucratius en heeft dit ook meermalen gezegd en geschreven. Op een reeks bureaux zooals de Propaganda was en nog is, heeft St. Bureaucratius maar al te licht toegang. Maar Missie en bureaucratie zijn twee zaken die antipodisch tegenover elkaar staan. Zoo werd de Propaganda een waar Missiehuis en het werk echt missiewerk. Hoeveel goed dit aan de missies heeft gedaan, kan men niet onder cijfers brengen : daar schieten de statistieken te kort.

Kardinaal van Rossum heeft gedurende die veertien jaren tijd genoeg gehad, om die omvorming geleidelijk maar zeker tot stand te brengen en ze verder nog te ontwikkelen en te doen wortel schieten, zoodat er een positieve arbeid noodig is, om weer tot het oude terug te keeren. Maar ook voor de toekomst is gezorgd. De Kardinaal heeft mannen gevormd, die geheel zijn geest en zijn werkwijze hebben overgenomen. Wel zijn het er niet velen, maar één is genoeg. Nog verleden zomer zeide de Kardinaal tot één hunner : als ik wist, dat gij mij zoudt opvolgen op de Propaganda, dan zou ik gerust mijn hoofd neerleggen. Uit deze woorden, die boekdeelen spreken, blijkt wat boven alles de groote zorg was van den Kardinaal : maar daaruit blijkt ook wat zijn grootste werk is geweest : een werk, waarvoor hij gestadig heeft doorgezwoegd jaren en jaren lang, dag aan dag, een werk dat hem veel hoofdbrekens heeft gekost, veel zorg en ook veel leed, een werk dat hij, ondanks de reuzenmoeielijkheden, toch heeft weten tot stand te brengen en wel op de heerlijkste wijze. Want het resultaat was,

dat allen, die op de Propaganda werkten, met een apostolischen geest bezield werden en daar de vreugde genoten van hunne medewerking aan het rijk van Christus. Vandaar die familiegeest onder hen allen, die hen bond aan den grooten Leider niet met vreeze, maar met liefde en met vreugde: hoe zagen zij tegen Hem op met bewondering zij, die wisten wat er omging in dat groote gebouw op de Piazza di Spagna, omdat zij dagelijks mochten medewerken aan het groote werk, dat den aardbodem omvatte. Ja, er was liefde voor den Kardinaal-Prefekt niettegenstaande zijn onverzettelijke eischen, dat er veel gewerkt zou worden, gelijk hij zelf deed: want doordat hij zelf veel werkte, dwong hij de anderen tot werken, wijl zij moesten uitvoeren, wat Hij had voorbereid.

Als wij dus de verschillende groote werken, welke de Kardinaal tot stand bracht, gaan vergelijken, dan is dit het grootste. Het valt niet op. De buitenwereld weet er weinig van. En toch kan men het eenigszins bevroeden. De missionarissen weten het, omdat zij er de vruchten van plukten. Anderen moesten het aanvoelen uit hetgeen er publiek gebeurde. Maar toch blijft het grootste deel verborgen.

Men zal licht begrijpen, dat dit werk het grootste is, niet alléén, omdat het de meeste zorg heeft gekost, maar ook omdat het de grootste uitwerking heeft, als men bedenkt, dat van de groote Missiecentrale ten slotte de geheele activiteit der missionarissen afhangt. Zeker, ieder missionaris komt op het hem toegewezen terrein met een blakenden of ten minsten vurigen zielenijver en zal ook werken naar vermogen. Maar zij zijn als soldaten die een gevecht beginnen: als er geen leiding komt van hoogerhand en als zij niet van boven af worden aangemoedigd en aangevuurd, als zij niet met allerlei hulpmiddelen worden geholpen, dan zal het gevecht op een nederlaag uitloopen. Is echter de leiding volmaakt, dan kan men zeker zijn van de overwinning en dan kan eene kleine macht een groot leger overwinnen. Zoo hier. De overwinning wordt den veldheer toegeschreven en terecht. De overwinningen der missionarissen hangen voor een groot deel af van de leiding die zij krijgen van de Centrale in Rome. Is die Centrale voor hare taak ten volle berekend, dan is de zege gemakkelijk te behalen.

Het is ook het grootste werk, omdat het een werk is voor de toekomst, omdat de door den Kardinaal aangegeven richting nu aldoor zal worden gevolgd, omdat dat wel zal worden uitgebouwd naar de behoeften van den tijd. Alles samenvattend en ook datgene beschouwend wat niet kan gezegd worden, zouden wij Kardinaal van Rossum willen noemen : den tweeden Stichter der Propaganda. Een nuchter denkend mensch zal dat wellicht overdreven vinden, maar wie alles weet, draagt de overtuiging met zich mee, dat het beantwoordt aan de waarheid. De missionarissen weten dat.

Met dat eerste en grootste werk hingen vele andere ten nauwste samen. En daar denken wij vóór alles aan het stichten van Apostolische Delegaties. De bedoeling van den Kardinaal was evenzoovele centrales te vormen in de Missies, die eenerzijds de leiding van Rome op de plaatselijke krachten zouden overbrengen en anderszijds Rome geregeld en beter op de hoogte zouden brengen van wat er werkelijk gebeurde.

Dat was dus van den eenen kant : overbrengen van den Missiearbeid der Propaganda op het Missiegebied zelf en van den anderen : een behandelen der vraagstukken met meer kennis van zaken. Het spreekt van zelf, dat voor dat doel mannen moesten gekozen worden, die geheel traden in den geest van den Kardinaal Prefekt. Hij wilde evenzoovele leiders ter plaatste, maar leiders die hemzelf vermenigvuldigden. Veel werd er vereischt, om dat plan volkomen ten uitvoer te brengen. En dan de moeielijkheden die moesten worden overwonnen. Hier komen wij aan een der sterkste uitingen van de onverzettelijke wilskracht van den Kardinaal.

De eerste moeielijkheid was de finantieele. Een apostolisch Delegaat moet ter plaatse een woning hebben, die past aan een Vertegenwoordiger van den H. Stoel, hij moet personeel hebben en dikwijls ook optreden ten opzichte van de Regeering der landen en van de hoogstaande inlanders en buitenlanders : dat alles brengt enorme kosten met zich mee, die geheel door de Propaganda alléén moeten worden gedragen. Als er die moeielijkheid niet geweest was, zouden door den Kardinaal er zeker nog vele andere Delegaties zijn opgericht. Maar het is een wonder, dat hij de nieuwe, door hem gesticht, heeft kunnen financieren.

Een tweede moeielijkheid kwam van de Regeeringen en hier mogen we wel de Fransche uitdrukkelijk noemen. Nergens werd meer dringend geëischt, dat een Delegaat zou komen dan in China. Maar de Fransche Regeering verzette er zich mordicus tegen. Reeds had zij weten te verkrijgen van den H. Stoel, dat er nooit een Nuntius zou komen. Maar de Kardinaal week nooit waar het zijn plicht was en waar hij de missie groot goed kon doen. Een Nuntius mocht niet komen : goed. Maar wel een Delegaat : dat was in zekeren zin nog beter : want een Nuntius zou alléén bij het hof zijn, en geen rechtsmacht bezitten over de Bisschoppen of Missiehoofden, terwijl de Delegaat eenvoudig hun Superieur werd. Maar als de genoemde Regeering zou te weten komen, dat er een Delegaat zou komen, zou zij dat met alle macht trachten te verhinderen. Daarom behandelde de Kardinaal deze zaak met zijne gewone voorzichtigheid. Eerst werd een geschikte man gezocht : de keuze viel op Mgr. Celso Costantini : een voordeel was, dat hij reeds bisschop was : men behoefde dus geen publieke consecratie te houden. In het grootste geheim werd hij naar Rome ontboden, vernam wat de Kardinaal van plan was, nam met bewonderenswaardige edelmoedigheid de niet gemakkelijke taak op zich en scheepte zich in een minimum van tijd in naar China. De Delegaat van China was reeds op reis er heen, toen zelfs in kerkelijke kringen te Rome alléén de ingewijden wisten dat er een Delegaat benoemd was in China. Toen hij in Shanghai aankwam, trof hij daar juist een groot aantal bisschoppen in vergadering aan en maakte hun bekend, dat China een apostolisch Delegaat had gekregen en dat niemand anders dan hijzelf de aangewezen persoon was. Zoo was de moeielijkheid overwonnen : een echte coup d'état.

Maar met anderen ging het niet zoo gemakkelijk : in sommige kolonies hadden de Fransche of andere Regeeringen de suprematie of waren zij bezitters en dan moesten maandenlange onderhandelingen plaats hebben, om tot het doel te komen en men moest zich dikwijls bij de voorwaarden door de Regeering gesteld neerleggen. Maar ondanks dat alles zette de Kardinaal door en, al was dan wel eens de persoon die hij moest kiezen niet volkomen volgens zijn inzichten, hij wist toch altijd iemand te vinden, die er zoo dicht mogelijk bij kwam.

De derde moeilijkheid was juist het vinden van den geschikten persoon. En daar weer nieuwe moeilijkheden. In Rome wilde men, dat het Italianen zouden zijn. Maar daar was tegen, dat de Italianen zéér goede diplomaten zijn, en zoolang ze dat niet zijn, ook wel goede apostelen, maar dat ze zelden beide eigenschappen in zich vereenigden. Vandaar dat het meermalen gebeurde, dat buitenlanders (tweemaal een Nederlander) tot Delegaat werden gekozen. Ook was het moeielijk mannen te vinden die met een betrekkelijk jeugdigen leeftijd genoeg ervaring wisten te verbinden, die genoeg ijver hadden om offers en groote offers te brengen, die voldoende zelfverloochening bezaten, om, terwijl zij op het terrein van hun arbeid waren en daar alles zagen en alles wisten, toch geheel afhankelijk wilden zijn van de directies van Rome. Niet dat de Kardinaal het persoonlijk initiatief uitsloot, integendeel, hij verwachtte er veel van : maar eer het tot uitvoering werd gebracht, werd het gemeten of het paste in de lijst van de algemeene missieactie en of het tot practische resultaten zou voeren. Met de gegevens en de ervaring, waarover de Kardinaal beschikte, was dit geen rem, maar eene voorzichtige leiding. Zoo werden vele plannen van den voortvarenden chineeschen Delegaat in Rome goedgekeurd en met den steun van den Kardinaal tot uitvoering gebracht : de algeheele omwenteling die de chineesche Missieactie heeft ondergaan, is het gecombineerde werk geweest van den Kardinaal en zijn rechterhand in China : zonder den Delegaat zou het onmogelijk geweest zijn deze diep ingrijpende maatregelen te nemen en vooral ze met energie door te zetten tegen alle oppositie in. Men heeft daaromtrent allerlei veronderstellingen gemaakt, allerlei personen werden die systematische omwentelingen toegeschreven, maar de waarheid is hier : de Delegaat was met zeer preciese instructies naar China vertrokken en heeft naar die instructies gehandeld : hij was niets anders dan de uitvoerder van den wil van den Kardinaal Prefekt.

Kardinaal van Rossum was ervan overtuigd, dat er in de Missie sommige hinderpalen waren, die het missiewerk belemmerden en die, omdat zij voor een groot deel afhingen van de missionarissen zelf, zeer gemakkelijk konden verwijderd worden. Daar hij aan de missiekrachten en aan hun arbeid de hoogste efficientie wilde geven, heeft hij er met alle inspanning en met vasthoudendheid

aan gewerkt om die belemmeringen weg te nemen. Een der eerste en grootste was het nationalisme in de Missies : dat zou voor geheel de Missie noodlottig kunnen worden, als de nationale geest ontwaakte in het gemissioneerde Volk. Maar ook het was een natuurlijke inslag in een bovennatuurlijk werk : en dat kon de Kardinaal niet hebben : dat vloekte met het groote ideaal dat hij voor oogen had, dat was in aperte tegenspraak met het werk van Christus. Men heeft nog onlangs geschreven, dat die afkeer van den Kardinaal tegen het nationalisme in de Missieactie moest worden toegeschreven aan de omstandigheid dat hij Hollander was en uit eene kleine natie stamde en daarom sommige gevoeligheden niet kon vatten, die vertegenwoordigers van groote mogendheden ondervinden. Dit is een praatje voor den vaak. Voor den Kardinaal was het missiewerk iets puur bovennatuurlijks en hij was er ten diepste van overtuigd, dat alle natuurlijke motieven bij dat werk de zaak moesten bederven. En onder die motieven was wel de meest gevaarlijke en de meest voor-den-dag-komende de zucht naar het bevoordeelen der eigen natie door het missiewerk. Dat motief leek hem te klein en het groote werk volstrekt onwaardig en het kon hem, o zooveel leed doen, wanneer hij tot de bevinding kwam, dat overigens verdienstelijke menschen zich niet daarboven wisten te verheffen.

Het behoort niet tot de geringste verdiensten van den Kardinaal dat hij dit en verschillende andere hinderpalen van het missiewerk met kracht heeft bestreden.

Wanneer men de beide Missie-encyclieken doorleest en dan verder de verschillende decreten en instructies der Propaganda, in deze laatste veertien jaar verschenen, dan kan men zich een klein denkbeeld vormen van wat de Kardinaal op dit gebied heeft gedaan. Maar het meeste is voorloopig geheim, want het werd gedaan door particuliere brieven of door de actie der Delegaten.

Behalve dat daardoor de werkzaamheid van Kardinaal van Rossum duidelijk wordt belicht, komt ook zijne hoogstaande figuur daardoor ten volle uit. Hij was — en dat bleek dagelijks — een man die boven alle partijen stond, die zich in niets liet leiden door vooroordeelen of door voorliefde, die zuiver en alléén de groote zaak op het oog had, die, onafhankelijk van allen vreemden invloed, zijn eigen weg ging, maar een weg die — hij wist het —

alléén werd gewezen door zijn zuiver apostolischen ijver, een ijver die alléén werd getemperd door zijne onvergelijkelijke voorzichtigheid, — getemperd zeg ik, maar nooit gehinderd. Hij was daarom ook de man, dien de Missies op dat oogenblik noodig hadden, na den wereldoorlog, toen zooveel hartstochten waren ontketend, toen zooveel belangen met hebzucht werden nagejaagd, toen het natuurlijke, het tijdelijke, het wereldsche hoogtij vierden en men het bovennatuurlijke allerwegen uitschakelde: toen had de Kerk voor hare uitbreiding in de Missies, voor hare integriteit in de missiewerkzaamheid een man noodig, die alles in de door Christus gewilde banen zou weten te leiden : die man was Kardinaal van Rossum ; en hij heeft ten volle aan de hem door de Voorzienigheid opgelegde taak recht doen wedervaren dag aan dag, in alle die ontelbare kwesties die hem ter beslissing werden voorgelegd. Wie dat goed beschouwt, zal daarin een reden vinden tot bewondering van Gods Voorzienigheid, van Gods wonderlijk bestuur der H. Kerk, maar ook van de stoere deugd van Kardinaal van Rossum, die zoo goed wist mede te werken met de leiding Gods en daartoe zichzelf volkomen uitschakelde.

Zóó en niet anders moeten de maatregelen worden beschouwd die er in deze veertien jaren zijn genomen om de hindernissen van het Missiewerk voor zoover ze van de Missionarissen zelf afhingen weg te nemen. Wie dat niet waardeert of de zaak anders beschouwt, zie toe of er in zijne gezindheid ten opzichte van het missiewerk niets te verbeteren is.

Het werk van Kardinaal van Rossum was echter niet alléén negatief, neen, dat negatieve deel was het minste van hetgeen hij voor de Missies heeft gedaan.

Er is in de laatste dagen in verschillende tijdschriften en dagbladen (Linzer Quartalschrift, Osservatore Romano b.v.) op gewezen, dat Kardinaal van Rossum zooveel gedaan heeft voor den inlandschen Clerus. Zeker, zijne verdiensten zijn buitengewoon groot op dit gebied. Reeds jaren geleden was hij er altijd op aan het speculeeren, om inlandsche Bisschoppen te krijgen in de Missies en tot twee jaren voordat de chineesche Bisschoppen benoemd en door zijn toedoen te Rome geconsacreerd werden, achtte hij de moeielijkheden zóó groot, dat hij de verwezenlijking van zijn zielewensch voor onmogelijk hield : meermalen zeide hij dat

met diep leedwezen. En die benoeming van inlandsche Bisschoppen was niet voor hem een soort luxe-artikel, een wensch die voortkwam uit een meer indealistische dan practische geestesgesteldheid: neen : hij zag alléén de onberekenbare gevolgen die zulke benoemingen zouden hebben voor geheel de Missierichting en voor geheel den Missiearbeid, daarenboven de noodzakelijkheid tegenover de naaste toekomst en de stemming der overzeesche volkeren. Ook Afrika had hij Negerbisschoppen toegedacht en hij kon openlijk zijn afkeuring uitdrukken ten opzichte van de Engelsche Regeering die om rasafkeer zulke bisschoppen in hare gebieden niet wenschelijk achtte. Maar hoeveel hij ook voor dezen machtigsten factor in het Missiewerk heeft gedaan, hoezeer ook onder zijn bestuur op dat punt een algeheele ommekeer is tot stand gekomen en het aantal inlandsche priesters en seminaristen mateloos is toegenomen, hoezeer hij ook in zijn hart de diepe overtuiging had, dat van den inlandschen clerus geheel de toekomst der Missie afhing en dat de vorming van dien Clerus een der voornaamste plichten was van den Missionaris, toch zou het bezijden de waarheid zijn, als men zijn werkzaamheid en de vruchten ervan tot deze actie zou willen beperken. Het was een voornaam deel ervan, maar altijd slechts een deel, en hij wijdde zijne aandacht en zijne zorg even goed aan de andere deelen en ook daarin heeft hij even groote dingen tot stand gebracht. Ook al heeft hij het Sint Petrus Liefdewerk opgenomen en algemeen gemaakt, ook al heeft hij dat werk gered, toen men uit dwaze vrees voor zijn al te snelle uitbreiding — met de beste bedoeling — het werk wilde vernietigen, ook al heeft hij eindelijk aan dat werk zijn vollen steun gegeven, toen het officieel werd ingelijfd bij de Propaganda, toch is deze activiteit maar een klein deel van het groote, dat hij op elk gebied van de uitgestrekte propagandawerkzaamheid heeft gedaan.

Kardinaal van Rossum verstond de kunst zijn aandacht, die hij aan elke zaak welke hem was toevertrouwd schonk, zoo te beperken, dat de zaak zelf voldoende werd behartigd en verzorgd, maar dat de andere er niet onder te lijden hadden. Zoo heeft hij gewoekerd met zijn tijd, zoo wordt het begrijpelijk, dat één mensch zooveel en zoo veelzijdigen arbeid leverde en toch nog tijd vond om wetenschappelijke boeken te schrijven.

Als iemand het *age quod agis* van Thomas a Kempis dien hij

als Zwollenaar zoo liefhad en die hem overal met zijn boekske vergezelde, ten uitvoer heeft gebracht, dan is hij het geweest. Iedere volzin dien hij schreef, werd zoo op het papier gebracht, dat het den schijn kon hebben, dat hij verder niets te doen had, Ook Mgr. Salotti heeft dat rustige, die zelfbeheersching bewonderd in zijne geschriften, die, met vaste en rustige hand geschreven, toonen dat de schrijver alle aandacht schonk aan elk werk.

Zoo deed hij met al de werken der Propaganda : hij schonk er alle zorg en alle aandacht aan, maar wist die zoo te beperken, dat hij niet over het noodige heen ging. Was eene zaak afgehandeld, dan was ook het gesprek uit en dan ging hij over tot andere bezigheden. Hij maakte dan met een kort gebaar een einde aan het onderhoud : dat kon sommigen wel eens stooten, die niet het contrast konden begrijpen tusschen de rust, waarmede zij waren aangehoord en waarmede hunne zaak was behandeld, en het bruske einde van het gesprek : de reden lag daar, dat Kardinaal van Rossum steeds vele zaken af te handelen had en dat wanneer er eene klaar was, eene andere reeds stond te wachten, die geheel zijne zorg en zijne aandacht in beslag nam.

Het voornaamste deel van zijne werkzaamheid werd ingenomen door de gewone leiding der zaken : deze ontsnapt ten eenen male aan de uiterlijke beschouwing van den buitenstaander en toch is zij het meest verdienstelijke, het meest gewichtige en het meest invloedrijke werk. Nalatigheid in die gewone leiding heeft aanstonds de meest ingrijpende gevolgen. Nu, die nalatigheid was bij Kardinaal van Rossum uitgesloten. Elken namiddag, als hij een korten tijd gerust had werden de loopende zaken behandeld die in de twee kisten met brieven, welke hem ter onderteekening werden aangeboden, waren vervat. Hij las elken brief over ook al wist hij wat erin stond, en teekende niet, vóór hij zich overtuigd had, dat alles in orde was. Maar dikwijls als de betreffende minutant niet ten volle zijne bedoeling had begrepen of ze verkeerd of onvoldoende geformuleerd had, dan maakte hij zelf den brief opnieuw of corrigeerde het concept. Hij stond erop, dat waar de zaak het toeliet, terstond geantwoord werd en dat het *Roma mora* in de Propaganda maar spaarzaam werd toegepast. Die zaken werden eerst door hem ter dege bestudeerd, dan werden zij besproken met den Secretaris der Congregatie ; bestond er

dan nog twijfel dan kwamen ze in het Congres ter sprake dat vroeger iederen Dinsdag en later iederen Vrijdag plaats had: eindelijk als het Congres ook niet kon beslissen, dan werden ze voor de Congregatio Generalis, de vergadering van alle Kardinalen gebracht. Voor deze vergadering kwamen dus betrekkelijk weinig zaken: toch beslaan deze zaken alléén reeds veertien dikke volumina — hij had ze laten inbinden en ze stonden altijd in zijne nabijheid.

De behandeling der gewone zaken geschiedde ook in de audienties die hij elken avond van vijf tot half acht verleende aan Bisschoppen, Missieoversten en Procuratoren : die besprekingen gaven dikwijls aanleiding tot zéér gewichtige beslissingen. Dan kwamen ook de Gezanten der Mogendheden, niet zelden met klachten en wenschen. De ontvangst was altijd vriendelijk, maar als er kwestie kwam van te wijken ten opzichte van de rechten van de Kerk, dan was er geen denken aan, dat zij ook maar één duimbreed wonnen. Ik herinner me, hoe een avond de gezant van Frankrijk zijn beklag kwam doen over de verdeeling der Vicariaten in Japan. Men zou zoo zeggen ; waar bemoeit hij zich mee ? Nu dat werd hem ook door den Kardinaal op niet al te zachte wijze duidelijk gemaakt, zòò dat hem de lust verging nog ooit met zulke klachten aan te komen.

Maar naast die gewone zaken die het bestuur der verschillende Missies betroffen en de gevallen welke door individueele omstandigheden waren in het leven geroepen, waren er nog de algemeene zaken, de sollicitudo omnium ecclesiarum. Onophoudelijk ging de blik van den Kardinaal over het wijde missieveld : hij vroeg zich niet alléén af, wat er gebeurde, maar voornamelijk wat er gebeuren kon en gebeuren moest. De cijfers over het aantal katholieken en doopsels konden hem maar matig bevredigen, als hij daartegenover zag de overmacht der heidenen. Aan de Vicarii Apostolici vroeg hij altijd : hoeveel heidenen hebt ge nog in uw vicariaat ? en op het aantal der christenen, dat naar voren werd gebracht, sloeg hij nauwelijks een blik, als het getal niet buitengewoon groot was.

En van het missieveld ging zijn blik weer naar de christenlanden, van waar hij hulp verwachtte in allen vorm.

Reeds spoedig had hij ontdekt, dat er twee zaken vooral noodig waren in de Missies : missionarissen en stoffelijke middelen.

Om aan zijne gebieden missionarissen te verschaffen werkte hij voortdurend tot het vormen van nieuwe missiegenootschappen en tot het steunen der reeds bestaande. Hij wilde dat ieder land een missieseminarie zou hebben gelijk Frankrijk er een heeft, en Italië er een telt te Milaan. In Zwitserland slaagden zijne pogingen, ook in Spanje : in andere landen stuitte hij op groote bezwaren. Maar die zaak hield hem voortdurend bezig : hij sprak erover met de bisschoppen die bij hem kwamen en drong aan op uitvoering van zijne plannen.

De bestaande steunde hij krachtig : ieder van die Instituten moest de overtuiging met zich mededragen, dat de Kardinaal slechts voor hen leefde en zorgde. In Italië kwamen zoo het missieseminarie van Ducenta en dat van Napels tot stand : die stichtingen werden uitgevoerd door Pater Manna. Ik herinner me zoo goed, dat Pater Manna telkens van Ducenta terug kwam : de moedeloosheid was te lezen in zijn oogen en in geheel zijne houding : en de beschrijving van den toestand zou ook den krachtigsten wil hebben kunnen breken. Zoo kwam hij bij den Kardinaal; maar als hij terugkwam, was hij totaal veranderd en wederom ging hij aan zijne harde taak. Aan dat volhouden van den Kardinaal zijn twee bloeiende Missieseminaries te danken en zeer vele uitstekende Missionarissen.

Een ander middel dat hij aanwendde om de Missies van Missionarissen te voorzien was het overhalen van reeds bestaande Orden en Congregaties tot het aannemen van eene Missie in de verre gewesten : hij voorspelde hun daardoor nieuw leven en nieuwen bloei en overvloed van roepingen. Zoo heeft hij aan oude Orden nieuwe kracht geschonken en de Missies van jonge krachten voorzien. Reeds in den beginne had hij opgemerkt, dat de gebieden aan ieder Instituut toevertrouwd, veel te groot waren. Hij ging dus aan het verdeelen en gaf dan gewoonlijk het afgescheiden stuk aan eene andere Congregatie : dat bracht voor de Missie onberekenbare voordeelen. Maar hij ontmoette tegenstand : een echo van dien tegenstand kan men vinden in de Missie-encycliek. Daardoor liet hij zich niet afschrikken : hij zette door. Zoo zien wij onder zijn bestuur meer dan ooit te voren nieuwe missies en Vicariaten verrijzen : hun aantal verdubbelt : dat was eene groote krachtsontplooiïng welke onnoemelijk veel goed

heeft gedaan en waardoor langzaam aan alle volkeren onder den invloed van de prediking van het Evangelie kwamen. Het was de practische toepassing van het : Gaat en onderwijst alle volkeren. Maar tegelijk heeft de Kardinaal daardoor ook een onberekenbaar goed gedaan aan die Orden en Congregaties die door het haar geopende arbeidsveld nieuwe roepingen kregen, nieuwen ijver, nieuwe vreugde, nieuwe zorgvuldige vorming der jeugd, nieuwe getrouwheid in het onderhouden der regelen. De Kardinaal wist dat en bedoelde dat. Maar zijn ijver om de reeds bestaande orden tot den Missiearbeid te brengen werd altijd geleid door het princiep, dat een instelling van dien aard niet mag afwijken van het oorspronkelijk doel, en geen werken op zich mag nemen, welke niet met dat doel overeenkomen. Als hij dan aan zulk een Orde eene werkzaamheid in de Missies aanbood, dan was het altijd eene werkzaamheid, welke overeenkomstig was met het oorspronkelijk doel der Inrichting. Zoo bood hij aan de Redemptoristen uit Canada aan, in Indochina een stichting te beginnen voor Volksmissies onder het geloovige Volk. Wat heeft hij niet gewerkt om Trappisten te krijgen voor IJsland om daar te gaan ontginnen en geheel volgens hunne roeping in het beschouwende leven te blijven leven.

Ook hier, in het bezetten der missiegebieden, toonde zich zijne onverzettelijke werkkracht en zijne onvergelijkelijke energie. De Carolinen waren tengevolge van de politiek van hunne missionarissen beroofd. Onmogelijk andere werklieden te vinden voor dat deel van den wijngaard des Heeren. Twee jaren lang had hij rust noch duur, eer hij missionarissen gevonden had. Eindelijk toonden zich de Spaansche Jezuieten bereid die zéér arme, zéér spaarzaam bevolkte en zéér moeielijke missie te aanvaarden. In Zuid-Afrika mochten geen Duitschers komen : en toch, andere missionarissen waren er niet te vinden : de Engelsche Regeering stond stokstijf op haar punt. Toen wendde de Kardinaal zich tot Generaal Smuts en verkreeg van hem, dat de Benedictijnen zich onder de Zoeloes mochten vestigen. Meermalen toonde hij zijne opgetogen tevredenheid over die conciliante houding van een Protestant. Een typisch geval is de stichting op de Faroer. Bij de eerste reis naar IJsland in 1923 kwamen wij ook langs de Faroer en hielden eenige uren op in Thorshavn. Zijne eerste

vraag was: hoeveel katholieken zijn er hier? Men moest hem antwoorden, dat de laatste katholiek, een smid, voor eenige jaren overleden was en dat er sinds dien ook geen katholiek priester meer was geweest. Men had die Missie vroeger moeten verlaten omdat men zoo weinig succes had gehad. Zijn eerste woord was toen: dan heeft men het verkeerd aangepakt. Men had met zusters moeten beginnen. Maar ook was de reden, dat het eilanden zijn met eene zéér schaarsche bevolking, met weinig toekomst, en dat zij weinig aantrekkelijks bieden voor de natuur. Dit alles zou den moedigsten van elk plan hebben doen afzien niet den Kardinaal. Van toen af reeds stond het vast bij hem: op de Faroer moesten missionarissen komen. Dat plan werd nog bevestigd door eene omstandigheid welke hem zéér getroffen had. Op onze boot was een Nederlander, een katholiek die in die streken bekend was. Hij vertelde den Kardinaal dat er ergens op het grootste der eilanden eene gothieke kerk was, die de katholieken hadden begonnen te bouwen en die door de opkomst van het Protestantisme onafgewerkt was gebleven: daar waren ook nog relikwieën van Heiligen door de Denen naar Kopenhagen gebracht, maar door de inwoners zoo lang opgeëischt, tot ze waren teruggegeven. Dit verhaal deed in hem onmiddellijk het besluit rijpen: hij zou naar Kirkeby gaan, om de kerk te zien en te bidden bij de relikwieën. Maar dat was gemakkelijker gezegd dan uitgevoerd.

Na eenig onderhandelen met den Ned. Consul, die geen woord Nederlandsch kende, werd besloten: de consul zou zijn motorboot leenen en de reis zou over zee gebeuren. Nu is de haven van Thorshavn bekend om hare plotseling opstekende stormen, en alles zag er naar uit, dat het ook nu zou komen. Maar er was niets aan te doen we moesten er heen. Zoo gingen we dan, gezeten op het bolle dek, ons krampachtig vasthoudend aan een mast om niet in de zee te rollen over felbewogen golven naar de bewuste plek. Hier zou ik wel kunnen schrijven: hoe ver het was en hoe koud. Maar we kwamen er toch: de menschen die in de nabijheid woonden, waren getroffen door dit bezoek en vroegen of het toch niet mogelijk zou zijn, dat er weer katholieke priesters kwamen en dat de mooie gothische kerk werd afgewerkt.

Dat maakte op hem een weldadigen indruk, en na gebeden te hebben bij de relieken, keerden we met kalmer zee terug. Er

verliepen sinds dien zeven of acht jaren eer de Missie werd aangepakt, maar al dien tijd had hij zonder ophouden het plan in het hoofd, hoe het worden moest en wat er moest gebeuren. Dat is nu werkelijkheid geworden : er zijn zusters en twee missionarissen : aan zijn wilskrachtig doorzetten is het bezetten van dit gebied te danken : het is één voorbeeld uit vele.

Veel heeft de Kardinaal ook gedaan, opdat de missionarissen geschikte arbeiders zouden zijn in den wijnhaard des Heeren. Daarover staat veel in de beide encyclieken. Maar meer nog spreken de gebouwen van het nieuwe College der Propaganda, dat hij zelf ontworp : het was een zijner eerste gedachten, toen hij Kardinaal Prefekt werd : dat was de beteekenis van het woord, dat hij tot mij zeide : hier in dit huis sterf ik niet. Zijne bedoeling was de Congregatie over te brengen op een ander punt der stad en daarmede ook het College. Wat het eerste betreft : de overbrenging van het gebouw der Congregatie, het is niet gelukt door de tegenwerking van sommige elementen : hij heeft daar veel leed van gehad, want ook daarvoor had hij in bijzonderheden de plannen uitgewerkt. Maar de Voorzienigheid heeft hem den tijd gelaten om op schitterende wijze het tweede deel: den bouw van het nieuwe College te voltooien. Op schitterende wijze : om de enorme moeilijkheden van allen aard, vooral finantieele, welke hij heeft weten te overwinnen, om de practische en prachtige uitvoering, om de heerlijke ligging, welke hij aan het gebouw en aan heel het complex der gebouwen heeft gegeven.

De innerlijke omvorming van het College beantwoordde aan de uiterlijke : de discipline die overmatig streng was en meer op een gevangenisleiding dan op eene vorming tot zelfrespect en tot bewuste doelstreving geleek, werd door hem in geheel andere banen geleid. Deze man, die zoo streng was voor zichzelf, was geheel hart voor die jeugdige levieten, die uit alle stam en land gekomen, bij hem wetenschap, deugd en zielenijver zochten : voor elk hunner was hij Vader in den volsten zin van het woord : dat voelden zij, dat zagen ze, dat begrepen ze ten volle.

De wetenschappelijke vorming werd hooger opgevoerd. Het is merkwaardig hoe de Voorzienigheid Kardinaal van Rossum heeft voorbereid op zijne veelvuldige taak. Hij was Professor geweest, hij had de leiding en opvoeding van toekomstige priesters tot

taak in Wittem, hij was overste geweest, hij had als bouwmeester ervaring van bouwen verworven, en nog vele andere dingen, die hem bij zijn verheven ambt en zijne zware, verantwoordelijke taak voortdurend te pas kwamen en de zaak vergemakkelijkten. Zoo werkte hij ook onophoudelijk aan de verbetering van het onderwijs door geschikte en in wetenschap en in deugd uitmuntende professoren.

De finantieele en andere hulpmiddelen waarop geheel de missiebeweging dreef in de verre landen maakten ook een voorwerp uit van zijne zorgvolle bemoeiingen. Voortdurend stond hem voor den geest, de groote Tatsache, dat als er meer geld was, de Missies krachtiger vooruit konden. En dan op zoek, om die sommen te krijgen. Het patrimonium der Propaganda leverde veel op, maar het onderhoud der studenten, die alles gratis hebben, kleeding, woning, bewassching, leermiddelen, de talrijke professoren, geheel het personeel der Congregatie, verder de apostolische Delegaten verslonden jaarlijks groote sommen. Daarbij kwamen de vele verbouwingen vereischt door het steeds groeiend getal studenten : verbouwingen te Rome, maar ook op de villa van het College te Castelgandolfo, waar de Kardinaal eene geheele reorganisatie schiep door de zorg voor de huishouding toe te vertrouwen aan zusters en door kerk, eetzaal en bijgebouwen te vergrooten. Alles werd zindelijk en aangenaam, hetgeen niet weinig bijdroeg voor de goede opvoeding der studenten : maar het waren ook enorme kosten. Toch wist de uitmuntende financier, de voorzichtige beheerder die Kardinaal van Russom was met het betrekkelijk onvoldoende kapitaal der Propaganda groote werken tot stand te brengen en toch nog voldoende over te houden, om de arme Missies te helpen. Het is voor mij dikwijls een raadsel geweest waar hij het geld vandaan haalde : maar iedere missionaris en missieoverste die bij hem kwam kreeg wat mee. Hij had ook een groote verzameling Misgewaden, welke van tijd tot tijd werden uitgedeeld. Zoo kon hij persoonlijk velen helpen.

Maar hij begreep, dat dit niet voldoende was, dat het een druppel was, waar een oceaan noodig bleek. En hij zag in, dat hij de hulp van alle katholieken moest hebben, om de Missies te kunnen onderhouden en vooruit te helpen. Hoe die krijgen ? Gods Voorzienigheid kwam hem te hulp. Reeds meermalen had hij gedacht :

de priesters moesten de geloovigen aansporen tot grooter ijver voor het missiewerk, zij moesten hun doen begrijpen, dat de missie-actie niet eene actie moest zijn van enkelen, maar de actie van alle katholieken, dat deze actie tot het wezen van den katholiek behoort. Toen dan ook Pater Manna bij hem kwam, om steun voor den Priestermissiebond, kreeg hij niet alléén steun, maar voorkomende medewerking. Wel waren er reeds in Munster en Keulen priestervereenigingen opgericht met een dergelijk doel, maar de opzet van Pater Manna was origineeler, doelmatiger, algemeener en vruchtbaarder, hij vereenigde het bovennatuurlijke met de natuurlijke middelen, hij was meer gericht op een algemeene missiebegeestering en missieliefde onder de priesters en had een meer algemeene opzet, waardoor het particularisme werd vermeden. Daarom ook moest de Lega Apostolica van P. Petazzi wijken. Dit ging in Nederland gemakkelijk, maar niet in Italië. Gelijk alle groote werken had de Priestermissiebond in het begin zijne moeilijkheden en de Kardinaal hielp krachtig mee om ze te overwinnen. Maar dit werk mocht niet tot Italië beperkt worden, het moest over geheel de wereld worden verbreid.

Vóór de vacantie liet hij de statuten door P. Frey in het Fransch vertalen : onder de vacantie werden ze op de drukkerij der Zusters in Ingenbohl gedrukt en vandaar uit met een eigenhandigen brief van den Kardinaal aan de primaten en aartsbisschoppen der meest in aanmerking komende landen verzonden. De antwoorden die binnenkwamen waren zéér bemoedigend : maar daarmede was het werk in die verschillende landen nog niet georganiseerd : ook dat nam de Kardinaal op zich : zoodat hij in het ontstaan en den groei van den Priestermissiebond een zeer werkzaam aandeel heeft gehad.

Maar de Priestermissiebond was nog geen ,,Sammelverein" : op zichzelf had hij niet ten doel middelen te verzamelen. Daartoe waren andere organisaties noodig onder de geloovigen, die dan door de priesters, in den Missiebond voorgelicht en gevormd, zouden worden geleid en tot volkomen werkzaamheid gebracht.

Hij vond er twee : het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs en het Werk der H. Kindsheid. Maar zij bezaten volstrekt niet die organisatie noch dien algemeenen invloed dien zij moesten hebben, om te beantwoorden aan het doel : medewerking van

alle katholieken aan het groote wereldapostolaat der Kerk. De eerste die hem de gedachte ingaf het eerste der twee werken te reorganiseeren was wederom P. Manna. De hoofdopzet was : overbrenging van het centrum naar Rome onder direkte afhankelijkheid der Propaganda. Dat was geen kleine onderneming: want het was te voorzien, dat er geweldige oppositie tegen zou komen. Daarom verzekerde de Kardinaal zich eerst van de medewerking van Paus Benedictus XV.

De eerste onderhandelingen duurden lang : het waren up en downs : maar eindelijk stond het plan vast. Er was een geweldig dossier uit gegroeid. De zaak zou worden behandeld door de volledige Congregatie der Kardinalen in plechtige zitting. Kardinaal Merry del Val, die het nut en de noodzakelijkheid der reorganisatie inzag, was Ponens. Maar alvorens deze Vergadering zou plaats hebben waren de leden van den Parijschen Raad au grand complet en ook eenigen van den Raad van Lyon naar Rome gekomen met den vasten wil, de overbrenging te verhinderen. Zij hadden ook eene audiëntie bij Kardinaal van Rossum : het waren grootendeels leeken en de manier, waarop zij optraden was geenszins in overeenstemming met de gewone Fransche hoffelijkheid : Mgr. Laurenti woonde als secretaris de zitting bij, maar hoe hij ook de opgewonden heeren trachtte tot kalmte te brengen, het gelukte hem niet : men kwam dan ook tot geen resultaat. Intusschen bleef het gezelschap in Rome en bezocht toen één voor één alle Kardinalen die tot de Congregatie der Propaganda behoorden. En daar de Kardinalen niet waren ingelicht en de zaak slechts uit de stukken kenden, was het niet moeielijk eene tegenstemming te verwekken. Met zulk een stemming kwam de vergadering bijeen, terwijl Kardinaal van Rossum niets van die machinaties achterom wist. Toen de zaak behandeld werd waren dan ook alle Kardinalen tegen een verandering. Dat was een geweldige slag, des te geweldiger, omdat hij niet verwacht was. Na de zitting was de Kardinaal totaal moedeloos : hij leed er geweldig onder en deed aan Mgr. Laurenti het voorstel zijn ontslag te nemen als Prefekt der Propaganda. Deze ontried hem dit ten stelligste. Toen van de zitting relaas werd gegeven aan den Paus, vond deze in zijne groote diplomatieke wijsheid de verlossende oplossing. De H. Vader besliste, dat alle nationale centra vrij waren zich aan te sluiten

bij Rome: daarmede was het pleit beslecht, want de meesten verlangden niets vuriger en de Romeinsche Centrale was daarmede opgericht. Al spoedig kwamen de adhaesies en toen konden ook de beide Fransche Centra niet achterblijven. Het was nu weldra een voldongen feit, dat het groote werk van Rome uit geleid werd. Na de oppositie die er gevoerd was, kon men wel denken, dat de reorganisatie niet van alle kanten werd goedgekeurd: maar de uitkomsten hebben bewezen, dat zij op den weg lag van Gods Voorzienigheid. Daardoor kreeg de Kardinaal de beschikking over ruimer middelen en kon hij vele werken tot stand brengen. [1])

Wanneer men de Acta Apostolicae Sedis doorleest, dan vindt men nog de duidelijke sporen van vele andere werkzaamheden van den onvermoeiden Kardinaal-Prefekt, maar wij zullen het hierbij laten. Een eventueel biograaf zal uit de stukken zelf de bijzonderheden weten te halen en alles in extenso weten te publiceeren.

Als men echter denkt, dat de actie van den Kardinaal voor het groote werk dat hem op de schouderen lag zich tot zwoegen en strijden bepaalde, dan vergist men zich. Het apostolaat der Missie is een bovennatuurlijk werk en daar spelen andere factoren mee, die men uiterlijk niet gewaar wordt.

Twee zaken heeft de Kardinaal nog gedaan, om zijn arbeid voor de meest verlaten zielen in de Missie vruchtbaar te maken, daarin volgend dan grooten Missionaris aller tijden, Christus, meer nog dan gewerkt heeft Kardinaal van Rossum geleden en gebeden.

Wat hij geleden heeft, zal wel nooit volledig kunnen beschreven worden. Met den Apostel kon hij zeggen: quis infirmatur et ego non infirmor? Zoo dikwijls zeide hij mij: altijd maar jobsberich-

---

[1]) Een sprekende bevestiging van deze conclusie gaf de President van den Parijschen Raad der Voortplanting Mgr. A. Boucher in het artikel door hem gewijd aan den overleden Kardinaal in „La Semaine Réligieuse de Paris" van 17 Sept. 1932 (T. CLVIII, No. 4106, p. 272):

„Quand l'intérêt des missions lui sembla exiger le transfert de la Propagation de la Foi auprès du Saint-Siège, il n'hésita pas à demander à la France un sacrifice nouveau pour le bien général. Aujourd'hui, aucun homme informé qui ne reconnaisse le bien qui en est résulté. Au simple point-de-vue français, ne sommes-nous pas heureux de constater que de 1922 à 1931, la France qui n'a recueilli pour la Propagation de la Foi que 58 millions, a vu ses missions dotées par le Conseil supérieur de subventions qui sont élévées à 164 millions."

(*Noot van de Redactie H.M.*)

ten uit de Missies ! Het leed was in dit opzicht nooit van de lucht : en dat trof hem zoo diep. Dan wanneer zijne plannen niet of slechts gedeeltelijk ten uitvoer konden worden gebracht om verschillende en uiteenloopende redenen. Verder kon hij ook in de Propaganda niet altijd die medewerking vinden die hij graag had, zoodat hij veel dingen zelf moest doen, en als hij soms een uitstekenden minutant had waarop hij ten volle kon vertrouwen, dan werd hij hem zonder meer ontnomen : dan lag weer al het gedane werk daar en hij kon opnieuw beginnen met een anderen, dien hij nog eerst moest zoeken. Zijn gezondheidstoestand, die niet altijd toeliet, dat hij werkte zooals hij graag wilde, was ook een waar kruis voor hem : maar ook daarin zien wij zijn stalen wilskracht : iederen morgen om vier uur op en om half zeven aan zijne werktafel tot twaalf uur: vroeger, toen hij zijn brevier in den middag bad, tot één uur. En dan al dat andere lijden onzeggelijk veel en onnoemelijk groot, dat hem voortdurend drukte. Het wondere was, dat hij daarbij nooit zijne zielerust verloor noch zijne joviale vroolijkheid, al was hij dan ook op sommige dagen als de kruisen zich ophoopten meer gedrukt dan anders. Dat lijden op zich zelf zou geene waarde hebben, als de lijder het niet gedragen had met liefde en christelijken heldenmoed, als hij niet zijn lijden met het lijden van Christus vereenigd had voor dezelfde zaak waarvoor Christus ook zooveel had geleden. Over sommige kwellingen, die jaren duurden en die zijn hart in het gevoeligste deel kwetsten sprak hij nooit : toevallig kwam dat uit.

Het was zoo met vele kruisen die personen betroffen, welke hij wilde ontzien : hij zweeg en leed in stilte, maar zijn lijden kwam de Missies ten goede. Ook daarin volgde hij den H. Paulus na, met wien hij zoovele punten gemeen heeft. Hij vulde aan in zijn lichaam wat ontbrak aan het lijden van Christus, zijn offer volgde Christus' offer op den voet. Niet zonder bijzondere beschikking der goddelijke Voorzienigheid was hij titularis van het H. Kruis in Jerusalem : er is in geheel zijn leven een innig verband tusschen het Kruis en zijne lotgevallen. Hij moest de vruchten van den Kruisdood toepassen op de meest verlatenen, de heidenvolkeren, apostolus en doctor gentium worden, hij moest ook met Christus lijden, om die toepassing zoo volkomen mogelijk te maken. En toen hij op 29 Augustus 1932 geheel uitgeput zijne laatste H. Mis

opdroeg, toen kon hij zijn : consummatum est met Christus zeggen : hij had het werk, hem door den Vader in den hemel opgedragen, volbracht, niet alléén door uiterlijke medewerking, maar ook door innerlijke zéér persoonlijke deelname aan het groote Verlossingswerk.

Voeg daarbij zijne gebeden voor het groote levensideaal, dat hem altijd voor oogen stond en waarover zijne gedachten en verlangens voortdurend zich verspreidden. En dan zag hij zijne hulpeloosheid tegenover de groote taak, maar tegelijk werkte in zijne zoo diep geloovige ziel het vertrouwen, een onbeperkt vertrouwen op Jezus en Maria. Daaruit volgde dan zijn kinderlijk, aanhoudend, volhardend gebed, een gebed waaraan hij, gelijk in andere zaken, een volmaakt karakter wilde geven. De geest van Alfonsus was geheel de zijne geworden, en daarom was hij er zoo diep van overtuigd dat het gebed *het* groote middel is om de genade, de krachtdadige genade voor ons en voor anderen van God te verkrijgen. Dat bleef bij hem geen theoretische bespiegeling : neen het werd in daden omgezet. Hij bad veel, maar bijzonder : hij bad goed en hij wist te kiezen tusschen de gebeden. De H. Mis en de kerkelijke Getijden waren de beide hoofdgebeden, waaraan hij eene onbeschrijfelijke zorg besteedde. Hij kon het nog zoo druk hebben, nooit liet hij iets van zijn Brevier achter. Hij had tot beginsel, zijn Brevier te bidden, zoodra het volgens de liturgie mocht, en dat beginsel heeft hij heldhaftig in praktijk gebracht geheel zijn leven lang. Hij besteedde aan het Brevier een geruimen tijd. Hij bad langzaam en met den grootsten inwendigen en uitwendigen eerbied. Hij stelde in het publieke gebed der Kerk vooral, na de H. Mis, het grootste vertrouwen voor het belang en den vooruitgang der Missies. Zoo werden de kerkelijke getijden voor hem niet alléén een bron van eigen heiliging, maar ook een middel, om het levensideaal der missioneering te bereiken. Nooit liet hij de H. Mis achterwege, wanneer hij niet op bevel van den Dokter in bed moest blijven. Als hij geruimen tijd ziek was, hetgeen in de jaren 1927, 1928 en 1929 gebeurde, dan was het een waar feest wanneer hij weer de H. Mis mocht lezen. Hij las de H. Mis met groote waardigheid en eene kinderlijke godsvrucht, observeerde stipt ook de geringste rubrieken en sprak alle gebeden nauwkeurig uit : zijne H. Mis bij te wonen was een waar zielsgenot, vooral op

hooge feestdagen : dan leefde hij zoo geheel mede met de liturgie. Ook in de H. Mis vond hij een middel om de Missies en de missie-aangelegenheden *cum clamore valido et lacrymis* aan God aan te bevelen. vertrouwend dat ook hij, om Christus' wille, zou verhoord worden *pro sua reverentia*. Buiten deze twee aspunten waarom geheel zijn leven draaide, waren zijne gebeden talrijk en vele. Daarenboven vroeg hij vele gebeden van anderen. In de zusterkloosters waar hij kwam, vroeg hij altijd voor de Missies te bidden en veel er voor te bidden. De verschillende communiteiten van slotzusters, die door hem ondersteund werden, moesten van haar kant ook de Missies gedenken. De gebedsactie voor de Missie ging van hem uit : zijn verlangen was, dat de intenties door de Propaganda werden bepaald. De troostvolle resultaten dezer actie vooral in Nederland, waren voor hem eene reden tot innige blijdschap. Zoo heeft hij zelf gebeden en heeft anderen doen bidden, heeft tallooze gebeden verzameld en doen verzamelen voor het groote doel. Ook de Missiezondag in October was volgens den oorspronkelijken opzet zooals die van hem uitging, een dag van gebed en niets anders. Hij was ervan doordrongen, dat wanneer de geloovigen zouden bidden voor de Missies, de belangstelling, de liefde, de edelmoedigheid en de medewerking van zelf zouden volgen.

In zijn testament staan deze eenvoudige woorden : ,,Ik laat al hetgeen ik te mijner beschikking heb aan de H. Congregatie der Propaganda.'' En in het begeleidend schrijven aan ondergeteekende : ,,door mijn testament laat ik aan de H. Congregatie der Propaganda alles waarover ik kan beschikken, ook de kapel en de H. Gewaden, met uitzondering alléén van hetgeen volgt.'' In dezen laatsten wil ligt een ander levenswerk van den Kardinaal voor de Missies. Het past niet te publiceeren, hoeveel hij heeft nagelaten. Maar wel hoe hij geheel zijn leven heeft gespaard, om die som aan de Missies te kunnen geven. Zoo heeft hij geheel zijn leven gewerkt en geofferd voor de Missies. Zijn leven was zoo zuinig mogelijk, de tafel was zéér frugaal, op alles wist hij te bezuinigen. Rooken deed hij nooit, hij gaf geen diners, gunde zich hoogst zelden eenige versnapering. Langen tijd heb ik gedacht, dat hij niet méér kón doen. Omdat ik ongeveer wist, wat er binnenkwam en daarmede vergeleek het maandgeld, dat moest dienen

voor de huishouding, en dat mij elke maand hoofdbrekens gaf hoe rond te komen, beschuldigde ik hem inwendig wel eens ietwat gierig te zijn. Maar toen ik het testament las, werd mij alles duidelijk : hij had gespaard, zich alles ontzegd voor de Missies : hij wilde aan de Missies eene aanzienlijke som laten, en ik kan niet anders zeggen, dan dat hij daarin volkomen geslaagd is.

Zoo heeft hij geheel en al geleefd voor de groote zaak, waartoe God hem had bestemd.

Welk een voorbeeld voor ons ! voor alle priesters, voor alle christenen. Nog altijd is de Missiezaak te weinig gewaardeerd : men weet nog niet en men wil nog niet weten, dat er een missieplicht bestaat voor elken christen, en dat het vervullen van dien plicht niet is afgeloopen met de kleine gave van de Voortplanting des Geloofs, noch met die voor het S.P.L.

Kardinaal van Rossum heeft niet alléén door zijn woord, maar ook met de daad en met zijn voorbeeld getoond, hoe men den missieplicht moet opvatten en vervullen. Mocht hij vele navolgers vinden, dan zou de Missie een grooten stap vooruit zetten.

Wittem. Dr. JOS. MARIA DREHMANNS C.ss.R.

DE MISSIE IN HET ONDERWIJS [1])

Het onderwijs moet het jonge kind klaar maken voor het leven ; het leven moet den mensch klaar maken voor de aanschouwing Gods hiernamaals. Onderwijs — leven — hemel hooren bij elkaar. Wat wil ik hiermee zeggen ? Dit : ieder onderwijs is waardeloos, dat niet eerst en vooral steunt op den godsdienst, want alleen de godsdienst kan het ware, volledige antwoord geven op de groote vragen, die beslissen voor ons leven, hier en hiernamaals. ,,De godsdienst'', zegt Pius XI in zijn Encycliek over de opvoeding, ,,moet werkelijk de grondslag en bekroning zijn van het geheele onderwijs.''

Maar is dit waar, dan volgt ook deze stelling : ieder onderwijs is onvolledig, indien niet de Missie-gedachte daarin haar deel krijgt. Want wil ons onderwijs *werkelijk katholiek* zijn, dan behooren naast groote leidingsgedachten, als bijv. Gods Voorzienigheid en wijs Bestuur in kerkelijke en profane wereldgeschiedenis, Gods Almacht en Goedheid, die ons tegenstralen uit de rijke, mooie natuur, de realiteit van ons genade-leven, dan behooren naast deze ook te staan : Gods heerschappij, als Schepper over alle menschenzielen, Christus Verlosser (I Tim. 2/6) (en Koning) van alle menschen, de voortzetting van het Verlossingswerk door ons (Coll. 1/24), de algemeenheid onzer naastenliefde, de algemeenheid der Kerk, in één woord : de Missie-gedachte.

En waar onze Pausen, vooral in dezen tijd van stoffelijken vooruitgang der heidenvolken, van intense propaganda door Protestanten en Mohamedanen, allen oproepen : ,,Iedereen Missionaris'' (Bened. XV), daar moet ook het kind tot missie-actie aangezet, ja vooral het kind ! En waarom ?

---

[1]) Dit artikel handelt alleen over het *lager* onderwijs, waaronder ook vallen de *katechismus-lessen* van den priester.

Niet alleen, omdat het kind zoo veel goed kan doen aan de Missie, maar ook omdat de missie zooveel goed kan doen aan het kind. Het kind kan zooveel goed doen aan de Missies door zijn machtig gebed, ,,het voedsel voor de Missiën als het ware" (Pius XI). Spoort de Paus in Rerum Ecclesiae niet ,,vooral de kinderen" aan tot gebed ? En daarenboven : missie-vuur onder de jeugd wordt missie-actie van het komend geslacht : ,,Jong geleerd, oud gedaan."

Maar ook de Missie kan zooveel goed doen aan het kind ! Het zal een prikkel zijn, om de Missie-gedachte in heel de opvoeding, in het onderwijs en de catechismus-lessen te doen doordringen. Ziehier enkele voordeelen aangetoond : De Missiegedachte werkt krachtig mee aan de zelf-heiliging van het kind. Het kind zal de waarde van de ziel wellicht niet begrijpen uit het geest-zijn der ziel, niet uit ,,het verheven zijn in de bovennatuurlijke orde van de ziel", maar wel uit het feit, dat een missionaris of missie-broeder of -zuster vader en moeder verlaat en heel ver van huis gaat, om in armoede, in ontbering zielen te winnen. — Het zal de waarde van zijn H. Doopsel begrijpen, als het hoort, hoe een Pater uren ver, bij mooi of leelijk weer, reist, om één stervende te gaan doopen. Het zal den beschavingsinvloed der Katholieke Kerk begrijpen door vergelijking met heidensche toestanden, bijv. het dooden en te vondeling leggen van kinderen. Het zal in zijn geloof edelmoediger worden, offervaardiger, als het hoort van dat kind, dat zich liet binden op een van die groote Kongoleesche mierennesten, zich levend liet opeten, liever, dan aan de afgoden te offeren, en in die offervaardigheid zal het steun vinden tegen opkomende hartstochten, tegen godsdienstige onverschilligheid. Kinderen worden zoo meegetrokken door het voorbeeld ! Ze willen nadoen. En zal een kind niet eerder naar de H. Mis komen, wanneer men het vertelt, hoe in de missielanden kinderen dagen lang loopen, om een H. Mis te kunnen bijwonen ? Zal het God niet danken voor het ontvangen geloof, als het ziet, hoe anderen moeten werken om het te krijgen, moeten lijden, om het te behouden. Denk aan de Martelaren van Oeganda !

Nog meer doet de Missie : het kind zal de zielennood in de Missie door voorbeelden leeren begrijpen, het zal voor de Missie gaan bidden, het zal zelf willen helpen, het wil den missionaris,

de missie-zuster nadoen, het zal zelf missionaris willen worden. „Zeer zeker mag worden vertrouwd", zegt Pius XI in Rerum Ecclesiae", dat het verlangen naar het apostolaat, onder Gods leiding, kan indringen in de ontvankelijke gemoederen van vele kinderen, als zij.... zich gewend hebben te bidden voor het eeuwig heil der ongeloovigen. Deze drang zal wellicht, als hij zorgzaam wordt bevorderd, geschikte arbeiders voor den apostolischen arbeid opleveren."

O ja, ik weet het : de kinderfantasie ziet den missionaris zoo graag, als avonturier op het paard, werkend en kerken bouwend, te midden van Negers of Indianen, in een uitgeholden boomstam midden op het water, zooals zij hem zien op de plaatjes van den almanak, en zij zien te weinig in den missionaris den arbeider van Christus, werkend aan den zielenoogst. In dat wonder ? „Toen ik een kind was," zegt S. Paulus (I Cor. 13/11), „sprak ik als een kind, voelde ik als een kind, dacht ik als een kind." Ook hier moet, gelijk bij het graanzaadje, het uiterlijk omhulsel, het kinderlijk fantasie-beeld sterven, opdat onder Gods leiding de innerlijke kern, de ware roeping ontkieme en opgroeie. Leeren wij ook de kinderen bidden, dat God er uit hun midden moge roepen tot priester, broeder, zuster. „Wie iemand tot Christen maakt, redt één ziel, wie iemand tot priester maakt, redt er honderden." Hoe kunnen wij, priesters, later God dankbaarheid toonen, dan door voor zoover ons mogelijk is, dat zelfde ideaal in andere harten te wekken en te bevorderen !

Tenslotte brengt de missie-gedachte in het onderwijs vele voordeelen aan voor het onderwijs zelf : niet alleen omdat de missiegedachte veel bijdraagt tot volledige kennis van geschiedenis en ontwikkeling der missielanden (omtrent dit punt zegt Foerster o.a. : „Het aardrijkskundig onderwijs zou een belangrijk onderdeel verwaarloozen, wanneer het de missie niet behandelde), maar ook indirect, doordat een voorbeeld uit de missie de aandacht trekt, een saaie les opfrischt, de les met het leven verbindt. Ter illustreering : Als U in een aardrijkskunde-les over de Sahara alle dorpen met aantal inwoners erbij voorleest en lengte en breedte in cijfers tracht weer te geven, zal Piet zijn zakmes of katjesdrop uit zijn broekzak te voorschijn halen.... maar hij zal ze er weer instoppen, als U begint te vertellen, bijv. dat daar in die woestijn

nog geen 20 jaar geleden een kluizenaar leefde, een echte graaf, oud-officier bij de Fransche kanonnen, die pater Trappist werd, die eenzaamheid, armoede, verachting zocht, naar de Sahara trok, waar hij 's avonds neerknielde onder de sterren, hij, de meest verlaten mensch van Gods wijde wereld, biddend voor de bekeering der Muzelmannen, waar hij ook met de handen op den uitgemergelden rug gebonden, door rondzwervende ruiters werd vermoord, waar midden in de woestijn zijn graf ligt : Charles de Foucauld.

„Geeft," zegt Christus, „en U zal gegeven worden". Zoo is het ook hier ; de missie vraagt veel, maar geeft ook veel. „De Missie is geen bedelares, zij is een opvoedster", zegt terecht pater Calbrecht. Daarom : de Missie in het onderwijs ! !

„Maar hoe ?" zult U vragen. Alvorens hierop te antwoorden deze voorbemerking: het onderwijs is niet de eenige schakel tusschen kind en Missie. Neen, er zijn er vele. Ik noem bijv. het Genootschap der H. Kindsheid dat de kinderen door gebed, door offer, door centen uit *eigen* spaarpot, hulp wil doen brengen aan arme te vondeling gelegde en vrijgekochte kinderen in de Missie. „Aldus", zegt Bened. XV in Max. Illud, „vroegtijdig beseffend, welk een groote gave het geloof is, leeren zij meewerken, om ook anderen daaraan deelachtig te maken." Het contact van het kind met de Missie wordt nauwer, als we ieder kind op bijzondere wijze laten bidden voor een bepaald kind in de missie, even groot en even oud als zij (Heraut Jan. '31). De betrekking met de missie kan nog nauwer zijn. Zooals in het brochuurtje „Alleman Missionaris" over de E.K. bonden in België wordt verteld die ieder bidden voor de belangen van één missionaris, met wien ze correspondeeren en naar wien ze hun geestelijke aalmoezen sturen. Kan het zoo ook niet door ons ? We gaan voorbij, wat de ouders hier doen en kunnen doen.

Maar de missie-geest, de blijvende missie-geest, zal dan alleen kunnen bloeien, als de missie-actie-buiten-de-school gerugsteund, gedragen en gevoed wordt *in* de school ! En hier staan als schakels tusschen kind en Missie de onderwijzer en de priester in de catechismusles. Hoe ze het aan moeten leggen ? Als antwoord op deze vraag gelden de volgende algemeene regels :

„Niemand geeft wat hij niet heeft," d.w.z. wilt U praten over de missie, zorgt dan voor ruime kennis van en groote liefde voor de missie, en tracht ook bij anderen (onderwijzers !) die kennis te vermeerderen en die liefde aan te wakkeren. „Waar het hart vol van is, loopt de mond van over."

Wat de missie als onderwijs-object, m.a.w. waarin die kennis zooal moet bestaan, betreft : vooreerst natuurlijk de grondslagen, waarop de missie en de noodzakelijkheid van onzen missie-plicht steunt. En hoe geschikt kunt U daarover met de kinderen praten op Kerstfeest, in Driekoningen-tijd, Goede Week, bij de behandeling van het Onze Vader enz. Voorziet U vervolgens van een flinken voorraad voorbeeldjes uit de missie. Vele simpele missie-verhaaltjes, uit een tijdschriftje of 'n missie-almanak opgedaan, kunnen zoo mooi worden aangehaald als voorbeeld, bijv. bij de behandeling van een of andere deugd in de catechismus-les, als voorbeeld in kinderlijken vorm. De natuurvolken immers staan in hun oorspronkelijkheid dicht bij het kind, en het kind kan zich aan hun opvattingen vaak beter aanpassen, dan aan de begrippen der beschaafden. Het kind, als zoodanig, kan moeilijk abstracte begrippen vormen ; welnu, we gaan helpen, we gaan „de beenderen met vleesch omkleeden", de waarheden belichamen in voorbeelden, we trachten door tegenstellingen juiste ideeën te vormen. Beide, voorbeelden en tegenstellingen, vindt U in de missie : voorbeelden van kinderlijk geloof tegenover heidensche afgoderij, Christelijke liefde tegenover heidensche wreedheid. Tenslotte — wat de toepassing van die kennis betreft — moet de missie-gedachte te pas komen en aangepast zijn een leeftijd en natuur der kinderen. Dat spreekt.

U vraagt bijzonderheden ? Hiervoor moet ik kortheidshalve verwijzen naar de speciaal als hulp in deze stof geschreven boeken, o.a. : „De missie-gedachte in het Onderwijs" door M. Schreurs 1928 (34 deel der Paedag. Stud. o.l.v. Decoene en de Hovre) en „De Missie bij het Onderwijs" door Pater Tarcisius O.M.Cap. 1919 (No. V uit Malmbergs' Paedag. Biblioth.). — Pater Fischer S.V.D. De Catechismus verklaard door voorbeelden uit de missies. (Uitg. van den boekh. St. Willibrordus te Uden).

Als voorbeeld : missie-gedachte in het algemeen en in het bijzonder : bijv. bij de behandeling van het N. Test. in Bijbelsche

Gesch. : Christus zelf als missionaris, predikend tegengewerkt, gedood.... hoeveel missionarissen zijn Hem gevolgd ! Denk aan Paulus' Apostolaat en ijver : „Alles voor allen !" Vergelijk hiermee eens Franciscus Xav., Pater Damianus, die verlatene wordt met de verlatenen, melaatsche met de melaatschen, om ook hen voor Christus te winnen.

In de catechismus-les: vooral hier ligt ònze taak: bij behandeling van het H. Doopsel, van het Onze Vader, van de liefde tot God en den naaste, afgoderij en tooverij, duivels-werken en wondere gebedsverhooringen, erfzonde met haar noodlottige gevolgen, slavernij des duivels (vergelijk met menschelijke slavernij !) enz., enz. : de missie zal ons bij deze noodzakelijke, mooie, lang niet gemakkelijke taak behulpzaam zijn.

Moge door haar medewerking de missie-gedachte er het hare toe bijdragen, dat de catechismus-les voor het kind niet worde een saaie les over abstracte, onbegrepen en dus spoedig vergeten (!) waarheden, maar dat dat, mede door haar concrete voorbeelden — „voorbeelden trekken" is 't niet — de godsdienstkennis in de kinderjaren opgedaan, vruchtbaar zij voor het leven, en *aanzetten tot beleving* van ons H. Geloof. Het zal het Godsrijk èn in hunne zielen èn in de Missie ten goede komen !

FRANS VAN HAAREN.

DE KATECHIST

Bijtijds heeft Rome ingegrepen en het St. Petrus Liefdewerk ingesteld dat op gelijken voet staat met de twee andere Pauselijke genootschappen. Het spreekt vanzelf dat er voor een inlandsche clerus moet gezorgd worden. Eenieder begrijpt dat Europa onmogelijk in de geestelijke behoeften van zoovele landen kan voorzien. De Europeesche Missionaris moet geholpen worden door den inlandschen priester, vooral wat het parochiaal werk betreft Het is niet alleen deze noodzakelijkheid welke Rome gedwongen heeft om seminaries in de missielanden op te richten, maar daar wij leven in een tijd van omwentelingen weet men nooit wat zelfs de onmiddellijke toekomst ons zal brengen. Ieder volk hunkert naar onafhankelijkheid en de tijd komt dat zelfs de neger

in de oerbosschen van Afrika het kwalijk zal nemen dat een conferentie in Brussel heeft besloten welk deel van Afrika door Europeesche staten zou beheerscht worden. Het werd daar op vriendschappelijke wijze beslist wie het grootste gedeelte van het zwarte werelddeel zou inslikken, maar de eigenlijke eigenaar werd niet gevraagd. Dit ging natuurlijk goed in den tijd toen Leopold van België bijna het geheele hart van Afrika als zijn privé eigendom beschouwde, maar de tijden zijn veranderd, het zwarte volk begint te ontwaken en ofschoon zij zich nog de oogen uitwringen, wordt het hun duidelijk dat het beste land van hen is afgenomen en dat zij door hun blanken overheerscher in laaglanden vol van malaria zijn teruggedreven. Negerreserves zijn hun aangewezen, die kleiner en kleiner dreigen te worden naar gelang de Europeaan een markt geopend ziet voor zijn katoen. Dat gevoel van verdrukking zal eenieder in het zwarte werelddeel aangrijpen, de storm van oproer zal zich verspreiden en de Kerk zal meegesleurd worden als haar priesters alleen tot het ras der overheerschers behooren. Natuurlijk zal het gevaar niet dreigen van den kant der Katholieken, maar het Protestantisme en Mahomedanisme zal zich vereenigen met het heidendom en de Katholieke neger zal machteloos staan tegenover die overmacht. Dit alles is door Rome voorzien; vandaar het bevel van Kardinaal van Rossum om seminaries te bouwen overal waar er nog geen waren. Elke moeilijkheid door de missiehoofden ingebracht werd reeds van te voren afgewezen: er moesten seminaries komen en in het volgende jaarverslag moest men melden hoe groot het aantal studenten was. De seminaries zijn dus gebouwd en men gaat een toekomst tegemoet die het bestaan der Kerk waarborgt. Gelukkig gevoelt zich de missionaris dat zijn werk na zijn dood zal worden voortgezet. Met een gevoel van dankbaarheid leest hij de verslagen van het St. Petrus-Liefdewerk maar hij begrijpt meer en meer naar gelang zijn jaren klimmen, dat hij niet verstaan wordt wanneer hij over Katechisten spreekt of schrijft. Hij vertelt dat de uitbreiding van ons H. Geloof van die Katechisten afhangt, dat de Katechist de eerste toenadering moet maken tusschen den heiden en den priester, dat het voornaamste werk van den geloofsverkondiger onvruchtbaar blijft totdat hij door Katechisten geholpen wordt; maar dit alles maakt geen indruk op de ziel van

den Hollandschen Katholiek om de eenvoudige reden dat er niets in ons land bekend is dat maar eenigszins gelijkt op het werk van een Katechist in een heidensch land. Het is waar wij hebben onze propagandisten en onze leekenapostelen, die het best vergeleken kunnen worden met Katechisten in een heidensch land, maar toch is het iets anders. De Katholiek in Holland hoort den missionaris vragen om geld om zijn Katechisten te onderhouden en hij begrijpt niet dat die nieuwe Christenen niet kunnen gedreven worden om hetzelfde te doen wat zoovele vrijwilligers in Holland doen, wanneer zij beginnen te werken voor de uitbreiding van Gods rijk hier op aarde zoodra hun dagtaak geëindigd is.

Wat is dan eigenlijk een Katechist ? Het antwoord wordt het beste gegeven wanneer ik vertel hoe de priester moet beginnen wanneer hij nog geen Katechisten heeft.

Het is verloren werk voor hem om de heidenen aan te spreken over geloof. Hij moet op reis verschillende opperhoofden bezoeken en vertellen dat hij in het land gekomen is om de wijsheid die hij bezit, ook aan zijn volk te leeren, dat hij zich beperken zal tot het jongere geslacht, daar zij naar de missie moeten en jaren noodig hebben om zich die wijsheid eigen te maken. Zoo'n opperhoofd denkt natuurlijk aan lezen en schrijven, wat volgens zijn inzicht alle wijsheid omvat. Wanneer men hem zou spreken over een godsdienst, die alle heidensche gebruiken opruimt, dan zou hij nooit toelaten dat een zijner onderdanen zich bij de missie aansluit. Het idee van wereldsche voorspoed bestaat voornamelijk in veelwijverij. Een vrouw wordt in Kavirondo bijv. gemiddeld voor 10 koeien gekocht. De rijkdom van een man wordt niet beoordeeld naar het aantal koeien, die hij bezit maar naar het aantal vrouwen. Zoolang hij koeien heeft zal hij meer vrouwen koopen. Daar het Katholicisme het heidendom in dezen hartader aantast zal de vreemde priester geen ingang kunnen vinden in het leven van den heiden. Het proces werkt langzaam totdat hij eenigen gevonden heeft die door hun levenswandel een invloed kunnen uitoefenen op hun stamgenooten. De priester begint dus met jongens, die nog niet getrouwd zijn ; hij onderwijst hen zooals een kind op school onderwezen wordt maar hun hoofdvak is natuurlijk godsdienstleer. Het duurt jaren voordat hij eenigen kan uitkiezen, die volgens zijn inzicht de genade van God gekregen hebben om gedoopt te worden. Een

zware proeftijd is natuurlijk noodzakelijk want zij zullen zich te midden van een heidensche omgeving staande moeten houden.

Blijken de bekeerlingen vertrouwbare christenen te zijn, dan worden eerste Christenen aangesteld als Katechisten, die in hun eigen provincie het geloof moeten onderwijzen. En deze hebben veel gemakkelijker toegang; want zij worden door hun stamgenooten beschouwd als menschen, die in ontwikkeling ver boven hen staan. Die menschen bouwen een Katechumenaat en geven onderrichting in de gebeden en katechismus. Als de priester zoo'n Katechumenaat komt bezoeken wordt hij door die Katechumenen ontvangen als een reeds bekenden persoon en zij begrijpen wat het werk van den priester is, met andere woorden de brug is over de rivier geslagen. Het spreekt van zelf dat al die Katechumenen het H. Doopsel niet zullen ontvangen, maar het proces is niet zoo lang en kostbaar als bij de eerste, want zooals de priester eerst begon, moest hij rekenen dat minstens een 90 procent van zijn eerste volgelingen, afgewezen moesten worden omdat niemand eigenlijk begreep waarom hij naar de missie ging; maar de Katechumenen, die door den inlandschen Katechist naar de Missie worden gebracht zijn menschen die althans eenigzins weten waarom zij zich voor verdere onderrichting naar den priester begeven.

In het begin wordt iedere Christen als Katechist uitgezonden maar zoodra de missie op vasten grond staat worden Christenen gekozen die zich voor het werk van Katechist beter bekwamen, door het volgen van een Katechistenschool. Bezitten wij die eenmaal dan is de missie weer een zeer groote stap verder.

De inlandsche priester is noodzakelijk voor de toekomst maar de Katechist is allernoodzakelijkst nu en ook later om de missie te beginnen, in nieuwe centra te vestigen, en haar eerste fundamenten te leggen. Het Missieland is zoo enorm groot dat het eeuwen zal duren voordat priesters voorzien kunnen in die groote behoefte. Men moet niet vergeten dat de taak van den missionaris is om ons H. Geloof nieuwe terreinen te openen, maar zonder zijn Katechisten staat hij daarbij machteloos.

N. STAM.
MISSIONARIS VAN MILL HILL.

Eldoret, Kenya Colony (Afrika).

UIT DE WIJDE WERELDMISSIE

HET LAND VAN DE RIJZENDE ZON

De Missietoestand in Japan.

1. Land en volk. — Tot aan het binnenstroomen der Westersche cultuur [1]) — in de tweede helft der 19e eeuw — was het eilandenrijk Japan, in de landstaal Nippon geheeten, uitsluitend een agrarisch *land*. Bijna de helft van het land is woud en slechts 17% bebouwbaar akkerland, zoodat, ondanks de vruchtbaarheid van den bodem, de producten niet voldoende zijn voor de levensmiddelen der *bevolking*, die gedurende de laatste halve eeuw bijna verdubbeld is, nl. van 38 op 66 millioen inwoners gestegen.

Het feit, dat Japan, wat den rijkdom betreft, als vierde in de rij der volken staat, mag ons niet misleiden bij ons oordeel over den *maatschappelijken* toestand van het volk ; want de inkomsten van landbouw en nijverheid strekken aan betrekkelijk weinigen tot groot profijt. Het volk is over het algemeen arm. Aan de voeding stelt men mindere eischen dan in Europa, ook wat zijn woning betreft, is de Japannees bescheiden ; aan kleeding daarentegen hecht hij zeer.

De *economische* toestand van Japan is verre van rooskleurig ; de oorzaken hiervan liggen ten deele in omstandigheden, onafhankelijk van den wil der Japanneezen, zooals aardbevingen en andere catastrophen, die zich vaak voordoen. Daarbij geschiedt de landbouw volgens oude methoden en hebben de Japansche industriëelen velen van zich afkeerig gemaakt door immoreele handelspraktijken en minderwaardigheid der producten. De emigratie alleen kan den economischen toestand niet verbeteren, te minder wijl verschillende landen, die voor immigratie van Japan-

[1]) Ohm, *Kulturen, Religionen and Missionen in Japan*. Augsburg, 1929.

neezen in aanmerking komen, o.a. de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Canada en Australië, hun grenzen juist voor de Japanneezen hebben gesloten.

Dat de missie van den *politieken* toestand van een land veel voordeel, maar ook veel nadeel kan ondervinden, ligt voor de hand. Japan is, wat den staatsvorm betreft, in 1868 van een feodalen staat een eenheidsstaat geworden en heeft in 1889 een grondwet gekregen. Wijl het volk in godsdienstig opzicht zeer verdeeld is [1]), bestaat het gevaar voor het uit-elkander-vallen van den staat. De Japansche regeering zocht dan ook naar een middel om de eenheid hechter te maken en meende dit gevonden te hebben, voorloopig althans, in het officiëele Shinto. [2]) De gevaarlijkste vijand voor den Japanschen Staat is het radicalisme; ook het Marxisme vindt veel aanhang, vooral onder professoren en studenten. Terwijl de binnenlandsche politiek zich al meer en meer in democratische richting beweegt, is Japan in de buitenlandsche politiek zelfzuchtig en leeft vooral met China en de Vereenigde Staten van Amerika op gespannen voet. Japans onafhankelijkheid is in zooverre een voordeel voor de missie, dat de missionarissen er niet beschouwd worden als agenten van een min of meer gehaten staat, die het land beheerscht en uitbuit.

De Japanneezen laten zich op het stuk van godsdienst meer door hun gemoed dan door hun verstand leiden, hetgeen een gewichtige vingerwijzing bevat voor de in Japan te volgen missiemethode. Daarenboven verloochenen de Japanneezen hun gemeenschapszin, die op economisch gebied tot uiting komt, ook in het godsdienstige niet, en laten dientengevolge hun godsdienstig denken en handelen op de eerste plaats met het oog op de gemeenschap bepalen; zoo aanvaarden nog tegenwoordig verschillende Japanneezen ten gunste van vereerde of beminde personen boetewerken en lijden.

2. Hiërarchische indeeling, missiepersoneel en resultaat.

[1]) Van godsdienstwetenschappelijk standpunt beschouwd, zijn er weinig landen zoo interessant als Japan; men vindt er immers nog heden ten dage ongeveer alle trappen van godsdienst, vanaf het animisme tot het monotheïsme. Het getal van godsdiensten en godsdienstige sekten is dan ook buitengewoon groot: Shintoïsme, Boeddhisme, Konfucianisme, Islam en Christendom, terwijl het Shintoïsme, Boeddhisme en Christendom in tal van sekten en belijdenissen zijn gesplitst.

[2]) Schurhammer, *Shintó, der Weg der Götter in Japan.* Bonn, 1923.

— Tot vóór enkele decennia bestond er in Japan geen geloofsvrijheid. [1]) Officiëel is deze eerst door de grondwet van 1889 gewaarborgd. [2]) In 1891 werd in Japan de *kerkelijke hiërarchie* ingericht en in 1919 richtte Rome te Tokio een *apostolische delegatie* op.

Op het oogenblik telt de kerk van Japan [3]) : 1 aartsbisdom (Tokio) ; 4 bisdommen (Nagasaki, Osaka, Hakodate, Fukuoka) ; 2 apost. vicariaten (Hiroshima, Sapporo) ; 4 apost. prefecturen (Sjikokoe, Niigata, Nagoya, Kagoshima) ; 2 zelfstandige missies : Miyasaki en Karafuto.

Achtereenvolgens zijn de volgende *missioneerende orden en congregaties* op het Japansche missieveld verschenen : de Missions Etrangères van Parijs (aartsb. Tokio ; bisd. Osaka, Hakodate, Fukuoka ; het bisdom Nagasaki stonden zij in 1927 aan den inlandschen Clerus af) ; in 1904 kregen de Spaansche Dominicanen van de Philippijnsche provincie de apost. prefectuur Sjikokoe ; sinds 1915 bedienen Duitsche Franciscanen van de Thüringsche provincie het apost. vicariaat Sapporo, waarvan in 1932 Karafuto als zelfstandig missiegebied werd afgescheiden ; sinds 1931 zijn er Canadeesche Franciscanen in de apost. prefectuur Kagoshima; in 1921 en 1922 kwam het Gezelschap van het Goddelijk Woord in de apost. prefecturen Niigata en Nagoya ; in 1923 aanvaardden Duitsche Jezuieten het apost. vicariaat Hiroshima; sinds 1928 bedienen Italiaansche Salesianen van Don Bosco de missie van Miyasaki.

Naast den inlandschen clerus (22%) zijn onder de missionarissen verschillende *nationaliteiten*, hoofdzakelijk Franschen en Duitschers, vertegenwoordigd ; verder Amerikanen, Canadeezen,

---

[1]) Na een verrassend snellen opbloei in de tweede helft der 16e eeuw, volgde een eeuw van bloedige vervolging, die de katholieke missie in Japan totaal vernietigde. Gedurende de twee eeuwen van volstrekte afgeslotenheid, die volgden, hebben nu en dan katholieke missionarissen getracht in het land door te dringen, echter altijd tevergeefs. Eerst in 1856 betraden weer voor het eerst eenige missionarissen den door het bloed van zooveel martelaren gedrenkten bodem van Japan. En in 1865 ontdekte men er christenen, christen gebleven alle vervolgingen ten spijt. De oude wetten tegen het christendom waren toen nog van kracht ; zij werden pas in 1873 afgeschaft, waardoor de christelijke godsdienst stilzwijgend werd toegelaten.

[2]) Titel 2, art. 28 luidt : ,,Alle Japansche onderdanen genieten vrijheid van godsdienst, zoover zulks overeen te brengen is met de openbare orde en rust en hun plichten als onderdanen.''

[3]) Schmidlin, *Das Heidenapostolat im fernen Osten*. I *Ostasien*. Münster i.W., 1930.

Spanjaarden, Italianen enz. ; het aantal dienstdoende *priesters* bedraagt amper 300. [1])

Onder hun *medewerkers* moeten op de eerste plaats genoemd worden de Trappisten (in het bisdom Hakodate) en Trappistinnen, die om hun leven van boete en gebed in heel het land geacht zijn ; verder de zusters, die kostbare hulp verleenen in het onderwijs en bij de ziekenverpleging ; meer dan van vreemde missieartsen verwacht men er van inlandsche medici ; leekebroeders zijn er bij de Trappisten, Franciscanen, Jezuieten en Salesianen ; katechisten spelen er niet zoo'n groote rol als b.v. in Korea.

Het *resultaat* der missioneering in Japan kan op het eerste gezicht poover lijken : op de 66 millioen inwoners nog niet ten volle 100.000 katholieken, van wie nog de grootste helft in het bisdom Nagasaki wonen, ten deele dus weer nakomelingen zijn van de vroegere christenen. Ongeveer 35% der Japansche katholieken woont in de steden, de rest op het land. Van hen behooren ongeveer 68% tot de lagere klassen der bevolking, 30% tot den middenstand en 2% tot de hoogere standen ; dienovereenkomstig is over het algemeen ook het onderwijs, dat zij genoten en de maatschappelijke welstand, waarin zij zich bevinden. De kwaliteit der katholieken als zoodanig vult intusschen aan, hetgeen aan de kwantiteit ontbreekt.

Het resultaat der missioneering bestaat trouwens niet enkel in het aantal bekeerlingen ; ook buiten den kring van katholieken en doopleerlingen werkt het christendom als een zuurdeesem. Zijn invloed is reeds eenigszins merkbaar in de gedachtenwereld der Japanneezen : de leer van den éénen, persoonlijken God heeft er blijkbaar indruk gemaakt, meer nog misschien verschillende zedelijke opvattingen aangaande zelfmoord, prostitutie enz. Sommige Japanneezen gevoelen ook warme sympathie voor de groote figuren van onzen godsdienst, met name voor den goddelijken persoon van Christus. Vervolgens dringt het Christendom langzaamaan door in het praktische leven der Japanneezen ; enkele christelijke gebruiken, o.a. de Zondagsrust, de viering

---

[1]) We benutten voor sommige cijfers de nieuwste opgaven, die we vonden in de „*Ecclesiae Japonicae Status anni* 1931—1932 *secundum relationes annuas singularum missionum redactus a P. C. Oertle S. V. D., Missionis de Niïgata,*" ons door een belangstellende welwillend toegezonden ; voor dit blijk van medeleven met ons tijdschrift betuigen wij hier onzen oprechten dank.

van het Kerstfeest, zijn er reeds ingeburgerd. Het krachtigst wellicht heeft er de katholieke missie op het maatschappelijk leven ingewerkt; de abolitiebeweging, de verheffing der vrouw enz. dankt men rechtstreeks aan het christendom.

Hiermede is intusschen niet gezegd, dat het Japansche volk als zoodanig de katholieke Kerk als zoodanig kent; veruit de meesten hebben er nog nooit iets van gehoord. [1])

3. Missiemiddelen en methode. — De katholieke missie ziet zich in Japan tegenover een hoogstaand cultuurvolk geplaatst. Dientengevolge is de Japansche missie bijzonder moeilijk, maar ook bijzonder gewichtig. Ook hierom staan de missionarissen in Japan voor een zware taak, wijl zij niet evenals de geloofsverkondigers in de meeste andere landen groote groepen van heidenen bij het onderwijs in den godsdienst kunnen bijeenbrengen. Bijna iedere Japannees, die tot het christendom wil overgaan, verlangt nl. een individueele behandeling en afzonderlijk onderricht. Wijl het heidendom het meest verzwakt is bij de Japanneezen, die de steden bewonen, concentreert de Japansche missie — en dit is haar algemeene *methode* — bij voorkeur haar werkzaamheid op de steden; en onder de steden met name op Tokio, wijl de hoofdstad in cultureel en godsdienstig opzicht een grooten invloed op het heele land uitoefent.

Wat de afzonderlijke *middelen* betreft, zagen de missionarissen in Japan zich wegens gebrek aan personeel, tot dusver genoodzaakt meer hun aandacht te besteden aan de zielzorg voor de katholieken dan aan de eigenlijke uitbreiding van het geloof onder de heidenen. Intusschen gebruikten zij echter onrechtstreeksche missiemiddelen om de bevolking van Japan op het christendom voor te bereiden.

Tot deze middelen rekenen we vooreerst de *pers*. Tegenover de lawine van Boeddhistische tijdschriften, communistische novellen en protestantsche brochuren [2]) kon de katholieke pers tot vòòr korte jaren niets noemenswaardigs stellen. De Salesianen van Don Bosco, die sinds 1928 in Japan werkzaam zijn, legden

[1]) Heuvers, *Die Katholische Kirche im heutigen Japan*. Stimmen der Zeit, 114 (1927) 360 flgd.

[2]) De Rijk-Gods-beweging van den protestantschen predikant Kagawa wierp in drie jaar tijds meer dan een millioen vlugschriften onder het volk.

zich met bijzonderen ijver op de drukpers toe en openden te Oita een typografenschool. In 1930 loste men enkele kleinere tijdschriften op in het blad „Nippon Katholiku Shimbun", dat om financiëele redenen voorloopig nog slechts ééns per week verschijnt. Bovendien wekte het pers-congres, in 1931 te Tokio gehouden, op tot de stichting van een nieuws-centrale en de jaarlijksche organisatie van een pers-bijeenkomst. Katholieke boeken zijn er reeds betrekkelijk veel, ofschoon de lectuur voor ontwikkelden dringend aanvulling eischt.

De katholieken van Japan kunnen er verder fier op gaan, zeer goede *onderwijsinstellingen* te bezitten. Toch voldoet het schoolwezen in zijn geheel beschouwd, er nog niet aan alle eischen. Een der fouten ervan is, dat niet van onderaf werd opgebouwd en organisatorisch samengevat. Hier vindt o.a. verklaring het feit, dat de katholieke universiteit van Tokio, Jochi Daigaku, school der hoogste wijsheid, van wier ontwikkeling zoo buitengewoon veel afhangt, niet die werkzaamheid in de breedte en de diepte kan ontwikkelen, waartoe zij anders in staat zou zijn. Het best uitgebouwd zijn de middelbare scholen; zij kunnen dan ook tot dusver bogen op de schoonste resultaten. Haar zegenrijke werkzaamheid zal zich echter dan alleen kunnen blijven ontplooien, als zij behoorlijk worden ondersteund en van al het noodige voorzien.

Wat de *caritatieve instellingen* betreft, overtreffen de protestanten in Japan de katholieken; toch zijn er reeds 13 katholieke hospitalen en 21 weeshuizen; dat de verpleging door religieuzen 'n uitstekend middel ter bekeering is, behoeft niet gezegd.

4. Moeilijkheden en vooruitzichten. — Op het eerste gezicht schijnen de vooruitzichten van de missie in Japan niet bijzonder hoopvol te stemmen, omdat vele en groote *moeilijkheden* haar voorspoedige ontwikkeling in den weg staan.

Deze moeilijkheden liggen vooreerst in den aard van de zaak zelve. Godsdienst verwisselt men nu eenmaal niet als een kleed, omdat hij heel het leven doordringt. Het aanvaarden van de geloofsleer van het christendom nu vraagt ongetwijfeld een offer

[1]) Overmans, *Hindernisse der Mission bei den gebildeten Japanern*, Compte Rendu de la 7e semaine de missiologie à Louvain (1929), p. 206 ss.

aan het verstand, de christelijke zedeleer brengt nieuwe verplichtingen mede en heel de geest van het christendom is op het bovennatuurlijke en het hiernamaals gericht ; dit alles moet begrijpelijkerwijze bij vele Japanneezen op taaien tegenstand stuiten.

Bovendien geldt het Shintoïsme, dat praktisch staatsgodsdienst is, als de sterkste steun van de regeering [1]), terwijl het Boeddhisme tegenwoordig een opmerkelijke renaissance beleeft [2]) ; beide godsdiensten hebben ook beslissenden invloed op het hooger onderwijs.

Verder hebben de oorlogen met zegevierenden afloop het nationale bewustzijn terdege versterkt, waardoor men over het algemeen geneigd is het christendom als vreemden godsdienst uit het Westen af te wijzen.

Met den opbloei der industrie drong een geest van materialisme binnen, die de godsdienstige belangstelling in breede kringen heeft verminderd. Tengevolge van deze industrialisatie van Japan steeg ook de maatschappelijke nood, waarvan het communisme behendig partij wist te trekken.

De scheuringen in het christendom brengen weliswaar geen

---

[1]) Desondanks staat het Shintoïsme niet voor een rooskleurige toekomst. Zijn geschreven bronnen zijn te vol van onzedelijke verhalen, zijn leerinhoud is te arm, zijn moraal is te vlak. De diepe behoeften aan genade en waarheid, welke sluimeren in ieder menschenhart, vinden in het Shintoïsme geen bevrediging. Feitelijk verliest dan ook het Shintoïsme met den dag aan aanhang, niet slechts bij de ontwikkelde klassen, maar ook bij het volk. Een kenner van het Shintoïsme besluit als volgt den eersten band van zijn desbetreffend werk : ,,Par utilitarisme, par respect humain, par sentiment, le Japonais cultivé peut feindre de croire à Amaterasu, il peut affecter l'attitude la plus recueillie et la plus dévote lorsqu'il visite les temples, y prie ou participe au service religieux, mais au fond de lui-même il doute complètement de la valeur et de l'efficacité de son geste. Le piétisme shintoïste est une immense hypocrisie collective.'' Martin, *Le Shintoïsme*, I, Hongkong 1924, p. 220.

[2]) Het Boeddhisme is in Japan ongetwijfeld de godsdienst, die de verspreiding van het Christendom het meeste tegenhoudt. Van alle godsdiensten in Japan staat het Boeddhisme, zoowel wat het getal zijner aanhangers betreft, — ongeveer 46 millioen — als wat zijn invloed betreft, ver aan de spits. Zijn invloed strekt zich niet slechts over het eilandenrijk zelf uit, maar ook over de boeddhistische gemeenschappen van de overige Aziatische landen. De godsdienst van Çakyamuni heeft, zoowel in stoffelijk als geestelijk opzicht, in het Japansche Boeddhisme zijn sterksten steun. In het ,,land der rijzende Zon'' is het Boeddhisme het werkzaamst. Op het gebied van de wetenschap en van het praktische leven geeft het Japansche Boeddhisme een voorbeeld aan zijn zustergemeenschappen in China, Korea en Z.-O.-Azië. Om deze redenen is de strijd, die in Japan tusschen het Boeddhisme en het Christendom gevoerd wordt, van bijzondere beteekenis. Misschien wordt in Japan de groote strijd tusschen Boeddhisme en Christendom überhaupt beslecht.

verwarring teweeg in de hoofden der Japanneezen, die zelf aan een veelheid van sekten in Shintoïsme en Boeddhisme gewoon zijn, maar zij stimuleeren toch hun neiging tot godsdienstige onverschilligheid.

Eindelijk vormen de schildering van de godsdienstig-zedelijke toestanden bij de z.g. christelijke volken en de levenswandel van sommige christenen in Japan zelf een hinderpaal voor veler bekeering.

Naast deze diepe schaduwen vallen echter ook *lichtstrepen* over de toekomst der Kerk in Japan. De meeste hoop hieromtrent geeft wel het Japansche karakter. [1]) Naar het oordeel van mannen met ondervinding is de Japannees meer dan de Chinees geschikt om het christendom te omhelzen ; hij overtreft hem ook in offermoed en geestelijke activiteit, terwijl zijn zedelijk peil niet lager staat. Wanneer men erin mocht slagen — en er wijzen gunstige voorteekenen in die richting — de missie over het doode punt heen te helpen, dan zal de consequente aard van den Japannees de eenmaal begonnen beweging voortzetten.

Daarenboven dwingen de maatschappelijke verhoudingen Japan altijd meer zijn positie ten opzichte van het christendom te bepalen. Feitelijk heeft de regeering dan ook reeds meer dan eens het Christendom als een gewichtigen factor in de Japansche samenleving erkend en niet geschroomd met de Katholieke missie samen te werken op het gebied der werkdadige naastenliefde.

5. B i j z o n d e r e t a a k v a n d e m i s s i e. — Uit hetgeen tot dusver gezegd werd, is reeds min of meer gebleken, wat de missie in Japan zich tot *bijzondere taak* moet rekenen om haar werkzaamheid nog vruchtbaarder te maken.

Wat vooreerst de *dragers* van het missiewerk betreft, vraagt de missie in Japan een talrijke geestelijkheid. Meer noodzakelijk nog dan een talrijke, is een wetenschappelijk- en ascetisch-goed-gevormde geestelijkheid. Minstens een of andere missionaris van ieder kerkelijk gebied zou gelegenheid moeten krijgen zich bijzonder toe te leggen op de studie der Japansche taal en cultuur. Uiterlijke aanpassing, b.v. in kleeding, wordt van de missionarissen in Japan niet verlangd; wel echter moeten zij zonder over-

[1]) Hayato Takemiya, *Um die Seele Japans*, Lingen-Ems, 1929.

haasting en stichtend de godsdienstplechtigheden verrichten. En de zoo noodige aanpassing op geestelijk gebied is slechts dan mogelijk, als de missionarissen voldoende vertrouwd zijn met het volk, diens karakter, zeden, gebruiken en vooral godsdiensten. Ook mag men geen moeite schromen om talrijke en degelijke inlandsche geestelijken te vormen, wier eigenaard men zooveel mogelijk dient te ontzien.

De aan te wenden *middelen* zullen verschillen naargelang de personen, tegenover wie men zich geplaatst ziet. Tegenover degenen, die voorloopig weinig of niets van een overgang tot het christendom willen weten, beoefene men apostolisch geduld en trachte hen te brengen tot gehoorzaamheid aan de stem van hun geweten en tot beoefening van natuurlijke deugden, zooals waarheidsliefde, trouw en eerlijkheid. Degenen daarentegen, die zich wenschen te bekeeren, onderrichte men vooreerst in de voornaamste geloofswaarheden, waarbij men zich in Japan niet enkel tot het verstand, maar ook en vooral tot het gemoed van de menschen heeft te richten.

Tot de onrechtstreeksche missiemiddelen behoort ongetwijfeld de school, te meer wijl de Japanneezen zeer leergierig zijn. Het behoort derhalve tot de taak van de missie, het schoolwezen zoo degelijk mogelijk te organiseeren. Hetzelfde geldt van de pers : waar heidensche uitgaven voor alle leeftijden en voor eenieders smaak ruime keuze bieden, is degelijke katholieke lectuur op ieder gebied dringend gewenscht. Ook de ziekenverpleging in Katholieke hospitalen e.d. dient krachtig bevorderd te worden, ook al omdat in de staatsziekenhuizen Boeddhisten en Protestanten ijverige geloofspropaganda voeren. Wijl in een beschaafd land als Japan het uiterlijke van den godsdienst een rol van beteekenis speelt, zorge men ten slotte voor smaakvolle kerken en treffende godsdienstplechtigheden en steune men de beoefening der kunst door katholieken in haar menigvuldige vormen.

Een gunstige gelegenheid om Japanneezen nader tot het christendom te brengen, biedt zich bij de Japansche landverhuizers aan. Tot dusver heeft men aan deze buitengewone kans niet voldoende aandacht geschonken. Toch schijnen de Japansche landverhuizers in den vreemde, los van hun familiebetrekkingen en verwijderd van hun heidensche tempels, gemakkelijker voor

het Evangelie te winnen te zijn. Tot de indamming van den landverhuizersstroom door de Vereenigde Staten van Amerika, trokken de meeste Japanneezen naar Noord-Amerika, waar zij zich met name in San Francisco vestigden ; sindsdien richten zij zich bij voorkeur naar Zuid-Amerika, waar zij in Brazilië met open armen worden ontvangen. Ofschoon de jacht naar aardschen rijkdom en geluk ten deele hun godsdienstige behoeften verstikt, heeft de arbeid der Jezuieten [1]) en der Steyler Paters [2]) onder hen toch succes. Dit missiewerk heeft intusschen een scherpen concurrent in Noord-Amerikaansche, protestantsche sekten, die over veel geldmiddelen beschikken.

De bijzondere taak van de missie in Japan, waarvan we eenige punten hebben aangestipt, kennen de missionarissen zelf over het algemeen goed, maar zij kunnen hun desbetreffende plannen niet ten-uitvoer-leggen, tenzij hun krachtige, financiëele steun wordt geboden. Nog meer voelen de werkers in het Verre Oosten behoefte aan zedelijken steun, die zich in daden van belangstelling en waardeering uit. En het meest van al behoeven zij den godsdienstigen steun van offer en gebed, omdat enkel de wondervolle genade bewerken kan, dat de Japanneezen, die zich als kinderen der goden beschouwen, werkelijk worden ,,zonen van den levenden God." (Rom. 19, 26).

Hoeven. ALPH. MULDERS.

---

[1]) Kolfschoten. *Van heidensch Boeddhist tot Katholiek in Brazilië.* Het Missiewerk Jrg. XI, blz. 18 v.v.

[2]) Thauren, *Die Missionen in Japan*, Steyl, 1931.

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

DE WERELDOPBRENGST DER PAUSELIJKE MISSIEGENOOTSCHAPPEN IN 1931

In den loop van het voorgaand trimester hebben de hoofdbesturen van Voortplanting, Kindsheid en S. P. L. de opbrengst over 1931 en de verdeeling in 1932 gepubliceerd. Wij ontleenen daaraan eenige wetenswaardige bijzonderheden.

A. De totaal-cijfers der Ontvangsten in 1930 en 1931.

De **Voortplanting** bracht **bruto** op in Lires:

in 1930	Lt. 63.133.272.97;	guldens: 8.577.890.35
in 1931	Lt. 51.531.682.57;	guldens: 6.703.136.50
vermindering	Lt. 11.601.590.40;	guldens: 1.874.753.85

Sinds de overbrenging van den hoofdzetel naar Rome heeft de wereldopbrengst het volgend verloop gehad in millioenen Lires (guldens):

1922/23: 24.1 (3.1); — 1923/24: 31.7 (3.7); — 1924/25: 39. (4.3); — 1925/26: 43.5 (4.6); — 1926/27: 41.4 (5.3); — 1927/28: 47.2 (6.4); — 1928/29: 55,3 (7.5); — 1929/30: 66.2 (9); — 1930/31: 63.1 (8.6); — 1931/32: 51.5 (6.7)

Tot en met 1929 is dus de opbrengst krachtig vooruit gegaan, van 24 zelfs op 66 millioen Lires, of van 3 op 9 millioen gulden gekomen.

Hoe wreedaardig heeft echter de crisis dien groei gestuit!

De **Kindsheid** bracht op in Fransche Francs:

in 1930	frs. 33.031.813.64;	guldens: 3.391.356.63
in 1931	frs. 30.834.292.87;	guldens: 3.165.738.48
vermindering	f s. 2.197.520.77;	guldens: 225.618.15

S. P. L. geeft in Lires de volgende bruto-bedragen:

	Beurzen	Adopties	Vrije Giften	Totaal	
in 1930:	3.229.978.60	5.180.600.12	3.697.121.49	12.107.700.21	= f 1.574.473.37
in 1931:	2.590.054.37	5.186.382.25	3.419.966.73	11.196.403.35	= f 1.465.497.82
vermindering	639.924.23	—.—	277.154.76	911.296.86	= f 108.975.55
vermeerdering	—.—	5.782.13	—.—	—.—	—.—

In het geheel beschikten dus in 1932 de Pauselijke Genootschappen over een bruto-ontvangst van rond 11.3 millioen gulden, hetgeen bij het voorafgaande jaar een achteruitgang beteekende van 2.2 millioen gulden.

Als men dit bruto-bedrag vermindert met het bedrag aan Beurzen bij S. P. L. gesticht (ruim 3 ton) en met de noodzakelijke administratiekosten, dan is er voor de missies in 1932 nog geen 11 millioen te verdeelen geweest. Dit bedrag is voor ons, gewone menschen, aanzienlijk, maar.... het moet dienen voor een 600 verschillende missies met een 30.000 priesters, broeders en zusters, met een nog grooter aantal catechisten en onderwijzers, met eenige tienduizenden van kerken, scholen, weeshuizen, hospitalen, seminaries. En wat beteekent het dan ? Vergelijk het eens met de budgetten van onze moderne staten, van onze moderne gemeenten zelfs ! Dan blijkt, dat de katholieke wereldkerk voor het leiden van de wereld-taak haar toevertrouwd over minder middelen te beschikken heeft, dan een Nederlandsche gemeente van eenige beteekenis.... Den Haag bijv. aanvaardde dezer dagen een begrooting, waarbij de gewone dienst werd vastgesteld op ruim acht-en-zestig (68) millioen, de kapitaaldienst op ruim twee-en-vijftig millioen (52), totaal 120 en een half millioen....

Is het wonder, dat de H. Stoel van den missiesteun een **parochie zaak** heeft gemaakt, en met alle kracht aandringt op de deelname van **alle geloovigen !**

En als er één instituut geen vermindering van inkomsten dragen kan, dan zeker de missie.

B. De opbrengst van de tien meest vooraanstaande landen.

Voortplanting (in Lires) :

					verschil met 1930
1.	Noord-Amerika			17.716.643.16	— 5.952.451.61
2.	Frankrijk :	Lyon :	3.850.000.—		
		Parijs :	3.165.604.50	7.015.604.50	— 402.128.41
3.	Italië			5.102.493.95	— 1.119.234.95
4.	Duitschland :	Aken :	3.038.265.86		
		München :	1.574.047.06	4.612.312.92	— 1.108.087.08
5.	België			3.313.750.—	— 81.416.75
6.	Nederland			2.404.253.28	— 85.246.09
7.	Canada :	Quebec :	1.498.684.42		
		Toronte :	284.599.35	1.783.283.77	— 781.998.93
8.	Polen			1.454.901.85	— 10.309.45
9.	Ierland			1.367.583.30	— 25.235.90
10.	Zwitserland			801.404.30	+ 20.295.50

Opmerkelijk is het, dat in de landen waar de Voortplanting een zekere hoogte bereikt heeft, de opbrengst verminderd is, terwijl in de landen waar het Genootschap nog eerst in opkomst is, de opbrengst omhoog gaat, niettegenstaande de slechte economische toestand : zoo bijv. in Oostenrijk, in Brazilië (waar zij meer dan verdubbelde), in Tsjecho-Slowakije (waar zij bijna verdubbelde), in Columbia en zelfs in Mexico. Hierom vooral mocht

de Centrale Raad vaststellen, dat trots de vermindering van inkomsten, toch de organisatie van het werk groeit. Het bereikte dit jaar voor het eerst de 50 Nationale Raden.

Voor ons ligt daarin een vingerwijzing, dat ook wij verder kunnen komen; want niemand zal toch durven beweren, dat Nederland op het hoogtepunt staat; zeker kan de organisatie nog in vele parochiën sterker worden; in verband met hetgeen wij hiervoor opmerkten moet zij zeker verbeterd worden: want de crisis-nood der missiën, d.i. de crisis-nood van **onze H. Kerk,** eischt van ons allen de hoogste inspanning.

S. P. L. (in Lires):

						verschil met 1930
1.	Frankrijk:	Lyon:	1.237.777.28			
		Parijs:	1.781.333.45	3.019.110.73	+	54.756.93
2.	Nederland			2.356.839.79	—	584.106.08
3.	Italië			1.463.368.40	—	62.828.00
4.	België			1.182.372.01	+	143.032.46
5.	Duitschland:	Aken:	446.520.11			
		Munchen:	571.417.96	1.017.938.07	+	32.179.75
6.	Ver. St.			649.670.15	+	3.836.48
7.	Canada			379.021.33	+	79.205.06
8.	Spanje			352.312.—	—	498.853.90
9.	Zwitserland			337.567.23	+	46.378.68
10.	Engeland			196.578.02	—	20.343.30

Kindsheid (in Fransche Francs):

1.	Duitschland	5.797.574.50	—	804.248.41
2.	Noord-Amerika (Ver. St. en Canada)	5.247.112.96	+	50.322.50
3.	Frankrijk	4.680.183.19	+	27.864.61
4.	Italië	2.211.581.05	—	313.418.95
5.	België	1.642.576.33	+	17.070.03
6.	Nederland	1.430.648.72	—	213.850.78
7.	Zwitserland	832.462.45	+	118.462.45
8.	Spanje	482.547.40	—	202.452.60
9.	Polen	461.000.—	—	32.000.—
10.	Ierland	423.000.—	—	227.000.—

In deze lijsten neemt Nederland — naar verhouding — eene schitterende plaats in. Wij herinneren echter aan hetgeen wij geschreven hebben in den vorigen jaargang van ons tijdschrift (blz. 181—183), waaruit wij nogmaals de conclusie naar voren brengen, dat gezien onze omstandigheden Nederland ook een goede plaats **moet** innemen: anders schiet het te kort.

Wij leggen dan nogmaals nadruk op hetgeen wij hierboven schreven: nl. dat de Katholieke Kerk voor haar eerste taak, de uitbreiding des Geloofs over **te weinig** middelen beschikt. En in het licht van deze conclusie ziet ieder, dat ook hier de opbrengst omhoog moet. Door het gelukkig slagen van den Missiezondag in 1932 is de opbrengst voor de Voortplanting over 1932 niet onbelangrijk opgevoerd. Echter kan ook daar de organisatie

nog groeien. En laat ons dan ook de achterstand van de Kindsheid inhalen en zorgen, dat wij bij S. P. L. de twijfelachtige onderscheiding kwijt raken, dat wij nog meer achteruitgegaan zijn dan het door een wreede kerkvervolging ontwrichte Spanje.

Directeuren en Zelatricen ! de crisis legt op U een zware en verantwoordelijke taak : de katholieken er toe te brengen, dat zij juist **om de crisis** aan de missiën **meer** geven !

C. Uitkeeringen aan Nederlandsche Missionarissen in 1932.

Missiegebieden aan Nederl. Missionarissen toevertrouwd.	Voortpl. Lires	Kindsheid. Fr. francs	S.P.L. Lires
Finland (Prs. H. Hart)....	62,000,—	—.—	—.—
IJsland (Montfortanen)....	55,000,—	—.—	—.—
Bulgarije (Nicopolis), (Passionisten)...............	55,000,—	—.—	3,800,—
Jubbulpore (Norbertijnen)..	75,000,—	—.—	1,900,—
Yungpingfu (Lazaristen)....	100,000,—	35,000,—	11,557,—
Luanfu (Franciscanen).....	90,000,—	37,000,—	47,895,—
Goudkust (Cadier en Keer)..	70,000,—	56,000,—	11,238,—
Beneden-Volta (Cadier en Keer)..................	105.000,—	43,500,—	9,236,—
Bondo (Kruisheeren)......	75,000,—	12,000,—	—.—
Bagamoyo (Prs. H. Geest)	110,000,—	65,000,—	—.—
Curaçao (Dominicanen)....	75,000,—	11,700,—	5,700,—
Suriname (Redemptoristen) .	115,000,—	54,000,—	7,600,—
Bandoeng (Kruisheeren)....	70,000,—	—.—	1,900,—
Banka en Billiton (Picpus)	130,000,—	18,000,—	1,900,—
Batavia (Jesuieten)........	103,660,—	15,000,—	53,200,—
Benkoelen (Prs. H. Hart)...	105,000,—	15,000,—	3,800,—
Nederl. Borneo (Capucijnen)	105,000,—	40,000,—	1,900,—
Celebes (Miss. H. Hart)....	110,000,—	40,000,—	24,700,—
Malang (Carmelieten)......	90,000,—	15,000,—	1,900,—
N. Nw. Guinea (Miss. H. H.)	145,000,—	45,000,—	13,908,—
Padang (Capucijnen)......	95,000,—	40,000,—	7,600,—
Poerwokerto (Miss. H. Hart)	75,000,—	10,000,—	—.—
Soerabaya (Lazaristen)....	90,000,—	14,000,—	5,700,—
Kl. Soenda-Eilanden (Goddelijk Woord)...........	170,000,—	45,000,—	41,800,—
Surigao (Miss. H. Hart)....	—.—	21,000,—	19,000,—
Lhanos (Columbia) (Montfortanen)...............	25,000,—	—.—	1,925,—
Pro Orientalibus in Hollandia..................	30,000,—	—.—	—.—
Totaal uitgek. Nederl. Mission.	2,230,660,—	631.000,—	268,159,—
Door Nederland opgebracht..	2,404,253,—	1,430,548,72	1,629,018,10

Men moet hierbij rekening houden, met het feit, dat in de hier genoemde Missies in 1930 slechts 523 van de 1336 Nederlandsche Priester-Missionarissen werkzaam waren. Ondanks de belangrijke vermindering der uitkeeringen, gevolg van de vermindering van inkomsten, komt dus een belangrijk grooter deel van de inkomsten van de Voortplanting ten goede aan onze Nederlandsche Missionarissen dan Nederland opbrengt.

Er is dus reden **voor allen** aan den uitbouw der parochiale organisatie, aan een krachtige ontwikkeling der Pauselijke Genootschappen te blijven medewerken. Th. B.

NEDERLAND.

Bisdom Roermond. — Door het Diocesaan Missiecomité van Roermond worden verschillende zelatricendagen voor de Zelatricen der Pauselijke Genootschappen ingericht. De eerste wordt gehouden te **Horst,** de tweede te **Weert.**

Bisdom Haarlem. — In den loop van 1933 wordt te **Delft** een Missieweek c.a. gehouden.

BUITENLAND.

Institutum Missionale Scientificum te Rome opgericht bij de Pauselijke Hoogeschool der H. Congr. de Propaganda Fide. Dit instituut — een der laatste ondernemingen van wijlen Z.E. Kard. van Rossum — beoogt leeraren te vormen in de Missiologie en aan de leden van missioneerende orden of congregaties die kennis bij te brengen welke hun missiearbeid vruchtbaarder kan maken. Het instituut is in twee sectiën verdeeld : een missiologische faculteit en een taalkundige faculteit. De eerste geeft organisch theoretische en praktische vorming in de grondbeginselen der missiologie, in de behandeling der vele missievraagstukken. De taalkundige faculteit omvat de studie in het Chineesch, Arabisch, Syrisch, Chaldeeuwsch, Armeensch enz.

De cursus der missiologische faculteit duurt drie jaar. Hij kan worden afgesloten met het behalen der graden.

Het instituut beschikt over alle hulpmiddelen, welke het archief en de missiebibliotheek der Propaganda en het Lateraansch Missiemuseum ter beschikking stellen.

Missiologische faculteit der Gregoriaansche Universiteit te Rome. — Deze stelt zich ten doel uit de vele leden der Religieuze Instituten, die de lessen der Gregoriana volgen, volledig onderrichte Missionarissen en degelijke Missiologen te vormen. De faculteit doceert de wetenschappen, die tot een volledige en juiste missiekennis zullen bijdragen. Daar niet alles op alle missiën van toepassing is zullen naast de voor allen gemeenzame vakken, bijzondere cursussen in betrekking tot de verschillende missiegebieden worden gehouden.

Ook deze studie is over drie jaren verdeeld en leidt op voor de graden.

Er zal echter ook een éénjarige praktische cursus zijn voor hen, die niet beoogen de academische graden te behalen.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEFL

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Vertrokken :			
Prs. Conradus Appels (2e keer), Donatus Dunselman en Leo de Jong	O. M. Cap.	30 Dec. '32	Borneo
Pr. Norbertus Jansen	O. P.	Jan. '33	Heilbron (Z. Afrika)
Prs. Chrys. van Veen en Ubaldus Verdegaal	O. F. M.	28 Oct. '32	Brazilië
Pr. J. Bouma	S. V. D.	5 Dec. '32	Kl. Soenda-eil.
Pr. J. Rijnja (2e keer)	O. S. Cr.	21 Oct. '32	Belg. Congo
Fr. C. Hoevenaars	Mill-Hill	18 Oct. '32	Buea
Frs. T. v. d. Linden (3e keer), P. Jacobse, J. Smit en C. Wuts	,,	3 Dec. '32	Basankusu
Frs. H. Kuyer en S. Sanders	,,	7 Dec. '32	Nellore
Pr. M. Stigter en *Brs.* H. Mulders en A. v. d. Linden (allen 2e keer)	M. S. C.	14 Dec. '32	Celebes
Br. A. Vincent (2e keer)	,,	14 Dec. '32	Ned. Nw. Guinea
Prs. Dr. F. H. v. d. Heijden, I. A. Meesters (beiden 1e keer) en *Br.* J. M. van Vught (2e keer) [1]	O. Praem. van Berne	3 Nov. '32	Jubbulpore
Pr. Serv. Jos. Palmans	O. Praem. v. Posterholt	Nov. '32	Congo
Pr. Jacobus J. van Tuijl	Passionist	10 Dec. '32	Nicopolis (N. Bulgarije)
Pr. P. Verver	S. C. J.	8 Nov. '32	Zweden
Pr. J. Sleutjes	W. P.	9 Nov. '32	Bukoba
Pr. Fr. Hendriks	,,	9 Nov. '32	Mwanza
Br. Ludovicus Bonekamp	,,	1 Nov. '32	Navrongo
Br. Antonius Jos. de Leijer	,,	23 Nov. '32	Tanganyika

[1]) Met hen vertrok op visitatiereis Hoogw. Heer Abt H. Stöcker.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Prs. H. de Weerdt en H. Gebhard en *Brs.* Franciscus en Hadelmus (allen 1e keer)........	Montfort	27 Jan. '32	Mozambique
Pr. P. H. Merkx (1e keer)....	,,	27 Jan. '33	Shiré
Prs. G. Kuipers en H. Mathijssen	,,	27 Jan. '33	Nw. Antw. (Belg. Congo)
Zrs. Mauritia M. J. van Bavel, Nepomucena E. C. Schummelketel, Alfonsina C. R. Schellekens	Franc. van Dongen	30 Dec. '32	Padang
Zrs. M. Alexia M. A. Metternich (2e keer), M. Salomea J. B. Gorter, M. Cuniberta M. J. Schuurmans en M. Hildeberta (1e keer).	Franc. van Roosendaal	13 Jan. '33	Curaçao
Zr. M. Liduina H. M. Sanders	Gasth. Zrs. Breda	7 Oct. '32	Curaçao
Fr. Gerontius van Ierland (2e keer) en *Fr.* Bonifaas Roovers	Frs. v. Tilburg	4 Nov. '32	Curaçao
Zrs. M. Tarzisia en M. Virginia	Dien. v. d. H. Geest	13 Dec. '32	Amerika
Zr. M. Rita (werkzaam op de Philippijnen)	,,	1 Nov. '32	,,
Mère Marie des Anges Dalmann en *Zr.* Anna Ernens........	Urs. R. V.	21 Oct. '32	Transrocal
Zr. Françoise Roijakkers......	,,	4 Nov. '32	Siam
Mère Emmanuel Koch (Vice Prov.) 3e keer, *Mère* Josephine Hageman, *Sr.* Bernadette, *Sr.* Euphemia Roozen en *Sr.* Jeanne van den Aalst............	,,	17 Nov. '32	Batavia
Zrs. Rosa Lenferink, Constance van Dam, Wilmino van Roosmalen en Jeanne-Baptiste van Helvert	Zrs. v. O.L.V. Schijndel	30 Dec. '32	Padang
Zrs. Mr. Lioba van Haastert (2e keer), Desidera Boumans, Telchildis Geuskens, Corneliane Heemskerk, Carelo Hoedt en Alacoque Klaassen..........	Liefdezusters H. Car. Borr.	9 Dec. '32	Batavia
Zr. Beatricia Clausman........	,,	9 Dec. '32	Bandoeng
Zrs. Stella Hulsman en Rumolda Koens	,,	9 Dec. '32	Benkoelen
Zr. Gerdina	Zrs. H. Hart Moerdijk	8 Nov. '32	Finland

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Zrs. Honorata Pohl (2e keer), Tridoline Sinnema en Euphrosine Oduber (Arubeaansche)	Dominic. v. Voorschoten	2 Dec. '32	Curaçao
Zrs. Elisabeth Jansen en Gerarda de Rijk........	Franc. Xav. Zrs.	15 Jan. '33	Noorwegen
Teruggekeerd :			
Zrs. Mauritia M. van Bavel, Nepomucena E. Schummelketel, en Alfonsina C. Schellekens	Franc. van Dongen	29 Dec. '32	Padang
Pr. Linus Henskens........	O. Carm.	1 Dec. '32	Malang
Pr. Judocus Spruit	O. F. M.	15 Nov. '32	Luanfu
Pr. A. Langendorff	M. S. C.	17 Sept. '32	Philippijnen
Pr. H. Cornelissen en *Br.* A. Lipman........	M. S. C.	16 Dec. '32	Ned. Nieuw Guinea
Frs. J. Geurts en A. Gutersohn	Mill-Hill	Jan. '33	Basankusu
Prs. B. Hamers en J. Hamers	Montfort.	Nov. '32	Shiré
Pr. P. Kok........	,,	4 Jan. '33	Mozambique
Pr. Marcellinus van Soest, proprefect en *Br.* Gerard-Majella Jeanson........	Picpus	23 Nov. '32	Banka en Billiton
Pr. M. Wouters	S. M. A.	15 Oct. '32	Nigeria
Prs. W. Boumans, G. Pot en J. Vugts.	,,	Nov. '32	Goudkust
Pr. M. Lans	W. P.	10 Dec. '32	Tabora
Pr. Fr. van Mechelen.	,,	20 Dec. '32	Tanganyika
Br. Nicaise H. Bouwmans......	,,	9 Dec. '32	Congo
Br. Cornelis de Boer........	C. S. Sp.	6 Nov. '32	Canada
Fr. Aurelianus Vinken	Frs. v. Tilburg	30 Oct. '32	Suriname
Frs. August Biemans, Theodorus Laurijssen en Marcianus Duyse	,,	25 Jan. '33	Curaçao
Brs. Raphaël J. Farla, Damianus W. van Dam, Switbertus P. G. Gulickx........	Brs. van Huybergen	Dec. '32	Borneo
Fr. M. Assisius H. v. d. Meij	Frs. H. Hart Utrecht	21 Dec. '32	Malang
Zrs. Ursula H. van Dun en Jeanne B. van Haperen......	Franc. van Dongen	26 Dec. '32	Padang
Zrs. Mr. M. Angelina W. van Zeijl en M. Gerarda G. Rikker....	Dochters van O.L.V. H.H.	14 Dec. '32	Ned. Guinea
Zrs. Grégoire E. Simons en Clement P. Noyen	Witte Zusters	Nov. '32	N. Afrika

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Mej. F. Rammers	Vrouwen van Nazareth	Sept. '32	Batavia
Dames L. Veldhuis en C. Trel	,,	Nov. '32	Batavia
Overleden :			
Fr. G. Raatger, geb. 1854, priester 1879, missie 1879, teruggekeerd in 1922, overleden te Delden	Mill-Hill	Nov. '32	Madras
Br. Martyrius P. Raaijmakers	W. P.	9 Oct. '32	Kabylië
Zr. M. Alexandrine M. C. J. Lomans, geboren 14-5-1855, missie 1899	Franc. v. Roosendaal	4 Oct. '32	Curaçao
Zr. M. Clementia Joh. Maes, geb. 17-2-1870, missie 1894	,,	14 Nov. '32	Suriname
Zr. M. Hildeberta Messing	Franc. v. Heijthuizen	Nov. '32	Batavia
Zr. M. Alphonsine Höger	,,	Nov. '32	Batavia

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

Z. H. Exc. Mgr. Mathias Trudo Brans, O. Min. Cap. Apostolisch Vicaris van Padang, wordt 5 Februari in de pas gebouwde Chineezen-Kerk te Padang Bisschop gewijd door Mgr. Pacificus Bos O.M. Cap.. Ap. Vic. van Nederl. Borneo. Medeconsacranten zijn Mgr. A. v. Velzen S.J. Apost. Vic. van Batavia en Mgr. Vitus Bouma C. Ss. Cc. Apost., Prefect van Banka en Billiton.

Z. H. Exc. Mgr. H. Paulissen, Provinciaal voor Nederland van de Societeit der Afrikaansche Missiën van Cadier en Keer, is benoemd tot Apostolisch Vicaris van het nieuw opgerichte Vicariaat *Kumasi* (Goudkust).

Tijdens zijn visitatiereis in Egypte kwam de benoeming tot Apost. Vicaris af.

De nieuwe Apostolische Vicaris is geboren op 1 Nov. 1881 te Maastricht (Wolder). In October 1893 trad hij als een der eerste Nederlandsche studenten in het pas gebouwde Missiehuis te Cadier en Keer en werd 12 Juni 1904 te Cork (Ierland) priester gewijd met dispensatie van Rome, aangezien hij nog slechts ruim 22 jaar oud was.

Van 1905—1919 was pater Paulissen werkzaam als missionaris in Nigeria. In 1919 werd hij benoemd tot assistent van den Generaal-Overste en moest noodgedwongen in Europa verblijven, terwijl hij in 1920 de opdracht ontving om voorbereidingen te treffen voor de oprichting van een Nederlandsche Provincie der Societeit.

Korten tijd later werd hij benoemd tot Overste van het missiehuis te Blitterswijk, daarna van de Apostolische School te St. Michiels-Gestel, om in

1923 bij de stichting der Nederlandsche Provincie te worden benoemd tot provinciaal, als hoedanig hij in 1931 herkozen werd.

Op Zaterdag 11 Februari 1933, op het feest van O.L. Vrouw van Lourdes, zal Mgr. Paulissen uit handen van Z.H. Exc. Mgr. Dr. G. Lemmens te Maastricht de H. Bisschopswijding ontvangen.

Nederl. Provincie der Societeit v. d. Afrikaansche Missiën te Cadier en Keer. — Tot nieuwe provinciaal is door den Generaal-Overste benoemd de Hoogeerw. Pater Dr. J. Mouren, die indertijd Mgr. Paulissen behulpzaam is geweest bij de voorbereidingen voor de oprichting der Nederlandsche Provincie.

Nieuwe Missiezusters. — De Dochters van het Kostbaar Bloed, meer bekend als de Zusters van Koningsbosch, hebben zich bereid verklaard, om de Paters Missionarissen van het H. Hart in hun Apostolische Prefectuur van Poerwokerto op Midden-Java behulpzaam te zijn.

Op den 1sten Juli van het volgende jaar, dus op het feest van het Kostbaar Bloed, een vooral voor die Congregatie veelbelovende datum, hopen deze nieuwe Missiezusters haar werkzaamheden te beginnen, die voornamelijk zullen bestaan in onderwijs en ziekenverpleging.

Nieuw Noviciaat voor inlandsche Zusters. — Begin 1933 wordt door de Liefdezusters van den H. Carolus Borromeus (Onder de Bogen, Maastricht) een noviciaat voor inlandsche meisjes geopend te Weltevreden. Zr. Maria Lioba van Haastert is met de leiding belast ; met haar ging ook een Nederlandsche novice.

Terugkeer der Vrouwen van Nazareth uit Java. — In de overtuiging dat haar taak elders roept, heeft het Gezelschap der Vrouwen van Nazareth zich uit de Missie op Java teruggetrokken. De daar werkzame krachten zijn gerepatrieerd.

Hooge onderscheiding. — De eerw. Zuster Marinus te Paramaribo van de Congr. der Zusters van Liefde te Tilburg, die zich reeds meer dan 40 jaren aan de verpleging der melaatschen wijdt, is door H.M. de Koningin benoemd tot Ridder in de Oranje Nassau-Orde.

Rectificatie. — In de vorige aflevering staat op blz. 126 vermeld, dat de Z.E. P. Dr. Leo van Dijk O. S. Cr., die naar de Missie van Minnesota vertrokken is, tevens benoemd is tot Missie-overste aldaar.

Deze mededeeling berust echter op een abuis, want zooals de Missieprocure der Paters Kruisheeren mededeelt, heeft er geen benoeming tot Missie-overste plaats gehad en is de Z.E. Pater J. v. d. Hulst O. S. Cr. nog steeds Missie-overste.

BOEKBESPREKING

Descamps, Baron — e.a. *Histoire gén'rale comparée des missions.* — VIII et 760 p. — Aucam, 8 rue des Récollets, Louvain. 1932 — 75 frcs.

Baron Descamps is niet alleen een geleerde, maar ook een Maecenas voor de wetenschap. Nadat hij aan de universiteit van Leuven een fundatie heeft gesticht (1927) voor het jaarlijks organiseeren van een reeks voordrachten over missiegeschiedenis — euphemistisch gewoonlijk leerstoel voor missiewetenschap genoemd, — heeft hij nu weer aan aantal deskundigen weten te winnen om gezamenlijk een algemeene missiegeschiedenis te schrijven.

Weliswaar bezaten we reeds uit de vorige eeuw algemeene missiegeschiedenissen van den Franschman Henrion (Histoire générale des missions catholiques depuis le XIIIe siècle jus qu'à nos jours, 2tm, Paris, 1844—1847), van de Duitschers Wittmann (Allgemeine Geschichte der katholischen Missionen vom dreizehnten Jahrhundert bis auf die neueste Zeit, 2 Bd. Augsburg, 1846—1850) en Hahn (Geschichte der katholischen Missionen seit Jesus Christus bis auf die neueste Zeit, 5 Bd. Köln, 1857—1863), van den Engelschman Marshall (Christian Missions, Their agents, their methods and their results, London, 1862), en bezorgde ons Schmidlin enkele jaren geleden een geheel nieuwe, met kritisch apparaat voorziene ,,Katholische Missionsgeschichte'' (Steyl, 1925), maar we leenen weer gretig het oor, wanneer schrijvers van naam die onderdeelen van de missiegeschiedenis gaan behandelen, waarvan zij bijzondere studie hebben gemaakt.

Zoo komen in het verzamelwerk, hetwelk wij hier aankondigen en aanbevelen, na de programrede van Descamps ,,sur la vocation de notre temps au progrès des hautes études et de la didactique des missions'' (p. 1—14), achtereenvolgens aan het woord: Lebreton, Les origines de la mission chrétienne (p. 15—104); Jacquin, La mission chrétienne de la mort des Apôtres à l'établissement des Barbares dans l'Empire (p. 105—140); de Moreau, Les missions médiévales (p. 141—300); van der Essen, Les missions à l'époque des découvertes (fin du XVe siècle — début du XVIIe siècle) p. 301—372; Goyau, Les missions depuis la création de la Propagande jusqu'à la fin du XVIIIe siècle (p. 373—508); Baudrillart, Les missions aux XIXe et XXe siècles (p. 509—604).

Zooals van zelf spreekt, staat hun arbeid op wetenschappelijk peil, al hebben niet alle medewerkers dezelfde methode gevolgd noch ook hun

onderwerp uitgeput. Daarenboven valt het overigens interessante hoofdstuk van Schmidt, Les musées des missions et en particulier le musée pontifical du Latran pour l'étude des missions et l'ethnographie (p. 605—636) wel eenigszins buiten het kader van dit werk, terwijl de sprankelende bijdrage van Charles, Principes et méthodes de l'activité missionnaire en dehors du catholicisme (p. 637—714), blijkbaar de aanleiding heeft gevormd om het woord „comparée" in den weidschen titel van het boek binnen te smokkelen.

Afgezien van deze oneffenheden, kunnen de beoefenaars der missiegeschiedenis zich verheugen en dankbaar zijn, dat zij naast het vlijtig-benutte werk van Schmidlin nu ook een nieuwere Fransche missiegeschiedenis bezitten ; beide boeken dekken elkaar uiteraard op vele punten, maar vullen elkaar ook even vaak gelukkig aan.

Intusschen kan het détail-onderzoek rustig voortgezet worden om het vele goede en voortreffelijke, dat de algemeene missiegeschiedenissen ons boden, aan te vullen en te preciseeren. A. M.

Väth, Alfons — S.J., *Das Bild der Weltkirche*. Akkommodation und Europäismus im Wandel der Jahrhunderte und in der neuen Zeit. — 8⁰ — VIII — 233 S. — Verlag Joseph Giesel, Hannover, 1932. — Brosch. 5. — R.M., geb. 5.80 R.M.

Terwijl Huonder in zijn werkje : *Der Europäismus im Missionsbetrieb* (Aachen, 1921) zich bepaalt tot het beschrijven en beoordeelen van het Europeanisme in zijn overdreven vorm, en Thauren in zijn studie : *Die Akkommodation im katholischen Heidenapostolat* (Münster i. W., 1927) uitsluitend de aanpassing behandelt, verbindt Sch., die door een langjarig verblijf in Indië de beteekenis van het vraagstuk heeft ervaren, beide begrippen om zoodoende het „beeld der wereldkerk" te teekenen.

In het eerste, geschiedkundig, gedeelte (blz. 6—136) beschrijft de auteur de wederkeerige verhouding van aanpassing en Europeanisme in den loop der eeuwen, en toont aan, hoe het komt, dat, ondanks verschillende andersgeoriënteerde pogingen, de katholieke Kerk feitelijk overal in Westersch gewaad voor onze oogen verschijnt. We zullen er den Sch. geen verwijt van maken, dat in deze geschiedkundige schets sommige gedeelten meer uitvoerig, andere daarentegen zeer beknopt behandeld zijn.

In het tweede, systematisch, gedeelte (blz. 137—231) belicht Sch. de principiëele zijde van het vraagstuk en ontwerpt eenige richtlijnen, resp. bakent eenige grenzen af om Europeanisme en aanpassing te doen samengaan bij de verschillende soorten van te missioneeren volken ; dat hij hierbij geen extremistisch standpunt inneemt, blijkt uit zijn besluit : de katholieke missie zal in de toekomst, evenals zulks in het verleden het geval was, eenerzijds het werkelijk-waardevolle der Europeesche cultuur aan de niet-christelijke volkeren, met name aan de meer primitieve, moeten meedeelen, anderzijds echter zorgvuldig het eigenaardige der vreemde beschaving ontzien en met de Europeesche cultuurgoederen harmonisch trachten te verbinden.

Ongetwijfeld heeft Sch. met zijn objectief-geschreven en goed-leesbaar boek een welkome bijdrage geleverd voor de bestudeering van het vraagstuk, hetwelk van zoo fundamenteele beteekenis is voor de uitbreiding der Kerk.

A. M.

Aufhauser, Prof. Dr. J. B. — *Umweltbeeinflussung der christlichen Mission.* — 8⁰ — 186 S. mit 137 Abbildungen auf 67 Tafeln. — Max Hueber Verlag, Amalienstrasse 79, München, 1932. — Brosch. 4.75 R.M., geb. 6.75 R.M.

Terwijl bij de cultuur-arme volken het christendom grooten vooruitgang maakt, neemt de tegenstand der volken met hooge beschaving voortdurend toe. Hoe moet de geloofsverbreiding deze hindernissen trachten te overwinnen ? Zal zij zich uitsluitend mogen bepalen tot de verkondiging van het Evangelie en het toedienen der Sacramenten of zal zij aldoor meer het beginsel der aanpassing in daden moeten omzetten ? Kan, mag of moet de missie aan al het organisch-gegroeide cultuurgoed van niet-christelijke volken voorbijgaan of moeten bruggenbouwers op het gebied van godsdienst, beschaving en kunst langzamerhand den weg bereiden voor de massa, opdat de Kerk diepe wortels kunnen schieten bij zulke volken ?

Het lag in de bedoeling van den Schr., professor in de missiewetenschap aan de universiteit van München, deze brandende vragen opnieuw aan de orde te stellen en in het licht van het Germaansche verleden en het Oostersche heden te beantwoorden.

Na een korte „religionspsychologische Einführung" (blz. 9—15) behandelt Sch. met bewonderenswaardige kennis van zaken het eigenlijke vraagstuk der „Anpassung an die religiöse Ideeenwelt der Vor- und Umwelt" (blz. 16—26); bij het verwijzen naar de werken van Lévy-Bruhl (blz. 22) zou Sch. m.i. goed hebben gedaan, ten gerieve van niet-deskundige lezers, ook b.v. het beoordeelend artikel van Charles, *La philosophie du primitif*, N.R. Théol. 57 (1930) 110—126 te vermelden.

Ter illustratie van het gezegde in het principiëele eerste hoofdstuk volgen vier geschiedkundige hoofdstukken (blz. 27—85) omtrent de missioneering der Germanen : Das Prinzip der Anpassung in der frühgermanischen Mission ; der Einflusz der christlichen Mission auf das germanische Sprachgut ; Verchristlichung heidnisch-germanischer Feste ; zur Verchristlichung altgermanischer Zauberformeln ; zooals van zelf spreekt, zou men ook uit andere missieperioden der Kerk interessante voorbeelden hebben kunnen aanhalen.

Een zesde hoofdstuk (blz. 86—122) behandelt het actueele vraagstuk der aanpassing van de religieuse kunst (bouwkunst, beeldhouwkunst en muziek), waaraan in 1932 de Collectanea Commissionis synodalis van China een afzonderlijk nummer (No. 5) hebben gewijd.

Het zevende hoofdstuk (blz. 123—132) zal vooral de missionarissen zelf interesseeren, omdat het handelt over de van hen gevraagde aanpassing in zeden en gebruiken en levenswijze.

In de beide laatste hoofdstukken over Hâritî-Kuanyin-Maria des Ostens

(blz. 133—150) en de Jinsha-Frage im heutigen Japan (blz. 150—174) heeft Sch. vooral de indrukken en ervaringen van zijn laatste studiereizen naar het Verre Oosten verwerkt.

Een rijke collectie foto's van kerken, beelden, schilderstukken enz., illustreert de aanpassingsmogelijkheden op aesthetisch gebied.

Ongetwijfeld zijn de uiteenzettingen — Sch. is zich bewust, dat men omtrent verschillende ervan met hem van meening kan en zal verschillen — geschikt om missietheorie en missiepraktijk gelijkelijk te bevruchten, ook al omdat een wetenschappelijke discussie erover meer licht kan werpen op vragen, die nog niet werden opgelost of opnieuw werden opgeworpen.

A. M.

Zuure, Dr. Bern. — des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs). — *L'Ame du Murundi.* — 506 p. — Beauchesne, Paris, 1932. — 40 frcs. Voor Nederland verkrijgbaar bij den Schrijver, Procure der Witte Paters, Boxtel.

De schrijver van dit studieboek, dat de eer geniet als zevende in de reeks der ,,études sur l'histoire des religions'' te zijn opgenomen, heeft zeventien jaar lang als missionaris in verschillende streken van Burundi vertoefd, een bergachtig land, gelegen in het hartje van Afrika, ten N.-O. van het Tanganyika-meer.

Om de ziel van dat volk te leeren kennen, heeft hij met veel geduld en fijne opmerkingsgave hun taal, het Kirundi, bestudeerd. Alles, wat voor zijn doel dienstig kon zijn, heeft hij zorgvuldig opgeteekend : persoonsnamen, raadseltjes, spreekwoorden, beleefdheidsformules, verhalen, gedichten, liederen enz. En reeds bij eerste inzage van het verzamelde materiaal staat men verbaasd over de kennis, die men ongemerkt van het volk zelf opdoet. Maar de Sch. heeft zijn taak niet tot louter-bijeengaren beperkt ; hij heeft ook getracht de beteekenis van zijn teksten te verklaren, gedachtig aan het woord van Pinard de la Boullaye, die het boek van een voorwoord voorzag : ,,Une masse de faits ne vaut pas une once de critique'' (p. 461). Hierbij komt Sch. echter niet terug op hetgeen hij reeds vroeger publiceerde : *Imana, le dieu des Barundi*, (Anthropos, 1926) en *Croyances et prati ues religieuses des Barundi*, Bruxelles, 1929.

Terwijl Sch. het aan competente beoordeelaars overlaat, besluiten uit zijn gegevens te trekken, veroorlooft hij zich zelf toch aan het einde van zijn interessant boek reeds eenige bemerkingen te maken, o.a. dat de Murundi werkelijk een redelijk wezen is; dat het individu en niet slechts de gemeenschap in Burundi een rol speelt ; dat men er aesthetisch van aanleg en leergierig van aard is ; dat hun taal een geschikt hulpmiddel biedt voor de verspreiding van het Christendom.

De auteur, wiens meer populaire geschriften in ons land zeer bekend zijn, houde zich overtuigd, dat de tijd aan de totstandkoming van dit wetenschappelijk werk besteed, ,,n'ont pas été des moments perdus'' (p. 478); allen, die belang stellen in de psychologie van de Negers, zullen hem er dankbaar voor zijn.

A. M.

Becker, Prof. Dr. C. — S.D.S. — *Katholische missionsärztliche Fürsorge.* 9e Jahrbuch, 1932. — 175 S. — Selbstverlag des Missionsärztlichen Instituts, Würzburg.

Voor de negende maal geeft de sympathieke en hoogverdienstelijke Direktor van het medisch missieinstituut te Würzburg zijn jaarboek uit, dat, als altijd, om zijn gevariëerden inhoud oprechte aanbeveling verdient.

Het licht ons vooreerst in over het wel en wee van het medisch missieinstituut zelf, waar op het oogenblik 49 mannelijke en — in een eigen gebouw — 19 vrouwelijke studenten worden opgeleid, alsook over het apostolaat der medische missie in de heidensche landen. Vervolgens bevat het lezenswaardige artikelen, hoofdzakelijk geschreven door missieartsen uit China (Dr. Drexler), Afrika (Dr. Anna Heukamp en Dr. Pattis), Nederlandsch-Indië, (Dr. Tietze) enz., zoodat we reeds de vruchten van het instituut zien rijpen; bovendien zullen wetenschappelijke artikelen, als van prof. Mühlens van het tropeninstituut te Hamburg over ,,de huidige stand van de malariabehandeling en de medikamenteuze prophylaxe,'' en van prof. Hoffmann uit Havana over de leprabehandeling ongetwijfeld de medici bijzonder interesseeren, terwijl het principiëel artikel van p. Küsters uit München over ,,das missionsärztliche Problem'' een afzonderlijke vermelding verdient.

Het met talrijke foto's verluchte jaarboek besluit met een ,,wetenswaardig allerlei'' en enkele boekbesprekingen. A. M.

Verklaring van den Katechismus in Platen bij den Katechismus van Z. Em. Kard. Gasparri. — Uitg. Firma E. Lombaerts, Deurne bij Antwerpen. — fl. 0.50.

De anonieme Sch., wiens ,,katechismus in platen'', een pakkende illustratie bij den katechismus voor de Eerste-Communicanten van Kard. Gasparri, we reeds vroeger mochten aanbevelen, (H. M., 13, 124) brengt thans ook een *verklaring* van dezen katechismus in den handel, bedoeld als ,,partie du maître'' voor catechist en onderwijzer; dezen zullen nl. bij den uitleg van den katechismus-in-platen uit deze ,,verklaring'' meer of minder alinea's kunnen benutten al naargelang van het grootere of geringere bevattingsvermogen van hun leerlingen. De prijs kan niemand, die den katechismus-in-platen gebruikt, weerhouden, zich ook deze ,,verklaring'' aan te schaffen, waarvan we vooral de nauwkeurigheid, beknoptheid en duidelijkheid roemen. A. M.

Mulders, Rev. Alph. — D.D., *The Vocation to the Priesthood.* — 176 p. — Abbey of the Sacred Heart, Steenbrugge (Belgium), 1932. fl. 2.50.

Lefeber, *Ook Gij, Ouders,* — 68 blz. — N.V. Het Nederl. Boekhuis, Tilburg, z.j. — 30 ct.

De laatstgenoemde brochure van father Lefeber beantwoordt volkomen aan het doel, waarmee zij werd geschreven: de ouders te onderrichten

omtrent datgene, wat zij te doen en te laten hebben ter bevordering en bescherming van priesterroepingen.

Van geheel anderen opzet en aard is het eerstgenoemd werk, dat een systematische verhandeling biedt over de theologische kwestie van de priesterroeping. De oorspronkelijke Fransche uitgave (Bruges, 1925) werd door Dom. I. Lanslots in het Engelsch bewerkt, omdat o.a. The Homiletic and Pastoral Review van New-York den wensch had geuit (Juni 1925): „An Englisch rendering of the excellent work would be very desirable."

Mogelijk komt er ook nog eens een Duitsche vertaling, nu een bespreking van een brochure over de priesterroeping in de Theologische Revue van Münster i. W., 31 (1932) 35 voor het Duitsche taalgebied vroeg om „*eine tiefere und erschöpferende Behandlung der Priesterberufsfrage, etwa nach dem Vorbild von Mulders.*" A. M.

G. Vromant. — *De fidelium associationibus ad usum utriusque cleri praesertim missionariorum.* — (Museum Lessianum, Sect. Théol. 30) — (VIII, No. 138) — Louvain, Museum Lessianum, 1932. fr. 18.

Op verzoek van de missionarissen, die zeer zeker in ruime mate hebben geprofiteerd en nog profiteeren van de talrijke werken door professor Vromant ten hunnen behoeve samengesteld, heeft de onvermoeide Sch. ook dit gedeelte van het kerkelijk recht behandeld.

Het is eene grondige uiteenzetting van het jus commune vervat in can. 684—725, telkens voorafgegaan door eene korte historische uiteenzetting, terwijl, wanneer daartoe aanleiding bestaat, in de nota's bemerkingen worden gemaakt ten dienste der missionarissen en inlandsche clerus.

Op het einde van het werkje worden de voornaamste kerkelijke vereenigingen en broederschappen behandeld, speciaal de drie pauselijke liefdewerken voor de missiën.

Moge deze verhandeling bijdragen tot het bevorderen van het kerkelijk vereenigingsleven, meer bijzonder in de missiegebieden, en zoo strekken tot bevordering der christelijke liefde en volmaaktheid.

Nijmegen. F. van Welie.

Agenzia Fides. — *Testo-atlante Illustrato delle Missioni.* Uitgave van het Instituto Geografico De Agostini. S. A. — Novara (Italië).

Neuhäusler. — Msgr. Joh. — *Atlas der Kath. Weltmission.* Zusammengestellt durch die Internationale Fideskorrespondenz in Rom. Herausgegeben von...... Aachen, Pontstrasse 80.

In den loop van 1932 heeft het bekende Agenza Fides der Propaganda een nieuwe missie-atlas gepubliceerd.

De Priestermissiebond in Duitschland heeft als Jaarboek voor de leden van den Bond in het Duitsche spraakgebied daarvan een Duitsche bewerking uitgegeven.

Naast de Atlas van Streit, die in 1929 voor de tweede maal verscheen te Paderborn, en die van Grammatica, die in 1927 te Bergamo verscheen, verdient ook deze een plaats.

De kaarten, keurig verzorgd door het Instituto Geografico De Agostini te Novara (Italië) benutten de officieele gegevens der Congr. de Prop. Fide en zoo noodig voor andere Romeinsche Congregaties, en geven de indeeling der missiegebieden op 31 Dec. 1931. Zij zijn dus waarlijk de nieuwste geografische gegevens over de missies. In de toelichtende tekst is verwerkt het statistische materiaal der Propaganda in 1927 nieuw verzameld en in 1930 gepubliceerd; daarbij bood de archivaris der Propaganda Mgr. Monticone de behulpzame hand. Voor de historische gegevens is gebruik gemaakt van Schmidlin's Katholische Missionsgeschichte.

De Italiaansche uitgave geeft uitvoerige statische tabellen, die in de Duitsche uitgave verkort zijn weergegeven.

In de Duitsche uitgave is getracht eenige fouten en lacunen van den Italiaanschen tekst te verbeteren.

De Italiaansche uitgave wijdt een afzonderlijk hoofdstuk aan de missies der Italiaansche koloniën; de Duitsche uitgave doet dit zoowel voor de „unter Deutscher Leitung stehenden Missionsgebiete" als over „das heimatliche Missionswerk in Deutschen Sprachengebiet".

In de Italiaansche uitgave zijn daarenboven een groot aantal foto's uit alle deelen van de wereld opgenomen.

De kaarten zijn in beide uitgaven dezelfde: de daarbij noodige opschriften enz. zijn in den regel in het Italiaansch gesteld, en met deze taal houdt ook in den regel de spelling der vreemde namen rekening.

In den Duitschen tekst is aan de moeilijkheid, welke daaruit voor Duitschers voortvloeit, eenigermate tegemoetgekomen.

In beide uitgaven vergemakkelijken uitvoerige registers het raadplegen van den Atlas.

Een critische behandeling van dezen atlas zou te veel vragen van onze ruimte; een vergelijking der drie uitgaven eveneens.

Wij mogen volstaan met de opmerking, dat alle drie hun „voor" en hun „tegen" hebben.

Wat aan de beide besproken uitgaven een voorsprong geeft is natuurlijk het feit, dat zij de jongste zijn en de beschikking hadden over de nieuwste officieele gegevens.

Met deze opmerkingen meenen wij te mogen volstaan, overtuigd, dat zij voldoende aangeven, dat hier prachtig werk is geleverd, hetwelk zijn doel, nut te stichten ten bate der missiekennis en missieactie, niet zal missen.

Th. B.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 25 Januarii 1933. F. N. J. HENDRIKX, Vic. Gen.

Z. EM. PIETRO KARDINAAL FUMASONI-BIONDI
KARDINAAL-PREFECT DER PROPAGANDA

BIJ DE BENOEMING VAN Z. EM. PIETRO KARDINAAL FUMASONI-BIONDI TOT KARDINAAL-PREFECT DER PROPAGANDA

De benoeming van den nieuwen Kardinaal-Prefect der Propaganda biedt ons een welkome gelegenheid om de artikelen, welke ons tijdschrift reeds hoofdzakelijk aan de geschiedenis van dit missie-ministerie wijdde, aan te vullen met een algemeen overzicht van den tegenwoordigen toestand.

De Romeinsche Curie bestaat uit de Heilige Congregaties, de rechtbanken en de secretariaten of bureaux ; een van de twaalf Heilige Congregaties is die van de Voortplanting des Geloofs (S. Congregatio de Propaganda Fide), gewoonlijk kortweg de Propaganda genoemd. De plannen om het missiewezen te centraliseeren, welke den oprichter der Propaganda, Paus Gregorius XV, voor den geest zweefden, konden slechts in den loop der 19e eeuw ten volle verwerkelijkt worden.

Het *rechtsgebied* der Propaganda strekt zich uit over alle streken, waar nog geen kerkelijke hiërarchie bestaat, en ook over die, waar de hiërarchie weliswaar is ingesteld, doch de organisatie nog niet voldoende is ontwikkeld. Ofschoon de Propaganda ook jurisdictie uitoefent in sommige niet-heidensche landen en bovendien de Congregatie van het Consistorie, de Congregatie voor de Oostersche Kerk en de Congregatie voor buitengewone kerkelijke aangelegenheden medezeggingschap bezitten omtrent bepaalde missies onder niet-christenen, kan men in het algemeen zeggen, dat de rechtsmacht der Propaganda de ontzaglijke gebieden, die niet-christelijk zijn, omvat. Globaal genomen vallen hieronder : geheel Afrika, behalve de aartsbisdommen Carthago en Algiers, de bisdommen Oran en Constantine en Portugeesch Angola ; geheel Azië, behalve het aartsbisdom Goa en het bisdom Macao en de

bisdommen van de Oostersche ritussen ; geheel Oceanië, behalve de Philippijnen, waar de Spanjaarden reeds in de 16e eeuw de kerkelijke hiërarchie vestigden ; verschillende gebieden van Amerika en enkele landen in Europa. Het aantal gebieden, dat aan de rechtsmacht der Propaganda is onderworpen, loopt naar de 500 en telt z.g. onafhankelijke missies, abdijen „nullius", apostolische prefecturen, apostolische vicariaten, bisdommen, aartsbisdommen en het Latijnsch patriarchaat van Jerusalem. [1])

Volgens canon 252 van het Kerkelijk Wetboek, welks aanhef letterlijk is overgenomen uit de oprichtingsbulle der Propaganda „Inscrutabili" (22 Juni 1622), beheerscht deze Congregatie het geheele missiewezen. Tot haar *bevoegdheid* behoort o.a. de aanstelling en de verplaatsing van het missiepersoneel, het houden van en het toezicht op de missiesynoden, de oprichting van nieuwe en de verdeeling van bestaande missiegebieden, de toewijzing ervan aan missioneerende Orden en Congregaties of van den inlandschen clerus, de regeling van alle kerkelijke aangelegenheden in de gebieden, welke onder haar ressorteeren, met uitzondering van geloofszaken, huwelijkskwesties en algemeene voorschriften voor de riten, waarvoor zij zich tot de desbetreffende congregaties moet wenden. Nog staan onder haar uitsluitend gezag : de colleges en seminaries voor toekomstige missionarissen ; de genootschappen van wereldlijke priestermissionarissen, en ook enkele genootschappen van reguliere missionarissen — in hun hoedanigheid van missionarissen staan alle religieuzen onder haar gezag — ; de drie algemeene missiegenootschappen, nl. het Genootschap tot Voortplanting van het Geloof, de H. Kindsheid en het St. Petrus-Liefdewerk, alsook de Priestermissiebond.

Aan het hoofd der Propaganda — en hiermede komen we aan de *inrichting* der Congregatie — staat de Kardinaal-Prefect, die uitgebreide bevoegdheden en volmachten bezit. Toch zijn er talrijke aangelegenheden, waarin hij slechts met behulp van het college van ± 20 kardinalen, dat hem terzijde staat, kan beslissen, o.a. bij de oprichting van prefecturen, vicariaten en bisdommen, bij de benoeming van missiebisschoppen, bij de goedkeuring van

[1]) Een nauwkeurige aangifte van den toestand op 30 Juni 1927 vindt men in de officiëele statistieken van het in 1930 gepubliceerd werk : *Missiones catholicae cura S. Congregationis de Propaganda Fide descriptae.*

provinciale synoden enz. De hoogste beambten der Propaganda zijn de secretaris en de onder-secretaris. Desgewenscht kan de Prefect, naast den raad van zijn secretarissen en van het kardinalen-college, ook het advies inwinnen van een aantal consultoren, die als deskundigen op verschillend gebied, zonder salaris, zijn aangesteld. Wel bezoldigd daarentegen zijn de lagere ambtenaren : de minutanten, die de brieven en rescripten moeten vervaardigen, rechtskundig oordeel vellen over minder-gewichtige, den-consultoren-niet-voorgelegde aangelegenheden, en de berichten voor de algemeene vergaderingen samenstellen ; de schrijvers, die de ontworpen stukken moeten uitwerken, en de protocollisten, die ze moeten nummeren en registreeren. Aan het hoofd van het archief, waar alle ingekomen en verzonden documenten worden geregistreerd staat een archivaris, bijgestaan door een adjunct-archivaris.

De *werkmethode* der Propaganda kan als volgt worden samengevat. Alle stukken, die bij de Propaganda binnenloopen, worden eerst den Prefect ter hand gesteld en door hem dagelijks den secretaris medegedeeld. Iedere week komen de Prefect, de secretaris en eenige beambten in een z.g. conventus of congressus ordinarius samen om over de loopende zaken te beslissen. Meer gewichtige aangelegenheden worden aan de maandelijksche algemeene vergadering der kardinalen (comitia generalia) voorgelegd. Op den eersten en derden Donderdag van de maand brengt de Prefect verslag uit bij den H. Vader ; op den tweeden en vierden Maandag van de maand legt de secretaris den Paus de te bekrachtigen beslissingen voor. De Propaganda neemt geen vergoeding aan van de missionarissen voor kosten van kanselarij, briefwisseling enz.

De *financiering* baarde reeds bij de oprichting der Propaganda groote moeilijkheden. Paus Gregorius XV gaf het goede voorbeeld door belangrijke giften voor dit doel en vond navolgers bij de kardinalen. De Spaansche zaakgelastigde, prelaat Vivès, stelde het Palazzo Ferratini op de Piazza di Spagna ter beschikking van de Propaganda, waaraan hij zelf verbonden was. Een stichtingskapitaal van 400000 frcs vormde den grondslag, die door latere giften van pausen en kardinalen werd bevestigd. Tijdens de Fransche revolutie werd een aanzienlijk deel van haar bezittingen door den Staat verbeurd verklaard ; en in 1884 moest zij op bevel der Italiaansche regeering haar vaste goederen verkoopen en de gelden in

Italiaansche effecten beleggen. Tot 1922 was haar inkomen betrekkelijk gering; sindsdien ontvangt zij ook de gelden der pauselijke missiegenootschappen, waardoor zij over meer middelen beschikt, echter lang niet voldoende om alle nooden te lenigen en in alle behoeften te voorzien. Het beheer van haar bezittingen berust bij een afzonderlijke afdeeling van haar administratie.

In nauwe verbinding met de Propaganda staat het *Collegium Urbanum*, door Paus Urbanus VIII in 1627 te Rome gesticht ter opleiding van missionarissen. Dit eigen seminarie van de Propaganda, dat in 1930 naar een nieuw gebouw op den Janiculus werd overgebracht, heeft in den loop van zijn bestaan ongeveer 6000 priestercandidaten, onder wie 5000 inlandsche, behoorende tot 35 verschillende landen, opgeleid.

Naast het seminarie stichtte Urbanus VIII in 1628 een eigen *drukkerij*, die werken uitgaf in de verschillende talen der missielanden; reeds op het einde der 17e eeuw werd zij beschouwd als de voornaamste drukkerij der wereld. Nadat deze instelling een prooi was geworden van Napoleons rooverijen, kon zij ondanks de pogingen van Paus Pius IX haar ouden luister niet meer herwinnen; in 1910 werd zij met de Vaticaansche Polyglotta, d.w.z. veeltalige drukkerij vereenigd.

Vermeld moet ook worden het *museum*, dat Kard. Stefano Borgia, die van 1770—1789 secretaris en van 1802—1804 Prefect der Propaganda was, bij zijn dood aan de Propaganda naliet; de talrijke handschriften, aardrijkskundige kaarten, godsdienstige voorwerpen en de schat van werken over volken-, munten- en oudheidkunde stempelen het tot een stichting van beteekenis.

Sinds 1928 is in het paleis der Propaganda ook gevestigd het internationaal persbureau *Agentia Fides*, dat tot doel heeft betrouwbare berichten omtrent de missies te verspreiden; het telt meer dan 400 vaste correspondenten en distribueert zijn berichten in het Engelsch, Fransch, Duitsch, Spaansch en Italiaansch aan honderden bladen.

Uit het gezegde zal intusschen reeds duidelijk zijn, welk een veelomvattende en gewichtige taak de nieuwbenoemde Kardinaal-Prefect der Propaganda op de schouders werd gelegd.

Veelomvattend is vooreerst die taak. Immers de leiding der

wereldmissie vereischt meer dan administratieve bekwaamheid. Of constateeren we niet, dat feitelijk de Propaganda gedurende de drie eeuwen van haar bestaan meermalen op het punt van de missioneering beginselen heeft opgesteld, methoden aanbevolen, fouten afgekeurd? Reeds in haar instructie van 1659 aan de eerste Apostolische Vicarissen vermaande zij de geloofsverkondigers zich aan te passen aan den aard en de cultuur van de te bekeeren volken en hun gewoonten zooveel mogelijk te ontzien; met de grootste zorg heeft zij steeds gewaakt over een zuiver-godsdienstige opvatting van de missionarisroeping; nadrukkelijk heeft zij er op aangedrongen, dat men het H. Evangelie in de taal van het volk zou verkondigen; het nationalisme in de missioneering heeft zij gebrandmerkt als een verderfelijke pest; de opleiding van een inlandsche geestelijkheid met klem voorgestaan en bevorderd; centralisatie gebracht in het missiewerk door de oprichting van Apostolische Delegaties, centralisatie ook van de missie-steunactie door het verleggen van het hoofdbestuur der centrale missiegenootschappen naar Rome, en nog zooveel meer.

Vervolgens is de taak van den nieuwen Kardinaal-Prefect uiterst gewichtig, niet enkel om de verhevenheid der taak op zich, maar ook omdat de tegenwoordige missiebloei vergezeld gaat van een crisis: denk slechts aan een mogelijke rolverwisseling in het wereldspel, nu tegenover de ontreddering van het Westen het Oosten machtig komt gerezen uit zijn rust.

We beschouwen het als een bijzondere reden tot verheugenis en vertrouwen, dat de leiding der Goddelijke Voorzienigheid den 28sten [1]) Kardinaal-Prefect der Propaganda blijkbaar sinds een

---

[1]) We geven hier de lijst van de Kardinaal-Prefecten der Propaganda:

Sauli, Antonius, 1622.
Ludovisi, Ludovicus, 1622—1632.
Barberini, Antonius, 1632—1671.
Altieri, Palutius, 1671—1698.
Barberini, Carolus, 1698—1704.
Sacripanti, Josephus, 1704—1727.
Petra, Vincentius, 1727—1747.
Valenti, Gonzaga S., 1747—1756.
Spinelli, Josephus, 1756—1763.
Castelli, Josephus M., 1763—1780.
Antonelli, Leonardus, 1780—1795.
Gerdil, Hyacinthus S., 1795—1802.
Borgia, Stephanus, 1802—1804.
Di Pietro, Michaël, 1805—1814.
Litta, Laurentius, 1814—1818.
Fontana, Franciscus A., 1818—1822.
Consalvi, Hercules, 1824.
Cappellari, Maurus, 1826—1831.
Pedicini, Carolus M., 1831—1834.
Franzoni, Philippus, 1834—1856.
Barnabò, Alexander, 1856—1874.
Franchi, Alexander, 1874—1878.
Simeoni, Joannes, 1878—1892.
Ledóchowski, Miccislaus, 1892—1902.
Gotti, Hieronymus M., 1902—1916.
Serafini, Dominicus, 1916—1918.
Van Rossum, Guilelmus, 1918—1932.
Fumasoni-Biondi, Petrus, 1933—.

reeks van jaren op zijn taak heeft voorbereid. Om slechts zijn levensloop te schetsen sinds hij de bisschopswijding ontving: Apostolisch Delegaat in Voor-Indië (1916—1919) en Japan (1919—1920), Secretaris van de Propaganda (1921—1922) en eerste Directeur van het Sint-Petrus-Liefdewerk, Apostolisch Delegaat in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, mag deze thans zestigjarige Kardinaal-Prefect terugzien op een staat van dienst, die hem bij voorbaat de toegewijde medewerking en kinderlijke volgzaamheid van alle missionarissen verzekert.

De redactie van het tijdschrift, waarin het missieapostolaat van wijlen Z. Em. Willem Kard. van Rossum zoo vaak vermeld, te gelegenertijd beschreven en na diens dood verheerlijkt werd, zal het zich ten plicht rekenen de missiedaden van Z. Em. Pietro Kard. Fumasoni-Biondi te doen kennen, diens missieleiding te volgen, zich door diens missieijver te laten begeesteren.

Met deze eerbiedige belofte verbinden wij in oprechtheid des harten den ouden wensch, voor welks vervulling wij een gebed durven vragen van al onze lezers:

Eminentissime Princeps, ad multos annos!

Hoeven. Dr. ALPH. MULDERS.

DE ZIEL VAN DE MISSIE

Over een ziel te schrijven, over een leven- en beweginggevende kracht, en dan over missie — over zending, expansie en organischen opbouw, is voorzeker een heerlijke taak. Ziel en missie! Beide woorden hebben zoo'n warmen klank voor ons oor, doen ons hart sneller kloppen, roepen weer het beeld op van een koninklijken arend, die boven onze hoofden de vleugels uitslaat, nu eens in de hoogte schietend, dan weer wegzwevend naar verre horizonten. Doch niet deze verwantschap in associatie vormt de stof van dit opstel, maar een onderzoek naar de groote, levende werkelijkheid: de ziel van de missie.

Vóór onze oogen rijst de missie der Katholieke Kerk op als een wereldomspannende onderneming; hier zich den weg banend in het menschengewoel der moderne grootstad, daar in de primitieve kraal der Hottentotten, duizenden keeren teruggeslagen, en even

zoovele malen opnieuw vooruitdringend, — onder alle hemelstreken vernieuwend het geheim van den bloedigen Offerdood en den triomf van het Kruis.

Wat nu in deze organisatie leeft aan ondernemingsgeest en beleid, aan energie en strategie, aan geloof en aan liefde, m.a.w. het meest innerlijke en het beste in dit wereldapostolaat, het geestelijke, het zuiver-bovennatuurlijke element, oneindig ver verheven boven alle stoffelijke zorgen, die met iedere missieonderneming uiteraard verbonden zijn; het hoogste en het heiligste van het algemeen apostolaat der Kerk, het Heilige der Heiligen van de katholieke missie, dat zou ik willen aanduiden met de benaming : de ziel der missie.

Waarmee zullen wij deze ziel vergelijken ? Zij is meer dan het symbool van duif of arend ons vermoeden doet, want zij overtreft hen in vertrouwelijkheid en stoutmoedigheid. Gaat zij niet den heldenmoed der zeevaarders en den speurzin der ontdekkers te boven ? Vereenigt zij niet in zich alle voortreffelijkheden der engelen : de goedigheid en de reisvaardigheid van Raphaël, de sterkte en den onverschrokken moed van Michaël in zijn strijd met den Satan ; zij, die schittert in Cherubijnsche wijsheid, wanneer ze de vijf werelddeelen leeraart, en brandt van een Seraphijnsche liefde, waarvan de wateren der wereld het vuur niet blusschen kunnen ?

Wie is dan deze ziel, opdat wij haren lof verkondigen ? Wie anders dan Christus, het glorierijke middelpunt van onzen godsdienst ? Slechts dit ééne woord kan op de gestelde vraag van antwoord dienen : Christus, Per Ipsum et cum Ipso et in Ipso : dat is de ziel der missie.

De katholieke leer van Christus' Koningschap is in den tegenwoordigen tijd in een nieuw licht geplaatst.

Christus, de Koning der wereld !

Niet eerst sinds tweeduizend jaar, sinds de dagen van den Grieksch-Romeinschen kyrios zijn wij tot erkenning van dit feit gekomen. Het Oude Oosten reeds spreidde de heerlijkheid van zijn vorsten ten toon als een eerste gloren van het messiaansche koningsbegrip. Doch de stoutste plannen van al die heerschers zijn kinderspel bij het messiaansche rijk. De geographische omvang van het

rijk van den Messias is in lapidairen stijl aangeduid in de H. Schrift, als een stuk internationaal recht in het oudste wetboek der menschheid ; als grenzen van zijn gebied worden genoemd : de uiteinden der aarde en in den tijd, toen men nog slechts zeilschepen kende, waagt men de koene uitspraak : van zee tot zee. De onderdanen zijn alle volken. De territoriale onbegrensdheid wordt voltooid door de algemeenheid van rassen en stammen, door de veelvoudigheid van taal en beschaving. Eindelijk is zijn rijk ook onbegrensd in den tijd.

Wanneer wij deze beide begrippen van tijd en ruimte verbinden, kunnen we naar keuze ofwel den eeuwigen duur van dit rijk beschouwen als een harmonisch en wezenlijk gevolg van het goddelijk recht op onbegrensde heerschappij in de ruimte, ofwel uit het ontbreken van iedere beperking in de ruimte tot de onbegrensdheid in tijdsduur besluiten. De onmetelijkheid en de eeuwigheid sluiten elkaar in ; en wanneer wij hier nog aan toevoegen de bijbelsche koningstitels van vorst, vader der komende eeuwen, koning der koningen en heer der heerscharen, kunnen wij uit dezen vluchtigen blik in de H. Schrift een bewijs van geweldige kracht opbouwen voor de noodzakelijkheid van Christus' algemeene zending.

Wanneer wij ons aan den titel „Verlosser der wereld" wilden vergrijpen en aan één enkelen mensch het recht op den zegen van het heilige kruis zouden willen ontzeggen, zou zulks majesteitschennis tegen Koning Christus zijn, al zouden wij ook slechts een slaaf aan zijn heerschappij onttrokken verklaren. Heeft de Hemelsche Vader aan zijn universeelen Erfgenaam zelfs niet de Engelenkoren overgegeven der Heerschappijen en Machten, der Vorstendommen en Krachten, en „alles onder zijn voeten gesteld ?" (Eph. 1.21). — Zoozeer schrikt die titanische gedachte aan een inbreuk op Christus' Koningschap ons af, dat ons het opengaan van den afgrond der hel bij het algemeen oordeel heel natuurlijk voorkomt als straf voor zoo'n misdaad ; inderdaad, de vlammen der hel zijn slechts de toornbliksems der gerechtigheid, die uitgaan van het voorhoofd en de kroon van den Koning, zij zijn de eeuwige bekrachtiging van zijn geheiligd erfrecht, zij zijn, in één woord de sanctie van het missierecht.

Wij willen trachten nog dieper door te dringen in de beteekenis van Christus' Koningschap. Wij zijn zoo gelukkig, het wezen ervan reeds uitgedrukt te vinden in onzen katholieken geloofsschat,

niet onder den vorm van een geleerde hypothese, maar opgesloten in het onwrikbare leerstuk der hypostatische vereeniging. Wanneer wij dit geheim van den goddelijken Persoon in twee naturen in verband brengen met de idee van Christus' Koningschap, dan wordt het ons aanstonds duidelijk, dat hier een onderscheid ligt met het menschelijke koningsrecht, juist om de tweevuldigheid van natuur. De goddelijke natuur bezit uit zichzelf een eeuwig recht op het koningschap ; voor de menschelijke natuur is de kroon een erfenis en tevens ook de inbezitname van dit erfgoed. Welnu, in dit feit ligt het wezenlijke van Christus' koninklijke zending. Doordat de goddelijke koningskroon gezet wordt op het hoofd van den mensch Jesus, ontstaat er een geheel bijzondere rechtsverhouding tusschen den goddelijken Persoon en de menschelijke natuur van Christus, tusschen Hem en de menschheid in haar geheel : deze is voortaan wettelijk nauw verbonden met en geënt op den menschgeworden Logos, als een bruid met haar bruidegom.

In een oneindig hoogere orde dan Adam is Christus het Hoofd der menschheid, en evenals ieder menschenkind krachtens physische noodzakelijkheid Adam als zijn stamvader moet erkennen, zoo vordert ook geheel de Christus-Adam-parallel, dat geen enkele mensch aan het Koningschap van Christus of aan Zijn zending onttrokken worde.

Dit Logos-geheim heeft altijd den geest der groote christelijke denkers beziggehouden, en langzamerhand is de heerlijke leer van Christus' Koningschap opgebouwd, niet alleen in de scherp omlijnde verklaring van hetgeen St. Paulus schrijft over „den Eerstgeborene van gansch de schepping" (Col. 1.15), maar ook in de door liefdedrang en koenen durf geleide beschouwingen der godgeleerden.

Spreekt niet de Seraphijnsche Leeraar St. Bonaventura van Christus als de Ars aeterna, als de samenvatting der goddelijke Ideeën, als het kunstideaal van wereld en menschheid ? Is Christus niet als de Zon, het allesbeheerschende lichtcentrum in het wereldsysteem en zoo de Koning bij uitstek in de groote wereld hiërarchie? Is Hij niet de Groote Koning, vanaf zijn koningstroon alle zijn en alle leven beheerschend ; eerste beginsel en hoogste volmaaktheid der zichtbare schepping ; het magnetische middelpunt, waarheen alle volkeren getrokken worden ? Wat beteekent dit alles anders dan christianiseering van de wereld, m.a.w. missie ?

Jesus is de goddelijke Koning, medium tenens, tot in de peillooze diepten der Allerheiligste Drieëenheid; als Logos staande tusschen den Vader en den H. Geest, van den Vader voortgekomen door de kennis, en met Hem den H. Geest voortbrengend door de liefde, en tezamen met Hem de terugstroomende zelfstandige Liefde in zijn goddelijk Wezen ontvangend. Zouden wij ons nog verwonderen, dat het machtig genie der groote theologen zich verstoutte om een algemeen Koningschap der liefde in Hem te ontdekken? Een Koningschap met de grootsche zending, om in een heerlijke synthese van beminnen en bemind worden niet alleen een horizontalen, christocentrischen band tusschen de gezamenlijke menschheid, maar ook een verticale, hypostatische verbinding van de menschelijke natuur met een goddelijken Persoon tot stand te brengen? Ja, een Koningschap, dat het primaat van Christus-Koning vestigt door de oneindige Liefde, die eerst zichzelf bemint en andere wezens schept, die Hem zullen beminnen, omdat Hij Zichzelf zal beminnen in hen. ,,Vult alios habere condiligente,'' zegt Duns Scotus. En zoo openbaren zich de rechtsaanspraken der katholieke missie volstrekt niet als een Romeinsche tyrannie, maar als de zachte werving der eeuwige Liefde.

Wij spraken van koning en kroon. — De Katholieke Kerk is de bruid Christi, en draagt als zoodanig ook een koningskroon, waarmee haar het recht is ten deel gevallen, om alle volkeren onder hare leerarende en leidende schutse te nemen. In dezen zin wordt het woord ,,katholiek'' reeds bij Ignatius van Antiochië gebruikt, ,,kath' don ton kosmon''; het beteekent den wezensaanleg, het recht en den plicht der Kerk om zich over de geheele aarde te verbreiden, de katholiciteit in rechte, de nooit uitdrogende bron der missiebegeestering.

We willen niet de vraag stellen, in hoeverre de Kerk katholiek moet zijn als de erfgename van Christus' geest, of in hoeverre, naar de uitdrukking van Harnack, de heidenmissie, ,,im Horizonte Jesu'' lag, of in welke mate door de Apostelen Petrus en Paulus ,,de leer over de algemeenheid der Kerk, in kiem in de prediking van Christus aanwezig, ontwikkeld is. Slechts aan de erfenis der kroon zelve denken wij op dit oogenblik; door wier majestueuze schoonheid wij worden verrukt en overweldigd. Het

beteekent immers, dat de Kerk zoo ruim is als de menschheid zelve, dat zij is de Kerk der universeele menschheid, Katholieke Kerk en daarom Missie-Kerk.

Ik doe in geen enkel opzicht afbreuk aan het missiebevel van Christus, wanneer ik zeg, dat dit bevel ons wel het naaste ligt, maar toch niet in de logische orde het eerste is. Het „gaat en onderwijst" is een proclamatie, maar deze veronderstelt een bestaand recht, i.c. de rechtstitels van het hypostatische Koningschap, zooals de Verlossing, en anderzijds de feitelijke rechtsopvolging van den kant der Kerk. „Gaat heen dan en onderwijst alle volkeren," die zending heeft Christus, vóór Hij haar in woorden uitdrukte, als het kenmerk der katholiciteit in het wezen Zijner Kerk gelegd, opdat zij op Hem zou gelijken. Ja, de Kerk gelijkt op Christus, ook daarin, dat de zending van den Zoon uit den Schoot der Allerheiligste Drievuldigheid, de Zending van den Logos in de wereld en naar de wereld, steeds opnieuw als nagebootst wordt in het apostolaat der missie.

Zoo beschouwd, beteekent de katholiciteit voor ons veel meer dan een bloot kenmerk, veel meer ook dan een theoretische wezenstrek. De katholiciteit is een levenskracht, die onophoudelijk tot zielenverovering en zielenredding dringt, en aldus gezien, wordt de missie zelf een ware levensfunctie der Kerk, een werkzaamheid, die aan haar innerlijk organisme ontspringt. Uit het statische besluiten wij tot het dynamische, uit de potentie tot de act, uit de katholiciteit tot de missie. Gelijk een gezond orgaan naar de hem passende werking verlangt, zoo dringt het Corpus Christi Mysticum naar het missieapostolaat als naar een organische levensuiting. Vandaar wenden de ledematen, die onder het Hoofd staan, natuurnoodzakelijk hun kracht aan voor de Paulinische re-capitulatie van allen ; de missionarissen zoowel als hun helpers mogen tenslotte geen ander beroepsgeluk kennen, en geen andere uitdrukking van hun zelfbewustzijn, dan degenen die buiten het mystieke Lichaam Christi staan, te brengen onder het Hoofd, Christus.

Juist omdat alle Christenen onder één Hoofd staan, en behooren tot één mystiek Lichaam, zou er in onze Kerk niemand gevonden mogen worden, die geen missionaris is, m.a.w. : het is plicht van iederen Christen, op een of andere wijze te werken voor de missie ;

immers allen, ook de geloovigen in het moederland, staan in dienst van Koning Christus, de missioloog zoowel als de bedelbroeder, de slotzuster zoo goed als de aan het ziekbed gekluisterde offerziel, het leekenapostolaat in al zijn schakeeringen: de Katholieke Kerk is missiekerk.

Bij dezen gezamenlijken arbeid van moederland en missieland worden wij ons pas goed bewust, dat wij niet louter een organisatie zijn, maar dat wij als levende leden behooren tot een heilig organisme onder Christus als Hoofd.

Ja, in de verheerlijking van dit Hoofd ligt het doel der missie. Voor den Koning der eeuwen! In Christus-Koning vindt de missie haar oorsprong; op het fundament der katholiciteit verheft en verbreidt zij zich ter Zijner eere; tot Hem terugkeerend en terugvoerend van Wien zij is uitgegaan, beoogt zij in alles de eer van den Koning door de werken van een rein en rijk apostolaat.

Ieder menschenwerk heeft loutering noodig. Wie op een of andere wijze met de missie meeleeft en meevoelt, zal den uitvaardiger der Magna Charta van ons moderne missiewezen, Paus Benedictus XV, onuitsprekelijken dank brengen voor dezen geest van loutering en zuivering in missiedoel en missiemethode. Het missiewezen moet zich vrijhouden van hebzucht, eerzucht en heerschzucht, moet vrij zijn van mammonisme, nationalisme, en ieder soort egoïsme. Alles wat men noemt de materieele zijde der missie onophoudelijk verbovennatuurlijken door Christus, zich vertrouwvol overgeven aan den Vader in tijden van crises en catastrophes — en anderzijds met hart en ziel gehecht blijven aan Christus door het zichtbare opperhoofd der Kerk, en onkreukbare trouw en apostolische gehoorzaamheid betoonen in de missiediscipline; dat is de zelfverloochening der ledematen voor het welzijn, voor de verheerlijking van het Hoofd.

Op dit kruispunt der wegen scheiden zich propaganda en apostolaat.

Propaganda ontplooit zich ook onder de groene banier van den Islam en in de kerken buiten Rome, apostolaat echter slechts in levend contact met Christus. Wie niet door de Kerk met het Hoofd verbonden is, wie de veroverde zielen ergens anders heenvoert dan naar de rots van Petrus, kan aanspraak maken op den naam van propagandist, maar den eeretitel van apostel moeten

wij hem ontzeggen. En daarom is er bij het missiewerk slechts één geoorloofde eerzucht : de verheerlijking van het Hoofd.

Apostel zijn beteekent „zendbode" zijn, of „werktuig," of „vat van uitverkiezing," altijd dienend in ondergeschiktheid aan het Hoofd, en in de hand van den Meester ; apostel zijn beteekent als heraut van den Grooten Koning tot de menschen gaan, met een hart, brandend van liefde ; apostel zijn beteekent het woord van Paulus : „de liefde tot Christus dringt ons" tot waarheid maken, en wel op die wijze welke de H. Augustinus ons aangeeft : „Als gij Christus wilt beminnen, wees dan een wereldmissionaris in uwe liefde." Met deze liefde is ons ook de belofte van een vruchtbaar apostolaat gegeven ; de liefde is een louterend vuur.

Telkenjare lezen wij in de lessen van het brevier, dat bij de wijding van de moederkerk der wereld, de St. Jan van Lateranen, de Paus een Christushoofd in wonderbare trekken zag afgeteekend tegen den muur van de absis. Die Christusfiguur heeft heden mondiale afmetingen aangenomen. Het wijde hemelgewelf is de absis, en aan den Zuid-Oostelijken horizon verschijnt het Christushoofd boven de pasbekeerde volken, boven de martelaren van Japan en Oeganda, boven de inlandsche bisschoppen van Azië en de zwarte priesters van Afrika, de exponenten van den missiearbeid. Rijk werd het zaad uitgestrooid — evangelizare divitias Christi, zegt de Apostel der Heidenen — rijk is de oogst.

De missietentoonstellingen, met de Vaticaansche aan het hoofd, hebben dezen geestelijken rijkdom der missiën in velerlei vormen der vindingrijke liefde voorgesteld, ook in gedetailleerde statistieken. Het is hier niet de plaats om de waarde van deze statistische gegevens aan een critisch onderzoek te onderwerpen ; maar bij het zien van dezen lentebloei, die nog zooveel heerlijker vruchten belooft voor de toekomst, slaat spontaan het enthousiasme los in onze zielen : met ieder Doopsel, met ieder Credo nieuwe schittering van glorie aan de kroon van onzen Koning, met ieder tabernakel een ster, een zon méér aan den hemel der Kerk. Wij aanschouwen het visioen van den grooten Ziener der Apocalypse : duodecim millia signati, ja, duizend maal twaalfduizend, twaalf millioen katholieken in de missielanden, vormen de eer des Konings en de troost van de Kerk.

Voorzeker, velen leven nog in de diepe duisternis van den nacht

of in de eerste morgenschemering : de duizend millioen, die nog ronddwalen in de woestijn en maar geen rust laten aan onzen Herder der Volkeren, Paus Pius XI. En toch is hij het juist, de pauselijke organisator van de wereld-missietentoonstelling en het Lateraansche museum, die ons geleerd heeft om de rijkdommen van het katholieke apostolaat met vreugde te erkennen en uit te dragen, en de eer van het Hoofd te vermeerderen. Ons missieorganisme is, zooals uiteraard al het organische, rijk in verscheidenheid en tevens rijk in eenheid. Welke rijkdom ligt er in de verscheidenheid van rassen en culturen, en welk wonderbaar schouwspel der eenheid, in het feit, dat allen levende organen zijn van het éene mystieke Lichaam. Niet door den ketting van het bruut geweld, of door den magneet van tijdelijk gewin worden ze saâmgehouden, doch ze vormen een innerlijke eenheid krachtens de godsdienstige levensbeginselen : de geloofsleer, de geboden, de sacramenten. Het geestelijk en bovennatuurlijk karakter van deze banden verzekert aan de katholieke missie het ware, supra-nationale stempel, met uitsluiting van iedere nationaal-kerkelijke hiërarchie, juist omdat er maar één Hoofd is : Christus. En toch zal juist onder dit éene Koningschap, de eigenaar van ieder volk de voor hem bestemde plaats vinden, gelijk de eigen physiologische aanleg der verschillende ledematen in het menschelijk lichaam.

Hier raken we als met de vingers aan het groote probleem der aanpassing ; en niets bewijst weer beter dan de aanpassing den goddelijken oorsprong der Kerk, gelijk Newman zoo kernachtig zeide : ,,De Kerk alleen is in staat het kwade uit te roeien, zonder iets van het goede te offeren.''

Het beslissende uur der 20e eeuw, waarop goed en kwaad een harden strijd voeren, vervult ons allen met zware zorgen. Maar juist die overgroote bezorgdheid is het, die ons doet roepen naar een grooten Redder, die, over de opgejaagde golven der stormende wereldzee wandelend, ons de hand komt reiken. Op het uur der groote wereldconferenties is het ook wapenschouw van de wereldmissie, de draagster der nieuwe, christocentrische wereldorde.

Wij staan in de branding — een roep van den enkeling verliest zich onmachtig in de ruimte. Doch wij zien de Missiekerk, hoe zij de verdwaalde en uiteengeslagen volkeren gaat zoeken, zij, die

de menschheid begrijpt, en naar wie de menschheid onbewust verlangt. En wij hooren hare stem, door Gertrud von Le Fort in haar „Hymnen an die Kirche" vertolkt:

„Zie, in mij knielen volkeren, die lang heen zijn, en veel heidenen glanzen uit mijn ziel den Eeuwige toe!....

Ik was het smachten van alle tijden, ik was het licht van alle tijden, ik ben de volheid der tijden.

Ik ben hun groot Te-zamen, ik ben hun eeuwig Eén.

Ik ben de straat van al hun straten; over mij trekken de eeuwen naar God!"

Luzern. Dr. P. VEIT GADIENT, O.M. Cap.

EEN SANSCRIT WERK VAN ROBERT DE NOBILI? [1]

Inleiding. De Katholieke Missiën van het zuidelijk gedeelte van Britsch-Indië danken haar ontstaan aan het initiatief van Pater Robert de Nobili S. J. Deze beroemde en gevierde Missionaris arriveerde in Indië in het jaar 1605. Weldra bemerkte hij dat het bekeeringswerk in het Zuiden van Indië, toevertrouwd aan de Paters Jesuïten, geen vooruitgang maakte, en wat meer is, hij vond ook de reden daarvan. De priesters hadden omgang met de Portugeesche overheerschers, leefden op Europeeschen voet, waren dus in het oog van den hoogen-caste-Hindu menschen-van-lagen-rang, nl. Pariahs, als behoorende tot den laagsten rang der Maatschappij, een rang waarmede een Brahmaan of andere caste-Hindu zich niet in aanraking mochten komen, onder straffe van door de goden en familie-leden te worden verstooten. Waar dus de Portugeesche macht zich niet uitstrekte, was er geen kans op bekeeringen. Pater de Nobili kreeg van zijn Overheid verlof om zich te Madura te vestigen. Dit was de hoofdstad van een machtig koninkrijk van den zelfden naam. Als Brahmaansche boeteling kwam hij daar aan in 1606, gekleed in het lange geel-rosse kleed der Sanyasis (Hindu asceten), het hoofd bedekt met een tulband,

[1]) Tot ons leedwezen kon dit artikel, hetwelk ons reeds in Juni 1932, tegelijk met het werkje: „Satyawodasaarasangraham. A short exposition of the essentials of the true religion," werd toegezonden, eerst thans geplaatst worden.
Red. H. M.

de voeten geschoeid in houten sandalen ; Brahmanen alleen mochten hem dienen en zijn maaltijden bereiden, die steeds bestonden uit rijst, melk en groenten; niets wat dierlijk leven had bezeten wilde hij nuttigen. Hij legde zich vooral toe op de Tamil en Telugu talen, en niet het minst op Sanscrit, de heilige taal van Indië, waarin ook de Veda's (Heilige Boeken van den Hindu) geschreven zijn, om aldus over den godsdienst te kunnen praten met het gewone volk, en met de Brahmanen, de intelligentia van Indië, te kunnen disputeeren. Het is ons doel hier niet om een levensbeschrijving te geven van dezen grooten Missionaris, die zulk een zuivere meening had, en zulk een voorbeeldig leven leidde, vol harde ontberingen in een moordend klimaat. Zijn methode van bekeeringswerk bewees een goede te zijn ; de meeste Katholieken uit de hoogere casten danken hun bekeering aan deze methode, zoowel die van het Tamil-land, als die van het land waar Telugu wordt gesproken. De Caste-Katholieken in het diocees van Nellore hebben meestal aan die methode, overgenomen in mindere mate van Pater de Nobili door de Fransche Jesuïten, hun bekeering te danken. En ware Indië niet veroverd geworden door een Europeesche macht, waardoor het onder den invloed kwam van Westersche beschaving, dan zou de methode van Pater de Nobili de eenig werkende zijn tot op den huidigen dag.

Zijn werken in Sanscrit. Zooals wij hebben gezien studeerde Pater de Nobili de heilige taal van Indië, het Sanscrit, ook wel genaamd Grantham, naar de naam van de letters waarin die taal wordt geschreven (want Sanscrit is oorspronkelijk een ongeschreven taal.) Toen hij die taal voldoende machtig was begon hij daarin boeken te schrijven, om aldus onze Godsdienstleer te verspreiden onder de meest intellectueele klassen van Indië. Toen Europa nog niets af wist van die hoog klassieke taal, was Pater de Nobili het voorrecht gegeven om te worden de eerste eigenlijke Europeesche Sanscrit-geleerde en -schrijver.

Pater Proenza S. J. schrijft in den Jaarbrief van 1656, dat Pater de Nobili een leven had geschreven van de Moeder Gods in Sanscrit verzen, en een soort Rituale, bevattend ceremoniën en gebeden te verrichten bij huwelijks- en andere feestelijke gelegenheden. Een paar woorden ter verklaring van het laatste ; de Hindu van

hooge caste is, wat wij zouden mogen noemen, een Hyper-ritualist, zijn leven is gevuld met ceremoniën van elke soort, verricht niet alleen in den tempel, maar ook tehuis; zulke ceremoniën gaan gepaard met Sanscrit gebeden, opgezegd door den heidenschen priester, den Brahmaan. De bekeerlingen die Pater de Nobili maakte onder de hooge casten, vooral onder de Brahmanen, konden niet vaarwel zeggen aan die gewoonten, en daarom heeft de Nobili die gewoonten en gebeden verchristelijkt. Aldus werden bij het huwelijk na de kerkelijke plechtigheid ook tehuis Sanscrit gebeden etc., opgezegd, samengesteld in Katholieken zin door de Nobili. Doch het werk van de Nobili leed onder tegenspoed in het jaar 1640, toen hij gevangen werd weggevoerd naar den kerker, waar hij twee jaren zou verblijven, en zijn kluizenaars-hut tegelijk met diens kostbaren inhoud aan Sanscrit-handschriften van den missionaris, in vlammen opging.

De Sanscrit werken van de Nobili verloren. Sindsdien werd algemeen aangenomen, dat de Sanscrit-werken van de Nobili verloren waren gegaan, en er slechts iets van overbleef in het geheugen van de catechisten, die nl. nog eenige van die Sanscrit-gebeden van buiten konden opzeggen; doch deze, gereciteerd als ze werden door mannen onkundig van de taal, waren zoo verwrongen en vervormd, dat ze niet meer konden worden gereconstrueerd. Pater P. Dahmen S. J. in zijn „Robert de Nobili" Hoofdstuk 4 zegt: „Ongelukkigerwijze schijnt geen van al die (Sanscrit werken van de Nobili) gespaard te zijn gebleven: geschreven als ze waren op ola's (palmblaren) gingen ze gemakkelijk ten gronde." Het werk van Pater Dahmen is het beste dat ooit geschreven werd over de Nobili, en zijn meening omtrent het lot van de Sanscrit werken van de Nobili wordt gedeeld door alle andere schrijvers van het Gezelschap van Jezus. En de reden is gemakkelijk te gissen. Er waren slechts weinig missionarissen in Indië, bedreven in het Sanscrit. Tusschen 1656, het jaar dat de Nobili stierf, en 1724 was er niet een. In dit jaar kwam Pater Pons naar Indië, die zich dra op die taal toelegde. De Brahmanen-bekeerlingen van de Nobili, voor wie vooral die werken geschreven waren, waren verdwenen of uitgestorven rond 1680. Behalve het gedicht over de Moeder Gods en het Rituale werd ook algemeen aangenomen, dat de Nobili

een uiteenzetting had geschreven van de beginselen van den Godsdienst, doch ook dit werd als verloren beschouwd. Toch schreef Pater Calmette S. J. missionaris in het Telugu land van 1726—1740, die ook zelf zeer bekwaam was in het Sanscrit, vanuit een Telugu-plaats, genaamd Ballabarum, Jan. 2. 1737: ,,Een Brahmaan vroeg mij of wij gelijk de Hindus, boeken over onzen Godsdienst bezaten geschreven in Sanscrit vers. Pater de Nobili de grondvester van deze missies heeft een beknopte uiteenzetting van onze godsdienst geschreven in ongeveer honderd Sanscrit verzen. De Brahmaan hoorde met belangstelling deze verzen aan, en zeide dat ze in hoofdzaak het zelfde bevatten als zijn eigen godsdienstleer.'' Calmette leefde zooals gezegd in Indië steeds in het land der Telugus, en bezat een Sanscrit werk van de Nobili in 1737. Hoe kwam het, dat in het Tamil-land waar de Nobili zelf werkte, niets meer van zijn Sanscrit boeken was overgebleven, terwijl in het Telugu-land minstens dit ééne werk nog bestond? Ook in het Telugu-land waren bekeeringen gemaakt onder de Brahmanen; de priester, die hen doopte, moet hen in kennis gesteld hebben met de Sanscrit-werken van de Nobili. Die werken werden gecopieerd in het Telugu-alphabet, dat zich volkomen leent voor het uitschrijven van de Sanscrit taal, omdat de klanken dezelfde zijn, terwijl zulks niet het geval is met de Tamiltaal, de taal van het land waar de Nobili leefde. Eens omgezet in het Telugu-alphabet konden die werken door eenieder, die ook maar eenige opvoeding genoten had, worden gecopieerd.

Pater Calmette heeft ook zelf Sanscrit verzen geschreven gelijk een brief van hem verzonden vanuit Darmaveram, d. 25 Dec. 1737, getuigt.

Een merkwaardige vondst. De Telugu-missies van het tegenwoordige diocees van Nellore, toevertrouwd aan de Mill-Hill Fathers, met een Amsterdammer Z. H. Exc. Mgr. W. Bouter als Bisschop, zijn in haar oorsprong afkomstig van de Tamil-missies van Madura, gegrondvest door de Nobili. Gelijk de Portugeesche Jesuïten werkten voor de bekeering van Indië in het Tamil-land, zoo werkten de Fransche Jesuëten in het meer Noordelijk gedeelte van Zuid Indië, het land der Telugus. Zij volgden dezelfde methode, maakten bekeeringen onder de hoogere casten, schreven boeken in Telugu

op palmblaren om het geloof te bevestigen, welke door copieeren onder Katholieken werden verspreid. In de voorgaande eeuw werden sommige van die Manuscripten terug gevonden en gedrukt, en een Katholieke Telugu drukkerij werd daarvoor in 1884 geopend in Madras; ze werkte met veel succes wat betrof het uitgeven van boeken, maar met een geldelijk verlies. In 1900 was die drukkerij te niet gegaan, ongeveer 12 jaar later werd een nieuwe drukkerij voor Katholieke Telugu boeken geopend te Nellore, op het persoonlijk iniatief van een Mill-Hill Missionaris Father J. Aelen. Hij herdrukte de vorige uitgaven en ging op zoek naar verdere manuscripten; zijn onderzoek werd bekroond met succes, er kwamen nieuwe uitgaven van Katholieke boeken in de Telugu taal. Onder die handschriften was er één, dat poëzie bevatte; het werd weggelegd totdat de uitgever-priester zich tehuis voelde in Telugu-verzen.

Toen werd het weer geopend, en het bleek ook te bevatten Sanscrit verzen in Telugu letters. Na een langen tijd van diepe studie smaakte hij het genoegen uit te geven een boek getiteld: Satyaveda Sara Sangraham. Het verscheen voor het eerst in druk in Nov. 1931. Wij zouden durven zeggen, dat deze uitgave was: „an epoch making event". Om den inhoud en het belang van dit boek duidelijk te maken moeten wij iets zeggen over de gevonden handschriften.

Een ervan was getiteld: Tatwa Grandha Slokamulu, dat is: Verzen over waarheid. Het bevatte een beknopte uiteenzetting van de beginselen van het geloof in 172 Sanscrit-verzen, gedeeltelijk uitgelegd in Telugu, niet in volzinnen doch slechts woord voor woord.

Een tweede was genaamd Satyaveda Sara Sangraham, dat is: een korte verklaring van het ware geloof. Ook dit bevat een soortgelijke uiteenzetting in 172 Sanscrit-verzen; 132 van deze zijn dezelfde als die van het eerst genoemde MS., terwijl de andere 40 verschillend zijn in beide. Van deze 172 werd in een ander MS. ook een vertaling gevonden in Telugu-verzen, gemaakt door een heidensch dichter op verzoek van den zoon van een Catechist.

Verdere handschriften, klein en groot, bleken te bevatten Katholieke gebeden in het Sanscrit.

Is een Sanscrit werk van de Nobili teruggevonden? Als wij dit vergelijken met de voorgaande feiten, dan zijn we geneigd om de

meening van den Priester-uitgever te deelen. Volgens hem zijn de Tatwa Grandha Slokamulu een werk van de Nobili, en wel dat werk, hetwelk Pater Calmette voorlas aan een Brahmaan en dat men tot dusver verloren waande. Pater Calmette vond het werk van de Nobili op vele plaatsen moeilijk te verstaan, en onvolledig, maakte daarvan een meer duidelijke en complete uitgave, met een vertaling in Telugu volzinnen, in andere woorden : Calmette is de schrijver van het tweede MS. de Satyaveda Sara Sangraham. De Sanscrit gebeden vormen waarschijnlijk een deel van het Rituale van de Nobili, bevattend Sanscrit formulen en ceremoniën voor huwelijksgelegenheden etc. De Uitgever-Priester van het vernoemde boek heeft de twee MSS. samengevat ; hij heeft de 172 verzen van het tweede MS. in zijn geheel gedrukt met tusschen-lassching van 23 van het eerste, nl. die in MS. 2 niet aanwezig waren (de andere 17 waren onherstelbaar). Naast dit Sanscrit vers staat de vertaling in Telugu proza van Pater Calmette en de vertaling in Telugu poëzie gemaakt door een Heidensch dichter, zooals gezegd ; het Rituale vormt een appendix.

Of het vermoeden van den Uitgever-Priester, dat hij een Sanscrit werk heeft gevonden van de Nobili en een van Calmette, juist is of niet, zal nog moeten worden bewezen. Het feit, dat tot op heden, reeds maanden na de publicatie, niemand dit vermoeden in twijfel heeft getrokken, bewijst natuurlijk nog niets. Toch is het opmerkelijk, dat Pater Dandoy S.J. van Calcutta, die een zeer korte vermelding maakte van ons boek in ,,The Light of the East,'' dit vermoeden niet alleen niet tegenspreekt, maar Father Aelen met zijn vondst geluk wenscht. Want Pater Dandoy is een hoogst bekwaam man en een van de weinige Missionarissen in Indië, bekend met Sanscrit. Wie ook de vervaardiger is van die Sanscrit verzen, één ding is zeker, wij hebben hier te doen met een monumentaal werk van een Jesuïten Pater van de 18de of 17de eeuw, die Missionaris was in Indië, en veel belang stelde in zijn werk ; het bewijs van het degelijk bekeeringswerk van die veel gelasterde en miskende Orde in Gods Kerk.

Om den lezer een idee te geven van de poëtische waarde en schoonheid van gedachte van dit boek, laten wij eenige van die verzen hier volgen, in de hoop dat zij den lezer belang mogen inboezemen.

„Gelijk de muscus de zoetste is van alle geuren, en de lotus de schoonste van alle bloemen, en de robijn de kostbaarste van alle paarlen, zoo ook is de waarheid de beste van alle bezittingen."

Aldus aanvangend gaat de Priester-dichter voort met het uiteenzetten der beginselen van den Godsdienst. Zijn verzen zijn schoon van gedachte, rijk in goede vergelijkingen. In zijn bewijsvoering kan men reeds zien dat het boek voor Indië is geschreven, en dat de dichter volkomen bekend was met de Indische mentaliteit. Het onontwikkelde verstand in waarschijnlijk de meeste landen hecht een overdreven waarde aan vergelijkingen als een bewijsvoering, maar nergens komt dit zoo sterk uit als in het land van den Indus. Een bewijsvoering in den vorm van het syllogismus is voor hen als waardeloos, de sterkte ervan wordt niet gekend. Ik was pas kort in dit land, toen ik eens probeerde een bestudeerden Brahmaan — die de Engelsche taal machtig was —, te overtuigen, dat er maar ééne ware godsdienst zijn kan. Maar het antwoord was : gelijk er vele rivieren zijn, wier water vloeit naar de eene wereldoceaan, zoo ook zijn er vele verschillende godsdiensten, die alle voeren naar één en denzelfden God. En dit deed de deur voor verdere bewijsvoering dicht. Ik heb het genoegen gesmaakt om de eerste te zijn, die onze studenten van het Seminarie v. d. H. Joannes te Nellore mocht inwijden in de geheimen der Logica ; en het heeft me heel wat gekost, om hen duidelijk te maken de onomstootbare kracht van een conclusie, stelselmatig afgeleid van twee ware premissen. Daarom geeft ook onze dichter, als hij wil aantoonen de eenheid van God, het volgende :

„Er is veel waarde in één parel ; veel licht schijnt van één zon ; veel wijsheid spruit uit één verstand, zoo ook rust het bestaan van vele werelden in slechts ééne God. Zijn er twee koningen in één koninkrijk, twee leiders in één leger, twee hoofden op één lichaam, twee meesters in één huis ? Zoo ook kunnen er geen twee goden zijn."

Om te bewijzen de oneindigheid van Hem die een eindige schepping in het leven riep, zegt hij :

„Gelijk de lotus in het water geboren, door het water niet wordt besmet, zoo ook wordt God, schoon in de wereld, niet gewijzigd door de wereld."

En ter bevestiging van de zieleleer heeft hij :

> ,,Het lichaam is gelijk aan een oliphant en de ziel aan een bestuurder ; gelijke een parel schijnt in een aarden pot, zoo schijnt de ziel in het lichaam ; verandert een aanschijn, weerkaatst in een spiegel, ook in een spiegel ? Wordt een kleed verzadigd met water veranderd in water ? Zoo ook wordt de ziel die in het lichaam is, niet in een lichaam veranderd.''

De schrijver had gedurende zijn verblijf in Indië vele hongersnooden gezien, die vaak voorkwamen in dit land toen de vervoermiddelen nog alle primitief waren, als op een of andere plaats de regen uitbleef. Zelf heeft hij zijn jonge Christen gemeente naar andere gewesten moeten volgen, vanwege de hongersnood : en hij denkt terug aan die dagen om aan te toonen de eeuwigheid van het helsche vuur :

> ,,Als er geen graan is in het ééne dorp, kan men dit verlaten, en naar een ander dorp gaan, doch zij die ter helle neerdalen, kunnen als zij de pijn niet kunnen verdragen, zich nooit begeven naar een andere streek.''

Maar dan herinnert hij zich hoe de helleleer door de Brahmanen wordt ontkend, vooral op grond van de zielsverhuizing, en in de schoonste woorden bestrijdigt hij die leer van zielsverhuizing, waarin de grootste fouten van dit leven zelfs nog na den dood kunnen worden uitgewasschen, zoodat men toch tenslotte een gelukkig hiernamaals heeft :

> ,,Als het hoofd, een oog, een voet van het lichaam zijn verwijderd, kunnen zij er weer aan vast gehecht worden ? Zal het reeds rijpe blad opnieuw uitspruiten ? Zal het gevallen blad zich opnieuw aan den tak vasthechten ? Zal het dorre blad weer groen worden ? Hoe kan dan het eens gestorven leven weer van zelf terugkomen ?''

Zijn tijdgenooten voor wier bekeering hij naar Indië was gekomen kenden geen berouw voor de zonde, die gemakkelijk werd afgewischt door te baden of door aalmoezen te geven aan den Brahmaanschen Priester. In zijn verzen leert hij hen daarom een acte van berouw :

„Ik heb niet gediend, U, O Heer, die mij geschapen hebt, en die me veel geluk gaaft in dit leven; vogels en andere dieren beminnen heur moeder, maar de mensch denkt niet aan God, die hem vader en moeder is," etc.

Zijn laatste aanval geldt de heilige boeken van den Hindu:

„Dingen gezien in de slaap, worden onwaar bevonden bij het ontwaken, zoo ook zult gij ondervinden na den dood, dat de Shastras en Puranas geen waarheid bezaten."

Nellore (Br. Indië). B. VLASVELD, S.S.J.

DE GODSDIENSTIGE TOESTAND VAN CHINA IN DE MIDDELEEUWEN

De woorden „milieu" en „entourage" zijn in onze tijd in de wetenschappelijke wereld zoo zeer in gebruik, dat men bijna zou gaan vreezen, dat het slagwoorden gaan worden. Misschien vindt dit wel zijn oorzaak in 't geprononceerd historisch karakter onzer hedendaagsche wetenschap. En toch, ondanks dit algemeen verschijnsel, treffen we 't nog vaak aan, dat het milieu geheel of ten deele verwaarloosd wordt, vooral in de missiegeschiedenis. En juist hier is dit milieu van het allergrootste belang, het meest natuurlijk voor de missiën onder kultuurvolkeren.

Een der schoonste bladzijden uit de missiegeschiedenis vormt wel de missie der Middeleeuwsche Minderbroeders in China. Daar het milieu dezer missie vaak alleen missie-historisch wordt aangegeven, meenden wij goed te doen met een bijdrage tot de opbouw van het cultureele milieu van het Chineesche milieu in die tijd.

Dat de godsdiensten in het Chineesche rijk in de 13e en 14e eeuw zeer talrijk waren, getuigt reeds Andreas van Perugia, O.F.M., een der suffragaan-bisschoppen van Joannes a Monte-Corvino: „Sane in isto vasto Imperio sunt gentes de omni natione, quae sub coelo est, et de omni secta, et conceditur omnibus et singulis vivere secundum sectam suam. Est enim haec opinio apud eos, seu potius error, quod unusquisque in sua secta salvatur." [1])

---

[1]) Epistola fr. Andreae de Perusio, bij: *Wadeling*, Annales Minorum, ad annum 1326.

Zoo hebben we er natuurlijk op de eerste plaats de inheemsche systemen Confucianisme en Taoisme; hierbij komen dan het in de 1e eeuw na Chr. ingevoerde Boeddhisme met zijn verschillende scholen en het door 't volk uit de drie voorafgaande genoemde syncretisme. Verder ontmoeten we nog de Nestorianen, de Schismatieken, de Mohammedanen en de Joden. Tenslotte nog de Mongoolsche overheerschers met hun godsdienstige ideeën.

Oorspronkelijk hadden we gedacht van al deze sekten de leer en opvattingen weer te geven, doch om meerdere redenen scheen het ons tenslotte toch beter meer de nadruk te leggen op haar inwendige ontwikkeling en haar beteekenis en onderlinge verhouding in de Chineesche staat.

Nadat onder de Hân-dynastie (202 v. Chr. — 220 n. Chr.) 't Confucianisme volgens het systeem van Meng-tze [1]) tot staatssysteem was verklaard, vooral door toedoen van Wu-ti [2]), kon het zich vrij ontwikkelen ten koste van zijn mededingers Taoisme en Boeddhisme, die door deze verheffing van 't Confucianisme impliciet tot ketterij waren verklaard. Het Confucianistisch staatsdogma gold echter alleen voor regeeringslichamen en -personen, niet voor het gewone volk. Want volgens het Confucianistisch beginsel was er slechts één Tao mogelijk, dus ook slechts één staatssysteem, en alles wat daar niet mee overeenstemde, was onheil, staatsgevaarlijk. De intolerantie der Chineesche ambtenaren is dus zoowel uit religieus als uit politiek motief. [3])

Toch vinden we, ondanks deze scherpe omlijning, in de verdere ontwikkeling van het Confucianisme invloeden van buiten en wel van het Boeddhisme. Tot nog toe was de Chineesche philosophie nooit erg sterk geweest in de logica. Onder de Sung-dynastie (960—1279) nu gingen de Confucianisten hun traditioneele stof onbewust volgens een nieuwe methode behandelen, gingen ze hun waarheden in een nieuw licht beschouwen. Het oude systeem was alledaagsch-nuchter, abstractie, logische orde en kritiek ontstonden eerst onder invloed van het Boeddhisme. Zoo deed zich na ver-

---

[1]) Vgl. *W. Grube*, Die chinesische Philosophie, in: Kultur der Gegenwart, Allg. Gesch. der Philosophie, Leipzig 1923, 59 vv.

[2]) *J. Dahlmann, S.J.*, Der Schöpfer des modernen China, in: Stimmen aus Maria-Laach LIX (1900) 481 vv.

[3]) Vgl. *J. de Groot*, Universismus, die Grundlage der Religion und Ethik, des Staatswesens und der Wissenschaften Chinas, Berlin 1918, 28.

loop van tijd het Confucianisme voor in een nieuwe vorm, het Nieuw-Confucianisme, dat zijn voornaamste vertegenwoordigers vindt in Tschu-tze (1017—1073) en Tschu-hi (1130—1200). Het kosmisch dualisme brengen zij terug tot een monisme, daar zij de nadruk leggen op een kosmisch beginsel, staande boven de oude principiepen Jang en Jin, namelijk : Tai ch' i. Tai ch' i is het oerprinciep, waaruit alles ontstaan is. Uit dit oerprinciep komt van alle eeuwigheid voort de materieele wereld. Jang is de materie in beweging, Jin de materie in rust. Op zich echter is deze materie een chaos. Ze wordt geïnformeerd door de rede (li). [1])

Zooals blijkt, wordt hier het oude systeem tamelijk materialistisch opgevat. Een andere verdienste van Tschu-hi is, dat hij een positieve zedenleer heeft opgesteld door de verschillende losse zedelessen van Confucius logisch te ordenen en te verbinden. Hierdoor werd het staatssysteem in een zóó nauwsluitende omlijsting vastgelegd, dat nooit meer eenige verandering in het systeem mogelijk was. [2]) In 1241 werd dit Nieuw-Confucianisme officieel tot staatssysteem verheven. [3]) Maar daardoor stond het ook des te sterker, en kon het zelfs de onderdrukking der Mongolenkeizers doorstaan.

Het Taoisme was van den beginne af ertoe gedoemd weinig aanhangers te vinden onder het Chineesche volk. Nog erger werd dit, toen het door de verheffing van het Confucianisme onder de Hân-dynastie tot heterodoxe leer werd verklaard en een voortdurende onderdrukking en vervolging van staatswege tegemoet ging. Het oorspronkelijk Taoisme is ten gronde gegaan. Zijn mystisch karakter kwam in 't geheel niet overeen met de Chineesche mentaliteit. Wilde het Taoisme zich handhaven, dan moest het

---

[1]) ,,Zonder principe zijnde is het oerprinciep. Terwijl het oerprinciep zich beweegt, brengt het Jang voort. Aan het einde der beweging rust het. In rust brengt het Jin voort. Aan het einde der rust beweegt het zich opnieuw. Nu eens is het in beweging, dan weer in rust — het eene veroorzaakt het andere. Jin afzonderlijk, Jang afzonderlijk, zoo staan de beide grondvormen vast. Jang verandert, Jin voegt zich bij hem ; zoo brengen zij voort water, vuur, hout, metaal en aarde ; de vijf elementen vereenigd zijn Jin en Jang ; Jin en Jang vereenigd zijn het oerprinciep ; het oerprinciep is oorspronkelijk zonder principe." *Tschu-tze*, Tai-ki-tu ; vgl. *P. Deussen*, Allg. Gesch. der Philosophie I3, Leipzig 1922, 707.

[2]) *F. Krause*, Ju-Tao-Fo, Die religiösen und philosophischen Systeme Ostasiens, München 1924, 121 vv.

[3]) *L. Wieger, S.J.*, Histoire des croyances réligieuses et des opinions philosophiques en Chine, Paris 1917, 634.

water in de wijn doen. En het heeft veel water in de wijn gedaan. Het ging een verbond aan met 't Boeddhisme en vooral met 't populaire bijgeloof. Alle goden, die het volk zich uitgedacht had, vonden een plaats in het Taoistisch pantheon. Het opgaan in Tao en de onsterfelijkheid, waarvan Lao-tze gesproken had, werden omgezet in een zoeken naar de steen der wijzen en een levens-elixir [1]) en het drijven van alle mogelijke zwarte kunst. De Harlez geeft het proces aan met deze korte woorden: ,,Commençant par une philosophie sans religion, il aboutit à une religion sans philosophie." [2])

Van het Boeddhisme nam het over: het kloosterwezen, het priesterschap en de kerkelijke hierarchie. En dat er veel Taoistische kloosters gevonden werden, blijkt uit het volgende. In 714 werd door keizer Hsúang-Sung (713—756) het aantal kloosters beperkt tot 1687, [3]) terwijl toch reeds keizer Kao-tsu in 636 het Taoisme theoretisch had afgeschaft.

Alle vrijdenkers, die zich niet met het staatssysteem konden verzoenen, vonden vrije toegang bij het Taoisme. Vooral dichters en kunstenaars vond men er in grooten getale. Alle geheime sekten noemen zich Taoisme en alle opstand gaat uit van Taoisme en Boeddhisme. Daarom ook waren de Mongolenkeizers tegenstanders van het Taoisme, zoodat Koebilai nog het bevel gaf tot het verbranden van alle Taoistische litteratuur. [4])

Het Boeddhisme, dat in China ingevoerd was in de vorm van het Mahâyânâ-systeem, deelde in zekere zin het lot van het Taoisme. Het kenmerkte zich voornamelijk door de vereering der Boeddha's en Bodhisattva's, het geloof aan een paradijs en meerdere hellen, het kloosterwezen, enz., altijd echter zóó, dat het Boeddhisme zich aan China aangepast had, en niet China aan het Boeddhisme.

Sedert de verheffing van het Confucianisme ging het een soort monsterverbond met het Taoisme aan. Het nam veel van het Taoisme over, terwijl het Taoisme op zijn beurt weer veel aan het Boeddhisme ontleende. Tschu-hi drukt die ruil uit in deze woorden: ,,De Boeddhisten stalen het goede uit Lao-tze; later stalen de

[1]) L'Elixir de longue vie in: Relations de Chine XXII (1924) 266 v.
[2]) Bij Krause 547, noot 241.
[3]) Krause 581, noot 241.
[4]) Krause 169 vv.

Taoisten het slechte uit de werken der Boeddhisten." [1]) Bij de vervolging in 714 werd het getal kloosters beperkt tot 5358, nl. 3235 voor monniken en 2123 voor nonnen, terwijl het maximum getal monniken werd gesteld op 75524, dat der nonnen op 50576. [2]) In het jaar 955 werden van staatswege 3336 kloosters opgeheven. [3]) Bij het volk daarentegen waren Boeddhisten zoowel als Taoisten zeer gezien. Zij immers waren het; die de oplossing gaven voor de Fung-shui. [4]) Daarom ook was het absoluut onmogelijk het Boeddhisme geheel te onderdrukken. De Mongolenkeizers begunstigden het Boeddhisme weer ten koste van Confucianisme en Taoisme. Vooral aan het hof van Koebilai waren vele Boeddhistische geleerden, o.a. Phags-pa Lama, de stichter der Thibetaansche hiërarchie. [5]) Onder Koebilai waren er in China 42318 Boeddhistische kloosters met 213148 monniken. [6]) Het wezen van dit Boeddhisme geeft Faber in het kort aldus weer: „Der chinesische Buddhismus besteht aus 5 Teilen Chinesentum, und zwar davon 3 Teilen Taoismus and 2 Teilen Confucianismus, 3 Teilen indischen Kulturgutes und 2 Teilen eigentlichen Buddhismus." [7])

Als vierde element komt bij de voorafgaande nog het volksgeloof. Het is eigenlijk geen aparte godsdienst, staande naast de drie andere. Het is veel meer een eclectisme. Wat het theoretisch gedeelte aangaat, is het Confucianisme: Jang en Jin, shen en kwei, en strijd tusschen beide, waardoor ontstaan licht en duisternis, warmte en koude, dag en nacht, enz. [8]) Goden en fantastische menschen en verhalen stammen uit het Taoisme, vooral toen dit een meer zinnelijke vorm ging aannemen. De uiterlijke cultus is veelal Boeddhisme. [9])

Naast deze min of meer inheemsche systemen ontmoeten we in het Middeleeuwsche China op de eerste plaats de Mohammedanen. In het jaar 756 verstrekte de Abassiden-kalief Abu Dafar el Mansur

1) Krause 548, noot 208.
2) Krause 581, noot 241.
3) Krause 581, noot 244.
4) Vgl. de Groot 365 vv.
5) Krause 440.
6) Krause 581, noot 245.
7) Krause 582, noot 253.
8) Vgl. de Groot 5 vv.
9) Krause 207 vv.

aan keizer Su van de dynastie T'ang (620—906) een gezelschap vooraanstaande Arabieren, om hem behulpzaam te zijn bij 't onderdrukken van een opstand in de hoofdstad. Een dergelijk feit herhaalde zich nadien dikwijls. Vooral als soldaten namen de Mohammedanen in aanzienlijken getale dienst in het Chineesche leger en vestigden na zich verloopen diensttijd metterwoon in het Chineesche rijk. Deze Mohammedanen waren Soennieten, namen dus behalve de Koran nog mondelinge tradities aan. Daarnaast hadden ze echter ook nog andere geschriften, speciaal berekend op het Chineesche milieu. Eenige citaten hieruit zullen een heel eigenaardige kijk op deze volgelingen van de Profeet geven. ,,L'auguste vrai Seigneur, unique et sans pareil, a donné naissance au ciel, à la terre, aux hommes, à tous les êtres. Il existait avant que le yinn et le yang ne fussent.... Le vrai Seigneur et Maître du ciel et de la terre, les Confucüstes l'appellent le Souverain d'en Haut, les Taoistes l'appellent le Vénérable du ciel; nous Mahométans l'appelons le vrai Seigneur. Dans nos Ecritures nous lui donnons le nom d'Allah."

Over de ziel en haar bestemming: ,,L'âme spirituelle de l'homme vient du ciel; son corps matériel vient de la terre. La réunion des deux cause la vie; leur séparation cause la mort. Ce qui est matériel, se décompose à la longue; ce qui est spirituel, dure éternellement. l'âme des bons, pure et sans souillure, monte au ciel pour y jouir dans le paradis un bonheur sans fin. L'âme des méchants, souillée par les excès du corps, tombe en enfer pour y souffrir des peines éternelles; la peine du feu, dit le Coran, et divers autres supplices." [1])

Tegelijk met deze Mohamedanen maakt Andreas van Perugia nog melding van de Joden: ,,....sed de Judaeis et Saracenis nemo convertitur." [2])

Het meest echter hadden de Minderbroeders en vooral Joannes Monte-Corvino te doen met de Nestorianen. Oorspronkelijk vervolgd en verdreven, keerden dezen onder de overheersching der Mongolen in China terug. Mar Denha, patriarch van Bagdad,

---

[1]) Wieger 671 vv.
[2]) Wadding ad ann. 1326.

organiseerde in 1266 de hiërarchie van Bagdad tot China. Hij richtte 25 aartsbisdommen en 72 bisdommen op, waaronder Khambalec (Peking) en Sianfu. In 1281 waren er in China 12 centrale kerken der Nestorianen. [1])

Deze Nestorianen waren zeer machtig in China en een voortdurende last voor de missionarissen. Joannes a Monte-Corvino schrijft: „Nestoriani.... tantum invaluerunt in partibus istis quod non permiserunt quempiam christianum alterius ritus habere quantumlibet parvum oratorium, nec aliam quam nestorianam publicare doctrinam." [2])

Eenige bijzonderheden mogen volstaan om de aard van dit Nestorianisme aan te toonen. Joannes a Monte Corvino noemt ze „christianitatis tytulum preferentes, sed a christiana religione plurimum deviantes." [3]) Behalve de oude Nestoriaansche dwaalleeringen verkondigden ze nog allerlei andere valsche leerstellingen. Zoo moesten b.v. alle christenen door hun priesters herdoopt worden, alvorens aan hun godsdienstplechtigheden te kunnen deelnemen. Zoo verwierpen ze ook de Biecht en het H. Oliesel. Wel lazen ze de H. Mis en communiceerden zij. De H. Schrift lazen ze in 't Syrisch, verstonden er echter niets van. Zij gaven zich over aan simonie, woeker, polygamie en dronkenschap. Afgoderij en bijgeloof waren bij hen zeer in zwang. [4])

Door de Mongolen waren er in het verre Oosten ook vele Manichaeen en Schismatieken gekomen. De Manichaeen leerden er hun oude dwalingen over het dubbele princiep enz. [5]) Onder de Schismatieken waren de voornaamste de Alamen, die o.a. de lijfwacht des keizers uitmaakten. Dezen droegen de bijzondere voorliefde weg van Joannes a Monte-Corvino. [6])

Rest tenslotte nog een kort woord te zeggen over de houding der Mongolen. Zij geloofden aan het bestaan van één Opperwezen. Mangoe zelf verzekert dit uitdrukkelijk aan Willem van Roe-

---

1) Wieger 639.

2) *A. v. d. Wijngaert, O.F.M.*, Sinica Franciscana I, Ad Claras Aquas 1929, 346; *Dezelfde*, Jean de Mont-Corvin, premier évêque de Khanbalig, Lille 1924, 48.

3) v. d. Wijngaert t.a.p.

4) Itinerarium Willelmi de Rubruc, cap. XXVI 12, bij: v. d. Wijngaert, Sinica Franciscana 238.

5) v. d. Wijngaert, Jean de Mont-Corvin 24.

6) *A. v. d. Wijngaert, O.F.M.*, Méthode d'Apostolat des missionaires des XIII et XIVe siècles en Chine, in: La France Franciscaine XI (1928) 175.

broek : „Wij, Moals, gelooven, dat er maar één God is, door wie wij leven en sterven, en wij hebben een oprecht hart voor hem." [1]) Deze god is een eeuwige geest. [2]) Niet alleen echter had hij al het bestaande doen ontstaan, maar ook had hij aan de menschen de waarheid geleerd, doch aan verschillende groepen van menschen op een andere wijze. Zoo waren de verschillende godsdiensten ontstaan, die wel alle de waarheid bezaten, doch elk in een eigen vorm. Daarom kon ook ieder in zijn eigen godsdienst gelukkig zijn. [3]) Toch vereerden zij hun god niet, baden ook niet tot hem. [4]) Naast deze godheid kenden ze een soort cultus van beelden ter gedachtenis aan de afgestorvenen. [5])

Wanneer we nu zien, dat de Mongolen er zelf een positieve godsdienst op na houden, rijst de vraag : Hoever strekte zich dan hun zoogenaamd indifferentisme uit ? Zooals boven reeds bleek, hielden ze elke godsdienst voor waar, doch zóó, dat ieder verplicht was tot zijn eigen godsdienst. Van een indifferentisme in absolute zin kan dus geen sprake zijn. Ook de feiten der historie spreken ten gunste dezer meening. Zoo bevoordeelde Koebilai in China het Boeddhisme ten koste van Confucianisme en Toisme. Hij onderdrukte zelfs het laatste. [6]) Confucius werd door hem van de rang van god afgezet tot die van een heilige. [7]) Zou in de verhouding der Mongolen tegenover andere godsdiensten het politiek motief niet eerder de toon aangegeven hebben dan een theoretisch indifferentisme ?

Talrijk en verscheiden waren de godsdiensten in het China der 13e en 14e eeuw. In dit milieu zouden de Minderbroeders als verkondigers der eeuwige waarheden optreden. Een moeilijke taak. Een juiste en voorzichtige methode, gevolgd door een rijk succes zijn het bewijs, dat deze mannen alleszins voor hun taak berekend waren en met recht onder de groote missionarissen van Gods Kerk tellen.

Sittard. FR. PETRONIUS VOESTERMANS, O.F.M.

---

[1]) v. d. Wijngaert, Sinica Franciscana 298.
[2]) v. d. Wijngaert, Sinica Franciscana 231.
[3]) v. d. Wijngaert, Sinica Franciscana 298.
[4]) Liber de factis Tartarorum, in : *G. Golubovich, O.F.M.*, Biblioteca bio-bibliografica della Terra Santa e del' Oriente Francescano I, Quaracchi 1906, 203.
[5]) Golubovich I 204 ; v. d. Wijngaert, Sinica Franciscana 232.
[6]) Krause 440.
[7]) Krause 581, noot 245.

ARIYAGEMEENSCHAP EN CHRISTENDOM

,,Hoe komt 't, dat wij, Hindoes, in aantal steeds afnemen, terwijl Mohamedanen en Christenen onweerstaanbaar toenemen ?", zoo luidt de vertwijfelde vraag in de Hindoesche courant ,,Ariya-Merland" d.w.z. Ariya-zon.

Het hoofdantwoord geeft Gangaram in hetzelfde dagblad van 15 Februari 1932. Hij schrijft :

> ,,Willen wij het Hindoeisme van den ondergang redden, zoo moeten wij terstond het verouderde kastewezen afbreken, aan alle burgers vrijheid en gelijkheid schenken. De ,,onreinen" vermijden, door de barbaren d.w.z. de Europeanen, zich laten verleiden, dat is het huidige Hindoeisme ; derhalve liggen we op sterven, wij zijn ten doode opgeschreven".

Zoo de bittere zelfaanklacht van een Ariyer of Hindoe.

Goedschiks of kwaadschiks moeten de nieuwe Hindoes de superioriteit der christelijke principepen van liefde en vrijheid toegeven. Om derhalve het Hindoeisme van den zekeren ondergang te redden, zien de ijveraars zich gedwongen het oude, afbrokkelende gebouw van het Hindoeisme te herstellen en op te frisschen. Dat kunnen zij echter slechts met de hulp der christelijke leer en christelijke grondbeginselen. Een zonderling bewijs ! Om het Christendom te bestrijden, doen ze het na.

De ijverigste sekte voor de hervorming is zonder twijfel *de Ariya-gemeenschap*.

De Ariya-gemeenschap werd *gesticht* door Dayanand Sarasmati. Met zijn eigenlijken naam heet hij Mulsehankar.

Hij werd in 1824 geboren in de provincie Kathiawar, in 't Westen van Indië, als zoon van een Brahmaan. Zijn vader Ambasehankar was een gestrenge Schiwaist. Met 14 jaar werd Mulsehankar naar gewoonte feestelijk aan den Schiwagod toegewijd. De geheele nacht

moest hij met zijn bloedverwanten in den tempel van Schiwa doorbrengen. Na de offer-ceremoniën sliepen allen in. Slechts Mulsehankar waakte.

Daar zag hij, hoe een rat in alle stilte nabij kwam en den aan den god Schiwa geofferde rijst opvrat. Twijfels kwamen op in den jongen, die aan Schiwa was toegewijd. Hij zei bij zich zelf: „Wanneer Schiwa niet eens deze kleine rat kan wegjagen, wat moet dan zijn vereering beduiden?"

Niettemin zijn vader, om raad gevraagd, vertoornde deze zich over zijn zoon om die goddelooze gedachte. Maar van dat uur af was ook het geloof aan de afgodsbeelden-vereering bij Mulsehankar verdwenen.

Spoedig zou met grooter feestelijkheid de bruiloft van Mulsehankar plaats vinden. Zijn ouders ontzien geen onkosten om dezen dag, waardig aan hun kaste, te doen plaatsvinden.

Als echter de huwelijksdag aanbrak, was Mulsehankar verdwenen. Al 't zoeken en navorschen hielp niets, — Mulsehankar kwam niet meer terug.

De vluchteling trok als boetedoener de wereld in. In Ahmenabad en Baroda en vervolgens langs de heilige rivier Navabda leerde hij bij Sadhu en philosophen de leer der Veda's.

Op 34 jarigen leeftijd eindelijk werd hij voorgoed Sanyasi d.w.z. boetedoener of kluizenaar. Van nu af droeg hij den naam *Dayanand Saraswati*.

Dayanand leefde enkel nog voor de studie en de boetvaardigheid. In Mathura ontmoette hij den wijzen „Bizajanand". Twee en half jaar lang onderwees laatstgenoemde hem in de wijsheid der Veda's. Na dezen studietijd sprak zijn leeraar: „Mijn zoon, ga heen en verstrooi de duisternis der onwetendheid, die zich over ons land heeft verbreid".

Dayanand begaf zich naar Bombay, waar hij in 't jaar 1875 de Ariya-gemeenschap in het leven riep, om met deze hulp zijn hervorming van het Hindoeisme door te voeren.

De leer. Hij verwerpt de overlevering. De bronnen van alle wetenschap zijn voor hem de vier Veda's. Deze Veda's [1]) houden voor de Hindoes de goddelijke openbaring in en bestaan van

[1]) Veda's d.w.z. de in 't Sanskrit geschreven oude gewijde boeken van de Hindoes.

eeuwigheid tot eeuwigheid. Ze zijn van goddelijke oorsprong en door de bemiddeling der heilige zieners der voortijd aan de wereld bekend geworden.

De overige heilige schriften der Hindoes verwerpt Dayanand, omdat zij wijzen op de misvorming door menschenhanden.

Dayanand haalt de oergodsdienst uit de Veda's. Deze oergodsdienst is streng monotheïstisch. God regeert de geheele wereld en de zielen. De ziel komt na vele wedergeboorten eindelijk tot 't bewustzijn en tot de oplossing.

Dayanand is tegen alle beeldenvereering. Hij verwerpt wel niet de kaste, welke naar hem echter niet door de geboorte verkregen wordt, maar door de arbeid. Zoo kan iedereen door het leeren der wijsheid Brahmaan worden.

Daar de Veda's alle eeuwige en tijdelijke wijsheid in zich bergen, zoo houden zij ook in, de kennis van alle moderne uitvindingen en ontdekkingen. Volgens Dayanand en zijn leerlingen waren dus de spoorweg, stoombooten, vliegmachines, telephoon, telegraphie, draadlooze telegraphie, reeds 2000 tot 1500 jaar vóór Christus bekend. Zoo vloog dan reeds de apenkoning Hanuman in een vliegtuig over den Adamsberg naar Ceylon, om daar de geroofde Sita, de gemalin van Rama, te bevrijden.

Toen de Ariyers mettertijd in afgodendienst en zonden verzonken, verloren zij hun geestelijke macht en geraakten onder de heerschappij der „barbaren". Slechts door de godsdienstige vernieuwing kan Indië haar oude heerlijkheid en eenheid weer herstellen en zoo haar zelfstandigheid weer verkrijgen.

Door deze zijn nieuwe leer, vooral door zijn strijd tegen de afgodsbeelden en het kaste-wezen, maakte zich Dayanand bij het volk gehaat. Onder veel moeite en menigvuldige vervolgingen, predikte hij zijn reformatie. Gedurende zijn leven had hij weinig succes. Hij stierf te Jodhpur in 1883 in den ouderdom van 59 jaar.

Na den dood van den stichter nam de Ariya-gemeenschap in grootheid en beduiding toe. *Heden telt zij* ongeveer 300.000 leden, hoofdzakelijk in Noord-Indië.

De Pater Capucijn Felix, die 40 jaar in het bisdom Lahore, wat toevertrouwd is aan de Belgische Capucijnen, werkzaam was, hield op de Missiologische Week te Leuven in 1930, een zeer interessante lezing over het volk aldaar. Daarin zei hij :

„Bij de Hindoes is nu een sterke sekte ontstaan, *Ariya Samaih*, die het stelsel der kasten omverwerpt, alles in haar macht stelt om die millioenen verdrukten — 70 millioen in aantal — eindelijk in de groote Hindoesche familie in te lijven. De uitslagen zijn ontzettend en voorspellen veel onheil.

In Punjab alleen is de vooruitgang dier sekte als volgt, klaar bewezen :

In 1891 waren er 11,000
In 1911 „ „ 100,000
In 1921 „ „ 223,000

De cijfers van 1931 zullen waarschijnlijk het half millioen overschrijden. Dit moet voor ons een echte bedreiging worden, want, is 't waar, zooals de ondervinding leert, dat de Chuhras heel gemakkelijk te bekeeren zijn, nochtans is het een opmerkzaam feit, dat zij halsstarrig worden vanaf het oogenblik, dat zij in een der Indische godsdiensten ingelijfd zijn".

Steeds invloedrijker vertoont zich hun werkdadigheid. Om de kasteloozen of die tot lagere kasten behooren voor den overgang te bewaren, treden zij onverschrokken tegen de kasten op. Wel verwerpen zij niet de vierledige samenstelling der volksgemeente, in : Brahmanen (de onderwijzende kaste), Kischa-Ariya (strijdende kaste), Vaischya (handel- en landbouwdrijvende kaste) en Schutra (neringdoende kaste) ; maar *niet* de geboorte bepaalt de kaste, gelijk ook Gandhi, zelf een Ariyer zegt, maar *de bekwaamheid, de geschiktheid*. De zoon van een arbeider kan door zijn rein leven volgens de Veda's een Brahmaan worden.

De strenge spijsvoorschriften der kaste worden daardoor als afgeschaft behandeld, dat de Ariya-broederschap van tijd tot tijd zoogenaamde liefdemaaltijden op touw zet. Tot zulke maaltijden worden aanhangers der verschillende kasten uitgenoodigd, waar dan allerlei kasten tot troost — met elkaar eten.

In den laatsten tijd houden ze zich ook bezig om de huwelijkswetten der kasten te veranderen. Echte Ariyers huwelijken hun kinderen uit in andere, lager staande kasten.

Zulk een huwelijk wordt dan steeds lang en breed in de Ariyatijdschriften beschreven.

En langzaam aan dringt zoo de overtuiging van de nutteloosheid der kasten in de breede volksmassa door.

Uit dezen strijd tegen de kasten beproeven de Ariyers de christelijke missies overtollig te maken, doordat zij zelfs de liefdewerken der missionarissen navolgen. Zoo ontstaan overal scholen voor

jongens en meisjes, weeshuizen, gestichten tot redding van gevallen meisjes, verblijven voor ouden van dagen, door de Ariya-genootschappen onder de grootste offers gesticht.

Zullen de bemoeiïngen der Ariya met succes worden bekroond? Zullen ze de overwinningstocht van 't *Christendom* stuiten ?

We hebben de meening van den oud-missionaris, P. Felix, die het volk zoo goed kent, gezien en gelezen.

Het Ariya-genootschap maakt het apostolaat moeilijk. Waar de Ariyers in het volk dringen en waarschuwen voor den ,,Westerschen indringer", daar worden de menschen mistrouwig jegens den vreemden missionaris. Is toch de Ariyer, een landgenoot, die hetzelfde stukje aarde, Moeder Indië, liefheeft ; die tot denzelfden godsdienst behoort, als men 't Hindoeisme zoo noemen kan ; die tot zijn landslieden in hun beeldrijke taal spreekt, — de missionaris is daarentegen een vreemdeling, een ,,barbaar", — hij behoort tot de in geheel Indië dikwijls ,,zoo gehate kaste der ,,Isai-Christenen". — Wanneer men hem uitwendig ook met eerbied behandelt, zoo gaat hij toch door als een vreemdeling van het volk, een gevaarlijke, sluwe indringer. Zoo heeft de Ariya-prediker dikwijls meer oogenblikkelijk gevolg dan de missionaris.

Aan den gestadigen vooruitgang van het Christendom zal echter ook de Ariya-gemeenschap niet kunnen wederstaan. De missionaris werkt gedreven door den geest Gods, uit liefde tot de onsterfelijke zielen, — de heidenen zoeken echter dikwijls persoonlijke voordeelen. Ook bij de Ariyers gaat het zoo. Als voorbeeld haal ik slechts aan, dat de vier laatste presidenten van den Ariya-gemeenschap van Ajmer om achterhouding van geld afgezet werden. Zoolang de massa's door economische voordeelen aangelokt worden of meegesleept worden door oogenblikkelijke begeestering, gelijk de hedendaagsche nationale beweging ze te voorschijn roept, werken ze ijverig mede. Zoo gauw als echter de voordeelen uitblijven en de begeestering verkoelt, vallen ze af.

Op den duur zullen ook de Ariyers de Christelijke missie niet schaden. Ze doen voorbereidend werk, indien ze het kastewezen ondermijnen, dat wel de grootste hinderpaal voor het apostolaat in Indië blijft.

God geve het, — en laten wij er voor blijven bidden.

Apeldoorn. P. JUCUNDUS, O.M. Cap.

UIT DE WIJDE WERELDMISSIE

DE PHILIPPIJNEN

1. Land en Volk. — Gelegen tusschen Indonesië en Japan, vertoonen de Philippijnen punten van overeenkomst met beide: dezelfde grillige kustvorm als de eilanden van de rijzende zon en als Celebes en de Molukken ten Zuiden, dezelfde vulcanische bodem. De eilanden, ten getale van 2000 à 3000, zijn over het algemeen bergachtig; grootere vlakten vindt men slechts op Luzon, het grootste en voornaamste eiland, Mindanao en Mindoro. Slechts enkele rivieren hebben voor de scheepvaart beteekenis.

Als natuurlijk gevolg van den waterrijkdom, die ze omgeeft en van hun ligging tusschen evennachtslijn en kreeftskeerkring hebben de eilanden een tropisch en vochtig klimaat; men kent er geen zomer noch winter, doch slechts een droog en nat jaargetijde, welks duur afhankelijk is van den heerschenden wind. De vruchtbare bodem schenkt in dit land van palmen en pijnen een weelderig gewas. Tot aan de komst der Amerikanen (einde der 19e eeuw) werd er aan mijnbouw weinig gedaan; thans delft men er kolen, erts, koper en op Mindanao zelfs goud.

De Philippijnen, die tezamen een oppervlakte van ongeveer 300.000 $K.M.^2$ beslaan, tellen ruim 12 millioen *inwoners* en zijn derhalve niet dicht bevolkt.

De oorspronkelijke bewoners dezer eilanden, de z.g. *Negrito's* (zwarte dwergen), thans tot 23.000 geslonken, leiden een nomadenleven in het binnenland en de bergen van Luzon, op Negros, Panay, Mindoro en Mindanao.

Maleische veroveraars verdrongen hen nl. sedert eeuwen naar het binnenland, werden zelf bezitters van het land en vormen thans de overgroote meerderheid (± 8 millioen) der bevolking. Deze z.g. *Philippino's* zijn verdeeld in ± 50 naar taal en huidskleur

verschillende stammen; 90 % van hen behoort tot een of anderen der christelijke stammen, waarvan de Tagals en de Visayas de voornaamste zijn.

De bevolking van Maleische afkomst onderging echter niet in haar geheel den invloed van Christendom en beschaving. Nog ongeveer één millioen bleef hiervan verstoken. Het zijn de z.g. *Igorotten*, d.w.z. bergbewoners, ten getale van 500.000, hoofdzakelijk verblijvend in het Noorden van Luzon en weer onderverdeeld in verschillende stammen, en de Mohammedaansche *Moro's* ten getale van 300.000, op Mindanao en de Zoeloe-eilanden.

Spaansch is de *taal* der ontwikkelde kringen, terwijl ook het Engelsch door de scholen tegenwoordig sterk verbreid wordt. De voornaamste dialecten van de Maleische bevolking zijn het Tagalog, Ilokano, Visaya, Risol en Panganisan. De Chineesche landverhuizers spreken hun eigen taal.

De Maleische Philippino's zijn echte tropenkinderen, monter en levenslustig, wankelmoedig en weinig zelfstandig, maar weetgierig, goedsmoeds en gastvrij.

Niet alleen de cultureele ontwikkeling der Philippijnsche bevolking is vrij verschillend, ook haar *godsdiensten* verschillen. De Igorotten erkennen het bestaan van een Opperwezen, dat zij Kabunian noemen. Omdat deze oppergeest zich van het menschelijke gedoe heel weinig aantrekt, laten zij zich ook aan hem weinig gelegen liggen. Zooals bij alle primitieve volken wordt hun godsdienst beheerscht door de bijgeloovige vrees voor kwade geesten. De godsdienst der Negrito's staat hooger dan die der Igorotten; zij hebben een tamelijk-duidelijke kennis van een Opperwezen. [1]) De Moro's staan als Mohammedanen te boek; maar zij kennen niet veel van Mohammed en diens leer; zij hebben slechts enkele aanrakingspunten met de leerlingen van den profeet; over het algemeen haten zij de christenen. De Philippino's ten slotte zijn voor het meerendeel katholiek.

2. Missiegeschiedenis. — Den 16en Maart 1521 landde de Portugees Magelhaes, in Spaanschen dienst getreden, op een klein eilandje tusschen Mindanao en het daarboven gelegen Samar. Hij was,

---

[1]) Vanoverbergh, C.I.C.M., *Negritos of Northern Luzon*, Anthropos 20 (1925) 148, 399.

door de naar hem genoemde straat varende, om de Zuidpunt van het Amerikaansche vasteland gestevend, had bij buitengewoon gunstigen wind, zonder stormen, den Oceaan doorkliefd — dien hij dan ook Stille Zuidzee noemde —, en werd nu door wind en stroom gevoerd naar Jomanjol, thans Malhon genaamd. Om zich van verschen leeftocht te voorzien, deden de schepelingen meerdere der omliggende eilanden aan, waardoor zij tot de overtuiging kwamen, hier een uitgestrekt gebied ontdekt te hebben. Ongelukkigerwijze kwam de koene aanvoerder — den 31en Maart had hij na de eerste H. Mis, die op dezen archipel werd opgedragen, op een hoogte het kruis geplant en in naam van den koning van Spanje bezit genomen van het land — op een dezer tochten in een strijd met de inboorlingen om het leven. De stuurman del Cano ontsnapte met een schip gelukkig aan alle gevaren, die hem op Borneo van de inboorlingen en op de Molukken van den kant der Portugeezen bedreigden. Behouden landde hij in den herfst van het volgend jaar in de haven San Lucar in Spanje, vanwaar de expeditie drie jaren vroeger vertrokken was.

Nu werd de eilandengroep bekend als de St. Lazarus-eilanden, [1]) een naam, die echter niet lang in zwang bleef, maar weldra plaats maakte bij de Spanjaarden voor Islas de Poniente, Westereilanden, bij de Portugeezen voor Islas de Oriente, Oostereilanden. Deze laatsten toch hadden niet verzuimd zich te vergewissen van de waarheid der Spaansche berichten; een smaldeel was van de Molukken daarheen uitgezeild en nu verhieven zij aanspraken op het bezit dezer landen, uit kracht der bepalingen, door paus Alexander VI in zijn demarcatiebul gemaakt.

In 1534 leerde de Spaansche admiraal Ruy Lopez de Villalobos Samar als een afzonderlijk eiland kennen en schonk daaraan den naam van Filipina, ter eere van den toenmaligen kroonprins, den

[1]) Vanwaar de naam St. Lazarus-eilanden? Waarschijnlijk werd deze gegeven ter eere van den H. Lazarus, eersten bisschop van Marseille, wiens herinnering in vele streken vroeger gevierd werd op den 9en Maart. De landing had dan plaats op het octaaf van zijn feest. Men kent de gewoonte der oude Spaansche en Portugeesche zeevaarders om de landen te noemen naar de kerkelijke feesten: Natal (Kerstmis), Ascension (Hemelvaart), St. Helena e.a. leggen hiervan getuigenis af. Wel beschouwd is deze methode te verkiezen boven de latere, waardoor groote mannen en vrouwen vrij onoordeelkundig over de wereld verspreid werden. Zoo liggen Bismarck en Humboldt te verkleumen op kapen en gletschers in de nabijheid van de Noordpool, terwijl Palmerston en Darwin geroosterd worden door de tropische hitte van den evenaar.

lateren koning Philips II ; later werd heel de groep Islas Filipina's, Philippijnsche eilanden genoemd. In 1571 werden zij definitief door de Spanjaarden in bezit genomen.

Zoowel Philips II als Karel V beschouwden het als een voorname taak, de nieuw-ontdekte landen voor het katholiek geloof te winnen. [1]) Zij beriepen als missionarissen de oude orden, steunden het missiewerk en voorzagen het rijkelijk van geld. In 1565 landdden de eerste missionarissen, nl. 5 Augustijner-Eremieten, onder wie de beroemde cosmograaf Urdaneta zich bevond, aan de kust van Luzon ; in 1577 volgden de Franciscanen en in 1581 de Dominicanen en Jezuïeten.

In 1585 waren er reeds 400.000 bekeerlingen en omstreeks 1620 spreekt men zelfs van twee millioen. Hoe is die massabekeering te verklaren ? Vooreerst negatief, omdat de Philippijnen verschoond bleven van toevloed van goudzoekers ; de landbouw bleef in eere, terwijl de handel wettelijk beperkt werd. Zoodoende voelden de Europeesche kolonisten zich niet tot de Philippijnen aangetrokken ; de eilanden behielden hun patriarchale levenswijze. Vervolgens positief, doordat de Spaansche regeering de missie daadwerkelijk steunde [2]) en verschillende van haar ambtenaren waren mannen van geloof.

Het streven der missionarissen was er op gericht om christelijke centra te vormen. Rondom kerken en kloosters groepeerden zich colleges, scholen en charitatieve instellingen. Daarbij kwamen groote werken, als het bouwen van bruggen en torens, het aanleggen van wegen en waterleidingen, die thans nog getuigenis afleggen van het beschavingswerk der oude missionarissen. Groote katholieke dorpen en nederzettingen kwamen tot stand. Volgens de aanpassingsmethode ontzagen de missionarissen zooveel mogelijk de zeden en gewoonten der inlanders, vormden de Tagalsche taal zoodanig, dat zij een geschikt voertuig werd voor christelijke begrippen, vertaalden de H. Schrift en vervaardigden godsdienstige

[1]) Montalbán, *Das spanische Patronat und die Eroberung der Philippinen*, Freiburg i. Br., 1930, heeft in dit opzicht misschien te apologetisch-tendentieus geschreven. Philips II wilde vóór alles de nieuwe landen bij zijn rijk inlijven ; als oprechte katholiek en wegens de pauselijke bullen rekende hij het zich ten plicht de inlanders het katholiek geloof te doen prediken, te meer wijl hij begreep, dat dit het beste middel was om zich het blijvend bezit van die landen te verzekeren.

[2]) Peeters, *Vindicacion de España en Filipinas*, in Semana de Misiologia de Barcelona, I, p. 53—65.

gezangen in de genoemde taal. Reeds in 1579 werd het bisdom Manila opgericht als suffragaan van Mexico; in 1595 werd het op zijn beurt gesplitst en tegelijkertijd tot metropolitanen zetel verheven. Door de oprichting der hiërarchie werd het christendom in de bekeerde landstreken bevestigd en kreeg het bekeeringswerk een nieuwen stoot.

Zooals van zelf spreekt, ontbraken ook bij dit missiewerk de menschelijke zwakheden niet. Het groote bezit, deszelfs gebruik en administratie, vormde in zekeren zin een belemmering voor het apostolaat der missionarissen. Er werd niet voldoende godsdienstonderricht gegeven noch naar behooren gepreekt, zoodat het volk tengevolge der godsdienstige onwetendheid lauwer en lakser werd. Ook het gemis aan een inlandschen clerus liet zich terdege gevoelen. Intusschen vergete men niet, dat de Philippijnen het eenige land der nieuwere missiegeschiedenis is, dat nagenoeg geheel bekeerd is.

De afhankelijkheid der missie van de Spaansche kroon werd noodlottig, toen heel op het einde der 19e eeuw door het drijven der vrijmetselarij, na verschillende vergeefsche pogingen, de opstand der Tagalen de Spaansche heerschappij afwierp. Amerika, dat deze revolutionnaire stemming reeds lang op allerlei wijze gevoed had, verklaarde Spanje om begrijpelijke redenen den oorlog. De Spaansch-Philippijnsche vloot werd vernietigd en Manila bezet. Bij den vrede van Parijs (1898) moest Spanje voor 20 millioen dollar de eilandengroep aan de Vereenigde Staten van Amerika afstaan.

Toen de revolutionnairen zagen, dat Amerika hun niet de verwachte politieke onafhankelijkheid en de kerkelijke goederen schonk, kwam heel de archipel in opstand. Hij kostte duizenden het leven en verslond schatten gelds. Maar de onafhankelijkheidsbeweging ging door.

Tengevolge van de politieke veranderingen werden meer dan 500 missionarissen gedwongen het land te verlaten. De afkeer van het volk tegen den Spaanschen clerus kwam ook hier vandaan, dat de religieuze orden uitgestrekte landerijen bezaten, die ze aan de Philippino's verhuurden en wier opbrengsten voor hun kerken en kloosters waren. Vele honderden parochies geraakten aldus zonder herder. Daarom had ook de geëxcommuniceerde

priester *Aglipay* gemakkelijk gewonnen spel, toen hij in 1902 de Iglesia Filipina Independiente stichtte [1]) en zich zelf tot Obispo Maximo van deze kerk verklaarde. Het kwam tot een massa-afval, zonder dat van katholieke zijde ernstige tegenstand kon geboden worden. De redenen voor de uitbreiding van het schisma, dat tot dwaling verviel, omdat het geloofswaarheden uit het Credo schrapte, liggen ten deele in zijn voor de Philippino's verleidelijke benaming. In nationalistische kringen werd de onafhankelijke Philippijnsche kerk als bolwerk tegen Amerika beschouwd. De Amerikaansche Protestanten daarentegen zagen er een welkom middel in, om den invloed van de katholieke Kerk op de Philippijnen te verzwakken. De Kerk zelf echter was van haar zielzorgers beroofd en het volk weerloos aan de sectarissen overgeleverd. Lasteringen tegen de Kerk in de pers en geweldenarijen deden het hare om het Aglipaysch schisma te doen groeien. Over diens feitelijk succes zijn de statistieken niet eensluidend : sommige spreken van anderhalf millioen aanhangers.

Onder het Amerikaansch protectoraat kwam de Kerk in een geheel andere positie. Aanvankelijk was de politiek van Amerika der Kerk vijandig gezind. De leidende posten werden door Protestanten bezet. Kerken en kapellen konden worden onteerd en de bisschoppen werden in de uitoefening van hun rechten belemmerd. De vrede, die onder Taft werd hersteld, bracht ook heillooze gevolgen met zich. Uiterlijk werd de rechtstoestand naar Amerikaansch model omgevormd. Evenals ginds, zou ook op de Philippijnen scheiding van Kerk en Staat bestaan. De hulp van den Staat, door Spanje aan de Kerk geschonken, bleef voortaan achterwege. De staatsschool werd godsdienstloos, zoodat de kinderen van den godsdienst vervreemdden. [2])

3. Missiekunde. — In 1902 werd door de Congregatie van het consistorie voor de Philippijnen een *apostolische Delegatuur* opgericht.

De *kerkelijke hierarchie*, reeds in de tweede helft der 16e eeuw opgericht, werd na het provinciaal concilie van Manila, in 1907 gehouden, gereconstrueerd, resp. breeder uitgebouwd. Thans

[1]) Boonen- van de Walle, *Le Schisme Aglipayen*, Sem. de miss. de Louvain, 1929, p. 104—130.
[2]) Thauren, *Die Missionen auf den Philippinen*, Steyl, 1931.

omvat zij het aartsbisdom Manila sinds 1585, dat zoowel staatkundig als geographisch het centrum vormt, op Luzon; de vier oudere suffragaan-bisdommen Cebú (1595), Nueva Segovia (1595), Nueva Cáceres (1595) en Jaro (1865) en de vijf nieuwere bisdommen Lipa (1910), Tuguegaráo (1910), Calbayog (1910), Zamboango (1910) en Lingáyen (1928); bovendien behoort ertoe de apostolische prefecturen Palawan en Montagnosa; van al de genoemde gebieden ressorteeren enkel deze apost. prefecturen onder de Congregatio de Propaganda Fide. [1])

De Philippijnen zijn derhalve niet een missieland in de kerkrechtelijke beteekenis van het woord. Toch is de Kerk er nog niet geheel afgebouwd en vindt men er nog streken met groote heidensche vlekken, die voor Rome aanleiding waren op verschillende *Orden en Congregaties* een beroep te doen om gedeelten van het Philippijnsche arbeidsveld in bewerking te nemen. Zoo zien we naast de oudere orden: Augustijnen, Franciscanen, Dominicanen en Jezuïeten, die er reeds sinds de 16e eeuw werkzaam waren, in de tweede helft der 19e eeuw Lazaristen (1862), Capucijnen (1886), en Benedictijnen (1893) arriveeren, terwijl de 20e eeuw nog fathers van Mill Hill (1906), Scheutisten (1907), Missionarissen van het H. Hart (1908), missionarissen van het Goddelijk Woord (1909), Benedictijnen van H. Ottilien (1926), missionarissen van Maryknoll (1925), Columbanen (1929) en Redemptoristen (1929) daaraan toevoegde.

Wat men ook van de Spaansche missioneering moge zeggen, feitelijk zijn de Philippijnen het eenige Aziatische land, dat overwegend katholiek is: zij tellen nl. *ruim 9 millioen katholieken*, d.w.z. 90% der bevolking. Helaas zijn er voor deze talrijke schare slechts ruim 1300 priesters, van wie 800 inlandsche, werkzaam en de meeste van hen nog in het onderwijs en niet in de rechtstreeksche zielzorg. Over het peil der katholieken op de Philippijnen wordt verschillend geoordeeld: naast donkere schilderingen

---

[1]) Om een overzicht te verkrijgen, kunnen we de Philippijnen verdeelen in drie eilandengroepen: *Luzon*, de noordelijkste groep, 4½ × Nederland, met 5½ millioen inwoners, wordt kerkelijk verdeeld in 1 aartsb., 5 bisdommen en 1 prefectuur. De *Visaya-eilanden* vormen de middengroep; zij bestaan uit 5 grootere en verschillende kleinere eilanden, tellen 4 millioen bewoners en zijn kerkelijk verdeeld in 3 bisdommen en 1 apost. prefectuur. *Mindanao* vormt met de Zoeloe-eilanden de zuidelijkste groep, die kerkelijk geheel tot het bisdom Zamboango behoort; de helft van de één millioen bewoners zijn heidenen en Mohammedanen.

vindt men toch ook, dat de Philippino's, wat kerkbezoek en het ontvangen der Sacramenten betreft, goed katholiek zijn.

Op de Philippijnen dienen we een tweevoudige werkzaamheid der missionarissen te onderscheiden: vooreerst de opwekking van het godsdienstig leven bij de katholieken en de vrijwaring voor Protestantisme, Aglipayanisme en ongeloof; vervolgens de eigenlijke voortplanting van het geloof onder niet-christenen. De aan te wenden *middelen* en de te volgen *methode* zijn natuurlijk verschillend naargelang men het eene of het andere doel beoogt.

De *zielzorg der Philippijnsche katholieken* gebruikt de gewone rechtstreeksche middelen, zooals predikatie, godsdienstonderricht enz., en legt ook grooten nadruk op de onrechtstreeksche middelen, met name op het schoolwezen, de pers en de christelijke charitas. Van den beginne af heeft Spanje zich beijverd om aan de Philippijnsche bevolking christelijke *opvoeding en onderwijs* te schenken. De in 1595 door de Jezuïeten voor de Spanjaarden gestichte hoogere school werd in 1601 ook voor de inlanders opengesteld. In 1611 richtten de Dominicanen te Manila het Colegio de San Tomás op, dat na eenige jaren tot universiteit werd verheven. De voorbereidende studiën werden aan colleges gemaakt — deze omvatten echter niet enkel de klassen van een college, zooals wij dat verstaan; een college is daar een onderwijsinrichting vanaf de eerste klas der lagere school tot en met de hoogste klas van het college. Tot de voornaamste rekent men: het Colegio de San Juán de Letrán te Manila der Dominicanen (in 1630 gesticht); het Ateneo der Jezuïeten, in 1859 opgericht; het Beda-college der Benedictijnen, het Lasalle-college der Broeders van de christelijke scholen, en verschillende colleges voor de vrouwelijke jeugd. Waren tijdens de Spaansche periode de lagere scholen katholiek, de Amerikanen hebben er de openbare school, m.a.w. de godsdienstlooze staatsschool ingevoerd; sindsdien werd het confessioneel onderwijs niet meer gesubsidiëerd. Het resultaat hiervan is, dat op de Philippijnen thans nog slechts 6% der kinderen een katholieke schoolopvoeding genieten. Intusschen tracht men katholieke scholen te stichten en deze door den staat te doen erkennen. Om ook den kinderen der openbare scholen de meest noodzakelijke godsdienstkennis bij te brengen, geven de missionarissen zich groote moeite; dit werk, waarbij zij door leekenapostelen worden gesteund, brengt bijzondere moeilijkheden met zich.

De katholieke *pers* wint op de Philippijnen voortdurend aan invloed, vooral sinds de Paters van Steijl te Manila een eigen drukkerij hebben opgericht (1923) ; zij publiceeren o.a. een geïllustreerd maandschrift, Amigo del Pueblo, in het Engelsch, Illokaansch en Tagaalsch. Toch moet op dit gebied nog veel meer geschieden om de ongeloovige en protestantsche drukwerken te neutraliseeren.

Op *charitatief* gebied werken naast de oude stichtingen en hospitalen veel nieuwere genootschappen in ziekendienst en verzorging van ouden van dagen. Ook de missionaris zelf kan, vooral op het platteland, vaak als barmhartige Samaritaan met raad en daad ter hulp komen, wat een bron van vertrouwen is.

Tot dusver waren de missionarissen niet bij machte de *eigenlijke heidenmissie* systematisch aan te vatten. Voor langeren tijd immers kan de missionaris zijn christenen niet in den steek laten. Daarbij belemmert de armoede veel van hetgeen de missionaris zou willen doen : zoo is het hem b.v. niet mogelijk een voldoend aantal katechisten aan te stellen, zonder wier hulp echter bij den heerschenden priesternood de missioneering niet behoorlijk kan geschieden.

De *taak* van de missie op de Phillippijnen is tweeledig. Haar negatieve taak bestaat in het afweren van een drievoudig gevaar : de vijandige gezindheid der Aglipayanen (nog ongeveer 250.000) ; de toenemende ongodsdienstigheid als gevolg der godsdienstlooze school, die onder het mom van anti-sectarisme goddeloosheid preekt ; de groeiende invloed van het Protestantisme, dat onder het Amerikaansch protectoraat financieel sterk gesteund wordt en reeds ongeveer 125.000 aanhangers telt ; 12 Amerikaansche zendingsgenootschappen staan met ongeveer 300 Amerikaansche zendelingen en 2000 inlandsche hulpkrachten in het veld ; ook werkt er de roerige Y.M.C.A. (Young Men Christian Association) en bezorgt er vooral pensions. De stille en fanatieke werkzaamheid der vrijmetselarij — hun loges tellen op de Philippijnen meer dan 6000 leden — leent hand- en spandiensten tegen de Kerk. Tot de positieve taak van de missie behoort vóór alles de opleiding van een voldoend aantal priesters en de uitbouw van het katholieke schoolwezen. Algemeen verwacht men, dat een sterke invloed op het godsdienstig leven en den missiegeest zal uitgaan van het a.s. provinciaal Concilie van Manila.

Hoeven. ALPH. MULDERS.

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND

NEDERLAND.

Verschillende faculteiten aan de leden van den P.M.B. verleend zijn ingetrokken. — Uit een decreet van de S. Poenitentiaria Apostolica, datum 20 Martii 1933 en gepromulgeerd in de Acta Apostolicae Sedis van 1 April 1933, volgt dat alle faculteiten aan de leden van den P.M.B. verleend om aflaten te verbinden aan verschillende devotionalia, met laatstgenoemden datum van 1 April zijn ingetrokken. Hetzelfde geldt van de gelijke faculteiten verleend aan de nationale, diocesane en plaatselijke directeuren van de Voortplanting, de Kindsheid en S.P.L.

Het decreet luidt in hoofdzaak als volgt:

,,Consilium suum persequens rei sacrarum Indulgentiarum reformandae.... S.P.A. . . . . de expresso mandato Ssmi Domini nostri sequentia statuit et decrevit:

Concessiones omnes et singulae, piis fidelium associationibus cuiuscumque nominis vel naturae, etsi forte sacerdotibus tantum constantibus, quovis loco aut tempore seu modo vel titulo hucusque factae, largiendi privatis sacerdotibus facultates et indulta quae sequuntur, nempe benedicendi devotionis objecta eisque Indulgentias Apostolicas aut Sanctae Birgittae ut ajunt, adnectendi — benedicendi coronas easque (quamque pro suo modo) Indulgentias ditandi — benedicendi crucifixos ad lucrandas Indulgentias pio Viae Crucis exercitio pro legitime impeditis adnexas necnon ad plenariam in mortis articulo Indulgentiam acquirendam — impertiendi benedictionem papalem in fine concionum — concedendi indultum, quod dicunt, altaris privilegiati personalis, praesenti decreto revocantur, abrogantur atque omnino abolentur ita ut ab huius ipsius Decreti evulgationis die omni prorsus vi careant omnique efficacia destituantur.

Qui, igitur, sacerdotes hac vel illa ex supra recensitis facultatibus aut hoc vel illo ex supra memoratis indultis posthac augeri cupiant, nonnisi directe atque immediate a Sacra Poenitentiaria desideratam gratiam se obtinere posse sciant, oblatis toties quoties peculiaribus proprii Ordinarii ad rem litteris commendatitiis.

Quod vero ad privilegia attinet quibusdam Ordinibus vel Congregationibus religiosis concessa benedicendi coronas easque ditandi Indulgentiis —

adnectendi crucifixis Indulgentias Viae Crucis, in aliquibus rerum adjunctis etiam absque Stationum percursu lucrifaciendas — stationes Viae Crucis erigendi, haec ipsis manent, ea tamen lege ut in posterum membra eorumdem Ordinum vel Congregationum uti eisdem valeant tantum personaliter, non autem ita ut ea concedere quoque possint aliis sacerdotibus ad eosdem Ordines vel Congregationes non pertinentibus : hi enim omnes facultates, usui talium privilegiorum necessarias, tantummodo a Sacra Poenitentiaria, modo superius indicato, obtinere poterunt.

Contrariis quibuscumque, etiam peculiari atque individua mentione dignis, non obstantibus". (A.A.S. 1933 p. 170—171).

Voor de leden van den P.M.B. zijn dus vervallen de faculteiten opgenoemd in Pauselijke Missieactie p. 35 sub III, 1, 2, 4, 5, sub IV en sub V.

Of ook vervalt de faculteit om Scapulieren te wijden en op te leggen is niet direct duidelijk daar de wijding en oplegging aan de scapulieren geen aflaten doet hechten, maar degenen, aan wie ze worden opgelegd, opneemt in de Scapulierbroederschap ; dit is althans het geval met de Scapulieren van de Allerh. Drieëenheid, van den Berg Carmel, en van de Moeder van Smarten, terwijl de beide andere, van de Onbevlekte Ontvangenis en van het H. Lijden (het roode Scapulier), het scapulier geschikt maakt om een bepaalde oefening van godsvrucht (het dragen van het scapulier) te verrichten, welke in verband met bepaald aangegeven gebeden of oefeningen in staat stelt in sommige gevallen aflaten te verdienen. Het is dan ook wel opmerkelijk dat, terwijl de andere faculteiten met name als voorbeeld worden aangehaald, van het opleggen van Scapulieren (een toch ook zeer verbreide faculteit) in het decreet niet uitdrukkelijk gesproken wordt.

In ieder geval blijft bestaan de faculteit om de Metten en Lauden te anticipeeren van 's middags twaalf uur af. Ook blijven de aflaten door de leden te verdienen.

Degenen die genoemde faculteiten wederom wenschen te bezitten, zullen daarvoor met aanbeveling van hun Ordinarius een suppliek bij de H. Poenitentiarie moeten indienen.

OPBRENGST DER PAUSELIJKE MISSIEGENOOTSCHAPPEN IN 1932.

N.B. De eerste twee kolommen van de opbrengst der Voortplanting zijn reeds gepubliceerd in ons Augustus-nummer pag. 54. Nu echter worden deze gecombineerd met de opbrengst der collecte op den Missiezondag, en wordt aldus de totaal-opbrengst over 1932 gegeven. Deze is dan vergelijkbaar met de opbrengst der beide andere Genootschappen over 1932. Op blz. 55 werd deze vergelijking mogelijk met de opbrengst over 1931.

Wij herstellen tevens bij Roermond een fout in de verdeeling van de opbrengst over contributies en giften.

I. Pauselijk Genootschap tot Voortplanting des Geloofs.

Bisdommen	Contributies	Giften	Collecte Missie-Zondag	Bruto-ontvangst	Netto-ontvangst
Utrecht	77.506.25	2.874.59	6.045.—	86.425.84	80.647.54
Breda	22.787.79	2.850.—	6.585.—	32.222.79	29.617.44
Haarlem	62.610.48	12.879.74	17.000.—	92.490.22	83.000.—
's-Hertogenbosch	70.396.03	14.886.28	11.318.19	96.600.50	91.141.84
Roermond	46.074.92	4.971.—	9.810.84	60.856.86	59.516.50
	279.375.47	38.461.61	50.759.03[1]	368.596.21	343.923.32

II. Pauselijk Genootschap der H. Kindsheid.

Bisdommen	Contributies	Giften	Collecte Missie-Zondag	Bruto-ontvangst	Netto-ontvangst
Utrecht					
Breda	12.092.23				10.702.51
Haarlem	24.333.44				20.000.—
's-Hertogenbosch	51.077.96				44.050.33
Roermond					

Door Utrecht en Roermond is de rekening nog niet opgemaakt.

III. Pauselijk Liefdewerk van den H. Apostel Petrus.

Bisdommen	Parochieele opbrengsten	Giften	Jaarlijksche bijdr. v. part. en instituten	Bruto-ontvangst	Netto-ontvangst
Utrecht	31.388.87	17.140.15	4.594.—	54.123.02	Netto opbrengst ter beschikking, d.i. na aftrek van de belaste giften en van de onkosten, over het geheele land gerekend.
Breda	10.168.36	37.375.—	4.843.64	52.387.—	
Haarlem	29.995.16	21.089.16	11.291.—	62.375.32	
's-Hertogenbosch	17.161.38	20.562.97	4.179.—	41.903.35	
Roermond	17.375.56	48.476.45	8.791.17	74,643,18	
Buiten Dioc. verband	——	5.268.17	750.—	6.018.11	
	106.089.33	149.911.90[2]	34.448.81	291.449.98	225.099.02

[1]) Na de verzending der gelden naar Rome kwam nog in van het aartsbisdom Utrecht f 1233,91 en van 's-Hertogenbosch f 689.83 zoodat het eindbedrag der collecte is f 52.682.77. De nagekomen gelden worden in Mei of Juni 1933 met de contributies naar Rome opgezonden.

[2]) Bij de giften zijn inbegrepen f 44.100.— ontvangen onder beding van vruchtgebruik.

Missieactie op onze Groot-Seminaria. — *Rijsenburg.* Den 28en Maart 1933 hield prof. Mulders op het Groot-Seminarie van het Aartsbisdom een inleiding, welke ook door den H.E. Heer Praeses en de Professoren werd bijgewoond, over de „*Missiewetenschap*," waarbij achtereenvolgens het begrip en de taak, de omvang en de verdeeling, het nut en de beoefening van de missiewetenschap werden geschetst.

Hoe groote belangstelling voor dit onderwerp bestond, bleek niet enkel uit de buitengewone aandacht tijdens en de vragen na afloop van de voordracht, maar vooral uit het feit, dat de theologanten den inleider verzochten den tekst van de rede voor eigen gebruik te mogen afdrukken, om als uitgangspunt en program te kunnen dienen bij verdere zelfstudie. Natuurlijk werd dit verzoek volgaarne ingewilligd en Praeses Dr. J. de Jong sprak in zijn sympathiek dankwoord de stellige verwachting uit, dat de vermeerdering van de missiekennis zijner theologanten eenmaal zou ten goede komen aan de missieactie in het aartsbisdom.

Hoeven. — De missievereeniging St. Franciscus Xaverius op het Groot-Seminarie te Hoeven heeft onlangs het eerste deel gepubliceerd van een werk, getiteld : *De katholieke Missie, I Missieleer*, hetwelk een zelfstandig geheel vormt en ook afzonderlijk bij genoemde missievereeniging verkrijgbaar is (fl. 1.90). Terwijl we ons voorbehouden onder de rubriek „Boekbesprekingen" nader op deze uitgave terug te komen, halen we hier slechts het slot van het voorwoord aan, door prof. Mulders geschreven : „Het boek, waarvoor ons een geleide gevraagd werd en waaraan we een zegewensch meegeven, is wel in staat een stemming van dank en vertrouwen te wekken : van dank voor den leerrijken inhoud, welks aandachtige lezing de moeite ruimschoots beloont ; van vertrouwen, om de heerlijke belofte, die het schrijven ervan in zich bergt. Wanneer immers toekomstige leiders van de missieactie in Nederland zich tijdens hun studiejaren met zooveel ernst en toewijding bezinnen op het wezenlijke en fundamenteele van de „allerverhevenste en zeer heilige taak," leggen zij hierdoor meteen een hechten grondslag voor apostolischen ijver ten bate der missies, zooals die van de dienstdoende geestelijkheid in de christelijke landen verwacht, en met name in ons vaderland, Godlof, door haar ook getoond wordt. Deze werkzaamheid nog te doen winnen in breedte en diepte is mede het doel van de beoefening der missiewetenschap, waarvoor onze goedgeefsche theologanten blijkbaar naar vermogen het hunne willen bijdragen. God geve wasdom aan hetgeen hier werd geplant en besproeid !"

Missietentoonstellingen. — Voor *Gulpen en Omstreken* werd een belangrijke missietentoonstelling gehouden van 29 Jan. tot 2 Februari, waaraan werd deelgenomen door de Paters der Afrikaansche Missiën van Cadier-en-Keer en de Paters Montfortanen. Deze tentoonstelling slaagde buiten verwachting. In Gulpen en in Wylré werd door de missionarissen gepreekt. Alle plaatselijke vereenigingen verleenden hunne medewerking en geheel Gulpen stond in het teeken der missies.

Te *Waalwijk* werd in de zaal der R. K. Werkliedenvereeniging door den Generaal Abt der Cisterciensers Franciscus Janssens op Zaterdag 22 April een missietentoonstelling geopend, waaraan deelnemen de Miss. v. Scheut, en van Mill-Hill, de Paters van den H. Geest, de Congregatie van de H. Familie en de Fraters van Tilburg.

Sint Melania-Werk. — Het Dagelijksch bestuur van het S.M.W. deelt mede, dat het *Centraal Bureau* is overgebracht naar *Amsterdam Lomanstr.* 98.

Mejuffrouw E. Boers zal de leiding van dit bureau op zich nemen.

Mej. Boers was 15 jaar in Indië werkzaam als leerares M.O. Engelsch en zij heeft zich ook, op katholiek-sociaal gebied zeer verdienstelijk gemaakt, o.a. als presidente S.M.W. te Madioen.

Tot dit adres wenden men zich voor alle vereenigingszaken.

Voor de financieele aangelegenheden wende men zich tot Mevr. Velnaar-Smals, de penningmeesteresse.

Voor inzendingen in het Melania-blad tot de redactrice: Mej. Hülsken. Terwijl de administratie van het blad blijft bij den Heer Leeuwenberg, Staringstraat 7, Nijmegen.

Hier past een woord van dankbare hulde voor de wijze waarop de Heer van Arcken en later ook Mej. Hardijzer hun moeilijk administratief werk hebben achtergelaten.

Van het Utrechtsch Diocesaan Missiecomité. — De Secretaris pastoor M. J. Gasman is benoemd tot pastoor te Kampen en dientengevolge van Klarenbeek daarheen verhuisd. Tot lid van het missie-comité voor het dekenaat Zevenaar is benoemd pastoor B. Preller te Groessen. Missiedagen werden gehouden o.a. in Wijtgaard, Oosterwierum, Klarenbeek, Rijzenburg, Borne. Na Paschen zullen zelatricendagen worden gehouden in Deventer en Zutfen.

Volgens de wensch van den Aartsbisschop zullen er pogingen in het werk worden gesteld, om te komen tot een federatie van missienaaikringen.

Missiologische week te Leuven. — De jaarlijksche missiologische week te Leuven wordt dit jaar voor de elfde keer gehouden van 27—31 Augustus 1933. Het algemeen onderwerp zal zijn: l'Enseignement dans les missions.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES

MISSIEPERSONEEL.

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Vertrokken :			
Mgr. H. Paulissen, Ap. Vic.	S. M. A.	23 Apr. '33	Kumasi
Pr. Beda	O. S. B.	Jan. '33	Trinidad
Prs. N. de Lepper en J. Ruyter	M. S. C.	11 Febr. '33	Philippijnen
Pr. J. Willing	M. S. C.	22 Mrt. '33	Brazilië
Pr. J. Peters................	C. ss. R.	21 Febr. '33	Suriname
Pr. J. Lamers (2e keer)........	C. M.	23 Febr. '33	Ningpo (China)
Pr. F. Olivers (2e keer).	C M.	23 Febr. '33	Chentingfu (China)
Pr. Th. Smet (2e keer)	C. M.	23 Febr. '33	Soerabaya
Pr. Gerard v. d. Ven	W. P.	15 Mrt. '33	Oeroendi
Pr. J. Wubbe................	S. J.	23 Mrt. '33	Batavia
Pr. Fr. Mertens (2e keer) en *Br.* W. Veuger..............	Scheutist	24 Mrt. '33	Congo
Pr. Lebuinus Tolenaar (2e keer)	O. P.	7 April '33	Curaçao
Br. Macarius Hurkmans (3e keer)	Brs. van Oudenbosch	24 Febr. '33	Java
Zrs. Agnes Zobel, Johanna Kayser en Maria Höflings........	Franc. Xav. Zusters	Febr. '33	Noorwegen
Zrs. M. Alphonsa P. W. van Berkel en M. Lucia W. J. Rovers.....................	Franc. H.Ant. Asten	24 Febr. '33	Ned. Borneo
Zrs. Clazina, Rogerens, Waldeburga, Altura en Magdalena	Franc. Miss. van Maria	Febr. '33	Batavia
Zrs. Seraphine Gulikx, Imelda Aantrekker, Augusta Hocke, Gemma Hertogh, Theresina Tax en Valentina Uitdewilgen	Francisc. van Bergen op Zoom	23 Mrt. '33	Batavia
Zrs. M. Aloysine Steenbergen, M. Laurentiana Tournier, M. Jozef Kommers en M. Alberdina Strik..................	Zrs. J. M. J. Mariënburg	23 Mrt. '33	Celebes

Persoonsnamen.	*Orde of Congr.*	*Datum.*	*Missie.*
Teruggekeerd :			
Doorl. Hoogeerw. Heer Mgr. Clemens v. d. Pas............	O. Carm.	15 Mrt. '33	Malang
Hoogeerw. Heer Abt H. Stöcker (van visitatiereis)............	O. Praem.	13 Mrt. '33	Jubbulpore
Pr. Mart. Schreurs............	Montfortaan	3 Jan. '33	Columbia
Past. P. Breukel..............	Noorsch Miss.	Febr. '33	Noorwegen
Pr. H. Helmer...............	C. ss. R.	Febr. '33	Suriname
Pr. A. van Leeuwen..........	S. C. J.	14 Febr. '33	Stanley Falls
Pr. Willibrordus Meeder.......	Picpus	13 Mrt. '33	Brazilië
Br. Joannes Peeters...........	C. s. Sp.	28 Febr. '33	Belg. Congo
Br. Marie Josef v. d. Meer....	W. P.	14 Mrt. '33	Bangueolo
Zrs. M. Edwina H. Turken en M. Gerarda P. A. M. Vissers	Francisc. van Veghel	15 Mrt. '33	Ned. Borneo
Frs Marcianus van Duyse en Theodorus Laureysen........	Fraters van Tilburg	Mrt. '33	Curaçao
Fr. Desideratus Wiercx.......	Fraters van Tilburg	Mrt. '33	Suriname
Overleden :			
Pr. C. de Wit................	C. M.	26 Oct. '32	Abessinië
Fr. P. v. d. Linden (overleden te Tilburg)................	Mill Hill	3 Jan. '33	Mill Hill
Pr. Benignus van Osch, geboren 29-4-1866, priester 1896, missie 1903-1932, overl. te Megen	O. F. M.	31 Jan. '33	Brazilië
Pr. Paulo Hartgers, geb. 1890, priester 1915, missie 1916....	M. S. C.	1 Febr. '33	Brazilië
Pr. N. de Graaf, geboren te Amsterdam, pr. 1912, missie 1913......................	C. M.	Mrt. '33	Midden-Amerika
Pr. P. J. M. van Wees, geboren 15-10-1871................	W. P.	9 Mrt. '33	Oeganda
Br. Theodore Th. Combrink....	W. P.	4 Febr. '33	Afrika
Zr. Mie. Edilburga R. C. Ellis	Francisc. van Roosendaal	29 Dec. '32	Curaçao
Zr. M. Antonia A. Goyen, geb. 23-9-1860, missie 1887, overleden te Semarang..........	Francisc. van Heythuijsen	26 Dec. '32	Java
Zr. M. Vincentia Ganter, geb. 29-5-1858, missie 1889, overleden te Ixopo..............	Zrs. Kostb. Bloed Aarle-Rixtel	3 Dec. '32	Zuid-Afrika
Zr. M. Callista Wahl, geboren 24-2-1879, missie 1908-1930, overleden te Aarle-Rixtel....	Zrs. Kostb. Bloed Aarle-Rixtel	27 Jan. '33	Congo

VERSCHILLENDE GEGEVENS.

Mgr. A. van Velsen, S.J., Apostolisch Vicaris van Batavia sinds 1924 heeft om wille van zijn wankele gezondheid van den H. Stoel ontslag aangevraagd en verkregen, terwijl de Hoogeerw. Pater A. van Hoof S.J. tot Apostolisch Administrator is aangesteld. Het bijna 10-jarig bestuur van Mgr. van Velsen is gekenmerkt door een buitengewonen bloei van het missiewerk. Van het oorspronkelijk vicariaat konden vier nieuwe prefecturen worden afgescheiden en in het overblijvend territorium werd de arbeid zooveel intensiever aangevat. Een Klein-Seminarie kwam te Djocja tot volledigen groei ; het noviciaat der Sociëteit werd gecompleteerd met het junioraat en de philosophie, een algemeene middelbare school werd geopend, een 50-tal lagere scholen kwam tot stand, ziekenhuizen werden opgericht. De katholieke pers werd uitgebouwd, het aantal geloovigen, ook onder de inlanders, nam toe.

God geve den ijverigen kerkvoogd nog een rustigen levensstond in zijn vaderland.

Mgr. Pacificus Bos, O.Cap. — De stichter en eerste Apostolische Vicaris der missie in Nederl. Borneo heeft eveneens zijn ontslag aan den H. Stoel gevraagd. Na een zwaar missionaris-leven, vol pionierswerk, dat nog voor kort bij zijn zilveren feest als missionaris en bij zijn gouden feest als religieus zoo welverdiend werd gevierd, mag hij de moeielijke missie van Borneo, rijk aan beloften, toegerust met kerken, scholen en ziekenhuizen, en zelfs met een klein-seminarie voor de Daijaks, aan een opvolger overdragen. Schenke God ook aan hem een blijden ouderdom.

Mgr. Henricus Leven S.V.D. — Tot opvolger van Mgr. A. Verstraelen als apost. Vic. van de Kleine Soenda-Eilanden is benoemd Z. H. Exc. Mgr. H. Leven, tot dusver pro-vicaris. De nieuwe bisschop is geboren te Lante in het bisdom Aken in 1883 ; hij ontving in 1910 de H. Priesterwijding, was missionaris in Togo (Duitsch W.-Afrika) en sinds 1919 in Flores. Hij toonde zich een krachtig organisator en een wijs bestuurder. Ad multos annos.

Mgr. J. Aerts M.S.C. Ap. Vic. van Ned. Nieuw-Guinea, viert in Mei zijn koperen bisschopsfeest.

Een nieuwe Bisschopswijding door Z. H. den Paus. — Den 11en Juni a.s. zal onze H. Vader in St. Pieter de Bisschopswijding toedienen aan een Anamiet, Mgr. Joës Bapt. Tong, Coadj. C.J.S. van den Ap. Vic. van Phal-Diem (Tonkin) ; aan den Indier (Mgr. Attipetty, Coadj. C.J.S. van den aartsb. van Veropaly (Eng. Indië) ; aan den Chinees Mgr. Joseph Fan, ap. vicaris van Tsining ; aan den Chinees Mgr. Matth. Ly ap. vic. van Yachow; en aan den Chinees Mgr. Jos. Ts'aei ap. vic. van Yungnien. Een aantal Chineesche bisschoppen zal voor het eerst een bezoek ,,ad limina'' brengen en bij deze plechtigheid tegenwoordig zijn.

De Generaal-Overste van de Sociëteit der Afrikaansche Missiën overleden. — De Hoogst Eerw. Pater J. M. Chabert, generaal-overste van de Sociëteit der Afrikaansche Missiën, overleed in het moederhuis te Lyon op 25 Maart

jl. Sinds 1919 was hij Generaal-Overste. Door zijn breede inzichten en zijn ruime internationale opvattingen kwam de Societeit der Afrikaansche Missiën tot grooten bloei. Ze werd ingedeeld in Provinciën die tot krachtige afdeelingen met provinciaal zelfbestuur uitgroeiden. Ook de Nederlandsche provincie van de Afrikaansche Missiën te Cadier-en-Keer heeft haar ontstaan grootendeels te danken aan den Hoogsteerwaarden Pater Chabert. Deze hoogstaande overledene werd geboren op 10 Juli 1874 in het bisdom Lyon, priester gewijd op 30 Mei 1897. Twee en twintig jaren was hij missionaris in Egypte. In September 1919 werd hij gekozen tot Generaal van de Societeit der Afrikaansche Missiën, en in Juli 1931 voor de derde maal in deze functie herbenoemd.

Zusters Franciscanessen van St. Joseph. — De Eerwaarde Zusters Franciscanessen van Sint Joseph, evenals de Congregatie van Mill-Hill, gesticht door Z. Em. Kard. Vaughan, z.g. zullen dit jaar haar gouden bestaansfeest vieren. In 1883 werden de eerste tien Zusters geprofest. Deze Zusters besturen verscheidene inrichtingen voor verwaarloosde kinderen in Engeland, hebben de huishoudelijke zorg voor bijna alle Colleges der Paters van Mill-Hill en doen bovendien nog missiewerk in Borneo, Kisumu en Kameroen. In den loop van dit jaar zal een speciaal nummer der Annalen der St. Joseph's Congregatie, gewijd worden aan de geschiedenis en het verdienstelijk werk der Zusters.

Missionarissen van het H. Hart. — De Congregatie der Missionarissen van het H. Hart te Tilburg zal in Mei a.s. het feit herdenken, dat zij vóór vijftig jaren haren zegenrijken arbeid hier te lande begon.

In de verloopen halve eeuw heeft de Nederlandsche provincie dezer Congregatie een lange reeks missionarissen naar talrijke deelen der wereld uitgezonden ter verbreiding van het H. Geloof.

Te Tilburg heeft zich eene commissie gevormd tot huldiging der jubileerende Paters.

Varia. — Onder leiding van Z. H. Exc. Mgr. G. Dellepiane, Apost. Delegaat van Belgisch Congo, kwamen van 19—30 Oct. 1932 te Leopoldstad de *Apost. Vicarissen en Prefecten van het geheele Congoland in synode* bijeen. De voornaamste punten, welke gedurende de zittingen werden besproken, waren : inlandsche geestelijkheid, scholen, inlandsche congregaties van Broeders en Zusters, zedelijke en godsdienstige vorming der inlanders, huwelijk en christelijke familie, katholieke actie en missie.

Van 8—13 Febr. 1933 werd te Johannesburg, hoofdstad van Transvaal en de metropolis der *Zuid-Afrikaansche Unie*, een *bischoppelijke conferentie* gehouden, onder voorzitterschap van den Apost. Delegaat voor Zuid-Afrika, Z. H. Exc. Mgr. B. J. Gijlswijk O.P. Aan deze vergadering werd door alle apost. vicarissen en prefecten, die onder de Zuid-Afrikaansche Delegatie ressorteeren, 22 prelaten, vertegenwoordigers der vicariaten en prefecturen in de Unie, Zuid-West-Afrika en de beide Rhodesia's, deelgenomen.

BOEKBESPREKING

Fischer, Dr. H. Th. — *Zending en Volksleven in Nederlands-Indië.* N.V. Uitg. Mij., W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle, 1932.

Een samenvatting van vele bizonderheden aangaande zendings- (missie-) praktijk, zooals bovenvermeld boek bedoelt te geven, kan van groot nut zijn, kan ten behoeve van de opleiding der toekomstige missionarissen als leiddraad dienen bij een deel van hun praktische theologiestudie (missie-pastoraal, missiemethodiek) ; maar ook voor den missionaris-in-de-praktijk een handleiding zijn bij z'n zelfcontrôle.

Nieuwe groote ideeën bevat het boek echter niet : het zijn bekende gedachten aangaande accommodatie : waardeering en behoud van het volkseigen en het doen ingroeien en samengroeien van de christelijke ideeën en praktijken in en met de inheemsche gedachtenwereld en het inheemsche volksleven. Wel geeft de schrijver dikwijls zijn eigen zienswijze, persoonlijke meeningen en zelfs praktische wenken. Daarmede zal het echter de ervaren missionaris of zendeling niet altijd eens kunnen zijn. Vooral hebben wij katholieken het boek slechts met veel reserve te aanvaarden ; de grondtoon ervan klinkt te protestants of althans te onkatholiek. De schrijver tracht wel den theologischen kant van het missievraagstuk buiten beschouwing te laten, maar het is uit den aard der zaak niet te vermijden, dat die toch telkens weer wordt geraakt.

Wat voor mijn gevoel het boek sterk in waarde doet dalen, is behalve het reeds aangeduide en de dikwijls erg generaliseerende en subjectieve stijl van het boek, vooral ook de onnauwkeurigheid, waarmede de schrijver feiten heeft waargenomen en voorgesteld. Ik ben slechts bevoegd daarover te oordeelen, zoover het Flores betreft ; maar daar vind ik ze dan ook in die mate, dat mij het heele boek er minder betrouwbaar om lijkt. Het zij mij vergund, enkele van die onjuistheden te rectificeeren.

Op bladz. 74 uit de geachte schrijver zijn gevoelen over het seminarie te Todabeloe.

1. Een „unicum" is dat seminarie niet, ook niet in de Buitengewesten. Ook elders bestaan daar pl.m. gelijke inrichtingen onder dezelfde omstandigheden ; bovendien buiten Indië in vele missies onder gelijk-primitieve menschen en daar reeds met veel succes.

2. De zinsnede : „Ofschoon Flores voor het overgroote deel eerst ruim tien jaren onder den invloed der zending staat, beschikt men reeds over

een groep jongemannen, die het priesterschap begeren," zou juister zijn, als er stond : Flores staat voor een overgroot deel eerst ruim tien jaren onder den invloed der missie : zelfs in dat deel zijn reeds jongelui te vinden, die het priesterschap begeeren ; maar het meerendeel der seminaristen stamt uit streken, die reeds 30, 50 jaren of langer gemissioneerd zijn.

3. Waar de schrijver tusschen haakjes zegt („d.w.z. geschiedenis van ons vaderland)," had hij er aan toe kunnen voegen : waaronder vooral de geschiedenis van Indië en die van het eiland Flores zelf.

De neerslag van dit geschiedkundig onderwijs is te vinden in een reeks artikelen in de „Bintang Timoer."

4. De uitdrukking „Westersche" philosophie en theologie laten we voor rekening van den schrijver. Wij zouden liever schrijven : algemeen-menschelijke philosophie en katholieke theologie.

De missie zal voorloopig aan haar programma gerust blijven vasthouden ; ze volgt daarin veilig de kundige, bezonken en wijze leiding, die beschikt over de ervaringen van een eeuwen-oude praktijk en over de nieuwste ondervindingen van een heele wereld en bovendien ook over de inzichten van de moderne wetenschappen.

5. Hoeveel scepticisme ten opzichte van de „krachtproef" gerechtvaardigd is, zal de toekomst moeten leeren. Dat geen missionaris 100% succes verwacht is wel vanzelfsprekend ; als hij 10—15% zal mogen oogsten, zal hij de „krachtproef" zeer rendabel achten.

Op bldz. 84 doet de schrijver het voorkomen, alsof de missie van Flores zich „al te eenzijdig tot de jeugd beperkt."

De missie beperkt zich heelemaal niet. Beperkende faktoren stellen alleen de menschen zelf, die opzien tegen een katechumenaat van 1½ jaar en vooral tegen de praktische eischen, die het katholicisme principieel moet stellen. De missie kan zich niet tevreden geven met slechts-gedoopten, naamchristenen en 'n geloof zonder werken. Het spreekt daarom vanzelf, dat ze meer succes heeft onder de ontvankelijker jeugd ; maar niettegenstaande volgen bijna overal ook volwassenen en ouden van dagen het onderwijs, en elk jaar worden er enkele duizend volwassenen gedoopt. Het is verder een gewone zaak, dat waar eerst de jeugd het christendom heeft aanvaard, de ouden als vanzelf volgen. Van een merkbare scheiding tusschen christenen en heidenen is op Flores in de kampongs dan ook geen sprake. Zelfs de heidenen vieren de katholieke feesten mee en zorgen bij die gelegenheden mee voor de noodige rijst, moké en slachtdieren.

Op bldz. 91 heeft de heer Fischer het over het modevraagstuk.

Zeker, de missie schenkt hieraan niet die aandacht als hij doet ; ze laat daarin de menschen met rust. Daarmede is niet gezegd, dat de afzonderlijke missionarissen niet nebenbei wel eens 'n goeroe of ook andere menschen attent maken op het schilderachtige van hun eigen inheemsche kleeding en op het leelijke van de naäperij, van den anderen kant ook wel eens een jurkje of broekje geven, dat van Europa kwam ; maar op de groote massa heeft dat geen invloed. En zelfs weten verschillende missie-naaikringen

reeds heel aardig kleedingstukken te vervaardigen naar inlandsch model en inheemsche smaak, volgens model en opgave van de missionarissen.

Maar geheel onjuist is, wat de schrijver beweert op bldz. 92 : dat „de Islam-Florenees evenzeer aan zijn kleeding te herkennen is als een Christen-Florenees en beide weer terstond van de heidenen te onderscheiden zijn."

1. In West-Flores (Manggarai met 150.000 inw.) is het *mij* althans onmogelijk, de christenen aan hun kleeding te onderscheiden, noch van den heiden, noch van den mohammedaan ; de christenen dragen er zelfs een songkok (een soort fez of muts) die elders het hoofd- en dikwijls het eenige onderscheidingsteeken van den Islam-belijder is.

2. In heel Ngada, het Ende- en het Lio-gebied (dan hebben we al de grootste helft van Flores) gaan de katholieke meisjes en vrouwen precies gekleed als hun heidensche sexegenooten en als je soms 'n man of jongen ziet met jas en broek, kan hij evengoed een heiden zijn als mohammedaan of christen. (De mohammedaan zal dan aan zijn songkok te onderscheiden zijn.) Zeker, wie zich respecteert komt niet meer met naakt bovenlijf te Ende ; maar daaraan is allerminst de missie schuld.

3. In het Sika-taalgebied dat al 50 jaar of langer onder den invloed der missie staat dragen de vrouwen en meisjes zoo te zeggen zonder uitzondering nog de oeroude aeta (zelfgeweven sarong) en meest een badjoe Sika, dat niet naar Europeesche mode is of hoogstens uit de oud-portugeesche missieperiode stamt. Zelfs de goeroe's dragen hier bij voorkeur de kleurige sarong in plaats van een broek.

Op Oost-Flores is de zaak een beetje anders ; daar heeft de kustplaats Larantoeka teveel invloed gehad. Daar zie je meer jas en broek, maar de vrouwen zie je nergens op z'n Europeesch gekleed. Wel de kleine en jonge meisjes op de plaats Larantoeka zelf. Dit stamt uit de nieuwste tijden en hoofdzakelijk door den invloed van de militairen en van andere vreemdelingen. Maar als je een 1½ uur buiten Larantoeka bent, zie je ook de christenmeisjes en vrouwen enkel met hun inheemsche sarong aan, de christenjongens, jongelingen en mannen met lang haar, kralen om den hals en enkel met een lendendoek om precies als toen ze heiden waren.

Bldz. 93 : Of het dragen van een heel eenvoudig wit jurkje met korte mouwtjes door die kleine meisjes „wansmaak" beteekent, laat ik aan de beoordeeling van den lezer zelf over. Maar de schrijver heeft te Larantoeka niet goed gekeken : de groote meisjes en de middelklassen dragen sarong en kabaja of badjoe, slechts de kleine meisjes dragen jurkjes. Zeker de inheemsche sarong staat heel aardig, maar ze is duur, gauw versleten als ze veel gewasschen wordt en als ze niet gewasschen wordt, verspreidt ze spoedig een geur, die niet prettig aandoet en ook niet hygienisch is. Moeten ze daarin in de kerk en op de schoolbanken zitten ? Bovendien belemmert zulke kleeding iedere vrije beweging en maakt vroolijk spel onmogelijk.

De verdere subjectiviteiten aan het adres der Zusters doen naief en weinig wetenschappelijk aan.

Weer geheel verkeerd gezien is (op dezelfde bladzijde) dat bij de Zusters

te Larantoeka het ,,zoogenaamde ikatten *volkomen* genegeerd'' wordt.

Bij de Zusters te Larantoeka zijn meer Inlandsche dan Europeesche weefstoelen in gebruik. Bij elk bezoek heb ik nog ikatweefsels gezien, die door de leerlingen der zustersschool vervaardigd waren ; ik heb er zelf verschillende in mijn bezit gehad, die thans in Holland te zien zijn.

Geborduurd wordt er weinig, en dat ook die kunst onderwezen wordt zal voor het volk toch wel geen achteruitgang beteekenen. Hetgeen de schrijver wellicht voor borduurwerk heeft aangezien (want het lijkt erop) is een soort weefkunst, die ook op Bali en Sumatra, wellicht ook elders in Indië voorkomt, maar zoover ik weet niet Europeesch is.

Hierbij wil ik niet ontkennen, dat de motieven en kleurencombinaties soms smaakvoller konden zijn ; maar ze zijn grootendeels ontstaan bij vrije keuze der leerlingen-weefsters.

Bldz. 94 : Die ,,verkleedpartijen'' zijn op Flores uitzondering en stammen uit oud-portugeesche tijden. Het gewone op Flores is, dat bruid en bruidegom in inheemsche feestkleedij verschijnen, behangen met hun eigen inheemsche sieraden.

Bldz. 130 : Flores staat hier tusschen haakjes. Maar als met de heele alinea Flores bedoeld is, zou ik willen opmerken, dat de voorstelling van zaken niet juist is. Zoodra de huwelijksrechten volgens den ouden adat uitgeoefend kunnen worden (als b.v. een deel van de bruidschat betaald is) heeft de missie er geen bezwaar tegen, het huwelijk in te zegenen. Een proefhuwelijk in den zin van den schrijver bestaat er niet.

Bldz. 193 : ,,Wanneer men op een R. K. volksschool op Flores de Drieeenheid hoort behandelen en de eigenschappen Gods hoort opsommen, kan men zelfs sceptisch gestemd worden over alle zendingsonderwijs.''

Wellicht heeft de geachte schrijver juist een memoreerles aangetroffen. Als hij bedoelt, dat de uitleg gebrekkig was, moet ik opmerken, dat hij die dan wel niet begrepen zal hebben, aangezien op alle volksscholen van Flores, op één na, het godsdienstonderwijs niet in het Maleisch, maar in de eigen volkstaal gegeven wordt. Op grondigheid kan dus de bovendien erg-generaliseerende beoordeeling van den schrijver geen aanspraak maken.

Aldus vinden we in het weinige, dat de schrijver speciaal van Flores zegt, veel onnauwkeurigheden. Maar behalve de daarop betrekking hebbende, heb ik nog verschillende andere opmerkingen langs den rand van het boek staan : sommige ervan zou ik hier nog even ietwat uitvoeriger willen neerschrijven. Ze zijn meer van algemeenen aard.

Bldz. 19, tweede alinea : Dat de inhoud van de uiterlijke christelijke gebruiken in de eerste tijden nog ,,*steeds heidensch*'' zoude zijn, is niet waar. Wie den katholieken zin van het Doopsel niet kent en begrijpt, wordt niet gedoopt ; wie de beteekenis der H. Communie niet kent, wordt niet toegelaten. In de praktijk is best te onderscheiden, of ze de beteekenis en waarde aanvoelen of niet. De ernst en devotie waarvan de menschen blijk geven bij het ontvangen der H. Sacramenten, vooral ook bij de Biecht en de H. Communie, is in het heidendom absoluut onbekend.

Bldz. 20: De ceremonies (uiterlijkheden) zijn voldoende algemeen-menschelijk, om o.a. door de Florineesche christenen begrepen te worden. Bovendien blijft er bij alle godsdienstoefeningen, naast het streng-liturgische, het grootste gedeelte van den tijd beschikbaar voor gezamenlijk bidden en zingen in de inheemsche taal, waarbij zelfs oud-heidensche gebedsmotieven kunnen worden (en reeds werden) gebruikt.

Bldz. 21 en 22: De schrijver maakt er hier zelf op attent, dat niet eenvoudig van „de zending" gesproken kan worden en hij haalt de redenen daarvoor aan. Maar toch maakt hij het heele boek door te weinig verschil en spreekt te algemeen van „zending"; generaliseert daardoor te sterk. De katholieke missie is niet met de protestantsche zendingsrichtingen op een lijn te stellen; het verschil is té groot, wat beginselen, doelstelling, eischen, middelen (waaronder ook personeelsterkte) en intensiteit, daarom ook wat de resultaten betreft.

Bldz. 27: Het is niet zóó, dat de Florinees o.a. zelf de opvatting heeft, dat de nieuwe adat een nieuwe religieuze ondergrond noodig heeft. Voor hem is de wil en de macht van het bestuur voldoende. Een andere kwestie is, of niet het bestuur 'n religieuze grondslag in het volk noodig heeft, als ze grondig en duurzaam kultureel werk wil presteeren. Met uiterlijken dwang alleen kan men geen volk opvoeden. Van dat standpunt uit gezien, bewijst de missie de bestuursbemoeienissen zeer wezenlijke diensten.

Bldz. 62: Ook de missionaris behoort een volledige algemeene ontwikkeling te hebben, zooals die op een gymnasium en door de studie der philosophie hem geboden wordt; al voor zijn vakstudie, maar ook ten behoeve van grondiger onderlegdheid in zijn lateren werkkring. (Dat daarbij in hoofdzaak het programma van het openbaar gymnasium gevolgd wordt, geschiedt om praktische redenen). Ook zijn theologische kennis moet volledig en grondig zijn, wil hij z'n werk en werkmethode goed begrijpen en de juiste leiding geven. Bovendien is de studie van de theologie niet enkel theoretisch, maar ook praktisch en naar dezen laatsten kant is ze o.a. voor de missionarissen van Flores en Timor wél op hun toekomstig werk ingesteld. Grondige studie van de inheemsche talen is daarbij niet wel mogelijk. Voor Flores en Timor alleen zouden dan reeds 8 onderscheiden talen gedoceerd moeten worden, terwijl van hetzelfde seminarie ook missionarissen uitgaan naar China, Japan en Nieuw-Guinee met zijn vele inheemsche talen. Maar hoe nuttig dergelijke taalstudie, mits grondig, tijdens de jaren van voorbereiding ook zou zijn, noodig is ze volstrekt niet. Voordat de jonge missionaris in de missie tot de praktijk wordt toegelaten, krijgt hij voldoende gelegenheid om de inheemsche talen te bestudeeren en ook de speciale ethnologische kennis op te doen. Bij zijn algemeene ontwikkeling en algemeene taalkennis, is het voor hem niet moeilijk, in de levende omgeving in betrekkelijk korten tijd zich de noodige kennis en taalvaardigheid te verwerven; en gedurende zijn praktijk heeft hij dagelijks gelegenheid die te vervolmaken.

Praktisch ontbreekt het o.a. de Missionarissen van Flores en Timor dan

ook niet aan taalkennis : dagelijks gaat hij met de menschen om, geeft katechismusonderwijs, preekt en houdt godsdienstoefeningen in de inheemsche taal.

De door den schrijver hier aangehaalde katholieke autoriteit is allerminst een autoriteit op missiegebied.

Bldz. 83 : Wijwater, medailles en kruisjes geven zelden „aanleiding, om het christendom te trekken in 'n heidensche sfeer." De menschen kennen de godsdienstige beteekenis ervan wel, en waar niet, worden de medailles en kruisjes meer beschouwd als sieraad en onderscheidingsteeken.

Bldz. 87 : Zoowel in de „agama" als in de adat of in de kombinatie daarvan is veel te vinden, dat goed is of neutraal, dat heel goed met het katholieke geloof te vereenigen is en dat overgenomen kan worden of kan blijven bestaan.

Bldz. 100 : Het is niet waar, dat de missie de oude moraal afbreekt, *voordat* het begrip van de nieuwe moraal aanwezig is ; zij zelf zou het te fataal vinden.

Bldz. 101 : Onjuist of ten minsten sterk overdreven is : dat „men *steeds* voor de niet te ontkennen werkelijkheid komt te staan, dat *alle* christenen een leven leiden, dat *verre* beneden het christelijk ideaal staat. Als hij er althans iets mee wil zeggen ; want het werkelijke *ideaal* wordt ook in Europa door niemand bereikt.

Wij missionarissen op Flores kunnen wel degelijk konstateeren, dat het zedelijk peil (Zedelijk hier in zijn meest-ruime beteekenis) door de christianiseering gaat rijzen. Daarmede zijn we voor het eerste begin zeer wel tevreden. De opvoeding tot het ideaal heeft tijd noodig, de benadering ervan kan in de eerste generatie nog niet worden verwacht. Althans over de heele linie niet, want ook daar worden velen aangetroffen, die niet alleen zeldzaam-overtuigd geloovig zijn, maar ook een christelijk goed en zedelijk-hoogstaand leven leiden. (cf. bldz. 47, boven).

Hier en op de volgende pl.m. 5 bladzijden komt de protestantsche georiënteerdheid van den schrijver sterk voor den dag.

Bldz. 110 : De direkte invloed van de missie op maatschappelijk en vooral op economisch terrein is zoo gering, omdat voor zulk werk ruime financieele middelen ter beschikking moeten staan, die de missie niet heeft.

Bldz. 118 : Van een breuk is geen sprake. Cf. mijne opmerkingen betreffende bladz. 84.

Bldz. 144 : De christelijke praktijk is in het katholicisme niet te scheiden van de christelijke gedachte. De katholieke gedachte bestaat niet zonder sacramenten en eeredienst (H. Mis). Maar die zijn ook voldoende algemeen psychologisch, om ingang te vinden in het gedachten- en gevoelsleven van primitieve menschen. Zulks geschiedt bij goed godsdienstonderwijs. Het is niet noodig te wachten, tot zich vanzelf een christelijke adat vormt uit de christelijke gedachten. Met de gedachte wordt tegelijk de adat gegeven, beide worden aangepast aan den gedachtengang en ingevoegd in de ideeënwereld, die reeds bestaat. De uiterlijkheden dienen tevens, om de gedachten

te illustreeren: ze zijn een middel tot beter leeren begrijpen en dienen tot dieper verinnerlijking. Ik geloof ook niet, dat de schrijver o.a. op Flores veel uiterlijkheden zonder ten minste eenig innerlijk meeleven zal kunnen vinden.

Bldz. 176: Een eigenaardige appreciatie van den schrijver: „De *haast*, waarmede geheele gebieden onder den invloed van het christendom worden gebracht, heeft het gevolg, dat de kerken als *paddenstoelen* uit den grond verrijzen. Wat den bouwstijl der missiekerken betreft: Aangezien er zelfs in Europa weinige echte kunstenaars te vinden zijn, die daar het probleem goed weten op te lossen, het kerkgebouw aan te passen aan de omgeving, zal men zulke virtuositeit van een groepje missionarissen toch niet goed kunnen eischen. Maar de missie zal zeer dankbaar ieder *positief voorstel*, dat haar in dezen gedaan wordt aanvaarden, mits het hare financieele draagkracht niet te boven gaat.

Bldz. 180 e.d.v.: Ik zou niet willen beweren, dat het volksonderwijs niet idealer en beter aangepast en dat de opvoedende waarde daarvan niet grooter kon zijn; echter gaat er, naast een zekere elementaire ontwikkeling, die voor het volk en ook voor een intensiever christianiseering wel van belang is, toch ook heel wat direkte christelijke opvoeding van uit. Althans kan ondergeteekende zulks ten minste van Flores getuigen, waar hij de leiding van het volksonderwijs in handen heeft. Veel ligt eraan, hoe de zaak wordt aangepakt en welken invloed de missie houdt op de goeroe's en ook rechtstreeks op de kinderen. Op Flores en Timor kan die invloed groot zijn, waar de leiding der pl.m. 300 volksscholen verdeeld is onder pl.m. 70 priesters, die de scholen geregeld bezoeken. In elk geval is de som der opvoedingsresultaten van de gesubsidieerde volksscholen heel wat grooter, dan die had kunnen zijn bij weigering van subsidie, aangezien de missie dan nooit de middelen had kunnen opbrengen, om een behoorlijk aantal scholen te onderhouden.

Schromelijk en onverantwoordelijk overdreven is: „dat de resultaten van het onderwijs der driejarige volksschool *nihil* is" (blz. 186) en dat „de volksschool in de tegenwoordige vorm voor de primitieve gebieden zoowel als onderwijs als ook als opvoedingsinstituut *geen waarde* heeft. (bldz. 190). De „diagnose" (bldz. 190) van den schrijver berust op te oppervlakkig onderzoek; vandaar, dat de therapie ook niet deugt....

Bldz. 188, boven: De reden van den zachten dwang is anders: niet om de scholen vol te proppen is het te doen, maar om het onderwijs ingang te doen krijgen. Vele kinderen in Holland zouden ook niet schoolgaan, als er geen zachte dwang, ten minste van den kant der ouders achter zat. De ouders hebben voldoende verstand en zorg voor de toekomst: daarom móét het kind naar school. De inlanders hebben die zorg en zooveel verstand nog niet: daar moet het bestuur, althans het adathoofd als de groote pater familias een handje helpen. Op Oost-Flores en op vele andere plaatsen, is het langzamerhand al gewoonte geworden, dat de kinderen naar school moeten, zoodat een direkte zachte dwang van bestuurskant al niet meer

noodig is, terwijl er ook in nieuwere gebieden vele leerlingen zijn, die vrijwillig en uit belangstelling schoolgaan.

Nadeelige gevolgen als de schrijver voor Timor aanhaalt, hebben we op Flores ten opzichte van de volksscholen niet ondervonden, wel ten opzichte van leerlingen der vervolgscholen, die geen baantje konden krijgen.

Hetgeen de schrijver op de volgende bladzijde zegt is overdreven.

Bldz. 194 : Hier uit de schrijver een eigenaardige opvatting van de noodzakelijkheid van landbouwonderwijs. Hij geeft blijk den economischen toestand o.a. op Flores absoluut niet te kennen : niets te weten van de jaarlijksche oogst-mislukkingen en veelvuldige voedselschaarschte en het groote gebrek aan geldmiddelen, zoodat de menschen zelfs de paar centen die voor de behandeling van hun ontzettende wonden en voor andere medicijnen, als kinine, geeischt worden, niet kunnen opbrengen, laat staan dat ze zich eenigszins tot een beetje meer welstand kunnen opwerken.

Thans geloof ik op bizonderheden voldoende te hebben gewezen ; mij rest nog een paar woorden te zeggen over het boek in z'n geheel.

't Is mij niet duidelijk, wat de schrijver eigenlijk met zijn boek beoogt. Wetenschappelijke kritiek te geven op de zendingspraktijken ? Cf. de inleiding van het boek. Maar dan had de schrijver heel wat nauwkeuriger en objectiever moeten zijn en heel wat dieper de zaak moeten bekijken ook. De schrijver mag nog zoo'n geleerd ethnoloog zijn en de geheele ethnologische litteratuur beheerschen : de levende volksziel leert hij daarmede niet kennen. Ook niet als daar een kort bezoek (Op Flores verbleef hij slechts pl.m. 14 dagen en daarbij heeft hij nog weinig van het volk en de missie gezien) bij komt. Uit het boek blijkt dan ook, dat hij tot de eigenlijke volksziel niet is doorgedrogen, dat hij die niet kent. Daarom is dan ook zijne beoordeeling van het zendings(missie-)werk dikwijls zoo onjuist.

Of bedoelt hij in hoofdzaak, voor zending en missie een gids te willen zijn bij hun zoeken naar de juiste methodes. Dezen indruk maakt het boek wel. Als zoodanig heeft het dan ook eenige waarde ; het doet geen kwaad als de missionaris of zendeling telkens en telkens weer op de principepen attent wordt gemaakt en al geschiedt het dan ook met den aankleve van menschelijke vergissingen, de oordeelkundige lezer kan er profijt uit trekken. Maar de schrijver staat te ver buiten de levende werkelijkheid en praktijk, om een betrouwbare gids te kunnen zijn.

Moge het boek dus onder de noodige reserve worden aanvaard ; mijn bedoeling bij het neerschrijven van de vele bizonderheden was, die lezers op een en ander attent te maken, welke niet over voldoende gegevens beschikken, om zich een objectief oordeel over het boek te kunnen vormen.

JOH. BOUMA, S.V.D.
Missie van de Kleine Soenda-eilanden.

En Chine il y a du nouveau. Le Père Lebbe nous écrit.... Uitgave La Pensée Catholique, Quai Matisa, Liège 1930.

De Association catholique de la jeunesse chinoise heeft de brieven van haren stichter en apostel, pater V. Lebbe C. M. in den loop der jaren in haar Bulletin verschenen, gebundeld. Daardoor is ontstaan een welsprekend overzicht van de ontwikkeling eener katholieke werkzaamheid, bijzonder in het vicariaat Ankuo, welke bijzonder geinspireerd is op de strevingen van het ontwakend zelfbewustzijn van het Chineesche volk. Het is echt pionierswerk, dat men hier beschreven vindt ; en wellicht daarom ondervindt het ook de opspraak van pionierswerk, is het — waarschijnlijk — niet vrij van de fouten van pionierswerk ; maar al lezende ontkomt men toch niet aan den indruk dat met een zuivere intentie en een algeheele toewijding een werk gedaan wordt, dat straks ook de eer van een waar pionierswerk zal wegdragen. Men leze en stichte zich. Th. B.

Wolff, P. Ludwig. —, S.C.J. — *De Missionaris als Onderzoeker.* Naar het Duitsch door p. Patricius van Steenbergen O.M.C. — Kruisvaarders van St. Jan, Rijswijk (Z.H.).

Toen p. Rudolf Schütz S. J. uit Bonn in 1919 op den missiecursus te Düsseldorf een referaat moest houden : „Richtlinien für die Mitarbeit der Missionare an unserer heimatlichen Fachliteratur", had hij reeds kennis kunnen nemen van het werkje van p. Ludwig Wolff S.C.J., dat toen in handschrift gereed lag. In boekvorm verschenen heeft het menigen vertrekkenden missionaris vergezeld en goede diensten bewezen, al was het alleen maar in de vele uren, dat de missionaris wegens hitte enz. in zijn woning moest blijven.

Een inleidend hoofdstuk bespreekt de wijze en methode om in streken, die nog niet onder Europeeschen invloed stonden, materiaal te verzamelen, dat voor de missiewetenschap belangrijk is. De volgende hoofdstukken doorloopen in vraagvorm de geographie, de ethnografie, den godsdienst, de taalkunde en de missie. Vraagschema's en tabellen voor topographische en statistische gegevens besluiten het met wit doorschoten boek, dat niet enkel de missionarissen, maar allen, die in de missiegebieden verkeeren, tot onderzoekers kan maken. Wanneer men aan de hand van de in dit boek gestelde vragen op iedere missiestatie stof wilde verzamelen, zou hiervan de missiewetenschap met haar onderdeelen en verwante vakken van kunde ongetwijfeld grootelijks kunnen profiteeren ; het aldus-verzamelde materiaal zou dan immers door mannen van het vak wetenschappelijk kunnen worden verwerkt tot betrouwbare artikelen en boeken. Ook in het belang van de Nederlandsche missiewetenschappelijke literatuur wenschen we dan deze Nederlandsche vertaling van harte goed succes.

A. M.

INHOUDSOPGAVE
VAN DEN VEERTIENDEN JAARGANG

ARTIKELEN.

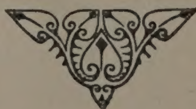
KLEINERE BIJDRAGEN.

UIT DE WIJDE WERELDMISSIE.

MISSIEACTIE IN BINNEN- EN BUITENLAND.

MISSIONEERENDE ORDEN EN CONGREGATIES.

BOEKBESPREKING.

IMPRIMATUR.

Buscoduci, die 29 Aprilis 1933. F. N. J. HENDRIKX, Vic. Gen.